

ten m. m. Utredningen ifrågasätter därför huruvida icke en i lantbruksbokföring kunnig assistent, förslagsvis avlönad av anstalten och jordbruket gemensamt, bättre skulle motsvara det föreliggande behovet. Beträffande montörstjänsten anmärker utredningen, att arbetsuppgifterna i denna tjänst hittills torde ha fullgjorts av den i jordbruket anställde smeden. Då utredningen anser, att jordbrukets hittillsvarande kostnader för löner till smed och snickare bör ersättas under ett reservationsanslag benämnt Egna försök och fältförsök, bör självfallet medel för inrättande av en montörstjänst icke samtidigt anvisas under förevarande anslag.

Statens lönenämnd kan enligt avgivet yttrande icke tillstyrka att den föreslagna tjänsten som kamrer placeras högre än i lönegrad A 19. För tjänsten som ingenjörbiträde förordas en uppflyttning till A 13. Övriga föreslagna lönegradsuppflyttningar avstyrkes.

Riksräkenskapsverket uttalar sig för att vid forskningsanstalten inrättas 1 tjänst som kamrerare i lönegrad A 21 samtidigt som arvodet till sekreterarhjälp indrages.

Departementschefen

Jag ämnar under nästföljande anslagspunkt närmare redovisa mitt ställningstagande till vissa förslag, avgivna av en särskilt tillkallad sakkunnig för utredning rörande de ekonomiska förhållandena vid forskningsanstalten m. m. Såsom framgår av den följande redogörelsen för utredningsmannens promemoria i ämnet (s. 219—225) och hans under förevarande punkt återgivna yttrande över anstaltsens anslagsskrivelse ifrågasätter utredningsmannen, huruvida icke anstalten i fortsättningen borde tilläggas vissa ytterligare uppgifter av allmänt jordbruksekonomisk karaktär. Då jag för min del icke anser det motiverat att nu utvidga forskningsanstaltens verksamhetsområde utöver vad som angivits i anstaltens instruktion, kan jag ej biträda utredningsmannens förslag att vid anstalten måtte anställas en civilekonom eller statistiker för handhavande bland annat av nyssnämnda uppgifter. Däremot kan jag ansluta mig till anstaltsstyrelsens yrkande att vid densamma skall inrättas 1 tjänst som kamrerare. Denna bör placeras i lönegrad Ae 19. Den härav följande anslagsökningen kan beräknas till 19 200 kronor. Genom den arbetsomfördelning, som blir möjlig genom den föreslagna förstärkningen av arbetskraften, torde anslaget emellertid samtidigt kunna minskas med ett för anlitande av extra skrivhjälp anvisat belopp av 4 000 kronor.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör 1 tjänst som ingenjörbiträde i lönegrad Ae 12 utbytas mot 1 tjänst som biträdande ingenjör i lönegrad Ae 13. Denna lönereglering medför en merkostnad av 800 kronor.

Beräknade löneklassuppflyttningar m. m. påkallar en uppräknig av anslaget med 5 100 kronor. Samtidigt kan anslagsposten till rörligt tillägg nedräknas med 2 300 kronor. Såsom en ny post torde dessutom böra upptagas 1 600 kronor till kompensation för höjda folkpensionsavgifter.

Då jag icke kan tillstyrka bifall till anstaltsstyrelsens övriga, nu ej särskilt berörda förslag, bör anslaget för nästa budgetår höjas med sammanlagt 20 400 kronor till 263 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöning till ordinarie tjänsteman 33 600 (oförändrat) kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 15 500 (oförändrat) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 181 800 (+ 18 300) kronor;
 rörligt tillägg 30 500 (+ 500) kronor;
 kompensation för höjda folkpensionsavgifter 1 600 (ny post) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	33 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	15 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	181 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	30 500
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 600

Summa kronor 263 000

b) till Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 263 000 kronor.

[82] 3. Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	74 500	76 679
1957/58	78 500	92 263
1958/59 (statsliggaren s. 854)	110 900	
1959/60 (förslag)	112 400	

Y r k a n d e. Styrelsen för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader (skr. 27/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 85 200 kr. enligt följande beräkning.

	Utgifter		Anslag	Ökning
	1956/57	1957/58	1958/59	
1. Reseersättningar	18 999	23 800	19 800	+ 10 200
2. Utrustning	4 016	4 044	4 000	+ 11 000
3. Övriga expenser	10 012	15 002	11 000	+ 14 000
4. Intrångsersättning	—	—	—	+ 50 000
				+ 85 200

Motiv. 1. Den 11 april 1958 medgav Kungl. Maj:t anstaltsstyrelsen rätt att överskrida den i omkostnadsstaten för budgetåret 1957/58 upptagna anslagsposten till reseersättningar med 4 000 kr. Trots detta måste ett belopp av ca 5 000 kr. i obetalda reseräkningar överföras till budgetåret 1958/59. Orsaken här till var, att omfattande resor, som icke tidigare kunde förutses, måste företagas i slutet av budgetåret för bl. a. igångsättande före sommarens början av försök med vattenreningsanläggningar med anledning av nya lagbestämmelser. Även bortsett från nämnda utgiftsoverföring är anslagsposten alldeles otillräcklig. Anstaltsstyrelsen erinrar härvid om att den av anstalten med hänsyn till växlande klimatförhållanden inom skilda delar av landet bedrivna försöksverksamheten kräver omfattande resor av personalen. En icke oväsentlig utgiftspost utgöres även av ersättning för dagliga resor till anstaltens egna försöksgårdar, som ligger på ett ganska stort avstånd från institutionsbyggnaden. Anslagsposten måste höjas betydligt, om icke anstalten skall bli nödsakad att väsentligt begränsa sin försöksverksamhet.

2. Till utrustning har årligen alltsedan anstaltens tillkomst år 1951 använts ett belopp av 4 000 kr. Denna summa har icke varit tillräcklig för anstaltens utrustande med möbler, skrivmaskiner, instrument och andra nödvändiga inventarier. Jordbruket har därför varje år fått bidra med belopp, som varierat mellan 4 000 och 15 000 kr. Detta kan icke längre fortgå, då jordbrukets ekonomi under inga omständigheter tillåter detta. Vid anstalten måste årligen anskaffas ett stort antal instrument. Åtskilliga av dessa instrument är mycket dyrbara och kräver ett betydande kapitalutlägg. Anstaltsstyrelsen har vidare behov av arkivlokal. Anstaltens arkivalier, som innehåller i vissa fall oersättliga originalarbeten, förvaras i en garderob i institutionsbyggnaden. I ett gårdshus kan inredas arkivlokal, som uppfyller de fordringar, som uppställas på sådana lokaliteter. Anstaltsstyrelsen anser, att kostnaderna härför skulle kunna bestridas ur förevarande anslagspost.

3. Delposten till övriga expenser utgjorde för budgetåret 1957/58 10 000 kr. Enbart telefonavgifterna uppgick under samma budgetår till närmare 7 000 kr. Återstoden skulle sålunda förslå till täckande av utgifter för städning och annan renhållning av lokalerna, inköp av papper och övrigt skrivmaterial, prenumeration, m. m. Städernas lön har alltsedan anstaltens tillkomst fått betalas av jordbruket, liksom resterande kostnader för expenser i övrigt. Jordbruket kan icke belastas med sådana utgifter längre. Enligt styrelsens beräkning uppgår de utgifter, som rätteligen bör belasta förevarande anslagspost, till 25 000 kr. för budgetåret 1959/60.

4. Forskningsanstaltens försöksgårdar arrenderas från Lunds stad. Forskningsanstalten betalar arrende för dessa gårdar till staden och underhåller byggnader och andra fasta anläggningar. Övriga statliga försöksgårdar i landet intager i detta hänseende en avsevärt förmånligare ställning i det att de, förutom att staten ställt jordbruket till förfogande utan arrendavgifter, erhåller särskilt anslag för underhåll av byggnader och andra fasta anläggningar samt årliga anslag för de vid jordbruket bedrivna försöken. Försöksverksamheten vid anstaltens försöksgårdar gör intrång i hela jord-

bruksdriften på så sätt, att jordbruksdriften måste anpassas efter anstaltens försöksverksamhet oavsett om jordbruksdriften därigenom blir ekonomiskt lönande eller inte. Detta intrång hämmar i hög grad jordbrukets ekonomiska möjligheter. Styrelsen beräknar att intrånget medför en kostnad för jordbruken om lägst 50 000 kr. per år.

Yttrande. *Utredningen rörande de ekonomiska förhållandena vid statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader m. m.* — vars resultat närmare redovisas i det följande — har i yttrande över anstaltsstyrelsens förevarande yrkande särskilt understrukit behovet av medel för inredande av en arkivlokal.

Härefter torde sålunda få anmälas den promemoria med *förslag, bl. a. rörande användningen och redovisningen av inkomsterna från jordbruksdriften vid statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader*, vilken med skrivelse den 8 oktober 1958 överlämnats av landskamreraren C. A. Norgren, som med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 januari 1958 tillkallats såsom sakkunnig för att verkställa den tidigare berörda utredningen rörande de ekonomiska förhållandena vid anstalten m. m. Jag torde i korthet få redogöra för de i promemorian framlagda förslagen.

Utredningsmannen, som bl. a. erinrar om att statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader på grund av olika bemyndiganden och avtal numera driver ett jordbruk, som omfattar sammanlagt omkring 190 hektar åker och 20 hektar betesmark, uttalar beträffande nuläget bl. a. följande.

Enligt nuvarande ordning vid statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader hålles jordbrukets driftsekonomi icke skild från försöksverksamhetens, och anstalten har fria händer att använda inkomsterna av jordbruket till bestridande av forskningskostnader. Samredovisningen av verksamheterna medför att jordbruksresultatet icke återspeglas i det statliga budgetsystemet. Anstalten är sålunda icke skyldig att till statsverket inleverera eventuellt överskott i jordbruksdriften. Icke heller toges vid anslagstilldelningen hänsyn till eventuellt driftsöverskott i den formen att överskottet skall redovisas såsom uppbördsmedel i anstaltens omkostnadsstat. Någon särskild stat avseende enbart jordbruksdriften fastställs icke och anstalten är icke skyldig att vid sina anslagsäskanden föga någon beräkning av jordbrukets inkomster och utgifter. Genom beslut den 30 december 1953 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att försöksverksamheten å de av anstalten drivna jordbruksfastigheterna och vad med denna verksamhet sammanhänger skall vara underkastad granskning av 3 av Kungl. Maj:t utsedda revisorer. Då jordbrukets driftsekonomi icke hålles skild från försöksomkostnaderna, ger emellertid anstaltens vinst- och förlusträkningar och balansräkningar rörande jordbruket icke någon rättvisande bild av jordbrukets egentliga driftsresultat och ekonomiska ställning, vilket försvårar en närmare analys av resultatet av den egentliga jordbruksdriften.

Nuvarande redovisningssystem ger anstalten vissa fördelar, framför allt i form av fri förvaltning av jordbruket. Vidare kan anstalten på ett smidigare sätt än som är möjligt inom en bestämd anslagsram reglera omfattningen av försöksverksamheten efter föreliggande behov. Om det rådande systemet alltså isolerat sett innebär fördelar, anser utredningsmannen det å andra sidan klart, att detsamma också är förbundet med olägenheter. Med

hänsyn till det nära samband som föreligger mellan anslagstilldelningen för försöksverksamheten och resultatet av jordbruksdriften måste det anses önskvärt, att anslagsprövande myndigheter får erforderlig insyn också i jordbruksdriften. Givetvis blir behovet härav särskilt markerat, om framtällningar göres om anslag även för jordbrukets del. Med ett system, som medger att under löpande år inflytande inkomster i jordbruket användes för att bestrida kostnader för försöksverksamheten, kan det emellertid knappast undvikas att jordbruket belastas med utgifter, vilka, då det verkliga driftsresultatet blir känt, jordbruket visar sig icke ha förmått bära. Just denna situation synes nu ha inträffat.

Utredningsmannen analyserar därefter den ekonomiska ställningen för anstaltens jordbruk och anför i huvudsak följande.

Av balansräkningen per den 30 juni 1958 framgår, att den ekonomiska ställningen för anstaltens jordbruksdrift icke är tillfredsställande. Sålunda föreligger en avsevärd brist på likvida medel. Medan kassa- och banktillgodohavandena utgör 4 027 kr., uppgår enbart leverantörsskulder och personalskatterna till sammanlagt 204 497 kr. Då jordbrukets inkomster under sommaren och början av hösten är jämförelsevis små samt verkställd undersökning givit vid handen, att leverantörsskulder till betydande belopp redan bort betalas, är anstalten med nuvarande tillgång på likvida medel hänvisad att begära betalningsanstånd och göra skulder. Forskningsanstalten saknar sålunda möjlighet att begagna fördelaktiga inköpstillfällen och att utnyttja rabatter vid snabb betalning.

Enligt vad vederbörande departementschef i samband med anstaltens tillkomst uttalade (prop. 1951:21) borde det överskott som, sedan vederbörlig amortering å förlagslån verkstälts, kunde uppkomma å driften av anstaltens försöksgård Lilla Råby, få användas till bestridande av försöksomkostnader. Ifrågavarande uttalande har såsom framgår av det föregående givits den tolkningen, att anstalten ansetts ha fria händer att disponera löpande årets inkomster i jordbruket till bestridande av försöksomkostnader. Enligt av anstaltsföreståndaren gjorda beräkningar har enbart under verksamhetsåren 1953/54—1957/58 jordbruket belastats för försöksomkostnader å tillhoppa ca 248 000 kr. eller genomsnittligt inemot 50 000 kr. per år. Av anstaltens vinst- och förlusträkningar för resp. verksamhetsår framgår, att jordbruksdriften emellertid det oaktat i huvudsak gått ihop.

Vid bedömande av det av anstalten tillämpade systemets inverkan på jordbrukets ekonomi får emellertid denna omständighet enligt utredningsmannen icke tillmätas någon avgörande betydelse. Till belysande härav erinras till en början om, att riksdagen vid skilda tillfällen å kapitalbudgeten anvisat investeringsanslag till anstaltens försöksgårdar. Under fonden för förlag till statsverket anvisade sålunda 1951 års riksdag 50 000 kr. till Förlagskapital för statens forskningskommitté för lantmannabyggnader för driften av egendomen Lilla Råby. Vidare anvisade under samma fond 1952 och 1954 års riksdagar 50 000 kr. resp. 100 000 kr. till Förlagskapital för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader för viss försöksverksamhet resp. Ytterligare förlagskapital till statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader. Samtliga ifrågavarande lån skulle återbetalas under en 10-årsperiod med början åren 1952, 1958 resp. 1955. De båda förstnämnda lånen anvisades räntefria medan det senast beviljade skulle löpa med 3,5 procent ränta. Efter amorteringar uppgår den sammanlagda kvarstående skulden å sagda lån till 155 000 kr. Slutligen har 1958 års riksdag under ifrågavarande fond för budgetåret 1958/59 anvisat ett ränte- och amorteringsfritt investerings-

anslag av 300 000 kr. för inlösen av ett av forskningsanstalten i Sveriges Kreditbank upptaget lån å motsvarande belopp, varjämte beslutats, att 140 000 kr. av det förlagskapital, som tidigare anvisats anstalten under fonden för förlag till statsverket, tills vidare skall få kvarstå under fonden såsom amorterings- och räntefritt rörelsekapital.

Av det anförda framgår sålunda att forskningsanstalten hittills beviljats lån till rörelsemedel med sammanlagt 500 000 kr., varav f. n. efter amorteringar återstår 455 000 kr.

Emellertid utvisar anstaltens räkenskaper att detta tillskott av rörelsemedel icke varit tillräckligt för att finansiera de investeringar, som sedan tillkomsten av försöksgårdarna verkstälts i jordbruksdriften. Sålunda har enbart i döda inventarier och sådana ny-, till- och ombyggnader, som icke finansierats med egnahemslån, investerats sammanlagt ca 480 000 kr. Härtill kommer det avsevärda kapital, som bundits i djurbestand och markförråd. Då jordbruket enligt vad som framgått av det anförda skulle lämnat ett betydande överskott, därest driften icke belastats med försöksomkostnader, har kostnaden för de investeringar som icke betalats med beviljade investeringsanslag uppenbarligen till icke ringa del kunnat finansieras med jordbrukets driftsöverskott. Den rådande ordningen att taga i anspråk löpande årets inkomster i jordbruket för bestridande av försöksomkostnader har således möjliggjort, att anstalten kunnat tillgodose försöksverksamheten på jordbrukets bekostnad. Detta förhållande får enligt utredningsmannen anses ha varit huvudanledningen till jordbrukets skuldsättning.

Emellertid är den lämnade redogörelsen om orsakerna till jordbrukets otillfredsställande ekonomi enligt utredningsmannens mening icke rättvisande med mindre en redogörelse lämnas för de anslag å driftbudgeten staten lämnat forskningsanstalten för försöksverksamhetens bedrivande. Anslagen för omkostnader har sedan försöksjordbrukens tillkomst uppgått till följande belopp:

Budgetår	Anslag		
1951/52.	41 500	däraf försöksomkostnader	10 000
1952/53.	46 500	»	» 12 000
1953/54.	49 000	»	» 12 000
1954/55.	49 000	»	» 12 000
1955/56.	53 500	»	» 14 000
1956/57.	74 500	»	» 18 000
1957/58.	78 500	»	» 18 000

Med hänsyn till de omfattande och kostnadskrävande arbetsuppgifter forskningsanstalten haft att lösa måste, anför utredningsmannen, omkostnadsanslaget även om anstalten därutöver förfogat över vissa gävmedel anses ha varit knappt tillmätt. Särskilt framhålles, att den i anslaget ingående posten försöksomkostnader icke rimligen kan ha varit avsedd att täcka kostnaden för de försöksbyggnader av skilda slag, som erfordrats.

Då tillräcklig kontroll över försöksverksamhetens omfattning och erforderlig inblick i jordbruksdriften icke kan vinnas med mindre kostnaderna för försöksverksamheten hålles skilda från jordbrukets driftsekonomi och särskild stat fastställs också för jordbruksdriften, föreslår utredningsmannen, att boskillnad göres mellan försöksverksamhet och jordbruksdrift. Av skäl som närmare redovisas i promemorian bör emellertid en gemensam ledning för anstalten och jordbruksdriften bibehållas. För att få till stånd

en enhetlig kontroll över såväl jordbruksdriftens ekonomi som anstaltens medelsförvaltning i övrigt föreslås, att anstaltens hela verksamhet ställes under riksräkenskapsverkets granskning.

Med hänsyn till jordbrukets skuldsättning anser utredningsmannen det ofrånkomligt att förbättra jordbrukets likviditet genom att bevilja anstalten ytterligare rörelsemedel. Då jordbruket bör förfoga över driftskapital till täckande av förskotterade kostnader hänförliga till kommande räkenskapsårets skörd, erfordras ett belopp av 200 000 kr. som ytterligare rörelsekapital. Beloppet bör användas för betalning av kortfristiga skulder i jordbruket och anvisas under fonden för förlag till statsverket såsom ett räntefritt lån att återbetalas inom 10 år av jordbrukets driftsöverskott. Om detta lån beviljas, bör anstalten åläggas att så snart djurbeståndet på grund av försöksverksamhetens omläggning kan nedbringas, till statsverket inleverera härigenom frigjort rörelsekapital.

Enligt utredningsmannen är det nödvändigt att beakta de speciella förhållanden under vilka anstalten driver jordbruk. Till belysning härav anför utredningsmannen bl. a.

Det må då till en början erinras om att jordbruket drives å arrenderade gårdarna Linero och Habo, för vilka årliga arrendet f. n. utgör totalt 46 000 kr. I motsats till andra statliga försöksgårdar tynges sålunda anstaltens jordbruksdrift av en icke oväsentlig arrendekostnad. Härtill kommer de olägenheter som följer med anstaltens speciella forskningsuppgifter. Försöksverksamhetens inriktning på långsiktig, kostnadskrävande byggnadsforskning kräver i högre grad beträffande statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader än beträffande exempelvis statens försöksgårdar att jordbruksdriften anpassas efter försöksverksamheten. Sålunda måste exempelvis antalet nötkreatur bestämmas efter de fordringar ett pågående försök ställer och utan hänsyn till rådande konjunkturläge för kreatursdrift, och beträffande vegetabilieproduktionen må nämnas, att försökslagerlokaler för spannmål, potatis m. m. nödvändiggör, att dessa grödor odlas och lagras, tills erforderliga forskningsresultat vunnits, även om det ur konjunktursynpunkt skulle vara lämpligare att ett år underlåta odla viss gröda eller sälja densamma vid ett ur prissynpunkt gynnsamt tillfälle. Det må också anmärkas, att försöksverksamhetens nära samband med jordbruksdriften förutsätter att jordbrukets personal i stor utsträckning användes även för försöksarbeten.

Med hänsyn till vad sålunda anförts är det enligt utredningsmannens mening rimligt, att jordbruket för uppnående av likställighet med andra statliga försöksgårdar kompenseras genom en särskild årlig ersättning. Ersättningen föreslås bestämd till ett belopp motsvarande utgående arrendeavgifter eller f. n. 46 000 kr.

Beträffande gränsdragningen i övrigt mellan jordbruksdrift och försöksverksamhet föreslås denna göras så grov, att frånsatt byggnadskostnaderna någon fördelning av kostnaderna icke skall äga rum. I anslutning härtill uttalar utredningsmannen bl. a. följande.

Det må i det hänseendet framhållas, att då jordbruksdriften är förlagd till arrenderade egendomar någon ny-, till- och ombyggnadsskyldighet i princip icke föreligger för anstalten. Vid sådant förhållande är det sannolikt,

att den del av byggnadskostnaderna som belöper på normal investering och verkar höjande på byggnadskapitalet å staten tillhörig egendom är så obetydlig att man av praktiska skäl kan bortse därifrån. Om alla ny-, till- och ombyggnadskostnader anses hänförliga till försöksverksamheten, återstår endast att fördela underhållskostnaderna. Därvid kan möjligen smärre problem uppkomma. Under förutsättning att byggnadskostnaderna i jordbruket maximeras torde detta spörsmål dock sakna praktisk betydelse, eftersom genom maximeringen en tillräckligt effektiv kontroll erhålles över försöksverksamhetens omfattning.

I enlighet med det anförda skulle alltså boskillnaden mellan jordbruksdrift och försöksverksamhet göras så grov, att efter att ha tillgodoräknat jordbruket ersättning med belopp motsvarande utgående arrendeavgifter någon fördelning i övrigt icke skulle bli aktuell fränsett kostnaderna för byggnadsunderhållet. Sålunda kommer icke den omständigheten att jordbrukets personal i viss utsträckning tages i anspråk även för försöksverksamheten att föranleda att viss lönekostnad påföres denna verksamhet. Å andra sidan blir det icke möjligt att i jordbruket anställa personal, som uteslutande eller huvudsakligen användes i försöksverksamheten. Genom en dylik ordning torde tillräckliga garantier ha skapats för att kostnaderna i försöksverksamheten och jordbruksdriften hålles åtskilda, och möjligheter föreligger för ett bedömande av såväl försöksverksamhetens verkliga kostnader som resultatet av jordbruksdriften.

I fråga om redovisningen och användningen av jordbruksinkomsten uttalar utredningsmannen, att det ofta är brukligt, att inkomsterna tillgodogöres vederbörande anstalts rörelse genom att överskottet i verksamheten redovisas såsom uppbördsmedel å omkostnadsanslaget. Ett annat sätt är att föreskriva skyldighet att inleverera eventuellt jordbruksöverskott till statsverket. Med båda de nämnda lösningarna är emellertid förbundna icke oväsentliga olägenheter. Utredningsmannen föreslår därför, att anstalten beredes möjlighet att fondera jordbruksöverskottet. I och för sig är det tänkbart att möjliggöra denna fondering på det sätt, att medlen avsättes till en dispositionsfond. Emellertid kan mot denna form för fondering invändas, att en sådan undantagsordning med hänsyn till önskvärd likformighet icke bör tillskapas enbart för denna anstalt. Utredningsmannen föreslår därför i stället, att det föreliggande önskemålet tillgodoses på det sätt, att de i nuvarande omkostnadsanslag ingående posterna till försöksomkostnader och av försöksverksamheten föranledda resekostnader överföres till ett särskilt reservationsanslag, förslagsvis benämnt Egna försök och fältförsök, och att det föreskrives att jordbrukets driftsöverskott skall tillföras detta anslag för att efter Kungl. Maj:ts prövning användas till forskning eller för täckande av underskott i jordbruksdriften. Genom en dylik ordning möjliggöres en fondering såtillvida, att reservationer som vid ett budgetårs utgång kvarstår på anslaget blir överförda till motsvarande anslag i efterföljande riksstat och kan disponeras hela den tid det nya anslaget disponeras.

Omkostnadsanslaget kommer efter den föreslagna omändringen att i huvudsak inrymma allenast egentliga förvaltningskostnader, vilket också budgettekniskt torde vara att föredraga framför nuvarande ordning. Även den

förordade redovisningsmetoden gör det lämpligt, att räkenskaps- och redovisningshandlingar rörande anstaltens hela verksamhet granskas av riksräkenskapsverket.

Den föreslagna möjligheten till fondering gör det nödvändigt att de närmaste budgetåren bevilja anstalten så stora anslag för försöksverksamheten att jordbrukets driftsöverskott dessa år helt eller delvis kan fonderas å reservationsanslaget. I promemorian framhålles emellertid, att en ökad anslagstilldelning reellt sett icke innebär någon utgiftsökning. Eftersom jordbruksöverskottet bör bli lika stort som anslagsökningen, erhåller statsverket nämligen inkomster motsvarande den ökade anslagstilldelningen.

Sammanfattningsvis medför utredningsmannens förslag följande ökade anslagsbehov:

Kapitalbudgeten

Fonden för förslag till statsverket

Engångsanslag till rörelsemedel 200 000

Driftbudgeten

Försöksomkostnader, som hittills bestritts av jordbrukets inkomster . . . 50 000

Särskild ersättning till jordbruket 46 000

Summa 96 000

I fråga om medelsbehovet å driftbudgeten anmärker utredningsmannen, att prognosen givetvis kan visa sig ohållbar, om jordbruksresultatet avsevärt försämras. Fördelen med den föreslagna omläggningen ligger närmast i ökade möjligheter att på ett tidigare stadium kunna överblicka den löpande anslagsförbrukningen för olika ändamål. För att tillgodose detta syfte ifrågasättes föreskrift om att anslagen får disponeras med högst en fjärdedel kvartalsvis.

Starka skäl talar enligt utredningen för att försöksomkostnaderna uppspaltas med i vart fall en särskild post för egna försök och en för fältförsök. Härigenom torde anslagsprövande myndigheter på ett bekvämare sätt än som nu är möjligt erhålla kännedom om försöksverksamhetens inriktning och därmed också bättre underlag för bedömning av anslagsbehovet. Då huvuddelen av kostnaderna för fältförsöken är hänförliga till reseersättningar och sistnämnda anslagspost sedan länge synes ha varit tillmätt i underkant, torde genom en dylik ordning bättre förståelse för anslagsbehovet i denna del också kunna påräknas.

Utredningsmannen föreslår vidare ändring av anstaltens instruktion såtillvida, att anstalten skall äga uppbära ersättning beräknad efter självkostnadspris dels i den mån den anlitas av kommunala myndigheter, institutier och enskilda för undersökningar och utredningar vid sidan av det ordinarie arbetsprogrammet, dels vid försäljning av anstaltens meddelanden över vunna forskningsresultat. Inkomsterna härav föreslås redovisade såsom särskilda uppbördsmedel å omkostnadsanslaget.

Beträffande anstaltens arbetsuppgifter framhåller utredningsmannen, att man kan fråga sig om icke forskningsanstalten bör ha en förgrundsställning i meningsutbytet om jordbrukets lönsamhet på längre sikt. Systemet med årliga jordbrukskalkyler som underlag för prissättningen å jordbruksprodukterna kan motivera, att forskningsanstalten i högre grad än hittills varit fallet tages i anspråk för att insamla prisuppgifter och göra prognoser om prisutvecklingen inom jordbruket. Med den utgångspunkten skulle framför allt lagrings- och arbetskraftsforskningen få en naturlig anknytning till jordbrukssammanslutningarnas egna jämförelser. Att minska osäkerhetsmarginalen för sådana jämförelser genom fortlöpande utnyttjande av forskningsresultaten finner utredningsmannen ytterst angeläget i nuvarande omställningsepok för jordbruket. Det anses vidare möjligt att utvidga anstaltens arbetsuppgifter när det gäller de samhällsviktiga vattenreningsfrågorna. Då emellertid en översyn av anstaltens arbetsuppgifter icke faller inom utredningsmannens uppdrag, framlägges icke något förslag om eventuel ändring av anstaltens instruktion i denna del.

I skrivelse den 23 september 1958 har anstaltsstyrelsen framställt ett i överensstämmelse med utredningsmannens förslag utformat yrkande om ytterligare rörelsemedel.

Över utredningens förslag har yttranden avgivits av fullmäktige i riksgäldskontoret, statskontoret, riksräkenskapsverket, lantbruksstyrelsen, styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, forskningsanstaltens styrelse samt revisorerna för forskningsanstaltens jordbruksdrift. Av yttrandena torde följande få återgivas.

Fullmäktige i riksgäldskontoret uttalar sig endast i fråga om förslaget om anvisande av ytterligare rörelsekapital. Under förutsättning att forskningsanstalten konstateras vara i behov av ifrågavarande rörelsemedel, har fullmäktige för sin del icke något att erinra mot att anstalten erhåller det begärda lånet. Fullmäktige kan dock icke biträda förslaget om att lånet skall löpa räntefritt utan förordar att ränta skall utgå, lämpligen efter en räntefot svarande mot normalräntan för utlåning från statens utlåningsfonder, f. n. 4 1/4 procent. Mot den föreslagna lånetiden av 10 år har fullmäktige ingenling att erinra.

Statskontoret kan för sin del helt biträda utredningsmannens synpunkter på angelägenheten av att vissa gränslinjer uppdrages mellan försöksverksamhet och jordbruksdrift, att en stat för jordbruket årligen upprättas och underställes Kungl. Maj:t samt att en gemensam ledning för anstalt och jordbruk bibehålles. Gränsdragningen bör icke avse en detaljuppdelning av kostnaderna för de båda verksamhetsgrenarna utan huvudsakligen åsyfta att från jordbruksdriften avlasta sådana större kostnadsposter för försöksändamål, som icke är eller kan bli erforderliga eller produktiva för jordbruket.

Gränsdragningen torde i övrigt bli beroende av hur pass rättvisande resultat av jordbruksdriften, som eftersträvas. En förbättring skulle otvivelaktigt vinnas med utredningsmannens förslag att ersätta jordbruket för arrendekostnaderna ävensom för underhållskostnaderna för byggnader för försöksverksamheten. Bättre likställighet med andra statliga försöksgårdar skulle också ernås härigenom. De anförda motiven har likväl icke övertygat stats-

kontoret om att man beträffande förevarande anstalt bör eftersträva en sådan ordning, som kan göra jordbruksdriften jämförbar med den vid de statliga försöksgårdarna. Då man med hänsyn till försöksverksamheten å jordbruket i allt fall icke kan få något helt rättvisande resultat utan en i detalj genomförd kostnadsuppdelning, anser statskontoret för sin del, att här berörda kostnader alltså bör belasta jordbruket. Vid ett accepterande av utredningsmannens förslag till resultatredovisning för jordbruket över ett reservationsanslag innebär ett avståndstagande från förslaget om anslag till arrendeavgift m. m. allenast att försöksverksamheten i högre grad än enligt förslaget blir beroende av medelstillskott genom beslut av riksdagen.

Vad i utredningen anförts har övertygat statskontoret om angelägenheten att tillföra anstalten ytterligare medel för att åstadkomma en bättre likviditet för jordbruket. Det måste emellertid samtidigt klargöras, att medlen icke bör bindas i investeringar för försöksverksamheten. Mot storleken av beloppet har statskontoret icke någon erinran. Med de tidigare till anstaltens förfogande ställda lånemedlen skulle den totala låneskulden komma att uppgå till 640 000 kr. Av detta belopp har emellertid hittills i byggnader för försöksverksamheten investerats mer än 200 000 kr. I anslutning till den princip för finansiering av investeringskostnader för försöksverksamheten, som enligt statskontorets mening bör tillämpas, anser ämbetsverket det nu erforderliga tillskottet böra anvisas under anslag å driftbudgeten. Statskontoret framhåller vidare att investeringsanslag för jordbruksdriften — d. v. s. 440 000 kr. — enligt ämbetsverkets mening bör förräntas, förslagsvis lägst efter den för statens utlåningsfonder fastställda normalräntan, f. n. 4 1/4 procent. Amortering torde böra påkallas endast om ersättning icke kan påräknas av fastighetsägaren. Vid varaktig minskning av djurbeståndet bör motsvarande investeringsmedel i princip omedelbart återbetalas.

Utredningsmannens förslag i anslagstekniskt hänseende föranleder erinran från statskontorets sida allenast såvitt avser medlen för resekostnader för försöksverksamheten. Dessa bör enligt ämbetsverkets mening av flera skäl alltså upptagas under förslagsanslaget till omkostnader för anstalten.

T. f. generaldirektören och chefen för statskontoret har uttalat skiljaktig mening vid beslutandet av ämbetsverkets yttrande samt bl. a. anfört följande. Då det icke kan anses uteslutet att den allmänna formulering, med vilken forskningsanstaltens uppgifter angivits i instruktionen, kan ha medverkat till uppkomsten av de utav utredningsmannen påtalade olägenheterna med tillgodegående av försöksverksamheten på jordbrukets bekostnad, synes det angeläget att ifrågavarande bestämmelser överses i syfte att erhålla en mera preciserad innebörd. I avvaktan på en sådan översyn bör ett genomförande av utredningsmannens förslag i huvudsak anstå. Behovet av rörelsemedel bör dock tillgodoses redan nu genom ett lån å 200 000 kr., vilket — i enlighet med statsmakternas beslut om tidigare rörelsekapital för anstalten — synes böra anvisas såsom investeringsanslag under fonden för förslag till statsverket utan ränte- och amorteringsskyldighet för anstalten. Vidare bör anstalten t. v. icke utan Kungl. Maj:ts medgivande få igångsätta sådana forskningsprojekt, som kan förutsättas mera nämnvärt påverka anstaltens ekonomi.

Riksräkenskapsverket finner det ofrånkomligt, att — då det hittills till förfogande ställda rörelsekapitalet redan måste anses i sin helhet stadigvarande bundet i jordbruksinventarier och i jordbrukets djurbestånd — ett ytterligare förslag å 200 000 kr. genom anslag under förslagsfonden ställes till förfogande för tillgodegående av det varje år uppkommande behovet av me-

del för förskottering av kostnader för nästa skörd. Till skillnad från utredningsmannen anser emellertid riksräkenskapsverket, att dessa ytterligare rörelsemedel bör oförminskade få disponeras av forskningsanstalten så länge den driver jordbruk i nuvarande omfattning. Beträffande de hittills till förfogande ställda rörelsemedlen finner riksräkenskapsverket anledning saknas att vidtaga någon ändring i fråga om ränte- och amorteringsfriheten. Skulle genom en omläggning av jordbruksdriften jordbrukets djurbestand komma att väsentligt reduceras, får självfallet frågan om återbetalning i motsvarande mån av rörelsemedel tagas under övervägande.

Riksräkenskapsverket förordar vidare, att närmare riktlinjer fastställas för användningen av inkomsterna från jordbruksdriften. Dessa riktlinjer bör innebära, att jordbruksdriften i fortsättningen icke skall kunna belastas med direkta försökskostnader eller andra utgifter för forskningsanstaltens verksamhet, för vilka medel anvisas under anslag, som uppföres för forskningsanstalten å riksstaten. En sådan reglering av jordbrukets utgifter bör åvägabringas genom att Kungl. Maj:t årligen för jordbruksdriften fastställer särskild inkomst- och utgiftsstat. Samtidigt bör emellertid eftersträvas, att forskningsanstalten så långt möjligt även i fortsättningen tillförsäkras den rörelsefrihet och det utrymme för initiativ, som den nu har genom möjligheten att belasta jordbruksdriften med direkta försökskostnader. Detta önskemål synes kunna tillgodoses genom att i anslutning till vad utredningsmannen föreslagit den nuvarande medelsanvisningen på forskningsanstaltens omkostnadsstat till försöksomkostnader utbrytes till ett särskilt reservationsanslag, som tillföres uppkommande överskott på jordbruksdriften. Till skillnad från utredningsmannen anser dock riksräkenskapsverket, att de överskottsmedel, som tillföres angivna anslag, bör i överensstämmelse med syftet med denna anordning få av forskningsanstalten fritt disponeras för försökskostnader, i den mån de icke av anstalten bedömes behöva reserveras för täckande av uppkommande förluster å jordbruksdriften.

Ett fastställande av särskild inkomst- och utgiftsstat för jordbruksdriften förutsätter en närmare gränsdragning mellan de utgifter, som skall belasta jordbruksdriften, och de utgifter, som skall bestridas av forskningsanstaltens anslag på riksstaten. Denna gränsdragning måste bl. a. innefatta ett ställningstagande till frågan, huruvida jordbruksdriften bör erhålla ersättning för det intrång, som försöksverksamheten utgör. Riksräkenskapsverket har funnit sig icke kunna tillstyrka någon intrångsersättning, särskilt som försöksanstaltens jordbruksdrift icke heller med en sådan ersättning torde kunna bli fullt jämförbar med driften vid ett vanligt jordbruk. Sålunda bör, även om jordbrukets personal i viss utsträckning tages i anspråk också för försöksverksamheten, detta såsom jämväl utredningsmannen framhållit icke få föranleda, att denna personal till någon del avlönas med anlitande av försöksverksamhetens medel. Samtidigt bör det emellertid såsom utredningsmannen också framhållit vara uteslutet att belasta jordbruksdriften med avlöningskostnader för personal, som huvudsakligen användes för försöksverksamheten.

Såsom utredningsmannen framhållit tynges emellertid forskningsanstaltens jordbruksdrift i motsats till andra statliga försöksjordbruk av icke oväsentliga arrendekostnader samtidigt som forskningsanstaltens jordbruk även i övrigt måste drivas under sämre betingelser än som gäller för de andra statliga försöksjordbruken. Riksräkenskapsverket finner det rimligt, att forskningsanstaltens jordbruksdrift beredes likställighet i så måtto, att den avlastas arrendekostnaderna. Riksräkenskapsverket förordar därför, att i fortsättningen medel för bestridande av dessa kostnader anvisas å forskningsanstaltens omkostnadsstat.

Man torde emellertid icke böra utan vidare räkna med att denna avlastning av arrendekostnader från jordbruksdriften skall medföra en motsvarande ökning av disponibla överskottsmedel, eftersom syftet med avlastningen väl närmast får anses vara att bereda större möjligheter att anpassa jordbruksdriften efter försöksverksamhetens krav. Huru man i detta avseende uppfattar innebörden av omläggningen beträffande arrendekostnaderna kan kanske även sägas få betydelse för bedömningen av vilken tillfälligt förstärkning av forskningsanstaltens anslag till försökskostnader som vid övergången till den nya ordningen för regleringen av jordbruksdriftens utgifter påkallas i anledning därav, att under en viss övergångstid inga från jordbruksdriften härrörande medel kan disponeras för bestridande av försökskostnader. Denna förstärkning har riksräkenskapsverket för sin del funnit böra med avvikelser från utredningsmannens förslag begränsas till 50 000 kr., vilket belopp enligt utredningen motsvarar jordbruksdriftens genomsnittliga belastning med försökskostnader under vart och ett av de sistförflutna 5 budgetåren. Riksräkenskapsverket förordar, att forskningsanstaltens anslag till försökskostnader för det budgetår, fr. o. m. vilket ingång den nya ordningen skall tillämpas, höjes med nämnda belopp.

Frågan, huru byggnadskostnaderna skall fördelas, representerar ett annat problem, som måste lösas vid gränsdragningen mellan jordbrukets utgifter och de utgifter, som skall bestridas av forskningsanstaltens anslag till försökskostnader. Efter att härom ha samrått under hand med forskningsanstaltens föreståndare har riksräkenskapsverket för sin del kommit fram till att jordbruksdriften bör belastas endast med utgifterna för jordbruksbyggnadernas yttre underhåll, medan alla övriga byggnadskostnader bör bestridas av de medel, som står till förfogande för försökskostnader.

Det särskilda reservationsanslag, som av utredningsmannen föreslagits skola uppföras för försökskostnader, anser riksräkenskapsverket böra ersätta endast den f. n. å omkostnadsstaten uppförda posten till försökskostnader, och till skillnad från vad utredningsmannen föreslagit förutsättes alltså någon ändring icke skola ske beträffande medelsanvisningen för reseersättningar. Någon uppdelning av de medel, som skall anvisas å det nya reservationsanslaget, på egna försök och fältförsök finner sig riksräkenskapsverket icke kunna förorda.

Riksräkenskapsverket ställer sig tveksamt till den föreslagna bestämmelsen, att forskningsanstalten skall äga rätt uppbära efter självkostnadspris beräknad ersättning för undersökningar och utredningar vid sidan om det ordinarie arbetsprogrammet, enär det synes kunna ifrågasättas, om forskningsanstalten har möjlighet att åtaga sig eller överhuvud bör utföra andra undersökningar och utredningar än som faller inom dess ordinarie arbetsprogram. Anledning synes knappast heller föreligga att vidtaga någon ändring i vad som nu tillämpas beträffande tillhandahållande av anstaltens meddelanden.

Vad slutligen angår den beträffande revisionen av forskningsanstalten för närvarande gällande ordningen, vilken innebär att revision av jordbruksdriften icke verkställs inom riksräkenskapsverket utan sker genom särskilda av Kungl. Maj:t utsedda revisorer, anser riksräkenskapsverket någon ändring härutinnan icke påkallad med hänsyn till den omläggning beträffande medelsanvisning och redovisning, som av ämbetsverket förordats i det föregående. Det torde snarare förhålla sig så, att de skäl som kunnat anföras mot revisionens uppspaltning, förlorar i styrka vid ett genomförande av den föreslagna fastare gränsdragningen mellan de till jordbruksdriften hänförliga utgifterna och de utgifter, som skall bestridas av forskningsanstaltens anslag på riksstaten.

Lantbruksstyrelsen ansluter sig i princip till utredningsmannens förslag om åtskillnad i bokföringen mellan försöksverksamheten och jordbruksdriften, om anvisande av ytterligare rörelsemedel samt om revision. I vissa avseenden framföres dock avvikande förslag. Bl. a. bör enligt lantbruksstyrelsen en fullständig lantbruksbokföring med resultatredovisning upprättas för jordbruket. Styrelsen tillstyrker vidare förslagen om särskild ersättning till jordbruket, om tillförande av 50 000 kr. årligen till forskningsverksamheten ävensom om rätt för anstalten att uppbära ersättningar för arbeten utförda utanför det egentliga forskningsprogrammet och för anstaltens meddelanden.

Beträffande behovet av rörelsemedel ifrågasättes huruvida detta icke numera överstiger 200 000 kr.

Lantbruksstyrelsen ifrågasätter i detta sammanhang lämpligheten av att jordbruksdriften utbyggs till nuvarande omfattning och att experimentbyggnadsverksamheten koncentrerats till anstaltens jordbruk. Ett större samarbete är vidare enligt styrelsen önskvärt mellan forskningsanstalten och de statliga myndigheter, som har att handha jordbrukets rationalisering och ofta får till uppgift att låta uppföra olika slag av lantbruksbyggnader. I varje fall vill det synas som om den nuvarande jordbruksdriften kommit att taga i anspråk mer av anstaltsföreståndarens tid än som varit lämpligt med hänsyn till forskningsverksamheten. Styrelsen avråder från utredningsmannens förslag att anstaltens uppgifter utvidgas till att omfatta vattenreningsfrågor, då anstaltens arbetsuppgifter enligt gällande instruktion redan är synnerligen omfattande. Den föreslagna utvidgningen av verksamheten skulle vidare kräva särskilda personella resurser vilka bättre skulle kunna utnyttjas i forskningsorgan, som har denna verksamhet som central arbetsuppgift. Enligt styrelsens mening bör anstalten icke heller syssla med frågor såsom insamlande av material till underlag för prissättning på jordbruksprodukter eller prognoser därom utan ägna sig åt ren forskning inom sitt område. Lantbruksstyrelsen framhåller även att utbildningen på lantbruksbyggnadsområdet f. n. icke är tillfredsställande. Ett närmare samarbete borde på detta område etableras mellan forskningsanstalten och bl. a. lantbrukshögskolans institution för husdjurens utfodring och skötsel, statens husdjursförsök och jordbrukstekniska institutet.

Lantbruksstyrelsen föreslår slutligen, att frågan om forskning, försök och undervisning rörande lantmannabyggnader blir föremål för översyn i lämplig omfattning.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök tillstyrker — i likhet med lantbruksstyrelsen — utredningsmannens förslag om åtskillnad i bokföringen mellan försöksverksamheten och jordbruksdriften samt om granskning av hela anstaltens verksamhet genom riksräkenskapsverkets försorg. Liksom lantbruksstyrelsen anser högskolestyrelsen även, att utöver den statliga bokföringen en fullständig lantbruksbokföring med resultatredovisning bör upprättas.

Mot utredningsmannens förslag om anvisande av medel över driftbudgeten för försöksomkostnader, som hittills bestritts av jordbrukets inkomster, samt för särskild ersättning till jordbruket har högskolestyrelsen intet att erinra. Det påpekas emellertid, att dessa förslag innebär en utökning av resurserna för byggnadsforskningen. Om de framtida möjligheterna till överskott föreligger nämligen stor ovisshet. Bortsett från det mindre goda konjunkturläge som rader f. n. för jordbruket, innebär den föreslagna organisationsförändringen för hela forskningsanstalten inte bara besparingar på jordbruksdriften utan också ökade utgifter i form av räntor och amorteringar på rörelsemedel samt ifrågasatt anställning av personal för avlast-

ning av anstaltsföreståndarens arbetsbörda. Utredningsmannens antagande att jordbruksdriften för framtiden kommer att ge ett betryggande överskott synes därför väl optimistiskt.

I fråga om förslaget att tillföra forskningsanstalten ytterligare rörelsemedel anför högskolestyrelsen, att, då anstaltens kortfristiga skulder i verkligheten uppgår till ett väsentligt högre belopp än det föreslagna 200 000 kr., det kan starkt ifrågasättas, huruvida icke ett högre belopp bör beviljas. Beträffande utredningsmannens förslag om rörelsemedlens amortering och förräntning bör det enligt högskolestyrelsen beaktas, att detta medför väsentligt höjda utgifter för jordbruksdriften under den följande föreslagna 10-årsperioden. Dessa utgifter medför i sin tur en minskad behållning för anstaltens jordbruk och påverkar ogynnsamt fonderingsmöjligheterna under reservationsanslaget. Genom att slopa amorterings- och förräntningsskyldigheten på de nya rörelsemedlen kan den föreslagna fonden snabbare tillväxa och sedan denna nått lämplig storlek kan man därefter låta föreslagna direkta anslag till försöksomkostnader i motsvarande mån minska. Högskolestyrelsen anser ett sådant arrangemang bättre, om man verkligen avser att trygga en kontinuerlig byggnadsforskning inom anstalten.

Utredningsmannens förslag om sådan ändring av anstaltens instruktion att anstalten skall äga uppbära ersättning, beräknad efter självkostnadspris, i den mån den anlitas av kommunala myndigheter, institutioner och enskilda för undersökningar och utredningar vid sidan av det ordinarie arbetsprogrammet tillstyrkes av högskolestyrelsen.

Högskolestyrelsen framhåller, att det är av den största betydelse för svenskt jordbruk, att forsknings- och försöksverksamhet bedrivs rörande lantmannabyggnadernas utformning främst ur byggnadsekonomiska, jordbruksekonomiska och hygieniska synpunkter. För att arbetet vid anstalten skall kunna bedrivas på ett effektivt sätt erfordras bl. a., att arbetsuppgifterna begränsas till byggnadsforskning rörande lantmannabyggnader, att tillräckliga anslag står till förfogande samt att arbetet ej störes av ekonomiska svårigheter o. d. Högskolestyrelsen anser det vara synnerligen angeläget, att utredning verkställes rörande anstaltens arbetsuppgifter, så att dessa närmare kan preciseras. Redan nu anser sig högskolestyrelsen dock böra framhålla, att den av utredningsmannen ifrågasatta arbetsuppgiften att insamla prisuppgifter och göra prognoser om prisutvecklingen inom jordbruket helt ligger utanför byggnadsforskning rörande lantmannabyggnader. Om statsmakterna anser det angeläget att inventeringsarbete av detta slag kommer till stånd, bör det ske genom ökade anslag till institutioner, som f. n. sysslar med hithörande problem och som redan har drifts- och marknadsekonomisk expertis.

Slutligen erinrar styrelsen därom, att flera institutioner vid lantbruks-högskolan och statens lantbruksförsök sysslar med forsknings- och försöksuppgifter nära berörande dem som anstalten arbetar med. Med hänsyn härtill är det synnerligen angeläget, att det samarbete mellan högskolan och anstalten, som föreskrivits i instruktionen för anstalten, intensifieras.

Forskningsanstaltens styrelse framhåller, att den principiellt endast kan invända mot vissa detaljfrågor i utredningsmannens promemoria. I fråga om det föreslagna reservationsanslaget till egna försök och fältförsök påpekar styrelsen, att den icke ett år i förväg kan avgöra, vilka försök som lämpar sig att utföra på de egna gårdarna och vilka försök som eventuellt lämpar sig för försök i fältet, än mindre huruvida lämpliga försöksvärdar står till buds.

Beträffande förslaget om ersättning åt anstalten för publikationer och för undersökningar och utredningar vid sidan av det ordinarie arbetspro-

grammet anför styrelsen, att anstaltens publikationer, i likhet med vad fallet är vid övriga forskningsinstitutioner vid jordbruket, tillhandahållas gratis till skilda institutioner inom stat och kommun, skolor, hushållningssällskap, lantbruksnämnder m. fl. samt likaledes till olika inom jordbruket arbetande rådgivande institutioner av enskild karaktär. Vidare användes publikationerna för utbyte av andra in- och utländska forskningsinstitutioners publikationer. Därjämte kan enskilda personer erhålla enstaka exemplar kostnadsfritt. Styrelsen förmenar, att det knappast torde vara skäl till att ändra denna ordning och att i detta avseende skilja anstalten från andra forskningsinstitutioner på jordbruksområdet. I den mån anstalten finner det lämpligt att ur försöks- eller demonstrationssynpunkt få genomföra ett visst byggnadsprojekt utnyttjar anstalten kommunala myndigheter och institutioner och enskilda för projektering av byggnader. Denna gratisprojektering innebär givetvis en fördel för byggherren, men är det även ur de synpunkter som anstalten företräder. Byggherren får alltid ikläda sig besvär med visning av byggnader för allmänheten. Utöver dessa fältarbeten inom det ordinarie arbetsprogrammet hinner anstalten icke åtaga sig några arbetsuppgifter.

Styrelsen understryker tillika att hittillsvarande ordning med särskilda av Kungl. Maj:t utsedda revisorer, bland vilka även funnits en jordbrukssakkunnig, enligt styrelsens uppfattning fungerat väl.

Revisorerna för jordbruksdriften vid forskningsanstalten framhåller som sin åsikt, att anstalten även i fortsättningen bör ha fria händer att disponera löpande årets inkomster för försöksomkostnader. Smidigheten i detta system har bidragit till framstegen inom försöksverksamheten. Vidare framhålls, att det i föreliggande fall, där fråga är om en underförvaltning av jämförelsevis obetydlig medelsomsättning, icke kan vara nödvändigt att jordbruksresultatet skall behöva återspeglas i det statliga budgetsystemet med därav följande kameralt merarbete för såväl anstalten som de kontrollerande myndigheterna. De ekonomiska risker, som är förenade med forskningsverksamheten å anstalten, blir vare sig det ena eller andra systemet kommer till användning obetydliga i jämförelse med de insatser, som genom forskningsarbetet kan ske för jordbrukets bästa. Enär den nuvarande redovisningsformen bidrager till ökad initiativkraft och värdefull rörelsefrihet inom anstalten då det gäller att igångsätta nya undersökningar, anser revisorerna icke att de förslag, som framlagts i promemorian rörande redovisningssystemet, bör genomföras med hänsyn till att systemet kommer att få mindre önskvärda verkningar på anstaltens framtida forskningsarbete.

I fråga om revisionen av anstaltens verksamhet anför revisorerna, att några nackdelar icke förmärkts av det rådande revisionssystemet. Skall revisionen helt förläggas till riksräkenskapsverket, torde få tagas under övervägande om anstalten alltså skall äga anlita sifferrevisor, vilkens verksamhet enligt revisorernas förmenande varit av stor betydelse för den kontinuerliga kontrollen av anstaltens medelsförvaltning. Sifferrevisor besöker anstalten regelbundet en gång i kvartalet och utför då en fullständig sifferrevision samt företager inventering av kassa m. m. Såvitt revisorerna har sig bekant torde en sådan anordning med särskild sifferrevision icke bli möjlig vid revisionens överflyttande till riksräkenskapsverket. I stället kommer anstalten att efter utgången av varje budgetår få insända sina räkenskaper till riksräkenskapsverket för granskning. Då denna anstalts räkenskaper knappast lär kunna och böra få någon särställning i förhållande till hundratals andra statliga myndigheters betydande räkenskapsmaterial, som överlämnas till riksräkenskapsverket, kommer med nödvändighet den granskning och överblick, som utredningsmannen synes förvänta, icke att bli fullt så aktu-

ell som man i första ögonblicket lätt vill föreställa sig. Det kamerala granskningsarbete, som anstaltens räkenskaper skall underkastas inom riksräkenskapsverket, måste självfallet även bli stickprovsmässigt och någon sakkunskap på jordbruksdrift kan självfallet icke förväntas skola finnas inom ämbetsverket.

Revisorerna ifrågasätter slutligen lämpligheten av att på anstalten lägga uppgiften att insamla prisuppgifter och göra prognoser om prisutvecklingen inom jordbruket.

Departementschefen

Innan jag behandlar anstaltsstyrelsens anslagsäskanden under förevarande punkt, vill jag redovisa mina ställningstaganden till utredningsförslagen rörande de ekonomiska förhållandena vid anstalten.

Såsom framgår av den föregående redogörelsen för utredningens betänkande arrenderar anstalten numera ett jordbruk omfattande sammanlagt cirka 190 hektar åker och 20 hektar betesmark. Jordbrukets driftsekonomi hålles emellertid icke redovisningsmässigt skild från försöksverksamhetens och anstalten har ansetts oförhindrad att disponera löpande årets inkomster i jordbruket till bestridande av försöksomkostnader. Under de senaste verksamhetsåren har jordbruket belastats med sådana omkostnader på i genomsnitt inemot 50 000 kronor per år. Även om det rådande redovisningssystemet ger anstalten vissa fördelar — vilket förhållande särskilt framhållits av revisorerna för anstaltens jordbruksdrift — anser jag i likhet med utredningsmannen det önskvärt, att de anslagsprövande instanserna får större insyn i jordbruksdriften och därmed bättre möjligheter att bedöma anstaltens anslagsbehov. För att ernå detta vill jag förorda, att särskild stat i fortsättningen upprättas för anstaltens jordbruksdrift, vilken stat bör fastställas av Kungl. Maj:t. Det torde även få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare bestämma principerna för den redovisningsmässiga uppdelningen av kostnaderna mellan å ena sidan jordbruksdriften och å andra sidan försöksverksamheten samt för annan bokföring vid anstalten.

Samtidigt som jag förordar, att en åtskillnad mellan jordbruk och försök åstadkommes i anstaltens räkenskaper, vilken åtgärd bör genomföras per den 1 juli 1959, vill jag fortfarande i överensstämmelse med utredningsmannens synpunkter föreslå ett budgettekniskt arrangemang, som får antagas ge förbättrade möjligheter till jämförelser mellan driftsresultaten vid anstaltsjordbruket och andra statliga försöksgårdar. Jag tillstyrker därför den i utredningspromemorian föreslagna anordningen att tillgodoräkna anstaltsjordbruket kompensation för de ansemliga arrendeavgifter som åvilar det samma, för närvarande 46 000 kronor. Då jordbruksdriftens överskott härigenom bör komma att öka med motsvarande belopp och detta överskott, som jag vidare ämnar föreslå, skall i viss ordning inlevereras till statsverket, kommer kompensationen med undantag för första budgetåret reellt sett icke att medföra statliga merkostnader. I enlighet härmed förordar jag att å en ny anslagspost under anstaltens omkostnadsanslag, benämnd Ersättning till jordbruksdriften, skall beräknas 46 000 kronor.

Utredningsmannen har — sedan han diskuterat olika möjligheter för redovisning av driftsöverskottet vid jordbruket — stannat för att föreslå, att överskottet måtte tillföras ett särskilt reservationsanslag, varunder jämväl skulle anvisas sådana medel för försöksomkostnader och för av försöksverksamheten föranledda resekostnader som nu upptages å omkostnadsanslaget. Detta utredningsmannens förslag anser jag mig i huvudsak kunna tillstyrka. Jag vill sålunda föreslå att ett nytt anslag, med benämningen Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: Försöksverksamheten och av reservationsanslags natur, uppföres å driftbudgeten samt att under detsamma i första hand sker sådan medelsanvisning, som hittills ägt rum under omkostnadsanslagets anslagspost till försöksomkostnader. Någon omläggning av anslagsanvisningen till resekostnader föranledda av försöksverksamheten kan jag däremot icke förorda, liksom ej heller den uppspaltning av anslaget på särskilda poster för egna försök respektive fältförsök, som utredningsmannen föreslagit. Vidare skall jordbrukets driftsöverskott årligen tillföras anslaget att efter Kungl. Maj:ts prövning under nästföljande budgetår användas till forskning eller för täckande av underskott i jordbruksdriften. Då emellertid några överskottsmedel från jordbruksdriften icke kan påföras anslaget förrän vid slutet av budgetåret 1959/60, från och med vilket det förordade nya redovisningssystemet bör tillämpas, måste för nämnda budgetår medel av beräknat motsvarande storleksordning liksom förskottsvis tillskjutas över driftbudgeten, därest icke de för försöksverksamheten tillgängliga medlen skall reduceras. Såsom förut nämnts har jordbruket under de senaste verksamhetsåren belastats med försöksomkostnader av i genomsnitt inemot 50 000 kronor per år. Ett belopp av denna storleksordning anser jag böra jämte tidigare berörda anslagsmedel anvisas under reservationsanslaget för budgetåret 1959/60. Jag utgår därvid från att resultatet av jordbruksdriften för sagda budgetår i varje fall icke kommer att ligga nämnvärt under den nuvarande avkastningen.

Utredningsmannen har föreslagit, att anstalten skall äga uppbära ersättning, beräknad efter självkostnadspris, dels i den mån den anlitas av kommunala myndigheter, institutioner och enskilda för undersökningar och utredningar vid sidan av det ordinarie arbetsprogrammet, dels vid avyttring av anstaltens meddelanden. Jag är för min del beredd tillstyrka att anstaltens publikationer får försälgas till självkostnadspris samt att ersättning uttages enligt fastställd taxa för åtgärder, vilka är att anse som beställningsarbeten. Inflytande inkomster bör redovisas såsom särskilda uppbördsmedel å anstaltens omkostnadsanslag. Under uppbördsposten torde för nästa budgetår endast böra upptagas ett formellt belopp av 100 kronor.

Enligt vad som framgår av utredningspromemorian har forskningsanstalten hittills å kapitalbudgeten under fonden för förlag till statsverket använt rörelsemedel å sammanlagt 500 000 kronor, varav för närvarande efter amorteringar återstår 455 000 kronor. I anslutning till utredningsmannens, av samtliga remissinstanser tillstyrkta förslag berörande anstaltens behov av ytterligare rörelsekapital vill jag förorda, att ytterligare 200 000 kronor

anvisas under samma fond att av anstalten användas bland annat för tillgodoseendet av det årliga medelsbehovet för förskottering av kostnader för nästa skörd. Dessa medel — vilka, som jag senare denna dag avser föreslå, bör äskas under kapitalbudgeten — torde såsom riksräkenskapsverket uttalat i sitt remissyttrande tills vidare böra ställas till förfogande såväl räntesom amorteringsfritt.

Någon omläggning av revisionen av forskningsanstaltens räkenskaper kan jag, på de skäl riksräkenskapsverket och revisorerna för jordbruksdriften hos anstalten anfört, icke tillstyrka. Revisionen av jordbruksdriften bör sålunda även i fortsättningen ske genom särskilda av Kungl. Maj:t utsedda revisorer.

Vad härefter angår forskningsanstaltens i anslagsskrivelsen gjorda äskanden avseende omkostnadsanslaget kan jag icke förorda någon uppräkningspost till reseersättningar utöver en automatisk justering av posten med 800 kronor på grund av ökade järnvägstaxor och höjd bilersättning. Även anstaltsstyrelsens yrkanden beträffande anslagsposten till utrustning finner jag mig kunna biträda endast i begränsad mån. Jag föreslår att sistnämnda post ökas med 2 000 kronor till 6 000 kronor, varav 1 200 kronor skall täcka engångsutgifter i samband med inrättandet av den under anstaltens avlöningsanslag föreslagna kamrerartjänsten. På grund av sagda personalförstärkning synes samtidigt delposten till övriga expenser böra ökas med 800 kronor. Någon ytterligare ökning av expensposten anser jag mig icke kunna tillstyrka.

I enlighet med vad jag i det föregående förordat bör anslagsposten till försöksomkostnader utgå och omkostnadsanslaget därför minskas med ett belopp motsvarande vad som för innevarande budgetår anvisats under denna post, nämligen 48 000 kronor. Jag anser mig emellertid icke beredd föreslå, att ett belopp av samma storleksordning för nästa budgetår i stället anvisas under det föreslagna nya reservationsanslaget till försöksverksamheten. Det synes mig till fyllest om sistberörda anslag, förutom det tidigare omnämnda beloppet å 50 000 kronor, påföres ytterligare 38 000 kronor, alltså tillhoppa 88 000 kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit beträffande medelsanvisningen och inkomststoppbördan under forskningsanstaltens omkostnadsanslag behöver detta anslag för nästa budgetår höjas med $(800 + 2\,000 + 800 + 46\,000 - 48\,000 - 100 =)$ 1 500 kronor till 112 400 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 112 400 kronor.

[83] 4. Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: Försöksverksamheten

	Anslag
1959/60 (förslag)	88 000

Under återopande av vad jag under nästföregående punkt anfört rörande bland annat medelsanvisningen till den vid forskningsanstalten bedrivna försöksverksamheten och överförandet till förevarande anslag av driftsöverskott vid anstaltens jordbruksdrift hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: Försöksverksamheten* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 88 000 kronor.

[84] 5. Bidrag till jordbrukstekniska institutet

	Anslag
1956/57	325 000
1957/58	325 000
1958/59 (statsliggaren s. 854)	325 000
1959/60 (förslag)	325 000

Jämlikt bemyndigande av 1945 års riksdag (prop. 37; rskr. 272) träffade Kungl. Maj:t avtal med jordbrukstekniska föreningen angående inrättande och drivande av ett jordbrukstekniskt institut. Enligt avtalet skulle staten till kostnaderna för institutets verksamhet vid full utbyggnad bidra med 250 000 kr. om året och föreningen med ett årligt belopp av lägst 40 000 kr. Enligt beslut av 1953 års riksdag (IX ht s. 208; rskr. 9) har statsbidraget höjts till 325 000 kr. Föreningens bidrag har ökats till lägst 50 000 kr. Dessa ändringar har sedermera intagits i avtalet. Avtalet gäller för perioder om 5 år. Sker ej uppsägning förlänges avtalet automatiskt för ytterligare 5 år. Gällande avtalsperiod utgår den 30 juni 1960.

Y r k a n d e. *Styrelsen för jordbrukstekniska institutet* (skr. 25/8 1958) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 175 000 kr. till 500 000 kr.

M o t i v. Efter en inledande redogörelse för institutets arbetsprogram anför institutsstyrelsen i anslagsfrågan bl. a., att den år 1953 beviljade anslagshöjningen långt ifrån kompenserade hela den allmänna löne- och kostnadsstegring, som ägt rum mellan 1945 och 1953. Efter år 1953 har löner och omkostnader stigit ytterligare år från år. Institutets verksamhet har redan kraftigt hämmats av detta förhållande, och ytterligare inskränkningar genom brist på medel kommer att få starkt menlig inverkan på institutets arbetsmöjligheter. Om de viktiga uppgifter jordbrukstekniska institutet har skall kunna fullföljas i avsedd utsträckning och institutets resurser i övrigt utnyttjas, måste den kompetenta personal, som handhar undersökningarna

inom resp. områden av institutets verksamhet, liksom övrig inarbetad personal så långt möjligt behållas. Denna personals löner måste härvid hållas i nivå med jämförbara befattningar hos staten och i industrien samt hänsyn härvid tagas till lönereglering efter anställningstidens längd. Personalstyrkan, vilken efter hand i brist på medel måst reduceras med bl. a. 1 högskoleutbildad forskare och 3 ingenjörer, behöver ökas till ungefärlig överensstämmelse med 1945 års plan. En ökning av statsbidraget med 175 000 kr. till 500 000 kr. från den 1 juli 1959 är därför synnerligen angelägen, om institutet skall kunna arbeta i avsedd omfattning.

Yttranden. *Statskontoret*, som utgår från att utrymme f. n. saknas för en höjning av statens bidragsandel, anser sig icke kunna stödja framställningen. Inför nya uppgifter, som bedömes vara av vikt, lär det enligt ämbetsverket därför — i den mån bidrag från enskilt håll ej står att uppbringa — bli nödvändigt att institutet företager en omprövning av pågående arbetsuppgifter i syfte att söka utröna, vilka uppgifter som skulle kunna läggas åsido för att med nu gällande bidragsram bereda rum för mer angelägen verksamhet.

Lantbruksstyrelsen vitsordar institutets betydelsefulla insatser på det jordbrukstekniska området och framhåller, att institutet synes ha att vänta sig stora uppgifter i framtiden till gagn för jordbrukets rationella mekanisering. Det synes lantbruksstyrelsen icke försvarbart i nuvarande besvärliga läge för jordbruket, då det framstår såsom ett livsvillkor för jordbrukarna att hålla produktionskostnaderna nere, att institutet, vars arbete går ut på en rationalisering av jordbruksdriften, på grund av medelsbrist till avlöning av nödvändiga tekniker skall tvingas inskränka sin verksamhet. Det otillfredsställande förhållandet framstår enligt lantbruksstyrelsen i än hjärtare dager när man betänker att staten för stora kostnader anlagt en ändamålsenlig institutionsbyggnad och anskaffat utrustning, som, såsom förhållandena utvecklat sig, icke kan utnyttjas i på långt när full utsträckning. Lantbruksstyrelsen anför vidare bl. a. följande.

Styrelsen finner det skäligt att, såsom skedde budgetåret 1953/54, institutet genom förhöjt statsbidrag kompenseras för de ökade lönekostnader av automatisk karaktär på i runt tal 25 procent och de omkostnadsstegringar i övrigt som institutet nu får vidkännas i förhållande till nämnda budgetår. Vid en uppräknig av anslaget efter denna grund med 80 000 kr. till 405 000 kr. förutsätter lantbruksstyrelsen en motsvarande höjning av jordbrukstekniska föreningens årliga bidrag till institutet. Lantbruksstyrelsen finner det emellertid icke överensstämma med villkoren för statens utlovade stöd till institutet, enligt vilket staten intill vissa i 1945 års normalplan upptagna löner förband sig att stödja verksamheten vid institutet, att tillstyrka institutsstyrelsens hela framställning, där bl. a. löneregleringar, hur berättigade dessa än må synas, tagits till intäkt för framställningen. Dylika löneförbättringar skall nämligen, enligt vad som fränsagts i det betänkande som låg till grund för propositionen 1945: 37 angående inrättande av det jordbrukstekniska institutet och som förblev oemotsagt av dåvarande departementschefen, institutsstyrelsen kunna bevilja i den mån medel härför kan utverkas från näringslivet eller stå till förfogande i annan ordning.

Departementschefen

Jag är icke heller i år beredd att förorda någon uppräknig av anslaget. Detta torde sålunda böra uppföras med oförändrat belopp av 325 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till jordbrukstekniska institutet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 325 000 kronor.

[85] 6. Bidrag till Sveriges utsädesförening

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	1 106 500	1 222 100
1957/58	1 267 900	1 442 000
1958/59 (statsliggaren s. 855)	1 492 100	
1959/60 (förslag)	1 492 100	

Y r k a n d e. *Sveriges utsädesförening* (skr. 24/7 1958) hemställer, att förevarande anslag höjes med 163 200 kr. till 1 655 300 kr. enligt följande beräkning.

	Ökning eller minskning
1. <i>Personalförstärkningar</i>	
a) 2 förste assistenter vid Ultunafilialen resp. vid Röbbäcksdalen .	+ 43 400
b) 2 förste assistenter på kromosomavdelningen resp. kemiska avdelningen	+ 41 400
c) 1 assistent på kemiska avdelningen	+ 10 800
d) 1 kontorist på kassakontoret	+ 10 800
2. <i>Personalminskning</i>	
medel för förstärkning av arbetskraften vid filialen i Ultuna	— 5 000
3. <i>Löne- och arvodesreglering, m. m.</i>	
a) löne-reglering för den lägre ordinarie personalen .	+ 15 900
b) arvoden och traktamenten åt styrelseledamöter och revisorer..	+ 2 000
c) löneklassförändringar	— 5 600
d) pensionsavgifter	+ 11 000
e) arbetsgivarbidrag	+ 1 700
f) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 9 500
4. <i>Utgiftsförändringar i övrigt</i>	
a) försöksverksamheten utom resistensförädling	— 20 700
b) resistensförädling	+ 25 000
c) fasta och lokala sortförsök	+ 1 100
d) substationen vid Röbbäcksdalen	+ 10 000
e) substationen å småländska höglandet	+ 6 000
f) ledning och samarbete med filialerna	+ 500
g) resekostnader och representation	+ 2 000

3 c)—f). Ökningarna hänför sig till de föreslagna nya tjänsterna.

4 a). Beträffande motiveringen hänvisas till p. 1 b)—d).

4 b). För intensifiering av resistensförädlingen vid huvudanstalten och dess 2 huvudfilialer ansökte föreningen i fjol om ett bidrag på 100 000 kr. (IX ht 1958 s. 308, p. 4 b)). För ändamålet anvisade förra årets riksdag 75 000 kr. Föreningen anhåller nu om bidrag för täckande av resterande medelsbehov, 25 000 kr.

4 c) och f). Hittills beviljade belopp motsvarar knappt medelsutgifterna för ändamålen under de 3 senaste åren. Beträffande sortförsöksverksamheten anföres att omfattningen av densamma bestämmes av statens jordbruksförsök och hushållningssällskapen. Utsädesföreningen har icke några möjligheter att reglera dessa kostnader, varför de enligt föreningens mening får anses vara av automatisk natur.

4 d) och e). Statsbidrag till en substation på småländska höglandet har årligen äskats alltsedan år 1947. De speciella klimat- och jordmånsförhållanden, som är rådande i nämnda jordbruksområde, motiverar enligt föreningens mening att en speciell substation förlägges till området. Förslaget om inrättande av en substation till Västernorrlandsfilialen framfördes på sin tid av Röhäckdalsutredningen.

4 g). Föreningen anser sig icke ha erhållit full kompensation för senast genomförda höjningar av järnvägstaxor m. m. samt traktamenten.

4 h)—j). De under dessa punkter yrkade beloppen är desamma som i föregående års anslagsskrivelse (se IX ht 1958 s. 308, p. j)—l)). Föreningen anför, att alla försök till besparingar gjorts, exempelvis genom utgivande av dubbelhäftan av tidskriften. Det är emellertid icke möjligt för föreningen att inom nuvarande anslagsram på ett tillfredsställande sätt lämna medlemmarna och allmänheten meddelanden om hur föreningen arbetar och om resultaten av den av föreningen bedrivna verksamheten.

4 k). Föreningen räknar under denna post å ena sidan med en höjning å 1 400 kr. på grund av ökade kostnader för extra arbetshjälp och kontorsmateriel samt å andra sidan med en minskning å 3 600 kr., därest den föreslagna regleringen av en kontoristbefattning kommer till stånd (se p. 1 d)).

4 l) och m). Liknande yrkanden framfördes i fjol (IX ht 1958 s. 308, p. 4 n) och o)).

4 n). Av den föreslagna ökningen för uppvärmning och belysning motsvaras ca 1 100 kr. av beslutad höjning av skatten å oljor och elektrisk ström. Höjningen av posten motiveras i övrigt av medelsbelastningen under de senaste 3 åren.

4 o). Ökningen beror på de båda senaste årens lönehöjningar samt ökade kostnader för rengöringsmedel.

4 p). Nuvarande belopp till underhåll av byggnader, 24 500 kr., kan trots viss höjning under senare år icke anses stå i rimlig proportion till fastighetsbeståndets omfattning. Enligt vad föreningen under hand inhämtat från byggnadsstyrelsen anses i medeltal för olika slag av byggnader ca 1 procent utgöra normal medelsdisposition för underhåll av fastigheter. 1 procent av

brandförsäkringsvärdet å föreningens fastigheter ger ett underhållsanslag av 58 000 kr. Det i årets stat föreslagna beloppet 50 000 kr. motsvarar medelutgiftssumman för de 3 senaste åren och är det lägsta belopp som föreningen kan beräknas behöva för underhåll av sitt nuvarande byggnadsbestånd.

4 q), r) och s). De i staten föreslagna beloppen är desamma som föreslogs i fjolårets anslagsansökan och motsvarar ungefär medelutgifterna för ändamålen under de 3 senaste åren.

4 t). Minskningen beror på att antalet av bolaget förhyrda bostadslägenheter ytterligare minskat.

5 a). Minskningen är föranledd av en nedgång i annonsintäkterna.

5 b). Inkomstökningen sammanhänger med den föreslagna regleringen av vissa tjänster (se p. 1 b)—d)) och innebär i realiteten, att lönekostnader av motsvarande storlek överföres från driftsanslag till lönekonto. Beloppet i fråga kan således upptagas bland inkomsterna endast under förutsättning att den begärda regleringen av berörda tjänster bifalles.

Yttrande. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* tillstyrker liksom tidigare år inrättandet av befattningarna som förste assistent vid kromosomavdelningen samt vid Ultuna- och Västernorrlands-filialerna ävensom av kontoristtjänsten i lönegrad Ao 9, medan med inrättandet av befattningarna som förste assistent och assistent vid kemiska avdelningen enligt styrelsen tills vidare bör anstå i avvaktan på resultatet av utredningen rörande den statsunderstödda lantbrukskemiska analys- och kontrollverksamheten. Även den av utsädesföreningen föreslagna löneregleringen för den lägre personalen anser högskolestyrelsen i flertalet fall väl befogad. Lönensättningen bör därför, särskilt vad avser avdelningsbiträdesbefattningarna, göras till föremål för särskild översyn. Mot utgiftsökningarna i övrigt eller mot inkomstberäkningarna har högskolestyrelsen intet att erinra.

I ett av högskolestyrelsen särskilt avgivet yttrande i anledning av anslagsaskanden till resistensbiologisk forskning och resistensförädling m. m. tillstyrker högskolestyrelsen av utsädesföreningen yrkad anslagsökning för resistensförädlingsverksamhet liksom av W. Weibull AB under nästföljande anslagspunkt gjord anhållan om bidrag till intensifierad sådan verksamhet.

Departementschefen

I förra årets statsverksproposition redovisade jag i anslutning till förevarande anslagspunkt resultatet av en inom jordbruksdepartementet verkställd översyn av 1953 års växtförädlingsutrednings år 1956 avgivna betänkande i den del detta berör frågor om stöd åt växtförädlingen i annan form än statsbidrag. Översynens syfte hade närmast varit att genom beräkningar på aktuella förhållanden söka skapa ett underlag för en bedömning av ett licenssystems möjligheter och konsekvenser. Jag framhöll i sammanhanget, att flertalet myndigheter jämte de av utredningen särskilt berörda Sveriges utsädesförening och W. Weibull AB med Weibullsholms växtförädlings-

anstalt avstyrkt införandet av ett licenssystem enligt vissa i anslutning till översynen uppdragna riktlinjer. Vidare anmälde jag att berörda spörsmål var föremål för fortsatta överväganden inom departementet.

Behandlingen av frågan om de framtida formerna för finansieringen av växtförädlingsverksamheten under en för jordbruksnäringen angelägen fortsatt utbyggnad av densamma har ännu icke kunnat slutföras. Vissa nya förslag har väckts i ämnet och blivit föremål för remissbehandling. Problemet rörande skydd åt nya resultat av växtförädlingen har därjämte behandlats vid ett par internationella konferenser under året. Då det såsom även understrukits av 1958 års förra riksdag (JoU 1, p. 81; rskr. 9) är önskvärt att spörsmålet om det framtida statliga stödet åt växtförädlingsanstalterna snarast får sin lösning, är det min avsikt att om möjligt i ett senare sammanhang detta år återkomma till principerna för sagda stöd.

En annan aktuell fråga, som ävenledes berördes i samband med prövningen av förevarande bidragsanslag i 1958 års statsverksproposition, rör behovet av utvidgad resistensbiologisk forskning och förädlingsverksamhet. Förra året betonade jag betydelsen av en intensifierad sådan forsknings- och förädlingsverksamhet men framhöll samtidigt bland annat, att varken de framtida kostnaderna för statsverket eller spörsmålet om fördelningen av forskningsuppgifterna mellan skilda inom området verksamma organ blivit klarlagda i det då nyligen framlagda förslaget i ämnet från en inom skogs- och lantbruksakademien utsedd kommitté. Vid riksdagsbehandlingen av frågan fann också jordbruksutskottet (JoU 1, p. 81), vars utlåtande på denna punkt godkändes av riksdagen (rskr. 9), att på åtskilliga punkter ytterligare klarlägganden erfordrades, innan slutlig ställning kunde tagas till hela frågekomplexet. Då vederbörande organ ännu icke inkommit med samtliga för ett definitivt ställningstagande erforderliga uppgifter, anser jag mig icke heller nu kunna framlägga några för riksdagens prövning avsedda förslag i ämnet. Jag har emellertid för avsikt att söka avsluta behandlingen av detta ärende inom sådan tid, att därvid framkomna förslag rörande principerna för den resistensbiologiska forsknings- och förädlingsverksamhetens organisation ävensom vissa därmed sammanhängande finansieringsfrågor av engångskaraktär kan föreläggas årets riksdag.

Vad härefter angår utsädesföreningens föreliggande anslagsäskanden finner jag mig icke kunna tillstyrka någon höjning av statsbidraget till föreningen för nästa budgetår utan förordar att detsamma bestämmes till ett oförändrat belopp av 1 492 100 kronor.

I enlighet med det sagda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Sveriges utsädesförening* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 1 492 100 kronor.

[86] 7. Bidrag till den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm

	Anslag
1956/57	210 000
1957/58	210 000
1958/59 (statsliggaren s. 856)	210 000
1959/60 (förslag)	210 000

Y r k a n d e. *W. Weibull AB med Weibullsholms växtförädlingsanstalt* (skr. 30/7 1958) anhåller om ett till avrundat 500 000 kr. förhöjt anslag för nästa budgetår enligt följande beräkning.

1. Bidrag till allmän växtförädlingsverksamhet	470 000
2. Bidrag till intensifierad resistensförädlingsverksamhet	32 000
	502 000

M o t i v. 1. Bolagets kostnader för växtförädlingsverksamheten utgjorde senaste budgetåret exklusive sortäktshetskontroll genom statens centrala frökontrollanstalt 1 124 967 kr. och beräknas för innevarande budgetår till 1 093 700 kr. För nästa budgetår väntas kostnaderna uppgå till 1 100 300 kr. Statsbidraget har sedan budgetåret 1953/54 utgjort 210 000 kr. Till följd av utgiftsökningarna har bidragets andel i bolagets totalkostnader exklusive sortäktshetskontroll under denna tid minskat från ca 27 till ca 20 procent. Om hänsyn tages även till kontrollkostnaderna — f. n. ca 60 000 kr. — kan anslaget nettobelopp beräknas täcka ca 14 procent av bolagets kostnader under innevarande budgetår.

I likhet med föregående år baserar bolaget sin ansökan om bidrag för den allmänna verksamheten på de förslag som avgivits av 1953 års växtförädlingsutredning i betänkande SOU 1956:4. Bolaget har därvid utgått ifrån att det nuvarande sättet för statens stöd åt växtförädlingen kommer att bli bestående även under nästa budgetår. Växtförädlingsutredningens förslag innebar att statsbidraget till Weibullsholm skulle motsvara 35 procent av det till Sveriges utsädesförening utgående bidraget, dock högst 45 procent av kostnaderna för förädlingsverksamheten. En beräkning av 35 procent av det för innevarande budgetår till utsädesföreningen utgående statsanslaget, exklusive kostnader för resistensförädling och för kvalitetsundersökning av lin (1 350 000 kr.) ger ett bidrag om ca 470 000 kr., vilket belopp understiger den av växtförädlingsutredningen förordade s. k. spärregeln om 45 procent av kostnaderna.

2. Yrkande om ett särskilt belopp för resistensförädlingsverksamheten framfördes redan i fjol (IX ht 1958 s. 314). Framställningen avslogs dock under hänvisning till att hela resistensfrågan borde lösas i ett sammanhang. Bolaget anför nu, att det är av största vikt, att den mera målinriktade resistensförädlingsverksamheten skyndsammast möjligt kommer i gång direkt vid växtförädlingsanstalterna. Det är uppenbart, att organisationen av

den resistensbiologiska grundforskningen kan fordra ingående överväganden beträffande såväl organisationsspörsmål som kostnader. Ett dröjsmål med utbyggnaden av denna forskningsverksamhet rörande problem av större räckvidd bör emellertid ej utesluta, att resistensförädlingen intensifieras. Initiativ måste utan dröjsmål tagas för att den inhemska förädlingsverksamheten ej skall komma ohjälpligt efter i den internationella konkurrensen. Bolaget avser därför om möjligt och under förutsättning att statligt stöd i viss utsträckning lämnas att fr. o. m. nästa budgetår inrätta en avdelning för resistensförädling vid Weibullsholm. Kostnaderna härför beräknas till ca 72 000 kr. Av nämnda belopp, varav 23 900 kr. hänför sig till avlöning av en växtpatolog, 23 000 kr. till arbetslöner, 6 500 kr. till sortförsök, 5 500 kr. till hyra i institutionsbyggnad, arbetslokaler, växthus m. m. samt 12 900 kr. till pensionsavgifter, arrende, avskrivningar och övriga kostnader, föreslås 45 procent eller ca 32 000 kr. bli täckta med statsbidrag.

Y t t r a n d e. Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök tillstyrker att Weibullsholms växtförädlingsanstalt, med de justeringar som eventuellt kan föranledas av den inom jordbruksdepartementet pågående översynen av 1953 års växtförädlingsutrednings förslag, för nästa budgetår tilldelas ett statsbidrag å 470 000 kr. till anstaltens praktiskt vetenskapliga verksamhet, resistensförädlingen undantagen. Beträffande sitt ställningstagande till resistensförädlingen hänvisar högskolestyrelsen till sitt under föregående punkt berörda yttrande rörande anslag till resistensbiologisk forskning och resistensförädling m. m.

Departementschefen

Under förevarande anslagspunkt förordar jag oförändrad medelsanvisning av 210 000 kronor samtidigt som jag erinrar om vad jag vid behandlingen av närmast föregående anslag anført beträffande frågorna om formerna för det fortsatta stödet åt växtförädlingen samt rörande den resistensbiologiska forsknings- och förädlingsverksamheten.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 210 000 kronor.

[87] 8. Bidrag till Föreningen för växtförädling av fruktträd

	Anslag
1956/57	100 000
1957/58	100 000
1958/59 (statsliggaren s. 857)	100 000
1959/60 (förslag)	100 000

Y r k a n d e. Styrelsen för Föreningen för växtförädling av fruktträd anholder i en av lantbruksstyrelsen med eget yttrande (skr. 20/8 1958) över-

lämnad framställning, att till växtförädlingsverksamheten under år 1959 vid institutionen Balsgård anvisas ett med 119 000 kr. höjt statsbidrag.

M o t i v. Föreningen anför i sin skrivelse bl. a., att föreningen under de senaste 4 åren erhållit statsbidrag med 100 000 kr. om året. Trots yttersta sparsamhet har verksamheten under åren 1956—1957 uppvisat betydande underskott. För att kunna hålla verksamheten i gång har lån måst upptagas å inalles 75 000 kr. För innevarande verksamhetsår räknar föreningen med ett ännu större underskott än under år 1957, då det uppgick till över 61 000 kr. Vidare framhålles, att de medel, som från annat håll stått till disposition för verksamheten, blir förbrukade under löpande år och att liknande medel där-
efter icke står till förfogande.

Y t t r a n d e. *Lantbruksstyrelsen* föreslår, att förevarande anslag — i avvaktan på resultatet av den utredning rörande den organisatoriska utformningen av den fortsatta verksamheten vid Balsgårdsinstitutionen, som med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 18 juni 1958 verkställas av en särskilt tillkallad utredningsman — uppföres med oförändrat belopp av 100 000 kr.

Departementschefen

I likhet med lantbruksstyrelsen anser jag, att anslaget för budgetåret 1959/60 bör i avvaktan på den Balsgårdsinstitutionen berörande utredningens resultat uppföras med oförändrat belopp av 100 000 kronor. Däremot finner jag det erforderligt att genom medelsanvisning redan under nu löpande budgetår bidra till att underlätta den besvärande likviditetssituation, vari Föreningen för växtförädling av fruktträd för närvarande befinner sig. Jag ämnar därför senare denna dag yrka, att å tilläggsstat till gällande riksstat anvisas 65 000 kronor. Föreningens verksamhet är av sådan betydelse, att det bör tillses att den kan upprätthållas även under nästkommande budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Föreningen för växtförädling av fruktträd* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 100 000 kronor.

[88] 9. Bidrag till förädlingsarbeten med sojaväxter

	Anslag
1956/57	20 000
1957/58	20 000
1958/59 (statsliggaren s. 857)	20 000
1959/60 (förslag)	20 000

Y r k a n d e. *Algot Holmberg & Söner Aktiebolag* (skr. 28/7 1958) anhåller om ett från 20 000 kr. till 30 000 kr. höjt statsbidrag till fullföljande under år 1959 av förädlingsarbeten med sojaväxter.

Y t t r a n d e. *Statens jordbruksnämnd* förordar liksom föregående år, under hänvisning till uttalanden i 1953 års växtförädlingsutrednings betänkande om statens stöd åt växtförädlingen m. m. samt med hänsyn till penningvärdets fall, att statsbidraget höjes till 25 000 kr.

Departementschefen

Någon höjning av anslaget är jag icke beredd att tillstyrka. För ifrågavarande ändamål torde sålunda böra anvisas ett oförändrat belopp av 20 000 kronor. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till förädlingsarbeten med sojväxter* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 20 000 kronor.

[89] 10. Täckdikningsförsök m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	140 000	140 000	60 000
1957/58	100 000	160 000	—
1958/59 (statsliggaren s. 857)	125 000		
1959/60 (förslag)	150 000		

Av medelsanvisningen för innevarande budgetår jämte 15 000 kr. av å anslaget förefintlig reservation avses 95 000 kr. till försöksverksamhet och forskning samt 45 000 kr. till avlöningskostnader.

Y r k a n d e n. I en av styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök med eget utlåtande överlämnad skrivelse den 26 augusti 1958 hemställer *täckdikningsförsöksnämnden*,

1) att vid täckdikningsförsöksnämnden fr. o. m. den 1 juli 1959 inrättas 1 statsagronombefattning i Ae 26, 1 förste assistentbefattning i Ae 21, 1 assistentbefattning i Ae 19 och 1 kontorsbiträdestjänst i Ae 5, eller, därest förslaget ej kan bifallas, att det för avlöningar avsedda beloppet höjes med 27 100 kr. till 72 100 kr.,

2) att till försöksverksamheten på täckdikningens område och den i anslutning därtill bedrivna forskningen anvisas ett reservationsanslag av 113 000 kr.

M o t i v. 1. Som motivering till sina förslag, vilka framförts under ett flertal år, anför nämnden bl. a. följande.

När den nu pågående täckdikningsförsöksverksamheten började år 1947, ansågs uppgiften att få till stånd en försöksverksamhet på täckdikningens område så brådskande, att man ej ville avvakta 1945 års jordbruksförsöksutredning och dess behandling av frågan. För att ej föregripa utredningen beträffande verksamhetens organisatoriska utformning och förläggning stannade man emellertid för en provisorisk lösning. Verksamheten anknöts till lantbrukshögskolans institution för agronomisk hydroteknik, och personalen anställdes mot arvode. Av de personer som är sysselsatta i täckdikningsför-

söksverksamheten, har försöksledaren varit med sedan dess början. Även förste assistenten och assistenten har lång tjänstetid, nämligen sedan 1949. Ett försöksarbete av den karaktär det här är fråga om förutsätter bästa möjliga garantier för kontinuitet i arbetet. Nämnden kan icke påräkna att få behålla dessa personer i sin tjänst, om icke anställningsfrågan får sin lösning. Enligt nämndens uppfattning kan frågan lösas oberoende av täckdikningsförsöksverksamhetens organisation. Nämnden hemställer därför, att — oaktat jordbrukshögskoleutredningens arbete ännu ej är avslutat — de av nämnden föreslagna befattningarna inrättas.

Om inrättande av fasta tjänster för den i verksamheten sysselsatta personalen trots allt icke skulle kunna genomföras fr. o. m. budgetåret 1959/60 och personalen sålunda fortfarande måste kvarstå som arvodesanställd, är nämnden nödsakad begära en betydande uppräknings av de tidigare utgående medlen till löner. Något medelstillskott för automatiska lönestegringar har nämligen ej tillerkänts verksamheten sedan budgetåret 1953/54, då anslaget till löner höjdes med 10 000 kr. till 45 000 kr. Den successiva ökningen av lönekostnaderna sedan sagda budgetår har täckts med för försöksanläggningar reserverade medel. Då inga dylika medel finns att tillgå för nästa budgetår erfordras ett medelstillskott till avlöningar motsvarande de förut nämnda automatiska lönestegringarna, vilka uppgår till 27 100 kr.

2. Angående beräkningen av det under förevarande anslag äskade beloppet anföres i huvudsak följande.

Under tidigare år har för de fasta och lokala försöken anslagits 58 500 kr. Till extra personal har ett belopp av 5 000 kr. upptagits samt för resor och expenser resp. 9 000 och 2 500 kr. eller sammanlagt 75 000 kr. Dessa belopp har stått oförändrade sedan 1947. Genom penningvärdets starka fall har köpkraften minskat högst avsevärt. Det är nu nödvändigt med en förstärkning av detta anslag, så att nämnden bl. a. får bättre möjligheter att ersätta försöksvärdarna för det intrång försöken förorsakar. Jordbrukarna är ej benägna att upplåta mark samt ställa dyrbara maskiner och arbetskraft till förfogande för försöksarbete, om icke skälig ersättning kan påräknas. En viss minskning av belastningen på posten till försöksverksamheten erhålles, om den under p. 1 omnämnda assistenttjänsten i Ae 19 inrättas. F. n. avlönas nämligen innehavaren av denna tjänst med 11 200 kr. ur denna post. Genom att vederbörande överföres på extra ordinarie stat, skulle friställda medel kunna sättas in på en förbättring av ersättningarna till försöksvärdarna. Det fordras emellertid därutöver en uppräknings av posten med 10 000 kr. till 85 000 kr. för att i någon mån motverka följderna av penningvärdets fall.

Sedan täckdikningsförsöksverksamhetens början har medel beviljats till forskning i samband med försöksverksamheten. För ändamålet har alltsedan 1949 anvisats 20 000 kr. per år. Någon uppräknings med hänsyn till penningvärdets fall har sålunda ej genomförts. Det är enligt nämnden av största vikt, att denna forskning kan fortgå i erforderlig omfattning. Nämnden hemställer därför, att medlen för forskning i anslutning till försöksverksamheten uppräknas med 8 000 kr. till 28 000 kr.

För budgetåret 1959/60 erfordras sålunda för försöksverksamheten och forskning i anslutning till försöksverksamheten sammanlagt (85 000 + 28 000 =) 113 000 kr.

Y t t r a n d e. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* tillstyrker täckdikningsförsöksnämndens förslag såväl vad avser inrättandet av de i framställningen angivna befattningarna som i fråga om anslaget å 113 000 kr. till täckdikningsförsöksverksamheten m. m. Beträffande förstnämnda förslag anför högskolestyrelsen bl. a., att täckdikningsförsöksverksamheten utan tvivel torde komma att bli bestående. För att arbetet inom verksamheten skall kunna bedrivas kontinuerligt måste den personal, som har att utföra detta arbete, beredas tryggade arbetsförhållanden. Oavsett att verksamhetens organisation f. n. är föremål för utredning finner därför högskolestyrelsen skäl föreligga för att de i täckdikningsförsöksnämndens framställning angivna befattningarna redan nu inrättas.

Departementschefen

I avvaktan på resultatet av den pågående utredningen rörande forskningen, undervisningen och försöksverksamheten vid, bland annat, lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, till vilken högskola här ifrågavarande verksamhet är nära knuten, anser jag mig icke böra taga ställning till spörsmålet om inrättande av fasta tjänster vid täckdikningsförsöksnämnden.

På grund av tidigare inträffade automatiska lönestegringar, som till följd av tillgänglig reservationsmedelsbehållning ej förut behövt föranleda anslagshöjning, synes det för avlöningskostnader avsedda beloppet böra uppräknas med 25 000 kronor till 70 000 kronor. Någon ytterligare anslagsökning är jag däremot icke beredd att tillstyrka utan förordar att anslaget uppföres med 150 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckdikningsförsök m. m.* för budgetåret 1959/60
anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

H. Veterinärväsendet m. m.**[90] 1. Veterinärstyrelsen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	651 500	694 688
1957/58	729 000	740 158
1958/59 (statsliggaren s. 857)	827 000	
1959/60 (förslag)	834 900	

Veterinärstyrelsen (skr. 27/8 1958) hemställer, att anslagsposterna till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal och till rörligt tillägg höjes med 2 600 resp. 400 kr. till följd av automatiska löneklassförändringar samt att till kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknas 4 900 kr.

Departementschefen

Då jag finner mig böra godtaga de av veterinärstyrelsen föreslagna höjningarna, vilka samtliga är av automatisk karaktär, behöver anslaget uppräknas med 7 900 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 332 900 (oförändrat) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 9 900 (oförändrat) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 374 600 (+ 2 600) kronor;

rörligt tillägg 112 600 (+ 400) kronor;

kompensation för höjda folkpensionsavgifter 4 900 (ny post) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (332 900 + 9 900 + 374 600 + 112 600 + 4 900 =) 834 900 (+ 7 900) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för veterinärstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* 332 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, *förslagsvis* 9 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 374 600
4. Rörligt tillägg, *förslagsvis* 112 600
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, *förslagsvis* 4 900

Summa kronor 834 900

- b) till *Veterinärstyrelsen: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 834 900 kronor.

[91] 2. Veterinärstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	82 400	89 361
1957/58	84 400	71 741
1958/59 (statsliggaren s. 858)	91 300	
1959/60 (förslag)	91 300	

Veterinärstyrelsen (skr. 27/8 1958) hemställer, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Departementschefen

I enlighet med veterinärstyrelsens förslag torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp av 91 300 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 91 300 kronor.

[92] 3. Veterinärstaten: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	5 002 000	5 261 061
1957/58	5 075 000	5 688 214
1958/59 (statsliggaren s. 859)	5 668 800	
1959/60 (förslag)	5 723 000	

Y r k a n d e. *Veterinärstyrelsen* (skr. 27/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 54 200 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

Ökning

1. Lönereglering

- a) årsarvode till 1 biträdande distriktsveterinär i Visby distrikt .. + 1 200
- b) vikariatsersättningar till civila veterinärstipendiater + 23 000

2. Omräkning

- kompensation för höjda folkpensionsavgifter + 30 000
- + 54 200

M o t i v. 1 a). Beträffande motivet till detta förslag, som jämväl framfördes i förra årets anslagsäskanden, torde få hänvisas till IX ht 1958, s. 323—324 under 1 a). Härutöver anför veterinärstyrelsen följande.

Då länsveterinären i länet är för fullgörande av med länsveterinärtjänsten förenade åligganden — framför allt på grund av resor ute i länet — förhindrad att fungera å sin med länsveterinärtjänsten kombinerade distriktsveterinärtjänst, måste sistnämnda tjänst i regel uppehållas av distriktsveterinären i något av granndistrikten, i regel distriktsveterinären i Slite distrikt. Härigenom uppkommer emellertid tyvärr en viss fördyring av djursjukvården i vissa fall, enär den förordnade distriktsveterinären äger debitera inställelsearvode och reseersättning med utgångspunkt från sin egen stationeringsort, även om denna är belägen på längre avstånd från rekvirenten än

den ordinarie distriktsveterinärens stationeringsort, d. v. s. Visby. För att undvika sådan fördyring för djurägarna hade veterinärstyrelsen tänkt sig, att i förordnande att vikariera å visbydistriktet skulle givas föreskrift om skyldighet för vikarien att debitera inställelsearvode och reseersättning med Visby som utgångspunkt, när detta ställer sig billigare för djurägaren. För att i sin tur hålla vikarien skadeslös för vad han därigenom går miste om, skulle kompensation beredas honom av statsverket i form av ett skäligt årsarvode. För att undvika ett för djurägarna försämrat läge genom den nya distriktsorganisationen i länet, som måste betecknas såsom förmånlig för statsverket, då genom densamma inbesparas en distriktsveterinärlön, är det angeläget att den föreslagna anordningen kan genomföras. Detta är ett särfall, som såvitt styrelsen finner icke kan föra med sig några icke önskvärda konsekvenser ur prejudicerande synpunkt.

1 b). Belastningen å anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, steg kraftigt under budgetåret 1957/58. Detta sammanhängde med att veterinärstipendiattjänsterna, som under de närmast föregående budgetåren i stor utsträckning stått vakanta i brist på sökande till desamma, blev i största utsträckning återbesatta och deras innehavare huvudsakligen utnyttjade såsom vikarier å tjänster inom veterinärstaten. Anledning saknas f. n. att antaga annat än att detta förhållande kommer att fortbestå. Anslagsposten bör därför uppräknas i nivå med belastningen, vilken för nyssnämnda budgetår var 94 600 kr. För budgetåret 1958/59 har anvisats 65 800 kr.

2. Förändringen är av automatisk karaktär.

Departementschefen

Med stöd av beslut vid 1957 års riksdag (JoU 1 p. 66; rskr. 9) inrättade Kungl. Maj:t genom kungörelse den 31 maj 1957 (nr 226) utav delar av länsveterinärens i Gotlands län praktikområde ett nytt veterinärdistrikt, benämnt Visby distrikt. I den proposition, genom vilken frågan om det nya distriktets inrättande förelades riksdagen, uttalade dåvarande chefen för jordbruksdepartementet (IX ht 1957, s. 218), att distriktsveterinärtjänsten i distriktet skulle innehavas av länsveterinären och att särskild ersättning icke borde utgå till denne härför. Veterinärstyrelsen har nu — i likhet med föregående år — föreslagit att ett särskilt arvode av 1 200 kronor skall utgå till en biträdande distriktsveterinär med tjänstgöring i distriktet under tid, då länsveterinären på grund av med länsveterinärtjänsten förenade åligganden är förhindrad att fullgöra de uppgifter, som hänför sig till distriktsveterinärtjänsten. Såsom biträdande distriktsveterinär skulle fungera distriktsveterinären i något av granndistrikten. För att undvika fördyring för djurägarna, sammanhängande med att inställelsearvoden och reseersättningar kan bli högre om de debiteras med utgångspunkt från stationeringsorten i ett angränsande distrikt, ämnar veterinärstyrelsen vid bifall till styrelsens framställning i förevarande del föreskriva skyldighet för den biträdande distriktsveterinären att vid tjänstgöring inom Visby distrikt debitera dylika arvoden och ersättningar med Visby som utgångspunkt, när detta ställer sig billigare för djurägaren. Med hänsyn till de särskilda omständigheterna i detta fall

finner jag mig kunna tillstyrka den av veterinärstyrelsen föreslagna anordningen. Styrelsens förslag i fråga om storleken av den kompensation, som bör tillerkännas en biträdande distriktsveterinär för skyldigheten att i nämnda fall debitera djurägarna enligt för veterinären oförmånliga grunder, föranleder ingen erinran från min sida. För ändamålet torde alltså böra beräknas ett arvodesbelopp av 1 200 kronor.

Jämväl veterinärstyrelsens yrkanden i övrigt under denna punkt är jag beredd att tillstyrka. Det för vikariatsersättningar till civila veterinärstipendiater avsedda beloppet torde sålunda på grund av belastningen böra uppräknas med 23 000 kronor. Såsom en ny post under anslaget torde 30 000 kronor upptagas till kompensation för höjda folkpensionsavgifter. I detta sammanhang torde böra erinras om att den nyligen beslutade löneregleringen för distriktsveterinärer uppskattats innebära en kostnadsökning för statsverket av inemot 200 000 kronor. Detta torde emellertid icke nu böra föranleda någon uppräkning av anslaget med hänsyn till osäkerheten beträffande den väntade belastningen.

Vid bifall till vad jag i det föregående anfört behöver förevarande anslag för nästa budgetår uppräknas med 54 200 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 4 300 000 (oförändrat) kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 90 000 (+ 24 200) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 615 000 (oförändrat) kronor;
 rörligt tillägg 688 000 (oförändrat) kronor;
 kompensation för höjda folkpensionsavgifter 30 000 (ny post) kronor.
 Anslaget uppföres alltså med $(5\,668\,800 + 24\,200 + 30\,000 =) 5\,723\,000$ (+ 54 200) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för veterinärstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4 300 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	90 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	615 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	688 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	30 000
Summa kronor 5 723 000	

b) till *Veterinärstaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 5 723 000 kronor.

[93] 4. Veterinärstaten: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	121 700	141 835
1957/58	118 600	141 048
1958/59 (statsliggaren s. 863)	123 600	
1959/60 (förslag)	141 900	

Y r k a n d e. *Veterinärstyrelsen* (skr. 27/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 13 300 kr.

	Utgifter		Anslag	Ökning
	1956/57	1957/58	1958/59	
1. Reseersättningar	117 520	110 131	90 000	+ 20 000
2. Kursverksamhet	10 279	13 833	14 500	— 6 700
				+ 13 300

M o t i v. 1. Anslagsposten bör enligt styrelsen höjas med hänsyn till belastningen.

2. Styrelsen föreslår, att under nästa budgetår anordnas 1 fortbildningskurs för länsveterinärer (1 800 kr.) och 1 kurs i bakteriologisk köttkontroll (6 000 kr.).

I fråga om fortbildningskursen för länsveterinärer anför styrelsen — sedan den erinrat att kurser för länsveterinärer och länsveterinäraspiranter senast ägde rum åren 1950 och 1956 — bl. a. följande.

För att länsveterinärerna på ett fullt tillfredsställande sätt skall kunna sköta sina åligganden gentemot såväl statliga och kommunala myndigheter som enskilda fordras, att de är väl förtrogna med nyare rön och erfarenheter inom praktiskt taget samtliga de områden, som berör den veterinära verksamheten. Den snabba utveckling, som under senare år ägt rum icke blott inom teknikens utan även inom medicinens områden, nödvändiggör för de berörda tjänstemännen en kontinuerlig fortbildning. Önskemål om anordnande av en fortbildningskurs för länsveterinärer under nästa budgetår har även framställts av styrelsen för Svenska länsveterinärföreningen. Kursen bör omfatta 1 vecka och att deltaga i densamma bör förordnas samtliga länsveterinärer ävensom förste stadsveterinären i Stockholm. Kostnaderna för själva kursen beräknas till 1 800 kr. Resekostnadsersättningar samt traktementen under resorna och kurstiden beräknas till 8 000 kr. att bestridas ur anslagsposten till reseersättningar.

Beträffande kursen i bakteriologisk köttkontroll anför styrelsen, att dylika kurser anordnats under de 3 sistförflutna åren och att medel härför anvisats även för innevarande budgetår. Beträffande behovet av dessa kurser hänvisar styrelsen till vad den tidigare anfört därom i sina anslagsäskanden för nämnda budgetår. Därvid framhöll styrelsen ävenledes, att dessa kurser borde bli årligen återkommande, bl. a. med hänsyn till att antalet deltagare i dessa kurser begränsats för vinnande av större effektivitet. Styrelsen finner sålunda nödvändigt, att även under nästkommande budgetår medel anvisas för anordnande av en kurs i bakteriologisk köttkontroll.

Kursen bör i likhet med de tidigare anordnade omfatta omkring 3 veckor och antalet deltagare begränsas till omkring 15. Kostnaderna härför torde kunna beräknas till samma belopp som för den under innevarande budgetår planerade kursen eller 6 000 kr., bestående av arvoden till lärare och andra direkta kurskostnader. Kostnaderna för kursdeltagarnas resor och uppehälle under kurstiden är sålunda ej avsedda att ersättas av statsmedel.

Departementschefen

I likhet med veterinärstyrelsen anser jag, att belastningen å anslagsposten till reseersättningar påkallar en uppräknings av densamma med 20 000 kronor. På grund av, bland annat, ökade järnvägstaxor bör anslagsposten emellertid uppräknas med ytterligare 5 000 kronor. Vad härefter angår styrelsens förslag till kursverksamhet för nästa budgetår, kan jag tillstyrka detsamma. Sålunda bör anordnas en fortbildningskurs för länsveterinärer och en kurs i bakteriologisk köttkontroll. Mot beräkningen av kostnaderna för kurserna, tillhoppa 7 800 kronor, har jag intet att erinra. Då för innevarande budgetår anvisats 14 500 kronor till kursverksamhet, kan följaktligen denna post minskas med 6 700 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med $(123\,600 + 25\,000 - 6\,700 =) 141\,900 (+ 18\,300)$ kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av veterinärstyrelsen meddela närmare bestämmelser om nyssnämnda kursverksamhet.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärstaten: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 141 900 kronor.

[94] 5. Statens veterinärmedicinska anstalt: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	2 035 500	2 172 432
1957/58	2 127 500	2 375 166
1958/59 (statsliggaren s. 864)	2 517 500	
1959/60 (förslag)	2 535 000	

Y r k a n d e. *Styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt* (skr. 15/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 50 000 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Ökning eller minskning
1. <i>Personalförläringar</i>	
a) 1 biblioteksassistent Ao 10	+ 12 970
b) 1 laboratoriebiträde Ae 9 (biträde åt serumkontrollanten)	+ 12 320
c) 1 laboratoriebiträde Ae 9 vid parasitologiska avdelningen	+ 12 320
d) 1 laboratoriebiträde Ag 4 vid parasitologiska avdelningen	+ 9 520

	Ökning eller minskning
e) 1 biträdande tillsynsman Ao 8	+ 11 690
f) 1 kanslibiträde Ae 7 vid konsulentavdelningen	+ 11 110
2. Personalminskningar	
a) 1 kontorist Ao 9	— 12 320
b) 1 laboratoriebiträde Ae 7 vid parasitologiska avdelningen	— 11 110
c) 1 laboratoriebiträde Ag 6 vid parasitologiska avdelningen	— 10 540
d) 1 vaktmästare Ae 7	— 11 110
3. Löneregleringar m. m.	
a) 1 byrådirektör Ao 25 i st. f. sekreterare Ao 23	+ 1 575
b) 1 konsulent Ae 23 i st. f. Ag 23	—
c) 1 kontorist Ao 9 i st. f. kanslibiträde Ae 7 å serumexpeditionen	+ 655
d) 1 kanslibiträde Ae 7 i st. f. kontorsbiträde i reglerad befordrings- gång vid patologisk-anatomiska avdelningen	+ 1 100
e) 6 laboratoriebiträden Ag 7 i st. f. Ag 6	+ 3 425
f) 1 stallförman Ao 9 i st. f. Ao 8	+ 725
g) 1 förste expeditionsvakt Ao 8 i st. f. vaktmästare Ao 7	—
4. Omräkning	
a) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 15 600
b) avlöningar till personal för särskilda undersökningar (löneklass- förändringar)	+ 2 300
	+ 50 230

Motiv. I en allmän motivering anför anstaltsstyrelsen bl. a. följande.

Den vid anstalten bedrivna verksamheten, vilken avser diagnostiska undersökningar av skilda slag, produktion av bakteriologiska preparat m. m. samt vetenskaplig forskning, har visat sig vara av största betydelse för förebyggande och bekämpande av husdjurssjukdomar i landet samt för lösande av skilda födoämnesshygieniska spörsmål. Uppläggningsen och omfattningen av verksamheten är helt beroende av den fortgående utvecklingen på hälso- och sjukdomsområdet såväl inom- som utomlands. Härav betingade nya arbetsuppgifter kan därför komma att påläggas institutionen genom beslut av veterinärstyrelsen eller Kungl. Maj:t. Fördenskull har anstaltsstyrelsen funnit det synnerligen orealistiskt att för det kommande budgetåret räkna med några nedskärningar i anstaltens utgifter. Å andra sidan har styrelsen i nuvarande hårt trängda statsfinansiella läge i sina beräkningar velat avstå från vissa kostnadskrävande reformer, som i och för sig synts angelägna. Vad beträffar löneregleringar och personalförstärkningar har styrelsen i denna skrivelse endast upptagit ett fåtal förslag, vilkas genomförande å andra sidan ur anstaltens synpunkt är särskilt angelägna.

1 a), 2 a), 3 c) och 3 d). Anstaltsstyrelsen framhåller beträffande dessa förslag inledningsvis bl. a., att vissa frågor berörande lönegradsplaceringen för den biträdespersonal, som vid anstalten utför kontorsgöromål av olika slag, har framlagts i de senaste årens petitaskrivelser. De av anstalten där-

vid framförda önskemålen har dock endast i ringa grad blivit tillgodosedda. Vid förnyad genomgång av kontorspersonalens arbetsuppgifter har styrelsen fortfarande funnit nuvarande lönegradsplaceringar i flera fall vara alltför låga både med hänsyn till de riktlinjer, som år 1952 (prop. 1952: 14) fastställts för inplacering av kontorspersonalen, och till de lönegradsplaceringar, som genomförts för motsvarande tjänstemän vid andra jämförliga institutioner, exempelvis veterinärhögskolan. Såväl beträffande utbildningens längd som ansvarsställningen i arbetet synes de mera kvalificerade kontorsbiträdena vid anstalten fullt jämförbara med utbildade befattningshavare inom andra, förmånligare placerade grupper (exempelvis laboratoriebiträden). Bättre anställningsvillkor erbjudes också i privat tjänst, varjämte bör beaktas att — genom att anstaltens lokaler är belägna å Experimentalfältet i utkanten av staden — förhållandevis dyra resekostnader och avsevärd tid ofta måste beräknas för färd till och från arbetet. Med hänsyn härtill och för att förbättra möjligheterna för anstalten att kunna anställa och i sin tjänst kvarhålla kompetent personal för kontorsgöromålen har styrelsen funnit en högre lönegradsplacering för vissa sådana tjänster med kvalificerade arbetsuppgifter oundgängligen nödvändig, i första hand då för dem, som innehar förmanstjänster å olika avdelningar.

Beträffande 1 a) och 2 a) anför anstaltsstyrelsen härefter bl. a. följande.

Bibliotekarien åligger bl. a. att katalogisera böcker (ca 2 200 volymer), separat (ca 10 000 stycken) och tidskrifter (ca 4 800 volymer och 142 löpande tidskrifter), att sköta utlåningar och biträda lånesökande med inlåning från främmande bibliotek (2 160 boklån under budgetåret 1957/58, varav de flesta inlåningar från främmande bibliotek), att ha tillsyn över avdelningarnas handbibliotek och ombesörja cirkulation av tidskrifter, att föra bibliotekets löpande korrespondens och därvid bl. a. ombesörja bytesförbindelser med andra in- och utländska bibliotek, att iordningställa tidskrifter och handlingar för inbindning samt att handha anstaltens arkivalier. Styrelsen erinrar, att redan 1947 års löneutredning avseende vissa biblioteksbiträden vid de statliga vetenskapliga biblioteken förordade inrättande för anstaltens bibliotek av en tjänst som biblioteksassistent. Anstaltens bibliotekarie hade även förskaffat sig den teoretiska och praktiska utbildning, som uppställts som en förutsättning för att ifrågakomma till biblioteksassistenttjänst. Emellertid kom frågan om bibliotekariens löneställning att behandlas av 1947 års biträdesutredning och i det sammanhang, som då var aktuellt, visade det sig omöjligt att få tjänsten bättre placerad än som kanslibitråde. Sedermera (fr. o. m. budgetåret 1956/57) blev tjänsten omändrad till kontoristtjänst.

Enligt styrelsens uppfattning är det nu ur alla synpunkter välmotiverat, att kontoristtjänsten i lönegrad Ao 9 utbytes mot en biblioteksassistenttjänst i lönegrad Ao 10.

Beträffande 3 c) understryker anstaltsstyrelsen det betydande mått av ansvar och självständighet, som åvilar ifrågavarande tjänstinnehavare i kanslibiträdesgraden samt anför följande.

Innehavaren av tjänsten är föreståndare för serumexpeditionen och har att under avdelningsföreståndarens ledning svara för arbetets behöriga fullgörande samt att handleda och fördela arbetet bland övriga på expeditionen

anställda 4 tjänstemän. Hon handhar vidare diariet över utgående skrivelser, avfattar såväl dag- och månadsrapporter som halv- och helårsrapporter avseende försäljningen av sera, vacciner och ympämnen. Från expeditionen avsändes under tiden 1 juli 1957—30 juni 1958 17 814 försändelser. (Näst föregående budgetår var antalet 17 167.) Saluvärdet av de genom serumexpeditionen utlevererade preparaten (däri inräknat de preparat, som lämnas kostnadsfritt) beräknas till lägst 1 000 000 kr. per år. I arbetsuppgifterna ingår även handhavande av serumexpeditionens preparatförråd, mottagning av inkomna beställningar samt lagerbokföring och fakturering.

Anstaltsstyrelsen föreslår, att kanslibiträdestjänsten ombildas till kontoristtjänst.

I fråga om 3 d) anför anstaltsstyrelsen följande.

Vid patologisk-anatomiska avdelningen finnes 1 kanslibitråde i lönegrad Ae 7 och 3 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång. För att avdelningens arbete skall kunna fullgöras på ett rationellt sätt måste stora krav ställas på kontorspersonalen. Man behöver sålunda redan vid tillsättandet av en tjänst på avdelningens skrivrum av vederbörande kunna begära goda kunskaper i maskinskrivning och stenografi och helst studentbetyg i åtminstone ett av ämnena latin, engelska och franska. Språkkunskaper av nämnt slag underlättar självfallet uppfattandet av och förståelsen för det för kontorspersonal i allmänhet helt okända fackspråk, som användes vid avdelningen. För att kunna ställa dessa krav och även för att i avdelningens tjänst kunna under längre tid kvarhålla med dennas arbetsuppgifter intränad personal erfordras dock betydligt förbättrad löneställning än f. n. gäller.

Angeläget är sålunda, att kanslibiträdestjänsten uppflyttas till kontorist och åtminstone en av biträdestjänsterna i reglerad befordringsgång till kanslibitråde. I nuvarande statsfinansiella läge nöjer sig styrelsen emellertid med att för nästa budgetår föreslå inrättande av den sistnämnda tjänsten.

1 b). Beträffande motivet till detta förslag torde få hänvisas till IX ht 1958, s. 332 under 1 m). Till skillnad från det under sistnämnda punkt framförda äskandet föreslås nu inrättande av 1 laboratoriebiträdestjänst på heltid och å extra ordinarie stat.

1 c), 1 d), 2 b) och 2 c). Vid parasitologiska avdelningen finnes 4 laboratoriebiträden, varav 1 i lönegrad A 10, 1 i lönegrad A 7 och 2 i lönegrad A 6. Genom att laboratorier med likartade arbetsuppgifter ej finnes inom landet är befordringsutsikterna små och rekryteringen därför synnerligen svår. Anstaltsstyrelsen framhåller nödvändigheten av att för rutinarbetets behöriga fullgörande under längre tid kunna behålla de vid avdelningen utbildade laboratoriebiträdena. Detta låter erfarenhetsmässigt sig emellertid icke göra, med mindre en fördelaktigare lönegradsplacering kan erhållas för de mest kvalificerade biträdena. En sådan kan utan någon utgiftsökning ernås genom att uppflytta det nuvarande biträdet i lönegrad Ae 7 till lönegrad Ae 9 och samtidigt ersätta en laboratoriebiträdestjänst i lönegrad Ag 6 med en tjänst som biträde i lönegrad Ag 4.

1 e) och 2 d). Ifrågavarande förslag har framförts jämväl de närmast föregående åren. Beträffande motiven torde få hänvisas till IX ht 1957, s. 209 under 23.

1 f). Vid konsulentavdelningen finnes 1 kanslibitråde i lönegrad Ao 7 och 1 kontorsbiträde i reglerad befordringsgång. Arbetsuppgifterna består av stenografering och maskinskrivning, vari ingår dagliga utskrifter av brev och vetenskapliga avhandlingar på främmande språk. Dessutom utföres övriga kontorsgöromål, däribland diarieföring. Nämnade antal biträden för skriv- och kontorsgöromål har funnits sedan år 1945, då vid anstalten fanns 3 veterinära konsulenter. Sedermera har konsulentverksamheten inordnats på en särskild avdelning och antalet konsulenter successivt utökats till f. n. 7. Då detta givetvis medfört en i hög grad ökad arbetsbelastning för kontorspersonalen, har avdelningen i mycket stor utsträckning måst anlita skrivhjälp från andra avdelningar. Härtill kommer att en foderkonsulenttjänst är planerad genom privata donationsmedel till hösten 1958. Då situationen tyvärr relativt ofta är sådan, att konsulenternas arbetskapacitet ej helt kan utnyttjas på grund av bristande expeditionell hjälp — detta återverkar ofrånkomligt på den service, som anstalten lämnar sina uppdragsgivare — måste en förstärkning ske av kontorspersonalen på konsulentavdelningen. Styrelsen föreslår därför såsom i hög grad angeläget inrättandet av ytterligare 1 kanslibiträdets tjänst i lönegrad Ae 7.

3 a). Detta förslag har framförts jämväl de närmast föregående åren. Be-
träffande motiven torde få hänvisas till IX ht 1956, s. 182—183 under 1.

3 b). Anstaltsstyrelsen erinrar om att fr. o. m. den 1 juli 1954 vid anstalten finnes inrättad en konsulenttjänst i lönegrad Ag 23, avsedd för samordnande av och tillsyn över åtgärder mot juverinflammationer hos nötkreatur (mastitkonsulent), samt anför vidare om denne.

Å ifrågavarande tjänst är sedan den 1 januari 1958 förordnad en av veterinärhögskolans mest erfarna förste assistenter. Den ekonomiska betydelsen av ett effektivt mastitbekämpande framgår bl. a. därav att enbart mjölkproduktionen beräknats årligen åsamkas en förlust på ca 30 000 000 kr. till följd av juverinflammationer. I kungörelse 1954: 816 har riktlinjerna för ett organiserat mastitbekämpande inom landet uppdragits. Genomförandet av de omfattande och svårlösta arbetsuppgifter, som härigenom kommit att åvila mastitkonsulenten och bl. a. avser en samordning av det arbete, som inom ramen för nämnda kungörelse igångsatts vid landets veterinärlaboratorier, kräver av denne såväl god vetenskaplig utbildning inom bakteriologien som praktisk erfarenhet av veterinär verksamhet inom ifrågavarande område. Redan har goda resultat av konsulentens arbete nåtts, ehuru den hittillsvarande, huvudsakligen orienterande försöksverksamheten ännu inte hunnit påverka förlustsiffrorna i stort. Det ligger i sakens natur, att bekämpandet av juverinflammationerna hos nötkreatur måste läggas på längre sikt och att som följd därav endast en successiv förbättrad juverhälsa och kvalitet på konsumtionsmjölk och mejeriprodukter kan förväntas. Ifrågavarande konsulent måste sålunda förutses även i framtiden få vittomfattande arbetsuppgifter.

Anstaltsstyrelsen anser det på grund av det anförda nödvändigt, att konsulentens anställningsförhållanden tryggas på ett sådant sätt, att icke genom låta ombyten å tjänsten arbetets effektivitet äventyras. Därför bör även mastitkonsulenttjänsten lönegradsplaceras i enlighet med den beford-

ringsgång, som av innevarande års riksdag godkänts för 4 andra konsulent-tjänster vid anstalten. Med tillämpning härav bör befattningen fr. o. m. nästa budgetår uppföras såsom extra ordinarie.

3 e). Beträffande laboratoriebiträdesgruppen har under de senaste åren vissa förbättringar i löneställningen åvägabragts. Härigenom förfogar avdelningarna f. n. över följande antal laboratoriebiträdestjänster i olika lönegrader.

Avdelning	Lönegrad					Summa
	A 12	A 10	A 9	A 7	A 6	
Bakteriologiska	1		3	6	5	15
Patologiska-anatomiska		1	1	2	1	5
Serologiska		2	3	11	3	19
Kemiska		1	2	4	1	8
Parasitologiska		1		1	2	4
Summa	1	5	9	24	12	51
Härav är följande antal						
ordinarie	1	2	4			7
extra ordinarie		3	5	16		24
extra				8	12	20
Summa	1	5	9	24	12	51

Med hänsyn till de lönegradsplaceringar, som tillämpas vid universitet, högskolor, kommunala sjukvårdsinrättningar och centrallaboratorier för laboratrisutbildad personal, har anstalten emellertid icke, enligt styrelsens mening, tillförsäkrats en i alla lägen tillräcklig konkurrenskraft gentemot andra institutioner. Styrelsen finner därför ytterligare löneförbättringar angelägna. Speciellt nödvändigt synes det styrelsen vara, att bottenlönegraden för laboratrisutbildad personal liksom vid universitet och högskolor fastställas till A 7. Med utgångspunkt från att även i fortsättningen en utbildad laboratris under en första anställningsperiod kan böra åtnöja sig med placering i lönegrad A 6 föreslår styrelsen, att av de 12 laboratristjänsterna i sistnämnda lönegrad 6 uppflyttas till lönegraden A 7. Härigenom kommer det att bli möjligt att efter betydligt kortare tid än f. n. uppflytta för arbetsuppgifterna lämpliga laboratoriebiträden till den såsom normallönegrad ansedda A 7.

3 f). Detta förslag framfördes även i fjol och nästföregående år. Beträffande motiven torde få hänvisas till IX ht 1957, s. 207 under 15, och IX ht 1958, s. 334—335 under 3 i).

3 g). Detta förslag har framförts jämväl de närmast föregående åren. I årets petitaskrivelse anför anstaltsstyrelsen följande motiv.

Tjänsten såsom förste vaktmästare å kansliet blev efter förslag av 1949 års tjänsteförteckningskommitté med tjänstetiteln vaktmästare fr. o. m. budgetåret 1952/53 placerad i dåvarande lönegrad Ca 11 (prop. 1952: 107). Härigenom erhöles dock, enligt anstaltsstyrelsens mening, icke någon rätt-

vis lönesättning för tjänstemannen i fråga, vilken i allt fullgör förste expeditionsvakts åligganden samt dessutom har tillsyn över anstaltens bilpark och fördelar bilkörningarna mellan sig och övriga som bilförare tjänstgörande vaktmästare. Än mera otillfredsställande har tjänstemannens löneställning blivit genom den nya löneplanen, vilken bl. a. innebär sammanslagning av de förutvarande lönegraderna C 10 och C 11 till lönegrad A 7, varigenom alltså tjänstemannen förlorat det företräde i lönehänseende han hittills haft över honom underställd personal.

Anstaltsstyrelsen föreslår därför ånyo, att den av kanslivaktmästaren innehavda tjänsten uppflyttas till en förste expeditionsvaktstjänst i lönegrad Ao 8. Någon utgiftsökning synes härigenom ej föranledas, eftersom tjänstemannen i fråga genom tjänstetidsbefordran redan blivit placerad i lönegrad Ae 8.

4 a). Förändringen är av automatisk karaktär.

4 b). För avlöningar till personal för särskilda undersökningar har innevarande budgetår anvisats en anslagspost å 151 900 kr., varav 73 700 kr. till undersökningar rörande tillverkning av mul- och klövsjukevaccin, 76 200 kr. till undersökningar rörande lymfadenos hos nötkreatur samt 2 000 kr. till andra särskilda undersökningar. För nästa budgetår äskar anstaltsstyrelsen oförändrade belopp utom till lymfadenosundersökningarna, för vilka avlöningskostnaderna föreslås uppräknade med 2 300 kr. på grund av löneklassförändringar.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anför, att flertalet yrkanden avser löneregleringar och i egenskap av B-frågor faller utanför statskontorets bedömningsområde. Vid sin prövning av framförda önskemål om personalförstärkningar anser statskontoret sig ej böra stödja förslaget att serumkontrollanten tilldelas teknisk assistans genom tillskapande av en laboratoriebiträdestjänst i lönegrad Ae 9. Med avgörandet av denna fråga bör sålunda enligt ämbetsverkets mening anstå. Statskontoret har ej heller blivit övertygat om nödvändigheten att inrätta ytterligare 1 kanslibiträdestjänst i lönegrad Ae 7 vid anstalten.

Departementschefen

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anförte vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör kanslibiträdestjänsten i lönegrad Ae 7 å serumexpeditionen ändras till en kontoristtjänst i lönegrad Ae 9. Kostnaden härför kan beräknas till 700 kronor. Övriga förslag till löneregleringar torde däremot icke böra bifallas.

Anstaltsstyrelsens begäran om personalförstärkningar m. m. finner jag mig icke kunna förorda. Några nya tjänster bör sålunda icke inrättas. Däremot kan jag biträda styrelsens förslag om uppräknings på grund av löneklassförändringar av anslagsposten till avlöningar till personal för särskilda undersökningar med 2 300 kronor. Slutligen bör såsom en ny post upptagas ett belopp av 14 500 kronor till kompensation för höjda folkpensionsavgifter.

Vid bifall till vad jag förordat i det föregående bör anslaget uppräknas med 17 500 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 732 600 (oförändrat) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 400 (oförändrat) kronor;

avlöningar till personal för särskilda undersökningar 154 200 (+ 2 300) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 312 900 (+ 600) kronor;

rörligt tillägg 320 400 (+ 100) kronor;

komensation för höjda folkpensionsavgifter 14 500 (ny post) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(732\,600 + 400 + 154\,200 + 1\,312\,900 + 320\,400 + 14\,500 =) 2\,535\,000 (+ 17\,500)$ kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för statens veterinärmedicinska anstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	732 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	400
3. Avlöningar till personal för särskilda undersökningar, <i>förslagsvis</i>	154 200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 312 900
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	320 400
6. Komensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	14 500
Summa kronor	2 535 000

b) till *Statens veterinärmedicinska anstalt*: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 2 535 000 kronor.

[95] 6. Statens veterinärmedicinska anstalt: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	671 500	726 122
1957/58	680 700	690 910
1958/59 (statsliggaren s. 865)	703 000	
1959/60 (förslag)	716 900	

Y r k a n d e. *Styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt* (skr. 15/8 1958) hemställer, att anslaget uppräknas med 45 400 kr.

	Utgifter		Anslag	Ökning eller minskning
	1956/57	1957/58	1958/59	
1. Reseersättningar	10 184	9 386	16 600	— 2 600
2. Särskilda undersökningar	83 000	98 620	83 500	+ 15 500
3. Inköp och underhåll av inventa- rier och apparatur	18 485	46 919	25 000	+ 22 500
4. Förbrukningsartiklar	176 560	191 425	175 000	+ 25 000
5. Inköp av bakteriologiska preparat	7 930	9 295	10 000	+ 5 000
6. Inköp och underhåll av djur ...	110 759	83 328	120 000	— 20 000
				+ 45 400

M o t i v. 1. Bl. a. genom att pälsdjursuppfödare och djurägare numera i viss utsträckning själva betalar konsulenternas besök vid deras gårdar har medelsåtgången under det senaste budgetåret kunnat begränsas till lägre belopp än det anvisade. Då det sålunda inledda förfaringssättet enligt anstaltsstyrelsens mening tills vidare bör fortsätta, kan anslagsposten för nästa budgetår minskas med 2 600 kr.

2. Denna anslagspost är för innevarande budgetår uppförd med 83 500 kr., varav 18 000 kr. till undersökningar rörande tillverkning av mul- och klövsjukevaccin, 57 500 kr. till undersökningar rörande lymfadenos hos nötkreatur samt 8 000 kr. till andra särskilda undersökningar. För nästa budgetår äskar anstaltsstyrelsen till nämnda 3 ändamål resp. 18 000 (oförändrat), 61 000 (+ 3 500) och 20 000 (+ 12 000) kr.

Beträffande höjningen av det för lymfadenosundersökningarna avsedda beloppet anför anstaltsstyrelsen, att en viss utvidgning av den klinisk-kemiska och patologisk-anatomiska delen av arbetet är planerad.

I fråga om höjningen av det belopp som är avsett till andra särskilda undersökningar framhåller styrelsen, att detsamma ända sedan budgetåret 1949/50 varit uppfört med lägst 20 000 kr. årligen. Det för innevarande år anvisade beloppet å 8 000 kr. är uppenbarligen alldeles otillräckligt för sitt ändamål, nämligen att bekosta sådana målriktade vetenskapliga undersökningar, som snabbt bör igångsättas och kan förväntas erhålla praktisk-vetenskaplig och ekonomisk betydelse.

3. Anstaltsstyrelsen framhåller, att av det för innevarande budgetår anvisade beloppet 15 000 kr. avses för löpande utgifter och endast 10 000 kr. för inköp av apparatur. Även för nästa budgetår erfordras lägst 15 000 kr. för löpande utgifter och underhåll. Härutöver föreligger behov av medel för inköp av följande apparatur.

Vid bakteriologiska avdelningen erfordras en mindre frystorkningsapparat avsedd att förvara vid avdelningen isolerade bakteriestammar samt de för det diagnostiska arbetet behövliga typstammarna. Ett inköp av nämnda apparat, vilken beräknas kosta ca 15 000 kr., kommer att möjliggöra indragning av ett tillfälligt laboratoriebiträde, vilket enligt styrelsens medgivande

sedan någon tid funnits vid bakteriologiska avdelningen för arbeten med stamöverföring bl. a. av salmonellabakterier. För patologisk-anatomiska avdelningen behöves en apparat för automatisk paraffininbäddning, vilken kostar 5 000 kr. Detta inköp har aktualiserats genom det väsentligt ökade arbetet på preparatrislaboratoriet, som nu egentligen kräver utökning av den tekniska personalen. Otvivelaktigt blir det ekonomiskt fördelaktigare att i stället inköpa nämnda apparat. För kemiska avdelningen erfordras en komplettering av befintlig Beckman-spektrofotometer med en fotomultiplikator tillsats, kostnadsberäknad till 2 000 kr. Nämnda apparatur användes vid de flesta kvantitativa bestämningar av organiska ämnen såsom vitaminer och bekämpningsmedel. För sagda avdelning behöves även en indunstningsapparat för 500 kr. avsedd för koncentrerings av vattenhaltiga lösningar. Dessutom behöver 5 000 kr. beräknas för laboratorieutrustning åt serumkontrollanten, ca 3 000 kr. för ett preparatskåp å parasitologiska avdelningen och 2 000 kr. för en frysbbox till lunchserveringen. Sistnämnda inköp motiveras bl. a. genom att nuvarande kylutrymmen i lunchserveringen blivit alldeles otillräckliga.

4. Från anslagsposten bestrides bl. a. utgifter för glasvaror, kemikalier och substratmaterial. I betraktande av såväl verksamhetens omfattning vid anstalten som den ständigt fortgående prisstegringen å de flesta varuslag finner anstaltsstyrelsen det komma att medföra stora svårigheter att hålla utgifterna för innevarande budgetår inom ramen för anvisade belopp. För att under nästa budgetår möta de utgifter, som skall bestridas från anslagsposten synes det styrelsen ofrånkomligt, att densamma uppräknas med 25 000 kr. till 200 000 kr.

5. Ifrågavarande anslagspost har enligt anstaltsstyrelsen numera visat sig otillräcklig för inköp utomlands av sådana preparat — framförallt sera — vilka icke tillverkas vid anstalten. Därför behöver posten ökas med åtminstone 5 000 kr. till 15 000 kr. Styrelsen erinrar, att vid försäljning av de utländska preparaten anstalten tillgodoför sig ersättning för sina självkostnader med tillägg av vissa procent.

6. Enligt anstaltsstyrelsen kan denna post sannolikt minskas något, sedan anstaltens frystorkningsanläggning numera kommit i gång och tillverkningen av valpsjukevaccin i viss utsträckning kunnat baseras på embryonerade ägg i stället för tidigare på dyrare försöksdjur. Styrelsen framhåller emellertid, att den förhållandevis låga medelsåtgången under sistförflutna budgetår icke får bli utslagsgivande för anslagsberäkningen för nästa budgetår, eftersom man icke synes kunna räkna med en så begränsad djuransskaffning som den, vilken ägde rum under förstnämnda budgetår. Därför bör även belastningssiffrorna för budgetåren 1954/55—1956/57 beaktas. (Utgifterna under budgetåren 1954/55 och 1955/56 uppgick till 112 749 resp. 147 824 kr.) Styrelsen kan för sin del icke medge, att posten minskas med mera än högst 20 000 kr. eller sålunda till 100 000 kr.

Y t t r a n d e. Statskontoret har inhämtat, att anstalten bedömer inköpet av laboratorieutrustning för serumkontrollanten såsom mest angeläget. För detta ändamål har beräknats en höjning av posten till inköp och underhåll av inventarier och apparatur med 5 000 kr. Statskontoret motsätter sig icke

ett bifall till detta förslag. För förslaget om inköp av en frystorkningsapparat till en kostnad av ca 15 000 kr. talar den omständigheten, att härigenom en indragning av ett tillfälligt laboratoriebidrag skulle bli möjlig. Statskontoret förutsätter, att indragningen skulle få till följd en besparing på avlöningsanslaget. Övriga förslag till ökning av omkostnadsanslaget kan ämbetsverket icke stödja.

Departementschefen

Belastningen av posten till reseersättningar synes medgiva en nedräkning av denna med 5 600 kronor till 11 000 kronor. Anstaltsstyrelsens yrkande om höjning av posten till särskilda undersökningar finner jag mig i viss utsträckning kunna tillmötesgå. Jag föreslår sålunda, att det till undersökningar rörande lymfadenos hos nötkreatur avsedda beloppet ökas med 3 500 kronor ävensom att det belopp som är avsett till andra särskilda undersökningar höjes med 10 000 kronor till 18 000 kronor.

Vad därefter angår anslagsposten till övriga utgifter vill jag förorda en ökning av delposten till inköp och underhåll av inventarier och apparatur med 15 000 kronor samt uppräknig av delposterna till förbrukningsartiklar och till inköp av bakteriologiska preparat med 15 000 respektive 5 000 kronor. Samtidigt föreslår jag nedräkning med hänsyn till belastningen av delposterna till inköp och underhåll av djur samt till tvätt och inre renhållning med 25 000 respektive 4 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat behöver förevarande anslag uppföras med $(703\,000 - 5\,600 + 3\,500 + 10\,000 + 15\,000 + 15\,000 + 5\,000 - 25\,000 - 4\,000 =) 716\,900 (+ 13\,900)$ kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens veterinärmedicinska anstalt: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 716 900 kronor.

[96] 7. Bidrag till hushållningssällskapens veterinäravdelningar

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	240 000	230 000
1957/58	235 000	225 000
1958/59 (statsliggaren s. 866)	235 000	
1959/60 (förslag)	235 000	

Y r k a n d e. Veterinärstyrelsen (skr. 27/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 32 000 kr.

M o t i v. F. n. utgår bidrag med 20 000 kr. till var och en av 10 veterinäravdelningar med fullständigt utbyggda laboratorier, 15 000 kr. till 1 avdelning med laboratorium begränsat till bakteriologisk diagnostik samt med

10 000 kr. till 2 avdelningar utan laboratorium. Hushållningssällskapens laboratorier har fått allt större betydelse för den bakteriologiska diagnostiken icke minst då det gäller kampen mot salmonellainfektionerna. Skall framgångsrika åtgärder kunna påräknas mot dessa infektioner, erfordras i första hand väl utrustade laboratorier med tillgång till för ändamålet kompetent personal. För flertalet laboratorier är emellertid den ekonomiska situationen mycket bekymmersam. Styrelsen upprepar därför sin tidigare begäran om en höjning av bidragen för att i någon mån täcka de automatiska utgiftsstegringar, vilka inträtt sedan år 1953, då nuvarande bidragsbelopp först fastställdes. Förslagsvis bör hushållningssällskapen med laboratorier erhålla ett med 15 procent uppräknat bidrag. För 10 hushållningssällskap med fullständig laboratorieverksamhet och 1 med begränsad sådan skulle vid bifall härtill åtgå [$10 \times 23\,000 + 17\,000$ (avrundat tal) =] 247 000 kr. samt till 2 hushållningssällskap utan laboratorium tillhoppa 20 000 kr., eller alltså sammanlagt 267 000 kr.

Departementschefen

Veterinärstyrelsens förslag till uppräkning av förevarande anslag kan jag icke biträda. Anslaget bör uppföras med oförändrat belopp av 235 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till hushållningssällskapens veterinäravdelningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 235 000 kronor.

[97] 8. Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	5 600	4 162
1957/58	6 100	5 313
1958/59 (statsliggaren s. 866)	11 000	
1959/60 (förslag)	11 000	

Veterinärstyrelsen (skr. 27/8 1958) hemställer, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Departementschefen

I enlighet med veterinärstyrelsens förslag torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp av 11 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 11 000 kronor.

[98] 9. Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	2 030 000	1 601 782
1957/58	1 730 000	1 445 864
1958/59 (statsliggaren s. 867)	1 530 000	
1959/60 (förslag)	1 270 000	

Y r k a n d e. Veterinärstyrelsen (skr. 27/8 1958) hemställer, att ifråga-
varande anslag minskas med sammanlagt 130 000 kr. i enlighet med följande uppställning.

	Utgifter		Anslag	Ökning eller minskning
	1956/57	1957/58	1958/59	
1. Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen	847 520	713 664	750 000	—
2. Åtgärder mot smittsam kast- ning hos nötkreaturen	341 731	363 919	260 000	+ 15 000
3. Åtgärder mot hönstypus	32 134	10 991	40 000	— 20 000
4. Övriga åtgärder till förekom- mande och hämmande av smitt- samma husdjurssjukdomar				
a) forsknings- och försöks- verksamhet beträffande smittsam blodbrist hos häst	..	..	49 000	— 20 000
b) åtgärder mot leverflundre- sjuka hos idisslare	..	..	5 000	— 5 000
c) övrigt	..	310 000	426 000	— 100 000
	380 397	357 290	480 000	— 125 000
Totalt	1 601 782	1 445 864	1 530 000	— 130 000

M o t i v. 1. Fr. o. m. den 1 oktober 1958 skall epizootilagens bestämmelser inom hela riket bli tillämpliga å nötkreaturstuberkulosen. I anledning härav framför veterinärstyrelsen ånyo (IX ht 1957, s. 223—224 under 2) sitt förslag om att ersättning för djur, som enligt vederbörligt förordnande nedslaktas på grund av tuberkulos, skall utgå med belopp, som motsvarar fulla livvärdet. Ersättning enligt sådan grund lämnas vid övriga sjukdomar, å vilka epizootilagen äger tillämpning, och det synes styrelsen icke vara motiverat eller lämpligt att härifrån göra undantag för nötkreaturstuberkulosen. I sina tidigare förslag i ämnet förordade veterinärstyrelsen, att ersättning skulle bestämmas till ett fixt belopp av sådan storlek, att det motsvarade den genomsnittliga skillnaden mellan slakt- och livvärdet för nötkreatur. När nu epizootilagen blir generellt tillämplig, synes det styrelsen vara att föredraga, att ersättningen liksom vid övriga i lagen angivna sjuk-

domar bestämmas genom värderingsförfarande. Styrelsen framhåller, att antalet djur, som årligen nedslaktas på grund av tuberkulos, numera är ringa (under år 1957 mindre än 200 fördelade på omkring 60 besättningar). En i enlighet med styrelsens förslag ändrad ersättningsregel skulle därför icke nämnvärt påverka medelsåtgången å anslaget.

Veterinärstyrelsen anmäler vidare sin avsikt att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till ändrade bestämmelser beträffande åtgärder mot nötkreaturstuberkulosen, som bättre anpassar sig till det radikalt förbättrade läget i fråga om denna sjukdom. Enär emellertid allttjämt effektiva kontrollåtgärder beträffande nötkreaturstuberkulosen måste upprätthållas, speciellt inom det senast friförklarade området, torde samma belopp som för nu löpande budgetår eller 750 000 kr. böra äskas jämväl för budgetåret 1959/60.

2. Förslaget att uppräknade förevarande anslagspost med 15 000 kr. har sin grund i en höjning av undersökningsavgifterna, vilken trätt i kraft den 1 juli 1958.

Till undersökning av andra orsaker till smittsam kastning än *Brucella abortus* Bang föreslår styrelsen ett lika stort belopp som för innevarande budgetår, 35 000 kr.

3. Veterinärstyrelsen föreslår, att anslagsposten med hänsyn till belastningen minskas med 20 000 kr.

4 a). För innevarande budgetår äger styrelsen disponera ett belopp av högst 49 000 kr. för forsknings- och försöksverksamhet rörande bekämpandet av sjukdomen smittsam blodbrist hos häst. Beloppet är avsett att täcka dels kostnaderna för den till Pajala-området förlagda fältförsöksverksamheten, dels kostnaderna för den av professorn emeritus B. Carlström ledda laboratoriemässiga forskningen rörande sjukdomen. Utgifterna för fältförsöksverksamheten, vilka för innevarande budgetår beräknats till 35 000 kr., synes enligt styrelsen för budgetåret 1959/60 kunna sänkas till 12 000 kr. Kostnaderna för de laboratoriemässiga undersökningarna föreslås däremot uppräknade med 3 000 kr. till 17 000 kr. Beträffande omfattningen och kostnaderna för ifrågakvarande forsknings- och försöksverksamhet under budgetåret 1959/60 anför veterinärstyrelsen följande.

Vad fältförsöksverksamheten beträffar ingick såsom ett viktigt led i densamma att genom anläggande av ett kulturbete inom ett för anemien särskilt utsatt område söka påvisa betydelsen av att hästarna under sommaren och förhösten, d. v. s. den tid då hästarnas kondition inför de stundande skogskörningarna skall byggas upp, får röra sig å kulturbeten med undvikande av de ofta sumpiga och magra skogsbeten, där hästarna i dessa trakter vanligen utsläppes att fritt ströva omkring. Såsom styrelsen redan i 1957 års petitaskrivelse omnämnde, blev ett sådant betesområde i Junosuando socken i huvudsak färdigt till sommaren 1957. Det kunde då upplåtas för ett 20-tal hästar. Innevarande år har området helt färdigställts och därigenom, såsom avsetts, kunnat mottaga mellan 40 och 50 hästar. De hästar, som beretts möjlighet att utnyttja betet, har kommit i ett hull och nått en kondition, som i orten väckt allmän uppmärksamhet. Icke någon av de hästar, som år 1957 vistades på betet, visade i det efterföljande hårda

vinterarbetet några som helst tecken på anemi och det finnes all anledning att antaga att resultatet skall bli likartat i år. Därmed har betesområdet fyllt sin viktigaste funktion, nämligen att för hästägarna i de av anemi ansatta trakterna påvisa vikten av att för hästarna i orten tillskapas kulturbeten samt att härvidlag utgöra ett värdefullt demonstrationsobjekt. Styrelsen har sig bekant, att planer är i gång på att, sannolikt under tillskyndan av hushållningssällskapet, söka få till stånd dylika betesområden för flera byar än dem, som kan utnyttja det redan färdigställda betet. Redan i fjol väcktes frågan om att betesområdet och dess skötsel så småningom borde överföras på något ortsorgan, närmast de berörda hushållningssgillena eller Pajala, Junosuando och Tärendö skogsallmänning. Betesanläggningen, som i huvudsak bekostats av statsmedel, skulle då få utan ersättning övertagas men kostnaderna för dess skötsel givetvis bäras av mottagaren. Frågan har fortsättningsvis dryftats och nu avancerat så långt, att nämnda allmänning kommer att vid stämman inom den närmaste tiden för sin del taga slutlig ställning till frågan. Övertagandet skulle då lämpligen ske från den 1 juli 1959. Erinras må, att i det nu löpande budgetårets stat för ifrågavarande försöksverksamhet beräknats medel för underhåll av betesanläggningen, vilket innebär, att underhållskostnaderna (praktiskt taget uteslutande avseende gödsling av området) under 1959 kommer att bäras av statsverket. Enär frågan om allmänningens övertagande av betesanläggningen från den 1 juli 1959 ännu icke är definitivt avgjord och då det icke bör ifrågakomma att, om mot förmodan övertagandet skulle ytterligare draga ut på tiden, skötseln av anläggningen äventyras, synes försiktigheten bjuda, att ett mindre belopp, förslagsvis 5 000 kr., beräknas såsom en reserv för bestridande av underhållskostnaderna även under år 1960. Vad fältförsöksverksamheten i övrigt beträffar avses denna att i fortsättningen bli av så begränsad omfattning, att särskild anemiveterinär under budgetåret 1959/60 ej längre behöver hållas anställd. Av vikt för ett framgångsrikt bedrivande av det laboratoriemässiga arbetet för anemiens utforskande är emellertid, att i Pajala-området uppträdande manifesta anemifall kan göras till föremål för vetenskapligt studium. Det såsom ett led i fältförsöksverksamheten upprättade anemistallet i Pajala bör därför bibehållas, så att i anemi insjuknade hästar där kan omhändertagas i och för ytterligare undersökningar och vård. Det lokala överinseendet över denna verksamhet torde emellertid kunna handhavas av distriktsveterinären i orten. För bestridande av kostnaderna för dessa hästars införande till stallet samt utfodring och vård därstädes — inklusive arvode till hållande av stallvakt tidvis — ävensom för distriktsveterinärens resor i och för verksamheten bör beräknas ett belopp av 7 000 kr.

För fältförsöksverksamhetens bedrivande under budgetåret 1959/60 bör alltså finnas disponibelt ett belopp av $(5\,000 + 7\,000 =) 12\,000$ kr. Hinder bör icke föreligga att taga i anspråk överskott å den ena av de föreslagna anslagsposterna för bestridande av utgifter å den andra.

Veterinärstyrelsen upplyser, att en styrelsen tillhandakommen redogörelse för de under professor Carlströms ledning pågående laboratoriemässiga undersökningarna ger vid handen, att man synes vara på väg att lösa problemet rörande den infektiösa anemiens natur, samt anför vidare.

Det är därför enligt styrelsens mening av betydelse, att sagda undersökningar får fortsätta. Om man lyckas klarlägga smittämnets natur, är det nämligen att förvänta, att man skall få i sin hand dels en säkrare och lätta-

re utförd metod att diagnostisera sjukdomen än som f. n. står till buds, dels vad som nu helt saknas, nämligen metoder för sjukdomens bekämpande på medicinsk väg. Fältförsöken synes visserligen peka på att man genom förbättrade miljöförhållanden för det enskilda smittbärande djuret skall kunna förebygga, att sjukdomen manifesterar sig hos detsamma. Det torde emellertid dröja, anför styrelsen, innan man genom propaganda m. m. skall i de magra bygder, varom det här rör sig, kunna åstadkomma en sådan förbättring av hästvärden under betesperioden, att man får en tillfredsställande profylax mot vidare sjukdomsutbrott. Man kan alltså icke undvara medicinska behandlingsmetoder.

Professor Carlström har beräknat kostnaderna för den laboratoriemässiga forskningen under nästa budgetår till 17 100 kr.

4 b). Veterinärstyrelsen anmäler, att ifrågavarande åtgärder, som igångsattes hösten 1958, behöver fortsättas sommaren 1959, kanske in i augusti och september månader. Några ytterligare medel utöver det nu till förfogande stående beloppet å 5 000 kr. erfordras ej men av sagda belopp kan en del behöva tagas i anspråk under budgetåret 1959/60.

4 c). Av förevarande anslagspost bestrides utgifter för åtgärder mot mul- och klövsjuka, bisjukdomar, paratyfus, svinbrucellos m. fl. sjukdomar. Den största utgiftsposten under budgetåret 1957/58 (197 000 kr.) har avsett inköp från Danmark av mul- och klövsjukevaccin. Medelsatgången för de olika ändamålen har till stor del ett direkt samband med förekomsten av epizootier och deras bekämpande och låter sig därför icke på förhand beräknas. Epizootiläget i vårt land liksom på kontinenten förefaller enligt veterinärstyrelsens uppfattning emellertid ej särskilt oroväckande. Det synes därför styrelsen icke påkallat att nu räkna med utgifter utöver dem, som är av mera regelmässig art.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* — som avgivit yttrande i vad avser veterinärstyrelsens förslag under punkt 1 om ändrade ersättningsgrunder vid nedslaktning av tuberkulösa nötkreatur — finner sig icke kunna understödja förslaget och anför följande som skäl för sitt ståndpunktstagande.

De grunder för ersättning till djurägare för kreatur, som utslås på grund av tuberkulos, vilka innefattas i 9 § förordningen 1941:577 angående bekämpande av tuberkulos hos nötkreatur, beslutades redan vid 1940 års riksdag. Såsom framgår av propositionen 1940:131 förelåg det olika meningar i ersättningsfrågan. Föredragande statsrådet framhöll inledningsvis, att frågan om i vilken utsträckning staten borde ersätta djurägare för förluster och kostnader i anledning av ett tvångsvis genomfört bekämpande syntes vara tveksam. Åtgärderna torde i längden vara av den största ekonomiska betydelse för djurägarna, i all synnerhet därest helt och hållet tuberkulosfria områden kunde åstadkommas. Å andra sidan kunde det förefalla rimligt, att full ersättning lämnades när staten ingrep med tvingande åtgärder. Även om departementschefen i princip kunde ansluta sig till sist angivna uppfattning, förklarade han sig anse, att ersättningsrätten borde bedömas något annorlunda, när det gällde nedslaktning av djur behäftade med kronisk sjukdom såsom tuberkulos än om utslagningen föranletts av en akut, i regel icke obotlig sjukdom, t. ex. mul- och klövsjuka. Enligt departementschefens mening borde spörsmålet i allt fall lösas på sådant sätt, att även djurägaren finge vidkännas någon del av kostnaderna. Det av medicinal-

styrelsen och lantbruksstyrelsen då framlagda förslaget med fasta ersättningar — 50 kr. för djur under ett års ålder och 100 kr. för övriga djur — finge anses innebära en godtagbar lösning. Genom ett system med fasta ersättningar vunnes bl. a. den obestriddliga fördelen, icke minst ur kostnadsynpunkt, att ett värderingsförfarande undveks. Undantagsvis borde emellertid Kungl. Maj:t härjämte äga rätt att medgiva högre gottgörelse.

De skäl, som sålunda anförts till stöd för hittillsvarande ersättningsnormer, finner statskontoret alltså bärande. Det synes för övrigt mindre tilltalande att höja ersättningarna till djurägarna, sedan hela landet förklarats fritt från tuberkulos och den egentliga utrensningssaktionen alltså i huvudsak avslutats. Detta synes ämbetsverket ock så mycket mindre påkallat som antalet djur, som i framtiden behöver nedslaktas på grund av tuberkulos, beräknas bli helt ringa. En höjning av slaktersättningarna synes vidare ej stämma överens med den vid årets vårriksdag beslutade omläggningen av den statliga verksamheten beträffande bl. a. tuberkulos hos nötkreaturen, enligt vilken de på statsverket nu vilande kostnaderna för provtagningar m. m. överflyttas på de enskilda djurägarna.

I detta sammanhang torde få anmälas att *jordbruksanslagsutredningen* i sitt *betänkande angående bidragsanslag under nionde huvudtiteln del II* avgivit förslag angående de under förevarande anslag upptagna delposterna till åtgärder mot hönstyfus samt till övriga åtgärder till förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar.

I fråga om tillkomsten, utvecklingen och användningen m. m. av den hittillsvarande anslagsposten *Åtgärder mot hönstyfus* anför jordbruksanslagsutredningen i huvudsak följande.

Åtgärder mot hönstyfus (vit diarré hos kyckling) i statlig regi kom i Sverige till stånd i större omfattning i början av 1930-talet. Av särskild vikt härvidlag var de bestämmelser i ämnet, som återfanns i en kungörelse av den 20 november 1931 (nr 402) avseende jämväl sjukdomarna hönskolera och hönsspest. Vid utfärdandet av epizootilagen år 1935 upphävdes kungörelsens stadganden beträffande sistnämnda båda sjukdomar, för vilka epizootilagens bestämmelser gällde. Emellertid visade det sig, att kungörelsestadgandena berörande hönstyfusen, vilka stadganden huvudsakligen var av tvingande natur, icke medförde avsedd effekt. Orsaken härtill ansågs bl. a. vara, att bestämmelserna rörande smitt- och misstänktförklaring var alltför stränga. Tanke uppkom därför att genom frivilligt bekämpande — liksom fallet var i fråga om den bovina tuberkulosen — söka komma till rätta med sjukdomen. Efter ett omfattande utredningsarbete framlade veterinärstyrelsen och lantbruksstyrelsen år 1948 ett gemensamt betänkande i frågan. Efter proposition i ämnet till 1949 års riksdag utfärdade Kungl. Maj:t den 3 juni samma år förordning (nr 437) om bekämpande av hönstyfus m. m., vilken författning fortfarande gäller i oförändrad form.

Bestämmelserna i nyssnämnda förordning syftar främst till att genom *frivilligt bekämpande* utrota sjukdomen inom hönsavelsbesättningarna och därigenom minska sjukdomsfrekvensen jämväl i bruksbesättningarna, vilka till stor del rekryteras genom inköp från avelsgårdarna. Det frivilliga bekämpandet anordnas av veterinärstyrelsen eller, efter medgivande av styrelsen, inom visst område av hushållningssällskap. Förordningen innehåller därjämte bestämmelser rörande sjukdomens motverkande i besättningar,

som icke är anslutna till det frivilliga bekämpandet (*annat bekämpande*).

I fråga om det *frivilliga* bekämpandet stadgas i förordningen, att den som önskar ansluta sin besättning till sådant bekämpande skall avge förbindelse till den, som anordnar detsamma, att under minst 2 år iakttaga för bekämpandet meddelade bestämmelser ävensom gälda av anordnaren fastställd avgift, avsedd att delvis täcka kostnaderna för sjukdomens bekämpande. För utrönande av sjukdomens förekomst tages blodprov för serologisk undersökning samt verkställs undersökning av djurkroppar. Ägare av till det frivilliga bekämpandet ansluten besättning, vari hönstyfus förekommer, är skyldig vidtaga nödiga åtgärder för att hämma sjukdomen och dess spridning. Särskilt skall försiktighet iakttagas vid försäljning av djur eller ägg, så att icke smittan sprides till besättning, som är fri från sjukdomen. Anordnaren av det frivilliga bekämpandet fastställer årligen de avgifter, som skall erläggas av djurägarna. Hushållningssällskaps beslut rörande ifrågavarande avgifter skall underställas veterinärstyrelsen för godkännande.

Den avgift djurägaren har att erlägga uppgår f. n. då fråga är om icke friförklarad besättning till 20 öre för varje djur över 6 månaders ålder samt beträffande friförklarad besättning till 5 öre per sådant djur. Avgifter, som inflyter till veterinärstyrelsen, tillgodoföres här behandlade anslag såsom särskilda uppbördsmedel. Till hushållningssällskapen inflytande avgiftsmedel behålles av sällskapen, vilka dock skall till veterinärstyrelsen redovisa huru de på detta sätt inflytande inkomsterna användes.

Hushållningssällskap, som anordnar frivilligt bekämpande, kan för varje till bekämpandet anslutet, mer än 6 månader gammalt djur i icke friförklarad besättning erhålla årligt bidrag med visst av Kungl. Maj:t bestämt belopp, f. n. 10 öre. Statsbidrag kan också efter av Kungl. Maj:t fastställda grunder utgå för sådan undersökning av blodprov eller djurkropp, som verkställs annorstädes än å statens veterinärmedicinska anstalt. Enligt nu gällande bestämmelser utbetalas bidrag för dylika undersökningar, som verkställs å sällskaps laboratorium, med för undersökning av blodprov enligt röragglutinationsmetoden 1 kr. 35 öre för ettvar av de första 25 000 proven, 75 öre provet för nästa 25 000, 35 öre provet för antalet prov därutöver, för varje blodprov, som undersökes enligt snabbagglutinationsmetoden, vilken är den i regel förekommande, 10 öre samt för varje undersökning av djurkropp 1 kr. 20 öre. Antalet vid laboratorium utförda kastsjuka- och hönstyfusprov skall sammanslås vid beräkning av bidraget.

Beträffande *annat bekämpande* än det frivilliga stadgas i kungörelsen 1949: 437 att, om misstanke uppkommer, att hönstyfus utbrutit i besättning, som icke är ansluten till det frivilliga bekämpandet, veterinärstyrelsen kan på statens bekostnad låta taga blodprov från besättning i och för serologisk undersökning. Sådan åtgärd kan styrelsen även vidtaga för utrönande av sjukdomens spridning inom landet. I de fall veterinärstyrelsen finner, att ifrågavarande sjukdom kan fullständigt utrotas genom nedslaktning av vissa eller alla djur i en angripen besättning, kan styrelsen, om sådant utrotande är av väsentlig betydelse för att förekomma, att andra besättningar smittas, förordna att nedslaktning i nödig omfattning skall äga rum. Djurägaren, som efter styrelsens godkännande må förfoga över köttet av nedslaktat djur, är berättigad till ersättning av statsmedel med av styrelsen bestämt belopp, dock högst 2 kr. 50 öre för varje sådant djur.

Auktoriserad blodprovstagare, som anlitats av veterinärstyrelsen anordnat sjukdomsbekämpande, frivilligt eller annat bekämpande, äger uppbära, förutom dagarvode med 15 kr. för varje förrättningsdag, för tagande av blodprov, som skall undersökas enligt röragglutinationsmetoden, ersättning med 10 öre för ettvar av de första 100 proven och 5 öre för varje ytterligare prov

i samma besättning samt för tagande av blodprov jämte undersökning därav enligt snabbagglutinationsmetoden ersättning med 10 öre för varje prov. Veterinärstyrelsen kan därtill i undantagsfall, då särskilda skäl föreligger, jämväl utbetala reseersättning till blodprovstagare.

Statens veterinärmedicinska anstalt har att enligt Kungl. Maj:ts särskilda beslut, till självkostnadspris, tillhandahålla veterinärstyrelsen och vederbörande hushållningssällskap antingen till blodprovsundersökningar. Anstalten äger uppbära ersättning med 35 öre för varje blodprovsundersökning, inklusive disk- och steriliseringskostnad, samt med 1 kr. 20 öre för varje djurkroppsundersökning, som på uppdrag av veterinärstyrelsen utföres vid anstalten.

Samtliga i det föregående berörda statliga kostnader i samband med bekämpandet av hönstypusen bestrides med medel anvisade å en särskild post under förslagsanslaget Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar. De för ändamålet under budgetåren 1949/59 anvisade medlen, de genom upptagna avgifter influtna inkomsterna samt de statliga brutto- och nettoutgifterna under nämnda period framgår av efterföljande tablå.

Budgetår	Anslag	Uppbördsmedel	Bruttoutgift	Nettoutgift
1949/50	25 000	—	—	6 724
1950/51	30 000	17 265	167 027	149 762
1951/52	30 000	14 488	140 559	126 071
1952/53	30 000	8 981	132 751	123 770
1953/54	60 000	17 445	103 460	86 015
1954/55	70 000	12 315	65 841	53 526
1955/56	70 000	11 405	48 640	37 235
1956/57	70 000	14 755	46 888	32 133
1957/58	55 000	12 055	23 045	10 990
1958/59	40 000	—	—	—

Bruttoutgifterna under de olika budgetåren 1950/58 fördelade sig sålunda på skilda utgiftsändamål.

Budgetår	Bidrag till hushållningssällskap	Utgiftsändamål			Summa
		Arvode till provtagare och veterinärer	Ersättning till statens veterinärmedicinska anstalt (antigen o. undersökn.)	Tvångsundersökningar m. m.	
1950/51	140 478	18 107	7 406	1 036	167 027
1951/52	107 783	12 770	9 846	10 160	140 559
1952/53	115 120	12 364	5 204	63	132 751
1953/54	89 810	8 489	5 151	10	103 460
1954/55	56 895	7 671	1 166	109	65 841
1955/56	41 128	3 191	864	3 457	48 640
1956/57	41 194	3 708	653	1 333	46 888
1957/58	20 379	2 272	321	73	23 045
Totalt	612 787	68 572	30 611	16 241	728 211

De till provtagare och veterinärer utbetalade beloppen har så gott som helt avsett den förstnämnda kategorien. Beträffande kostnadsfördelningen på å ena sidan det frivilliga bekämpandet och å andra sidan annat bekämpande kan av den senast redovisade tabellen utläsas att utgifterna för sistnämnda slag av bekämpande utgjort en relativt ringa andel av totalkostnaderna och senaste året varit obetydliga.

Djurägarnas sammanlagda kostnader i samband med sjukdomsbekämpandet kan med hänsyn till de varierande förhållandena ej exakt angivas men har inom veterinärstyrelsen uppskattats till omkring 130 000 kr. årligen under senare tid.

I nedanstående sammanställning anges antalet till det frivilliga bekämpandet av hönstyfsusen anslutna besättningar och avelsdjur ävensom antalet smittade och friförklarade djur och besättningar per den 1 januari ettvarvt av åren 1953—1958. Antalet tidigare smittade men ännu ej friförklarade besättningar och avelsdjur har ej medtagits i sammanställningen.

Tidpunkt 1 jan.	Antal anslutna		Antal smittade		Antal friförklarade	
	besättningar	djur	besättningar (antal djur i dessa)	djur som visat reaktion	besättningar	djur
1953	1 252	595 156	67 (44 129)	1 053	849	445 895
1954	1 243	675 657	¹ 63 (41 408)	879	925	553 077
1955	1 231	728 248	25 (18 443)	549	893	595 659
1956	1 203	756 529	24 (24 596)	322	922	629 590
1957	1 177	741 982	21 (17 358)	785	915	641 747
1958	1 070	708 740	12 (10 751)	95	890	642 281

¹ Antalet kan ej anges exakt.

Någon statistik, som anger hönstyfsusens ungefärliga utbredning i bruksbesättningarna, finnes ej.

Veterinärstyrelsen och vederbörande hushållningssällskap har intill de senaste 2 åren låtit taga 1 blodprov årligen inom de friförklarade besättningarna. Därefter har undersökningarna minskats till vartannat år i sådana friförklarade besättningar, vilka innehaft friförklaringsbevis eller varit berättigade därtill de senaste 5 åren.

Jordbruksanslagsutredningen anför för sin del följande synpunkter och förslag.

Hönstyfsusen är en sjukdom som huvudsakligen angriper kycklingar. Smittämnet är en bakterie ur salmonellagruppen (paratyfus) och finnes ofta redan i ägget. Vissa djur kan överleva sjukdomen men förblir smittbärare hela levnadstiden. Sjukdomen har i vissa fall överförts till människor.

Alltsedan 1930-talet har ett genom författningsbestämmelser reglerat bekämpande av hönstyfsusen ägt rum. De bestämmelser, som f. n. gäller på området, tillkom år 1949 och syftar till att utrota sjukdomen genom att koncentrera sjukdomsbekämpandet till avelsbesättningarna. Ifrågavarande bekämpande sker i huvudsak genom frivillig anslutning till detsamma från djurägarnas sida. Dylikt frivilligt bekämpande anordnas av veterinärstyrelsen eller vederbörande hushållningssällskap. Bekämpande kan även ske genom tvångsnedslaktning av djur i besättningar, som icke är anslutna till det frivilliga bekämpandet. Kostnaderna för såväl det frivilliga som det icke frivilliga bekämpandet bestrides dels med över statsbudgeten särskilt anvisade medel, dels medelst avgifter, som erlägges av djurägare, vilka är anslutna till bekämpandet. Nämda avgifter har alltsedan år 1949 utgått med oförändrat 20 öre för varje till bekämpandet anslutet djur över 6 månaders ålder då fråga är om icke friförklarad besättning samt med 5 öre beträffande sådant djur i friförklarad besättning. Avgifter av motsvarande storlek inflyter till hushållningssällskapen i de fall dessa står som anordnare av sjukdomsbekämpandet. Huvuddelen av de statliga utgifterna avser bidrag till hushållningssällskapen för deras medverkan genom undersökningar av blodprov och djurkroppar samt ett allmänt bidrag till sällskapen, vilket bestämmes av antalet till det frivilliga bekämpandet anslutna djur i icke friförklarade besättningar. Andra statliga utgifter i samband med bekämpandet är arvoden till provtagare och veterinärer, kostnader vid tvångsunder-

sökningar inom besättningar, som icke är anslutna till det frivilliga bekämpandet, samt ersättningar till statens veterinärmedicinska anstalt för tillhandahållande av antigen till blodprovsundersökningar och för vissa djurkroppsundersökningar. De statliga anslagsmedlen har successivt sjunkit under årens lopp och uppgår för innevarande budgetår till 40 000 kr. Inkomsterna genom djurägarnas avgifter har i genomsnitt rört sig om 12 000 å 14 000 kr. per år. Under budgetåret 1957/58 stod sammanlagt ca 67 000 kr. — därav ca 12 000 kr. i form av uppbördsmedel — till förfogande för att täcka de statliga utgifterna i samband med hönstyfusbekämpandet, vilka utgifter dock endast uppgick totalt till ca 23 000 kr.

Utredningen finner det angeläget, att åtgärderna gentemot hönstyfusen fullföljes. De stödformer, vilka nu tillämpats i snart ett årtionde, synes ändamålsenliga och torde i hög grad ha bidragit till den minskning av sjukdomsfrekvensen, som därunder skett. Utredningen anser sig därför icke böra ifrågasätta någon ändring i nämnda former. Emellertid finner utredningen uppenbara skäl tala för att en sådan höjning vidtages av de avgifter, som de till det fria sjukdomsbekämpandet anslutna djurägarna har att erlagga, att de statliga bruttoutgifterna för detta slag av bekämpande i sin helhet täckes med influtna avgiftsmedel. I sagda bruttoutgifter bör dock ej inräknas ersättningsbeloppen till statens veterinärmedicinska anstalt, vilka enligt utredningens mening bör upphöra att utgå, varefter anstaltens kostnader för dess medverkan i berörda sjukdomsbekämpande liksom i andra motsvarande fall bör belasta anstaltens egna anslag. En höjning av djurägarrens avgifter är för övrigt motiverad av att avgiftsbeloppen ej blivit föremål för någon höjning som följd av den ca 35-procentiga penningvärdeförsämringen sedan år 1949. Den för fullständig kostnadstäckning i fråga om det frivilliga bekämpandet erforderliga sammanlagda avgiftshöjningen uppskattar utredningen på grundval av uppgifter från veterinärstyrelsen till 65 å 75 procent av nuvarande avgifter. En dylik avgiftshöjning kan, i betraktande även av den ännu ej kompenserade penningvärdeförändringen, icke anses innebära någon besvärande merbelastning för djurägarna, vilken samtidigt skulle kunna vara hindersam för sjukdomens eliminerande. Det bör i detta sammanhang erinras om att dessa avgifter utgör endast en mindre del av djurägarnas totala kostnader för bekämpandet av hönstyfus, vilka av veterinärstyrelsen beräknas uppgå till ungefärligen 130 000 kr. Ett genomförande av utredningens nyssnämnda förslag medför, att detta belopp ökas med 8 000 å 9 000 kr. eller med 6 å 7 procent. Att hönsavelsbesättningarna hålles fria från tyfusinfektion har förvisso ett icke ringa värde för berörda djurägare i deras kommersiella verksamhet. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att årligen ompröva avgifternas storlek, så att full täckning erhålles för de statliga bekämpningskostnaderna enligt de grunder utredningen här angivit.

I sammanhanget vill utredningen framhålla, att möjligheter finnes att genom andra medel främja och effektivisera kampen mot salmonellaförekomsten hos höns.

I överenssstämmelse med vad sålunda anförts föreslår utredningen, att den anslagspost under förslagsanslaget Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar, varå medelsanvisningen till åtgärder mot hönstyfus sker, fr. o. m. nästa budgetår endast upptages med ett formellt belopp av förslagsvis 100 kr. Å denna post bör uppbörd ske av avgiftsmedel för täckande av kostnaderna under det framförliggande budgetåret av för hönstyfusbekämpandet erforderlig storlek. Därest inkomstutfallet skulle bli lägre än det beräknade, finnes möjlighet att överskrida medelsanvisningen under anslagsposten. De statliga utgifterna i samband med det ej frivilliga

bekämpandet, vilka liksom hittills icke skall bestridas med influtna avgifter, bör alltså täckas med anslagsmedlen under ifrågavarande post. Sista nämnda kostnader måste antagas normalt komma att uppgå till relativt obetydliga belopp. Omöjligheten av att på förhand bedöma storleken av de kostnader av detta slag, som kan uppstå under ett budgetår, bör föranleda, att inga särskilda medel härför anvisas utöver det förslagsvis upptagna anslagsbeloppet å 100 kr.

Utredningen vill slutligen erinra om att en höjning av de avgifter, som de till det frivilliga hönstufusbekämpandet anslutna djurägarna har att erlägga, medför en inkomstökning jämväl för de hushållningssällskap, vilka står som anordnare av dylikt bekämpande. Huruvida detta längre fram kan motivera någon mindre jämkning av de till sällskapen utgående statsbidragsbeloppen kan enligt utredningens mening icke nu bedömas.

Beträffande tillkomsten, utvecklingen och användningen m. m. av anslagsposten Övriga åtgärder till förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar anför jordbruksanslagsutredningen i huvudsak följande.

Alltsedan slutet av föregående århundrade har särskilda medel anvisats å riksstaten för bestridandet av kostnader i samband med bekämpandet av epizootier. Ifrågavarande medel utbetalas från en särskild, under förslagsanslaget Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar upptagen anslagspost. Denna har sedan 1940-talets mitt varierat på sätt framgår av följande tablå. Samtidigt anges den faktiska belastningen å anslagsposten under resp. budgetår.

Budgetår	Anslag	Belastning
1945/46	100 000	550 396
1946/47	100 000	460 564
1947/48	100 000	282 460
1948/49	400 000	740 548
1949/50	300 000	237 558
1950/51	300 000	379 214
1951/52	300 000	15 550 695
1952/53	400 000	3 649 789
1953/54	1 000 000	476 085
1954/55	500 000	255 750
1955/56	500 000	1 103 457
1956/57	500 000	409 918
1957/58	500 000	337 441
1958/59	500 000	

Den höga belastningen budgetåren 1951/53 föranleddes av den mul- och klövsjukeepizooti, som uppträdde första gången i slutet av år 1951.

Av följande tablå framgår hur utgifterna å anslaget fördelats på olika huvudändamål under budgetåren 1952/58.

A. Kostnaderna under denna punkt hänför sig nästan helt till de inköp av mul- och klövsjukevaccin från Danmark, som äger rum i avvaktan på att en inhemsk produktion av sådant vaccin skall bli möjlig. Den direkta inköpskostnaden uppgick för budgetåret 1957/58 till ca 197 500 kr. Härtill kom vissa utgifter för transport av vaccin samt för hyra av förvaringslokaler med tillhopa ca 3 700 kr. I övrigt utgick från posten ett mindre belopp utgörande reseersättning för av veterinär företagen inspektionsresa.

B. Sedan några år tillbaka pågår i veterinärstyrelsens regi viss forsknings- och försöksverksamhet rörande bekämpandet av sjukdomen smittsam blodbrist hos häst. Denna verksamhet består av dels vissa fältförsök förlagda till

Utgiftsföremål	Budgetår					
	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58
A. Inköp av mul- och klövsjukevaccin, m. m.	3 433 325	279 425	24 761	209 505	85 733	201 237
B. Undersökningar rörande smittsam blodbrist hos häst	142 229	61 046	30 000	64 768	37 184	42 828
C. Bekämpande av bisjukdomar	11 668	13 228	6 929	7 617	7 163	25 346
D. Bekämpande jämlikt epizootilagen av vissa smittsamma husdjursjukdomar	5 257	53 827	152 128	764 822	231 992	71 933
E. Övrigt	57 310	68 559	41 932	56 745	47 846	16 100
Summa	3 649 789	476 085	225 750	1 103 457	409 918	357 444

Pajala-området i Norrbottens län, dels laboratorieundersökningar, som utföres under ledning av f. d. professorn vid veterinärhögskolan B. Carlström enligt en av honom upprättad plan. Föregående budgetår uppgick den sammanlagda kostnaden för denna försöksverksamhet till ca 42 800 kr., varav ca 25 600 kr. hänförde sig till löner för veterinär och stallvakt vid fältförsöken i Norrbottens län, ca 13 800 kr. till direkta kostnader för underhåll m. m. av dessa fältförsök samt ca 3 370 kr. till nämnda laboratorieundersökningar.

C. Jämlikt en förordning den 15 mars 1946 (nr 81) om bekämpande av smittsamma bisjukdomar skall i län, där biodling av någon betydelse bedrivs, länsstyrelsen, efter samråd med vederbörande hushållningssällskaps förvaltningsutskott och styrelserna för större biodlareföreningar inom länet, utse erforderligt antal tillsyningsmän med uppgift att inom för var och en av dem bestämt tillsyningsdistrikt verka för bekämpandet av bisjukdomar. Ersättning till dessa tillsyningsmän gäldas av statsmedel.

I förordningen stadgas vidare, att den som drabbas av skada genom avlägsnande eller förintande av honom icke tillhörigt bisamhälle, som tagit bostad i annat föremål än därtill avsedd bibostad, kan erhålla ersättning av allmänna medel med belopp som länsstyrelsen bestämmer. Därest tillsyningsmannen vidtager sådan åtgärd eller nödgas vidtaga annan åtgärd, som egentligen åligger ägare av bisamhälle, äger han för sitt arbete erhålla ersättning av vederbörande ägare. Är ägaren medellös, kan ersättningen efter länsstyrelsens medgivande utgå av allmänna medel.

Enligt upplysning från veterinärstyrelsen har de under rubriken Bekämpande av bisjukdomar redovisade beloppen i huvudsak disponerats såsom ersättning åt ifrågavarande tillsyningsmän.

D. Under denna punkt i förevarande sammanställning redovisas de utgifter, som belastat anslaget till följd av bekämpningsåtgärder, som företagits med stöd av bestämmelserna i lagen den 12 april 1935 (nr 105) om bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar (epizootilagen). Enligt kungörelsen samma dag (nr 106) med närmare föreskrifter angående bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar är djurägare berättigad till ersättning av allmänna medel för djur — dock ej hund eller katt — som enligt vederbörligt förordnande jämlikt epizootilagen avlivas eller som dör till följd av skyddssympning, vilken verkställts jämlikt veterinärstyrelsens beslut. I detta fall utgår ersättning efter det värde djuret skulle ha haft om sjukdomen ej inträffat. Därest nedslaktat djur eller del därav kan användas, och

ställes varan till djurägarens förfogande skall varan särskilt värderas och avdrag därför göras vid värderingen. Vidare kan ersättning av allmänna medel utgå för förlust på grund av förbud att begagna betesmark i den mån förlusten icke kan täckas genom försäkring med bidrag av statsmedel. Förlusten skall uppskattas till sitt fulla värde. Om förbud utfärdas mot utförsel av produkt av mjölk till förhindrande av smittas spridning, skall ägaren, i den mån försäkring icke kan erhållas mot den honom genom förbudet tillskyndade förlusten, vara berättigad till skäligen ersättning för densamma av allmänna medel. I kungörelsen stadgas därjämte att ersättning av statsmedel skall utgå för smittreningsåtgärder, dock ej för av djurägaren till förfogande för ändamålet ställda redskap. För arbetskraft, som djurägaren tillhandahållit för ändamålet, kan ersättning även lämnas.

Av allmänna medel kan jämväl gäldas kostnad för vakthållning, för områdens avspärrning, för värderingsåtgärder enligt i kungörelsen angivna grunder, för jämlikt föreskrift använda vaccin eller andra botande medel, för vissa undersökningar å statens veterinärmedicinska anstalt eller veterinärbakteriologiskt laboratorium samt fraktkostnad för insändande till anstalten eller laboratorium av prov eller dylikt. Likaledes skall, där icke annorledes särskilt stadgas, av allmänna medel gäldas ersättning för av veterinär företagen förrättning enligt förenämnda kungörelse eller eljest i vederbörlig ordning givna föreskrifter för bekämpande av i kungörelsen avsedd sjukdom. Om isolering av område eller annan dylik åtgärd påbjudits och vållat något väsentligt intrång i näring eller avsevärd minskning i avtalsförtjänst, kan, om särskilda skäl föreligger, ersättning därför beredas av allmänna medel.

Efterföljande tablå utvisar den medelsåtgång, som bekämpandet av paratyfus, svinbrucellos och övriga sjukdomar, orsakat under budgetåren 1952/58.

Budgetår	Paratyfus	Svinbrucellos	Övriga sjukdomar
1952/53	—	—	5 257
1953/54	—	—	53 827
1954/55	37 800	—	114 328
1955/56	234 763	521 305	8 754
1956/57	24 319	165 089	42 590
1957/58	17 206	43 927	10 800

E. Under budgetåren 1952/58 har medelsåtgången under denna post fördelat sig sålunda.

Utgiftsändamål	Budgetår					
	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58
Resestipendier till legitimerade veterinärer	1 900	7 100	2 200	2 400	3 100	4 400
Bidrag till kostnader för studieresor till utlandet	3 727	—	12 248	46 470	37 516	5 157
Vissa undersökningar rörande tarmparasiter	2 850	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Bidrag till O.I.E.	3 600	3 600	3 600	4 875	4 230	3 540
Bidrag till utrotande av nötbromsen	2 638	13 262	—	—	—	—
Undersökningar rörande lymfadenos	3 000	—	1 500	—	—	—
Undersökningar rörande juverinflammationer (medel för ändamålet anvisas fr. o. m. budgetåret 1954/55 under särskilt anslag å riksstaten)	39 595	39 997	—	—	—	—
Personalförstärkning av veterinärstyrelsens hygienbyrå (i samband med paratyfusedemi)	—	1 600	18 984	—	—	—

Rörande de utgiftsändamål, som upptagits i förestående sammanställning och för vilka medel anvisats under de 3 senaste budgetåren, må följande nämnas.

Resestipendier till legitimerade veterinärer utgår jämlikt beslut av Kungl. Maj:t den 29 oktober 1920 (SFS nr 710). Ifrågavarande stipendier utgöres av 1 större å lägst 1 200 och högst 2 400 kr. samt 2 mindre, vardera å lägst 500 och högst 1 000 kr.

Från denna post har Kungl. Maj:t genom särskilda beslut anvisat medel för bestridandet av kostnader för utrikes studieresor samt för beivrandet av kongresser m. m. i utlandet rörande frågor, som avser bekämpandet av smittsamma husdjursjukdomar. Den ökade medelsförbrukningen budgetåren 1954/57 hänförde sig huvudsakligen till kostnader för resor, som vissa befattningshavare inom veterinärstyrelsen företog bl. a. till Sydamerika för studier rörande de hygieniska förhållandena vid vissa slakterier. Anledningen till dessa resor var främst de salmonellaepidemier, som vid nämnda tid förekom i landet och delvis antogs vara orsakade av importerade köttpartier. Enligt från veterinärstyrelsen under hand inhämtad uppgift kan det kommande årliga medelsbehovet för utrikesresor beräknas uppgå till ca 4 000 kr.

Från nu behandlade anslag utgår även bidrag till täckande av kostnader för vissa undersökningar rörande tarmparasiter. Ifrågavarande bidrag, som beviljas av Kungl. Maj:t, uppgår till 3 000 kr. för budgetår. Undersökningarna är förlagda till veterinärhögskolan och bedrivs av en medicine licentiat som deltidarbete.

Intill utgången av budgetåret 1957/58 har från anslaget utbetalats Sveriges bidrag till internationella byrån i Paris för bekämpande av husdjursjukdomar. Fr. o. m. den 1 juli 1958 utgår ifrågavarande bidrag från förslagsanslaget Bidrag till vissa internationella organisationer m. m.

Härjämte må nämnas, att jämlikt kungörelsen den 10 november 1933 (nr 608) med särskilda föreskrifter rörande verkställigheten och efterlevnaden av förordningen den 27 juni 1930 (nr 247) om utrotande av nötbromsen (ändrad 1951: 15) kan djurägare erhålla ersättning av allmänna medel för nötkreatur, som dött i följd av i nyssnämnda förordning åsyftad behandling. Vidare kan hushållningssällskap erhålla bidrag av statsmedel till bestridandet av kostnaderna för av sällskapet utövad tillsyn över förordningens efterlevnad. Under de 4 senaste budgetåren har några utgifter för detta ändamål icke belastat anslaget.

Jordbruksanslagsutredningen anför för egen del följande synpunkter och förslag.

Från den under anslaget Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar upptagna delposten till övriga utgifter anvisas medel för dels inköp av mul- och klövsjukevaccin från Danmark, dels viss försöks- och forskningsverksamhet rörande smittsam blodbrist hos häst, dels täckande av kostnader för jämlikt epizootilagen vidtagna åtgärder mot smittsamma husdjursjukdomar. Härjämte tages anslaget f. n. i anspråk bl. a. dels för utdelande av resestipendier åt legitimerade veterinärer, dels för täckande av kostnaderna för vissa av Kungl. Maj:t beslutade statsbidrag till veterinärpersonal för företagande av vissa utlandsresor samt för bedrivande av viss undersökningsverksamhet vid veterinärhögskolan.

Sedan ett antal år tillbaka anvisas medel för inköp från Danmark av mul- och klövsjukevaccin. Föregående budgetår utgjorde medelsförbrukningen härför ca 197 000 kr. Härjämte uppstod vissa kostnader för transport och lagring av vaccinet. Någon tillverkning av sådant vaccin inom landet före-

kommer ej. Emellertid pågår inom statens veterinärmedicinska anstalt en försöksverksamhet, syftande till framställning av ett fullgott svenskt vaccin. För denna verksamhet har särskilda anslag beviljats, varvid tanken varit att ett framgångsrikt resultat skulle onödiggöra import av vaccin. Härigenom skulle icke heller någon vidare medelsanvisning för detta ändamål från här ifrågavarande anslag bli behövlig.

Vad angår smittsam blodbrist hos häst har denna sjukdom sedan länge varit föremål för bekämpande från veterinärstyrelsens sida. F. n. har detta formen av särskild forsknings- och försöksverksamhet. Fältförsöken bedrivs särskilt inom Pajala-området i Norrbottens län. Vid dessa försök har utlagts särskilda beten och vid verksamheten biträder bl. a. en veterinär. Härtill kommer vissa laboratorieundersökningar, som är förlagda till veterinärhögskolan och utföres under ledning av f. d. professorn vid högskolan A. B. Carlström. Medelsåtgången var föregående budgetår tillhopa ca 42 800 kr., varav för fältförsöksverksamheten ca 39 400 kr. samt för laboratorieundersökningarna ca 3 370 kr.

Utredningen anser, att denna forsknings- och försöksverksamhet rörande den smittsamma blodbristen hos häst bör fortsättas, intill dess säkra resultat föreligger beträffande såväl sjukdomens art som metoderna för dennas rätta bekämpande. Enär forsknings- och försöksverksamhet normalt icke bör åvila veterinärstyrelsen, vill utredningen förorda, att medel för verksamheten, som delvis är förlagd till veterinärhögskolan och även i övrigt får anses ha samband med högskolans arbetsuppgifter, från den 1 juli 1959 anvisas under högskolans anslag.

Till bekämpandet av sjukdomar hos bin utgår från denna anslagspost medel, vilka huvudsakligen tages i anspråk för bestridandet av ersättningar till av länsstyrelserna utsedda tillsyningsmän, som har till uppgift att inom för var och en bestämt distrikt verka för detta bekämpandes rätta be- drivande.

Med hänsyn till biskötselns betydelse för växtodlingen och i betraktande av det hastigt sjunkande antalet bisamhällen och de ogynnsamma levnadsbetingelser, som särskilt de kemiska bekämpningsmedlen medfört för bin, anser utredningen det vara betydelsefullt, att den kvarvarande bistammen så effektivt som möjligt skyddas mot förhärjande sjukdomar. Utredningen förordar därför, att anslaget fortfarande får tagas i anspråk för bekämpandet av bisjukdomar.

Från anslagsposten utbetalas även de medel, som jämlikt bestämmelserna i epizootikungörelsen utgår vid bekämpandet av smittsamma husdjurs-sjukdomar. Enligt kungörelsen utgår sålunda ersättning till djurägare bl. a. för djur, som avlivas eller som dör till följd av skyddsympning, för förlust på grund av förbud att använda betesmarker, för förbud att utföra produkt av mjölk, för smittreningsåtgärder, för vakthållning och områdes avspärrning, för vacciner m. m. och undersökningar vid veterinärmedicinska laboratorier. Om område isoleras eller om annan dylik åtgärd sker och vållas någon därigenom väsentligt intrång i näring eller avsevärd minskning i arbetsförtjänst, kan ersättning, om särskilda skäl föranleder därtill, beredas honom av allmänna medel.

Att de smittsamma husdjursjukdomarna utgör ett synnerligen allvarligt hot mot djurägarna och därmed även mot jordbruksnäringen är ovedersägligt. Utredningen har mot bakgrunden härav intet att erinra mot att anslaget alltjämt tages i anspråk för utbetalandet av sådana ersättningar, som kan utgå enligt nyssnämnda kungörelse. Det ankommer på veterinärstyrelsen att kontinuerligt pröva huruvida skilda sjukdomar alltjämt bör vara underkastade epizootilagens bestämmelser.

Ur anslagsposten bestrides jämväl kostnaderna för resestipendier åt veterinärer. Ifrågavarande stipendier utgöres av 1 större å lägst 1 200 och högst 2 400 kr. samt 2 mindre, vardera å lägst 500 och högst 1 000 kr. Å riksstaten finnes upptaget ett anslag med benämningen Reseunderstöd för studier på jordbrukets område, varunder medel anvisas för liknande ändamål. Utredningen anser, att jämväl ifrågavarande resestipendier bör utgå från detta anslag.

Ur ifrågavarande anslagspost tages medel i anspråk även för resebidrag, som Kungl. Maj:t beviljar befattningshavare vid veterinärväsendet för deltagande i konferenser samt för studiebesök i utlandet. Medel för dylika ändamål anvisas när det gäller andra verksamhetsgrenar under jordbruksdepartementets område från nionde huvudtitelns reservationsanslag till Extra utgifter. Att någon skillnad härvidlag göres för veterinärväsendets tjänstemän finner utredningen ej motiverat. Utredningen föreslår därför, att ett belopp, motsvarande den normala årliga medelsförbrukningen för ändamålet — enligt uppgift från veterinärstyrelsen ca 4 000 kr. — överföres från nyssnämnda anslag till Extra utgifter, varifrån ifrågavarande resebidrag hädanefter sålunda helt bör bestridas.

Av anslagsposten har slutligen sedan länge disponerats ett belopp av 3 000 kr. för budgetår för utförande vid veterinärhögskolan av vissa undersökningar rörande tarmparasiter. Dessa undersökningar bedrives av en särskild, för ändamålet anställd arbetskraft. Beträffande dessa undersökningar anser utredningen, att medel för desamma i varje fall icke bör utgå från nu behandlade anslag.

Vid bestämmandet av storleken av förenämnda anslag bör beaktas medelsåtgången under de senare budgetåren liksom givetvis även det antagliga epizootiläget det budgetår anvisningen avser.

Över jordbruksanslagsutredningens förslag i förevarande delar har yttranden avgivits av riksräkenskapsverket, veterinärstyrelsen, lantbruksstyrelsen, Hushållningssällskapens förbund och Riksförbundet Landsbygdens folk. Av yttrandena torde följande få återgivas.

Riksräkenskapsverket avstyrker utredningens förslag att medel för den forsknings- och försöksverksamhet, som med anlitande av detta anslag bedrives för bekämpande av smittsam blodbrist hos häst, skall anvisas under veterinärhögskolans anslag, enär endast en mindre del av denna verksamhet är förlagd till veterinärhögskolan. Ej heller kan riksräkenskapsverket tillstyrka utredningens förslag att från detta anslag utgående resestipendier till veterinärer skall bestridas från anslaget till reseunderstöd för studier på jordbrukets område.

Veterinärstyrelsen framhåller i fråga om utredningens förslag rörande de av staten understödda åtgärderna mot hönstylfus, att avgifter, statsbidrag m. m. till hönstylfusbekämpandet utformats så, att bidrag utgår till de icke friförklarade besättningarna. Då idealtillståndet — samtliga anslutna besättningar friförklarade — nås, kommer statsbidrag för det frivilliga bekämpandet icke vidare att utgå. Av utredningens sammanställning på s. 68 i betänkandet framgår ock, att statens nettoutgift under en 10-årsperiod stadigt minskat från inemot 150 000 kr. till omkring 11 000 kr. Det finns enligt veterinärstyrelsen grundad anledning antaga, att denna minskning i statsverkets kostnader skall fortsätta. En höjning av djurägarnas avgift torde icke medföra den ökade uppbörd, som utredningen förutser. Uppbördsmedlen hänför sig enbart till besättningar, anslutna till det av veterinärstyrelsen själv handhavda bekämpandet, medan flertalet besättningar är anslutna till

det bekämpande, som hushållningssällskap med veterinäravdelningar av styrelsen bemyndigats leda inom sina verksamhetsområden. Redan nu är svårigheterna stora att få in djurägaravgifterna, och en höjning torde medföra viss avgång med ty åtföljande minskning i uppbörden. Snabbast torde bortfallet av statsbidraget kunna förverkligas genom ett realiserande av det vid olika tillfällen framförda förslaget att, såsom gäller i Danmark m. fl. länder, endast av myndigheterna auktoriserade besättningar och kläckerier skall äga rätt försälja höns, kycklingar och ägg för avelsändamål. F. n. förekommer kläckerier, vilka — ehuru relativt fåtaliga — genom landsomfattande försäljning bidrager till spridning av sjukdomen till bruksbesättningarna. Därigenom motverkas syftet med det statsunderstödda bekämpandet — att genom sanering av avelsbesättningarna så småningom ernå en självsanering av bruksbesättningarna, vilka numera huvudsakligen nyrekryteras genom inköp av daggamla eller äldre kycklingar. Veterinärstyrelsen förordar för sin del, att ändrade dispositioner beträffande statsbidrag till hönstyfusbekämpandet f. n. icke vidtages, men hemställer, att förslaget om auktorisering av avelshönsrier och kläckerier upptages till förnyad prövning.

Beträffande de av utredningen väckta förslagen rörande den under anslaget upptagna delposten till övriga utgifter till förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar framhåller veterinärstyrelsen följande. Förslaget att medel till den pågående forsknings- och försöksverksamheten rörande den smittsamma blodbristen hos häst i fortsättningen skall anvisas under veterinärhögskolans anslag anser veterinärstyrelsen sig icke böra förorda. Styrelsen erinrar, att det här — åtminstone än så länge — är fråga om ett på samma gång praktiskt bekämpande i fältet, där styrelsen är engagerad genom länsveterinären och de i orten stationerade distriktsveterinärerna. Det blir under sådana förhållanden fråga om en kombination av praktiskt bekämpande och vetenskapligt arbete, där en enhetlig ledning såsom hittills kan vara av värde. Tillräckliga skäl för en ändring härutinnan synes därför tills vidare knappast föreligga. Möjligheten att från ifrågavarande delpost kunna bevilja resebidrag synes veterinärstyrelsen likaledes så värdefull, att den bör bibehållas. Det är av stor betydelse för ett framgångsrikt bekämpande av husdjurssjukdomarna — särskilt de epizootiska — att svenska veterinärer kan genom studier i utlandet och deltagande i internationella veterinära kongresser och symposier i andra länder följa med och snabbt tillgodogöra sig de framsteg, som på detta område göres i utlandet eller där presenteras.

Lantbruksstyrelsen anser i likhet med utredningen, att det är angeläget att åtgärder gentemot hönstyfusen fullföljes. För att detta skall kunna ske utan avbräck anser lantbruksstyrelsen, att det är av vikt att de avgifter, som djurägarna skall erlägga, ej höjes, då en höjning enligt styrelsens uppfattning skulle medföra en väsentligt minskad anslutning till den frivilliga bekämpningen. Lantbruksstyrelsen avstyrker därför utredningens förslag och föreslår, att statligt bidrag för åtgärder mot hönstyfus skall även framdeles utgå enligt samma grunder som hittills.

Lantbruksstyrelsen tillstyrker utredningens förslag beträffande delposten till övriga utgifter till förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar och understryker betydelsen av att de åtgärder, som syftar till framställning av svenskt vaccin, påskyndas och att för detta ändamål erforderliga anslag beviljas. Då enligt utredningens förslag kostnaderna för resestipendier för veterinärer skall överföras från detta anslag till anslaget till reseunderstöd för studier på jordbrukets område, förutsätter lantbruksstyrelsen även, att sistnämnda anslag i motsvarande grad uppräknas.

Hushållningssällskapens förbund finner icke den förebragta utredningens

förslag angående det frivilliga hönstyfusbekämpandet bärande. Den ekonomiska situationen för hönserierna kan enligt förbundet ingalunda sägas vara sådan, att en avgiftshöjning på 65 å 75 procent skulle ha icke nämnvärd betydelse. Enligt vunna erfarenheter kan därför den föreslagna avgiftshöjningen befaras medföra en stark minskning av anslutningen till bekämpandet. Genom en sådan konsekvens skulle många års arbete på området kunna gå till spillo. Förbundsstyrelsen anser sig därför icke kunna tillråda, att avgifterna i fråga nu höjes. I varje fall bör en eventuell höjning ske med stor försiktighet och alltså icke göras så kraftig som utredningen föreslagit.

Riksförbundet *Landsbygdens folk* uttalar beträffande kostnaderna för bekämpning av hönstyfus att, om en omfattande epidemi utbryter, det föreslagna systemet synes kunna leda till orimligt höga avgifter. Dessa bör därför på något sätt maximeras och staten inträda som garant. Mot de budgettekniska omdispositioner, som i övrigt föreslagits, har riksförbundet ingenting att invända.

Departementschefen

Jordbruksanslagsutredningens i det föregående redovisade förslag angående vissa omläggningar beträffande det statliga stödet vid bekämpande av hönstyfus, i fråga om forsknings- och försöksverksamhet beträffande smittsam blodbrist hos häst, resestipendier åt veterinärer samt resebidrag åt befattningshavare vid veterinärväsendet för deltagande i konferenser och för studiebesök i utlandet finner jag mig böra tillstyrka. Samtidigt avsluter jag mig till de synpunkter i övrigt, som utredningen anført i förevärande frågor.

Utredningens förslag innebär beträffande åtgärderna mot hönstyfus för det första, att de statliga bruttoutgifterna för det frivilliga bekämpandet skall i sin helhet täckas med influtna avgiftsmedel. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av veterinärstyrelsen i samband med omläggningen dels föranstalta om genomförandet av erforderliga avgiftshöjningar och därefter årligen ompröva avgifternas storlek, så att full täckning erhålles för de statliga bekämpningskostnaderna, dels föreskriva motsvarande jämkningar av till hushållningssällskap utgående bidragsbelopp. Vidare innebär förslaget, att nu över anslaget utgående ersättningar till statens veterinärmedicinska anstalt för dess medverkan i berörda sjukdomsbekämpande, d. v. s. tillhandahållande av antigen samt undersökningar av blodprov och djurkroppar åt veterinärstyrelsen, skall upphöra att utgå med ingången av budgetåret 1959/60, varefter anstaltens ifrågavarande kostnader, liksom i andra motsvarande fall, får belasta anstaltens egna anslag. Någon uppräknig av dessa på grund av omläggningen torde icke vara erforderlig. I överensstämmelse med vad sålunda anförts vill jag föreslå, att anslagsposten till åtgärder mot hönstyfus endast uppföres med ett formellt belopp av förslagsvis 100 kronor. Å denna post bör uppbörd ske av avgiftsmedel för täckande av kostnaderna under det framförlliggande budgetåret av för hönstyfusbekämpandet erforderlig storlek. Utgifterna i samband med det icke frivilliga bekämpandet, vilka liksom hittills förutsattes icke skola bestridas med influtna avgifter, bör alltjämt täckas med anslagsmedlen

under ifrågavarande post. Sistnämnda kostnader får antagas normalt komma att uppgå till endast obetydliga belopp. Omöjligheten att på förhand bedöma storleken av de kostnader av detta slag, som kan uppstå under ett budgetår, bör föranleda, att inga särskilda medel härför anvisas utöver det förslagsvis upptagna beloppet å 100 kronor.

Beträffande forsknings- och försöksverksamheten rörande den smittsamma blodbristen hos häst innebär jordbruksanslagsutredningens förslag, att medel till denna verksamhet från och med den 1 juli 1959 skall anvisas under veterinärhögskolans anslag. Veterinärstyrelsens beräkning av anslagsbehovet för denna verksamhet föranleder ingen erinran från min sida. För ändamålet bör således anvisas sammanlagt 29 000 kronor. Av beloppet torde 7 700 kronor böra uppföras under veterinärhögskolans avlöningsanslag och återstoden, 21 300 kronor, under högskolans omkostnadsanslag.

I fråga om de ur förevarande anslag nu utgående resestipendierna innebär det av mig tillstyrkt utredningsförslaget, att dessa i stället skall utgå från anslaget Reseunderstöd för studier på jordbrukets område. Vad beträffar resebidragen innebär förslaget, att dessa från och med nästa budgetår skall helt bestridas från det under nionde huvudtiteln upptagna reservationsanslaget Extra utgifter. Till vartdera av nämnda båda anslag bör på grund härav från förevarande anslag överföras ett belopp av 4 000 kronor.

Såsom likaledes redovisats i det föregående har jordbruksanslagsutredningen uttalat, att medel icke vidare bör utgå från detta anslag för utförande vid veterinärhögskolan av vissa undersökningar rörande tarmparasiter. Jag delar utredningens uppfattning härutinnan och föreslår, att inga medel beräknas för ifrågavarande ändamål. Någon nedräkning av anslaget torde emellertid icke aktualiseras härigenom.

Vad härefter angår veterinärstyrelsens förslag om ändring av ersättningsgrunderna vid nedslaktning av nötkreatur på grund av tuberkulos ansluter jag mig till förslagets allmänna syftemål. Även jag anser sålunda tiden nu vara inne att företaga en omprövning av ersättnings storlek. Med hänsyn till de relativt höga kostnader i form av, bland annat, reseersättningar och arvoden till värderingsmän, som är förknippade med ett värderingsförfarande, anser jag en utvidgning av tillämpningsområdet för dylika förfaranden icke böra ske utan tungt vägande skäl. Jag föreslår beträffande nu ifrågavarande ersättningar i stället, att desamma uppjusteras så att de bättre ansluter sig till det aktuella skillnadsvärdet mellan livdjur och slaktdjur. Ett ersättningsbelopp av 200 kronor för djur över 1 år torde för närvarande innebära en lämplig avvägning. Beträffande djur under 1 år synes någon uppräknings däremot icke vara påkallad. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga härför erforderlig författningsändring. Möjligheterna för Kungl. Maj:t att för visst fall tillerkänna djurägaren högre ersättning förutsättes skola bibehållas.

Då antalet djur, som kan väntas bli nedslaktade på grund av tuberkulos, enligt veterinärstyrelsen är ganska lågt, torde någon uppräknings av anslagsposten till åtgärder mot tuberkulos hos nötkreatur icke föranledas av

nyssnämnda ersättningshöjning. Med hänsyn till belastningen bör anslagsposten i stället nedräknas med 50 000 kronor.

Veterinärstyrelsens förslag att höja anslagsposten till åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreatur finner jag mig icke kunna biträda. Posten bör sålunda upptagas med oförändrat belopp.

Något belopp för åtgärder mot leverflundresjuka hos idisslare behöver enligt veterinärstyrelsens förslag icke vidare beräknas. Inom ramen av det för ändamålet beräknade beloppet å 5 000 kronor synes veterinärstyrelsen emellertid böra under budgetåret 1959/60 få taga i anspråk medel ur förevärande anslag för åtgärdernas slutförande.

Med beaktande av vad jag sålunda anfört samt med hänsyn till den sannolika totala belastningen å delposten till övriga åtgärder till förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar synes anslaget för nästa budgetår böra uppföras med 1 270 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 270 000 kronor

b) godkänna vad i det föregående anförts angående omläggning av det statliga stödet vid bekämpande av höns-tyfus.

[99] 10. Bidrag till främjande av juverhälsokontroll hos nötkreaturen

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	270 000	226 628
1957/58	270 000	211 302
1958/59 (statsliggaren s. 869)	250 000	
1959/60 (förslag)	230 000	

Y r k a n d e. Veterinärstyrelsen (skr. 27/8 1958) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp av 250 000 kr.

M o t i v. Till juverhälsokontrollen har hittills huvudsakligen enskilda besättningar varit anslutna. Sedan försök att genom provtagning vid mejerierna uppspåra besättningar med juversjukdomar visat sig lovande, får man räkna med att hela mejerikretsar kommer att anslutas i stigande utsträckning. Antalet bakteriologiska och kliniska undersökningar kan därigenom beräknas stiga. Med hänsyn till medelsåtgången under verksamhetsåret 1957 torde dock lika stort belopp som det för innevarande budgetår (verksamhetsåret 1958) anvisade eller 250 000 kr. vara till fyllest för budgetåret 1959/60 (verksamhetsåret 1959). Huruvida någon ändring i bestämmelserna för medlens disposition kan bli erforderlig genom att kollektiv anslutning till kontrollen väntas bli vanligare, kan f. n. ej överblickas. Styrelsen avser att i sinom tid inkomma med det förslag härutinnan, som kan befinnas påkallat.

Departementschefen

Enligt min mening torde det vara tillfyllest att under ifrågavarande anslag anvisa ett till 230 000 kronor nedsatt belopp för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till främjande av juverhälsokontroll hos nötkreaturen* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 230 000 kronor.

[100] 11. **Bidrag vid försäkring mot förluster på grund av smittsamma husdjursjukdomar**

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	100	—
1957/58	100	—
1958/59 (statsliggaren s. 870)	100	
1959/60 (förslag)	100	

Veterinärstyrelsen (skr. 27/8 1958) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp av 100 kr. Därvid framhåller styrelsen, att under senare år några medel icke utbetalats från anslaget. Det är emellertid icke möjligt att förutse, vilka anspråk som kan komma att ställas på anslaget under nästa budgetår.

Departementschefen

I enlighet med veterinärstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag vid försäkring mot förluster på grund av smittsamma husdjursjukdomar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[101] 12. **Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård**

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	700 000	535 922
1957/58	625 000	537 723
1958/59 (statsliggaren s. 870)	625 000	
1959/60 (förslag)	575 000	

Y r k a n d e. *Veterinärstyrelsen* (skr. 27/8 1958) hemställer, att anslaget minskas med 50 000 kr.

M o t i v. Styrelsen erinrar, att de ändringar i bestämmelserna för bidrag ur anslaget, vilka genomförts fr. o. m. den 1 juli 1958 (å ena sidan höjning

av den inkomstgräns, som utesluter från rätt till bidrag, från 4 500 till 5 000 kr. till statlig inkomstskatt taxerad inkomst, å andra sidan ökning av det belopp djurägaren själv högst har att bestrida vid veterinärbesök från 15 till 17 kr.) kan väntas medföra någon ökning av medelsåtgången. Styrelsen anser emellertid, att belastningen å anslaget trots detta motiverar en viss sänkning totalt sett.

Departementschefen

Veterinärstyrelsens förslag om nedräkning av anslaget på grund av den sannolika belastningen med 50 000 kronor till 575 000 kronor finner jag böra godtagas trots de ökade kostnader, vilka kan förväntas i anledning av den ändring i veterinärtaxan, som genomförts från och med den 1 januari 1959. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 575 000 kronor.

[102] 13. Kontroll å uppvärmning av mjölk och grädde m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	95 000	88 196
1957/58	90 000	81 092
1958/59 (statsliggaren s. 870)	115 000	
1959/60 (förslag)	110 000	

Y r k a n d e. *Veterinärstyrelsen* (skr. 27/8 1958) hemställer, att anslaget minskas med 5 000 kr.

M o t i v. Genom kungörelsen 1957:630 har Kungl. Maj:t förordnat om en höjning av avgifterna för de undersökningar, som skall bestridas från förevarande anslag. Kungörelsen trädde i kraft den 1 januari 1958 men på grund av den i samma kungörelse föreskrivna halvårslikvideringen av dessa kostnader påverkades ej medelsåtgången under budgetåret 1957/58. Veterinärstyrelsen har från Svenska mejeriernas riksförening under hand inhämtat, att tendensen att nedlägga mindre mejeriföretag sannolikt kommer att göra sig märkbar även under budgetåret 1959/60. Styrelsen anser, att den därav följande minskade medelsåtgången bör kunna uppskattas till 5 000 kr.

Departementschefen

Veterinärstyrelsens förslag om nedräkning av förevarande anslag med 5 000 kronor till 110 000 kronor med hänsyn till den väntade belastningen nästa budgetår synes böra bifallas. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kontroll å uppvärmning av mjölk och grädde m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 110 000 kronor.

[108] 14. Veterinärhögskolan: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	2 570 000	2 795 945
1957/58	2 673 000	3 016 867
1958/59 (statsliggaren s. 870)	3 094 600	
1959/60 (förslag)	3 181 900	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för veterinärhögskolan* (skr. 26/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 209 600 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Ökning
1. <i>Personalförstärkningar</i>	
a) 1 forskardocent Ae 24	+ 26 713
b) 1 förste assistent Ae 21 vid medicinska avdelningen för idisslare	+ 22 884
c) 1 förste amanuens Af 15 på halvtid vid kliniska centrallaboratoriet	+ 8 387
d) 1 avdelningssköterska Ag 7 vid medicinska avdelningen för icke-idisslare	+ 11 108
e) 2 diskerskor Ag 5 vid avdelningen för födoämneshygien och vid kliniska centrallaboratoriet	+ 20 017
f) 1 kontorsbiträde i reglerad befordringsgång vid avdelningen för kirurgi	+ 8 143
g) 1 biblioteksassistent Ae 10 på heltid i st. f. halvtid	+ 6 828
2. <i>Löneregleringar</i>	
a) 1 byrådirektör Ao 25 i st. f. intendent Ao 23	+ 1 567
b) 1 kontorist Ae 9 i st. f. kanslibiträde Ae 7 vid avdelningen för fysiologi	+ 654
c) 13 förste amanuenser Af 15—Ae 19 på halvtid i st. f. arvoden	+ 23 708
3. <i>Omräkning m. m.</i>	
a) arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t (utöver vad som följer av 2 c) ovan)	+ 5 870
b) extra arbetskraft på grund av arbetstidsförkortning, m. m. ..	+ 27 481
c) löneklassförändringar och tjänstetidsbefordringar	+ 26 640
d) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 19 600
	+ 209 600
4. Högskolestyrelsen hemställer härutöver, att den del av anslagsposten till avlöningar till personal för särskilda undersökningar, som anlitas för de av professorn K. Eriksson bedrivna särskilda undersökningarna vid avdelningen för avelsbiologi och husdjurshygien, ändras från personligt anslag till avdelningsanslag.	
5. Vidare redogör högskolestyrelsen för vissa spörsmål avseende högskolans tjänstepersonal vid de vetenskapliga avdelningarna.	

Motiv. I en allmän motivering framför högskolestyrelsen i huvudsak samma synpunkter som de båda senaste åren. Beträffande denna allmänna motivering torde få hänvisas till IX ht 1957, s. 179.

1 a). Vid högskolan finnes 5 docentbefattningar i lönegrad Ae 24, därav 4 tillsatta med kompetenta innehavare och den femte disponerad för avlöande under budgetåret 1958/59 av en forskardocent vid högskolans avdelning för fysiologi. Ett 10-tal yngre veterinärer är f. n. sysselsatta med forskningsarbeten, som beräknas resultera i docentkompetens under innevarande och närmast följande undervisningsår. Docentinstitutionen har vid högskolan visat sig på ett mycket verksamt sätt stimulera forskningen genom att locka unga begåvade studerande och nyexaminerade veterinärer att binda sig för forskningsuppgifter av väsentlig betydelse för veterinärmedicinens utveckling. Även undervisningen har i hög grad befruktats genom deras insatser och vetenskapliga arbete. Då det är angeläget för högskolan att bereda forskarbegåvningar möjligheter att, efter fullgjord disputation, fortsätta sitt forskningsarbete inom landet och då fr. o. m. budgetåret 1959/60 föreligger ett mycket trängande behov att vid högskolan fortfarande knyta nämnde, synnerligen välmeriterade och framgångsrike forskardocent, vill högskolestyrelsen kraftigt förordad inrättandet vid högskolan av en forskardocentbefattning.

1 b). Detta förslag har framförts i tidigare års anslagsäskanden. Beträffande motiven torde få hänvisas till IX ht 1957, s. 180 under 1 c).

1 c). Detta förslag framfördes även i 1956 års anslagsäskanden. Beträffande motiven torde därför få hänvisas till IX ht 1957, s. 181 under 1 d).

1 d). Den fast anställda djurskötarpersonalen vid medicinska avdelningen för icke-idisslare utgöres av 6 befattningshavare, varjämte högskolestyrelsen — i den mån medelstillgången härtill lämnat möjlighet — sedan föregående år medgivit anställande vid avdelningen av en extra djurskötare. Denna fåtaliga personal, fördelad på avdelningens olika kliniker för hästar, svin samt hundar och andra mindre djur (jämväl valpsjukepatienter), tages huvudsakligen i anspråk för utfodring och rengöring men förslår icke till assistans i samband med djursjukvården utan härför måste i stor utsträckning utnyttjas veterinärkandidater, vilka härigenom fördröjes i sina studier. Högskolestyrelsen förordar fördenskull inrättandet av en för kvinnlig befattningshavare avsedd tjänst som avdelningssköterska i lönegrad Ag 7, med uppgift att ombesörja instrumentvården vid klinikerna samt assistera vid undersökning och behandling.

1 e)—g) och 2 a). Dessa förslag har framförts även i de båda närmast föregående årens anslagsäskanden. Hänvisningar torde därför här få göras beträffande 1 e) till IX ht 1957, s. 181 under 1 f), beträffande 1 f) till IX ht 1958, s. 378 under 1 e), beträffande 1 g) till sistnämnda sida under 1 f) samt beträffande 2 a) till IX ht 1957, s. 184 under 3 b). Högskolestyrelsen upplyser i fråga om 1 g) därutöver, att styrelsen med hänsyn till rådande omständigheter nödgats medgiva anställande fr. o. m. den 1 november 1957 och tills vidare av ytterligare 1 biblioteksassistent i lönegrad Ag 7 på halvtid.

2 b). Av kanslibiträderna vid högskolans vetenskapliga avdelningar torde de mest krävande och betungande arbetsuppgifterna, åtminstone f. n., åvila biträdet å avdelningen för fysiologi. Det åligger sålunda tjänstens nuvarande, högt kvalificerade innehavare att utföra maskinskrivning på svenska, tyska, engelska och franska, översättning av vetenskaplig text till och från nämnda 3 språk, korrekturläsning, upptagande av protokoll vid vetenskapliga försök ävensom biblioteksarbete inom 2 institutioner (fysiologi och farmakologi). Kanslibiträdet behärskar för övrigt jämväl italienska och spanska språken. Högskolestyrelsen anser de med tjänsten förenade arbetsuppgifterna väl motivera en uppflyttning av tjänsten till kontorist i lönegrad Ae 9.

2 c) och 3 a). Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, är för budgetåret 1958/59 bestämd till förslagsvis 128 800 kr. och därifrån skall bestridas, förutom vissa arvoden och ersättningar om tillhoppa 35 740 kr., arvoden till högskolans 13 förste amanuenser, f. n. 98 670 kr., ävensom vikariatsersättningar. I anledning av innehållet i propositionen 1958: 104 torde redan under innevarande budgetår amanuenserna bli halvtidsanställda tjänstemän, därav 4 i en var av lönegraderna A 15 och A 17 samt 5 i lönegrad A 19, i följd varav grundlönerna här för ($28\,920 + 32\,088 + 44\,490 = 105\,498$) kommer att medföra ett ökat medelsbehov av 6 828 kr. Då emellertid, såsom nämnts, övriga från anslagsposten utgående arvoden och ersättningar uppgår, förutom vikariatsersättningar, till 35 740 kr., bör återstående del av anslagsposten upptagas till åtminstone 36 000 kr., d. v. s. med en nettoökning å 5 870 kr.

3 b). Till följd av den arbetstidsförkortning från 48 till 45 timmar per vecka, som fr. o. m. den 1 januari 1960 skall genomföras för omkring 30 tjänstemän (semester- och sjukvikarier oräknade), beräknas ett ökat medelsbehov för övertidsersättningar, extra arbetskraft m. m. motsvarande 90 arbetstimmar per vecka eller omkring 2 1/2 man i lönegrad A 7.

3 c) och d). Förändringarna är av automatisk karaktär.

4. Under anslagsposten till avlöningar till personal för särskilda undersökningar har för innevarande budgetår anvisats 4 000 kr. för avlönande av tillfällig personal, som anlitas för vissa av professorn K. Eriksson bedrivna vetenskapliga undersökningar. Ehuru professor Eriksson kommer att lämna sin professur med utgången av juni 1959, är det hans avsikt, att undersökningarna skall fortsättas vid avdelningen för avelsbiologi och husdjurshygien.

5. Beträffande innehållet i denna redogörelse torde få hänvisas till IX ht 1957, s. 184—185 under 7.

Departementschefen

Högskolestyrelsens framställning om inrättande av en tjänst som forskardocent i lönegrad Ae 24 finner jag mig ej heller i år kunna biträda. Liksom i fjol vill jag emellertid förorda, att medel, som kan bli disponibla genom att en docenttjänst i lönegrad Ae 24 hålles obesatt, under nästa budgetår

utnyttjas för avlönande av en forskardocent i samma lönegrad. Övriga av högskolestyrelsen föreslagna personalförstärkningar torde ej heller böra biträdas. För nuvarande innehavaren av den kanslibiträdestjänst i lönegrad Ae 7 å avdelningen för fysiologi, som av högskolan begärts uppflyttad till kontorist, torde emellertid böra inrättas en personlig tjänst i lönegrad Ae 10. Kanslibiträdestjänsten förutsättes därvid skola utgå ur högskolans stat. För den personliga tjänsten erfordras därför en medelsanvisning av endast 1 400 kronor. Vid nuvarande innehavarens avgång bör tjänstens lönegradsplacering omprövas. Den begärda uppflyttningen av intendentstjänsten kan jag icke tillstyrka. Efter beslut av 1958 års riksdag har Kungl. Maj:t den 26 september 1958 utfärdat vissa bestämmelser angående reglerad befordringsgång för, bland annat, förste amanuenser vid veterinärhögskolan. Jag finner mig böra godtaga högskolestyrelsens förslag om uppräknings av anslaget i anledning härav med $(23\,708 + 5\,870 =)$ avrundat 29 600 kronor.

Högskolestyrelsens äskande av medel till extra arbetskraft på grund av arbetstidsförkortning, m. m. bör icke prövas i förevarande ordning. Beräknade löneklassförändringar och tjänstetidsbefordringar påkallar emellertid en uppräknings av anslaget med 26 700 kronor. Såsom en ny post torde därjämte böra uppföras ett belopp av 18 700 kronor till kompensation för höjda folkpensionsavgifter.

Högskolestyrelsens hemställan att det belopp av 4 000 kronor, som för närvarande från anslagsposten till avlöningar till personal för särskilda undersökningar utgår för avlöning av ett extra laboratoriebiträde sysselsatt med av professorn K. Eriksson ledda särskilda undersökningar vid avdelningen för avelsbiologi och husdjurshygien, ändras från personligt anslag till avdelningsanslag kan jag biträda. Då laboratoriebiträdets lön i verkligheten utökats med 3 200 kronor av medel från högskolans materielanslag, föreslår jag vidare att detta belopp överföres från sistnämnda anslag till anslagsposten till avlöningar till personal för särskilda undersökningar. Samtidigt förordar jag, att jämväl det belopp av 7 000 kronor, som under sistnämnda anslagspost upptagits för täckande av avlöningskostnader vid av professorn N. Lagerlöf bedrivna fruktsamhetsstudier å enäggiga tjurtvillingar skall upphöra att vara personligt. Det bör i stället anknytas till avdelningen för obstetrik och gynekologi. Med anledning av vad jag tidigare anförut under rubriken Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar bör förevarande anslagspost jämväl tillföras ett belopp av 7 700 kronor till forsknings- och försöksverksamhet rörande smittsam blodbrist hos häst.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör veterinärhögskolans avlöningsanslag för nästa budgetår höjas med sammanlagt $(1\,400 + 29\,600 + 26\,700 + 18\,700 + 3\,200 + 7\,700 =)$ 87 300 kronor till 3 181 900 kronor. Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 287 700 (+ 8 600) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 36 000
(= 92 800) kronor;

avlöningar till personal för särskilda undersökningar 21 900 (+ 10 900) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 387 600 (+ 121 100) kronor;

särskilda löneförmåner till viss tjänsteman 1 200 (oförändrat) kronor; rörligt tillägg 428 800 (+ 20 800) kronor;

komensation för höjda folkpensionsavgifter 18 700 (ny post) kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för veterinärhögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 287 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	36 000
3. Avlöningar till personal för särskilda undersökningar, <i>förslagsvis</i>	21 900
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 387 600
5. Särskilda löneförmåner till viss tjänsteman ..	1 200
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	428 800
7. Komensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	18 700
Summa kronor	3 181 900

- b) till *Veterinärhögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 181 900 kronor.

[104] 15. *Veterinärhögskolan: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	292 000	348 544
1957/58	935 500	978 012
1958/59 (statsliggaren s. 873)	990 700	
1959/60 (förslag)	1 012 000	

Y r k a n d e. *Styrelsen för veterinärhögskolan* (skr. 26/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 18 000 kr.

	Utgifter		Anslag	Ökning eller minskning
	1956/57	1957/58	1958/59	
1. Övriga expenser	164 023	195 777	197 500	+ 10 000
2. Särskilda undersökningar	—	—	12 000	—
3. Inventariers underhåll och komplettering	—	61 110	102 500	— 25 000
4. Instrument och förbrukningsartiklar m. m. för djurvården	—	107 137	80 000	+ 30 000
5. Läkemedel	—	127 518	100 000	+ 20 000
6. Djurfoder	—	134 581	150 000	— 15 000
7. Diverse utgifter, ej expensmedel	5 000	71 605	82 000	— 2 000
				+ 18 000

Motiv. 1. Ifrågavarande ökning hänför sig med 6 500 kr. till höjda städerskelöner samt med 3 500 kr. till utökning av högskolans telefonväxel med åtföljande ökade abonnemangskostnader och samtalsavgifter.

2. Beträffande denna post torde få hänvisas till motiven för högskolans avlöningsanslag under 4.

3—7. Dessa förslag föranledes av anslagsbelastningen under det gångna budgetåret ävensom av att den nya stationära hundkliniken beräknas komma att tagas i anspråk fr. o. m. budgetåret 1959/60.

Departementschefen

I anslutning till vad jag tidigare förordat under rubriken Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar bör till förevarande anslag överföras ett belopp av 21 300 kronor för täckande av omkostnader för den under sagda rubrik närmare redovisade forsknings- och försöksverksamheten rörande smittsam blodbrist hos häst. Beloppet bör upptagas under posten till särskilda undersökningar. I anslutning till vad jag föreslagit beträffande de under närmast föregående anslag upptagna beloppen till särskilda undersökningar bedrivna av professorerna K. Eriksson och N. Lagerlöf var för sig vid avdelningen för avelsbiologi och husdjurshygien samt avdelningen för obstetrik och gynekologi bör de under detta anslag beräknade anslagsbeloppen å 4 000 kronor och 8 000 kronor för omkostnader vid av Lagerlöf bedrivna fruktsamhetsstudier å enäggiga tjurtvillingar respektive för omkostnader vid vissa sterilitetsundersökningar, bedrivna av Eriksson och Lagerlöf gemensamt, omäändras från personliga anslag till avdelningsanslag.

Den av högskolestyrelsen begärda höjningen av delposten till övriga expenser kan jag icke tillstyrka i vidare mån än att för utökning av högskolans telefonväxel samt ökade abonnemangskostnader och samtalsavgifter anvisas ett belopp av 3 500 kronor. Högskolestyrelsens förslag att med hänsyn till belastningen uppräknas delposten till läkemedel med 20 000 kronor samt

nedräkna delposterna till djurfoder och diverse utgifter, ej expensmedel, med 15 000 respektive 2 000 kronor anser jag mig kunna biträda. Beträffande delposten till instrument och förbrukningsartiklar m. m. för djurvården torde en uppräknings med 25 000 kronor vara tillfyllest. Delposten till inventariers underhåll och komplettering samt anslagsposten till sjukvård m. m. bör enligt min mening med hänsyn till belastningen nedräknas med 31 000 respektive 500 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit behöver veterinärhögskolans omkostnadsanslag uppföras med $(990\,700 + 21\,300 + 3\,500 + 20\,000 - 15\,000 - 2\,000 + 25\,000 - 31\,000 - 500) = 1\,012\,000 (+ 21\,300)$ kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 012 000 kronor.

[105] 16. **Veterinärhögskolan: Materiel**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	250 000	227 714	58 565
1957/58	250 000	263 410	45 154
1958/59 (statsliggaren s. 874)	234 500		
1959/60 (förslag)	250 000		

Y r k a n d e. *Styrelsen för veterinärhögskolan* (skr. 26/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 115 500 kr. Tillika anhåller högskolestyrelsen att, efter ytterligare hörande av lärarkollegiet, få fördela anslaget mellan olika institutioner och ändamål.

M o t i v. Beträffande motivet till förevarande förslag torde få hänvisas till motivet för förra årets motsvarande anslagsäskande (IX ht 1958, s. 384).

Departementschefen

I anslutning till vad jag anført under veterinärhögskolans avlöningsanslag synes förevarande anslag böra nedräknas med ett belopp av 3 200 kronor. Å andra sidan finner jag mig böra föreslå en förstärkning av anslaget med 18 700 kronor. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med 250 000 kronor.

Vad jag under högskolans omkostnadsanslag anført angående omändring av vissa omkostnadsbelopp till särskilda undersökningar från personliga anslag till avdelningsanslag synes även böra gälla beträffande under förevarande anslag beräknade belopp å 4 000 kronor för materielkostnader vid frukt-samhetsstudier å enäggiga tjurtvillingar och 2 000 kronor till liknande kostnader för sterilitetsundersökningar.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Materiel* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

[106] 17. *Veterinärhögskolan: Nyanskaffning och underhåll av utrustning*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	180 000	142 195	126 241
1957/58	200 000	82 029	244 212
1958/59 (statsliggaren s. 875)	160 000		
1959/60 (förslag)	175 000		

Y r k a n d e. *Styrelsen för veterinärhögskolan* (skr. 26/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 249 000 kr. till 409 000 kr. Fördelningen av det begärda anslaget framgår av följande sammanställning.

1. Avdelningen för födoämneshygien	37 350
2. » » kirurgi	184 000
3. » » anatomi och histologi	22 150
4. » » avelsbiologi och husdjurshygien	5 000
5. » » kemi	27 000
6. Patologisk-anatomiska avdelningen	11 000
7. Medicinska avdelningen för icke-idisslare	48 000
8. Kliniska centrallaboratoriet	45 000
9. Biblioteket	29 500
	409 000

M o t i v. 1. Avdelningsföreståndaren beräknade i en vid 1956 års petita-skrivelse fogad specifikation kostnaderna för inredning och utrustning av den år 1955 beslutade nybyggnaden till 143 869 kr. Därav har anvisats för budgetåret 1957/58 80 000 kr. och för innevarande budgetår 26 500 kr. eller sammanlagt 106 500 kr., i följd varav nu äskas återstående belopp av 37 350 kr.

2. Avdelningsföreståndaren har beräknat kostnaderna för inredning och utrustning av den år 1956 beslutade kirurgiska stationära hundkliniken till 374 000 kr. Härav har anvisats för budgetåret 1957/58 120 000 kr. och för innevarande budgetår 70 000 kr. Återstående 184 000 kr. begäres nu för att kunna taga klinikens operationsavdelning i bruk snarast möjligt efter den 1 juli 1959.

3. Beloppet avser anskaffande av 2 moderna forskningsmikroskop för vetenskapliga cell- och vävnadsundersökningar (11 525 kr.) och mikromanipulator med mikrosmedja för hematologisk och annan cellforskning (10 625 kr.).

4. Beloppet avser anskaffande av ett faskontrastmikroskop med tillbehör för mikrofotografering. Totalkostnaden härför beräknades föregående år till 10 000 kr., varav för innevarande budgetår kunnat anvisas 5 000 kr.

5. För den allra nödvändigaste upprustningen av apparaturen å avdelningen förordade högskolestyrelsen i enlighet med avdelningsföreståndarens förslag i föregående års petitaskrivelse anslag å 37 730 kr. Härav har styrelsen för innevarande budgetår kunnat anvisa 9 000 kr. till anskaffande av en SC-18 Superscaler. Numera begäres återstående 27 000 kr., avseende centrifug med kylning (20 000 kr.) jämte viss för undervisningen oundgängligen nödvändig apparatur (7 000 kr.).

6. Beloppet avser huvudsakligen möbler, armatur och annan utrustning till 3 tjänsterum, vilka genom friställande av en tidigare bostadslägenhet kunnat tillföras den i fråga om lokaler hårt trängda avdelningen.

7. Utrustningen vid ifrågavarande avdelning har, huvudsakligen på grund av bristande medelstillgång, under det senaste årtiondet icke kunnat i erforderlig utsträckning underhållas eller kompletteras. De ur hygienisk synpunkt allvarligaste bristerna torde vara, att vid avdelningens olika kliniker saknas fasta arrangemang för instrumentsterilisering samt att belysningen i lokalerna i stort är densamma som vid institutionsbyggnadernas uppförande för snart 50 år sedan. För avhjälpande av angivna sanitära olägenheter begäres 33 000 kr. för installation av 3 steriliseringsbänkar och en autoklav ävensom 15 000 kr. för installation av växelström med lysrörsarmatur.

8. Beloppet avser anskaffande av en luftkyld centrifug (27 100 kr.), en mikrovåg (3 200 kr.), apparatur för framställning av destillerat vatten (2 100 kr.), polarograf för metallbestämningar (8 000 kr.), bly för skydd mot radioaktiv strålning (1 000 kr.) och automatisk titrator (2 500 kr.), allt för forskningen, samt för undervisningen en enkel pH-apparat (1 100 kr.).

9. Biblioteket, vars behov av ytterligare lokaler är synnerligen trängande, kan genom friställandet av betydande utrymmen i huvudbyggnaden fr. o. m. budgetåret 1959/60 beräknas erhålla avsevärt utvidgade lokaler. För lokalernas utrustning erfordras minst 29 500 kr., varav för hyllor 8 000 kr., möbler 7 000 kr., utlåningsdisk 6 000 kr., armatur 4 000 kr., gardiner 3 000 kr. samt 2 skrivmaskiner 1 500 kr.

Departementschefen

Förevarande anslag bör enligt min mening höjas med 15 000 kronor till 175 000 kronor. I fråga om anslaget användning utgår jag från att detsamma i första hand kommer att disponeras för en tredje och sista etapp i anskaffningen av inredning och utrustning för nybyggnaden för undervisning och forskning i köttkontroll och allmän födoämnesshygien samt för täckande av åtminstone hälften av det utav högskolestyrelsen angivna återstående medelsbehovet för anskaffning av inredning och utrustning åt den kirurgiska stationära hundklinik.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Nyanskaffning och underhåll av utrustning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 175 000 kronor.

[107] 18. Veterinärhögskolan: Bokinköp och bokbindning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	20 000	19 982	25
1957/58	28 000	27 800	225
1958/59 (statsliggaren s. 875) .	24 000		
1959/60 (förslag)	30 000		

Styrelsen för veterinärhögskolan (skr. 26/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 21 000 kr. till 45 000 kr. Av sistnämnda belopp avses 16 000 kr. för tidskriftsprenumeration, 14 000 kr. för bokinköp och komplettering av äldre tidskrifter samt 15 000 kr. för bindning av böcker, tidskrifter m. m. Vidare anför högskolestyrelsen bl. a., att alltjämt väsentliga luckor finnes i bibliotekets vetenskapliga litteraturbestånd och att styrelsen icke vill taga på sitt ansvar, att underhållet av landets enda offentliga veterinärbibliotek försummas.

Departementschefen

En förstärkning av förevarande anslag är enligt min mening angelägen. Jag finner mig därför böra förorda en höjning av anslaget med 6 000 kronor till 30 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[108] 19. Veterinärhögskolan: Stipendier

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	62 000	62 000
1957/58	66 000	63 223
1958/59 (statsliggaren s. 875)	80 000	
1959/60 (förslag)	80 000	

För innevarande budgetår disponeras anslaget till 20 elevstipendier å 2 400 kr. och 4 doktorandstipendier å 8 000 kr.

Styrelsen för veterinärhögskolan (skr. 26/8 1958) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp av 80 000 kr.

Departementschefen

I enlighet med högskolestyrelsens förslag torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp av 80 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Stipendier* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 80 000 kronor.

[109] 20. Veterinärinrättningen i Skara: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	178 000	200 618
1957/58	184 500	219 591
1958/59 (statsliggaren s. 875)	223 300	
1959/60 (förslag)	234 800	

Y r k a n d e. *Styrelsen för veterinärhögskolan* (skr. 26/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 24 700 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Ökning eller minskning
1. <i>Personalförstärkningar</i>	
a) 1 kanslibiträde Ae 7	+ 9 883
b) 1 gårdskarl Ae 7	+ 9 883
2. <i>Personalminskning</i>	
Belopp till gårdskarlshjälp	— 6 600
3. <i>Löneregleringar</i>	
2 förste assistenter Ae 21 i st. f. assistenter Ae 19	+ 4 566
4. <i>Omräkning</i>	
a) vikariatsersättningar m. m.	+ 4 472
b) löneklassförändringar och tjänstetidsbefordran	+ 996
c) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 1 500
	+ 24 700

M o t i v. I en allmän motivering framhåller högskolestyrelsen bl. a., att enär resultatet av den i februari 1958 tillkallade utredningen rörande forskningen och undervisningen vid veterinärhögskolan och veterinärinrättningen i Skara icke kan föreligga i tid för behandling av 1959 års riksdag, styrelsen endast framställer sådana anslagsäskanden, vilka av styrelsen befunnits för inrättningens verksamhet oundgängligen nödvändiga och vilka kan genomföras helt oberoende av den pågående utredningen.

Högskolestyrelsen upplyser vidare, att styrelsen efter verkställd översyn

fastställt nya avgifter att tillämpas vid veterinärinrättningens kliniker fr. o. m. den 1 januari 1958.

1 a). Detta förslag framfördes jämväl i de båda närmast föregående årens anslagsäskanden. Beträffande motiven torde få hänvisas till IX ht 1957 s. 197—198 under 4.

1 b) samt 2. Det under många år framförda förslaget om inrättande av en gårdsskarlstjänst i lönegrad Ae 7 har lett till att i veterinärinrättningens stat för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 6 600 kr. till bestridande av kostnaderna för gårdsskarlshjälp. Då veterinärinrättningens nuvarande gårdsskarl i februari 1959 uppnår 65 års ålder och det icke kan antagas, att han längre skall kunna åtaga sig att fullgöra de krävande gårdsskarlsgöromålen, är det nödvändigt, att inrättningen erhåller en tjänst, till vilken kan knytas en yngre person, lämpad att sköta värmecentral, park- och gårdsområden, vägar m. m. ävensom att i viss mån biträda i den djurvårdande verksamheten vid klinikavdelningen.

3. I propositionen 1958: 158 har föreslagits uppflyttning av inrättningens 2 assistenter i lönegrad Ae 19 till förste assistenter i lönegrad Ae 21. Denna uppflyttning nödvändiggör angiven anslagsökning senast fr. o. m. budgetåret 1959/60.

4 a). Anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal är i inrättningens stat för budgetåret 1958/59 upptagen till 135 300 kr. Härur skall utgå löner (exklusive rörligt tillägg) å sammanlagt 135 332 kr. Anslagspostens otillräcklighet betingas av att medel icke beräknats för uppflyttning av 2 assistenter till förste assistenter samt för verkställd tjänstetidsbefordran, d. v. s. en merbelastning å tillhopa 4 464 kr. Under budgetåret 1957/58 uppgick kostnaderna för vikariats- och övertidsersättningar till omkring 11 000 kr., innebärande en belastning på icke-ordinarieposten med omkring 9 500 kr. Som sjukvårdsverksamheten, med hänsyn till bl. a. klinikpersonalens fåtalighet och reglerad arbetstidsförkortning, i mycket stor utsträckning medför övertidsarbete och anställande av vikarier under semesterledighet, hemställer högskolestyrelsen, att till vikariats- och övertidsersättningar m. m. beräknas 3 866 kr. (även utjämningspost).

4 b)—c). Förändringarna är, liksom ökningen under 4 a), av automatisk karaktär.

Departementschefen

Av högskolestyrelsens förslag är jag endast beredd att biträda dem, som är av automatisk karaktär. Anslaget bör sålunda på grund av löneklassförändringar och tjänstetidsbefordran uppräknas med 1 000 kronor. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter föreslår jag att en ny post å 1 400 kronor uppföres. Efter beslut av 1958 års B-riksdag har Kungl. Maj:t den 28 juli 1958 meddelat bestämmelser innebärande, bland annat, att 2 tjänster som assistent i lönegrad Ae 19 vid veterinärinrättningen uppflyttas till förste assistent i lönegrad Ae 21. Uppflyttningen föranleder en höjning av anslaget med 4 600 kronor. Vidare bör det belopp, som finnes disponi-

belt för vikariats- och övertidsersättningar, uppräknas med avrundat 4 500 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat behöver anslaget uppräknas med $(1\,000 + 1\,400 + 4\,600 + 4\,500 =)$ 11 500 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 55 900 (oförändrat) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 1 700 (oförändrat) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 144 000 (+ 8 700) kronor;

rörligt tillägg 31 800 (+ 1 400) kronor;

kompensation för höjda folkpensionsavgifter 1 400 (ny post) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för veterinärinrättningen i Skara, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	55 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 700
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	144 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	31 800
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 400
Summa kronor	234 800

b) till *Veterinärinrättningen i Skara*: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 234 800 kronor.

[110] 21. *Veterinärinrättningen i Skara: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift resp. <i>nettoinkomst</i>
1956/57	100	14 290
1957/58	100	8 286
1958/59 (statsliggaren s. 876)	100	
1959/60 (förslag)	100	

Y r k a n d e. *Styrelsen för veterinärhögskolan* (skr. 26/8 1958) hemställer, att anslaget uppräknas med 17 500 kr.

	Utgifter resp. inkomster		Anslag resp. särskilda uppbördsmedel	Ökning eller minskning
	1956/57	1957/58	1958/59	
1. Övriga expenser	16 700	16 865	18 100	+ 2 000
2. Underhåll av park och gårdsområ- den, vägar m. m.	7 856	1 500	1 000	+ 2 000
		Utgiftsökning		+ 4 000
3. Överskott å inrättningens rörelse .	39 036	49 503	44 500	— 4 500
4. Diverse inkomster	6 728	8 520	9 000	— 9 000
		Inkomstminskning		— 13 500
		Anslagsökning		+ 17 500

Motiv. 1. Ökningen beror på höjda städerskelöner (600 kr.) och stegrade kostnader för litteraturanskaffning och bokbindning (1 400 kr.).

2. Höjningen sammanhänger med otillräckligheten av nuvarande anslag å 1 000 kr. för alla de olika ändamål — såsom renhållning, snöskottning, sandning, väggrus, skötsel av gräsmattor och rabatter samt underhåll och komplettering av maskiner och redskap — vilka skall tillgodoses.

3. Å ena sidan anser sig högskolestyrelsen på grund av företagen taxeringsöversyn kunna förorda uppräknig av inkomsterna med 7 000 kr. Å andra sidan finner sig styrelsen nödsakad att, med hänsyn till klinikavdelningens ökade omsättning samt löne- och prisutvecklingen för jordbruksdriften, föreslå en höjning av utgiftsberäkningen med 11 500 kr. Av sistnämnda belopp belöper sig 1 500 kr. på underhåll och nyanskaffning av inventarier och instrument vid kliniken och smedjan, 5 000 kr. på diverse utgifter (foder, medicin, bandage, järnvaror m. m.), 500 kr. på diverse utgifter (analyser m. m.) samt 4 500 kr. på försöksjordbruket och skogen. Högskolestyrelsen understryker beträffande den föreslagna beräkningen av sistnämnda utgiftspost, att höjningen avsevärt understiger vad som från veterinärinrättningens sida begärts och helt säkert varit i och för sig förtjänt av bifall men att styrelsen eftersträvat att i nuvarande situation i görligaste mån begränsa även oundgängliga utgifter.

4. Denna post har utgjorts av hyresinkomster. Då dessa fr. o. m. den 1 juli 1958 skall inlevereras till byggnadsstyrelsen för att tillgodoföras statens allmänna fastighetsfond, måste omkostnadsanslaget under alla förhållanden uppräknas med ett motsvarande belopp.

I detta sammanhang torde även få anmälas, att *styrelsen för veterinärhögskolan* i förenämnda skrivelse den 26 augusti 1958 jämväl hemställer, att för budgetåret 1959/60 skall under rubriken Nyanskaffning och underhåll av utrustning anvisas ett reservationsanslag av 4 000 kr. till anskaffande av viss röntgenskyddsutrustning till ett vid klinikavdelningen anordnat röntgenrum, nämligen 2 strålskyddsskärmar, 2 strålskyddsförkläden, 2 par blygummihandskar m. m.

Y t t r a n d e. *Medicinalstyrelsens strålskyddsnämnd* har efter remiss tillstyrkt högskolestyrelsens förslag om anskaffande av ifrågavarande skyddsutrustning.

Departementschefen

Högskolestyrelsens förslag till uppräknings av vissa utgiftsposter i omkostnadsstaten finner jag mig icke kunna biträda. Med hänsyn till de senaste årens medelsförbrukning synes utgiftsposten till reseersättningar böra nedräknas med 1 500 kronor. I anledning av högskolestyrelsens framställning om medelsanvisning för anskaffande av viss röntgenskyddsutrustning vill jag föreslå, att ett engångsbelopp å 4 000 kronor upptages för ändamålet under förevarande anslag. Förslaget att anvisa beloppet under ett särskilt reservationsanslag kan jag sålunda icke förorda.

Vad härefter angår de särskilda uppbördsmedlen å anslaget anser jag mig böra biträda förslaget om en nedräkning av posten diverse inkomster med 9 000 kronor på grund av att ifrågavarande medel, vilka utgöres av hyresinkomster, numera skall inlevereras till byggnadsstyrelsen för att tillgodoföras statens allmänna fastighetsfond. Däremot torde förslaget om nedräkning av posten överskott å inrättningens rörelse icke böra bifallas. I fråga om den djursjukvårdande verksamheten torde nämligen i princip böra gälla — i likhet med vad som ansetts skola gälla beträffande verksamheten vid djursjukhuset i Hälsingborg — att kostnaderna för densamma skall bestridas av andra medel än statsmedel. Ehuru någon medelsanvisning sålunda icke erfordras för omkostnader, bör omkostnadsanslaget dock kvarstå såsom särskilt anslag och uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, högskolestyrelsen att vidtaga åtgärder, så att erforderliga inkomstökningar i enlighet med nyssnämnda princip snarast kan erhållas. Därvid torde böra undersökas möjligheterna att höja inrättningens taxor och att — i likhet med vad som ägt rum i fråga om djursjukhuset i Hälsingborg — erhålla bidragsgarantier från olika lokala intressenter.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

a) att till *Veterinärinrättningen i Skara: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor

b) att lämna utan erinran vad i det föregående anförts angående principerna för finansieringen av den fortsatta djursjukvårdande verksamheten vid inrättningen.

I. Skogsväsendet

[111] 1. Skogsstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	611 900	646 738
1957/58	651 000	692 323
1958/59 (statsliggaren s. 877)	775 400	
1959/60 (förslag)	819 300	

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 20/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 112 600 kr. på sätt framgår av denna uppställning.

	Ökning
1. <i>Personalförstärkningar</i>	
a) 2 amanuenser Ae 17—Ae 19	+ 37 222
b) 2 assistenter högst Ae 15	+ 33 548
c) 1 kanslibiträde Ae 7	+ 11 108
d) tillfällig personal och sakkunniga	+ 8 000
2. <i>Löneregleringar</i>	
a) 1 byrådirektör Ao 24 i st. f. 1 förste byråsekreterare Ao 23.	+ 1 572
b) 1 byrådirektör Ae 24 i st. f. 1 förste byråsekreterare Ae 23.	+ 1 358
c) 1 förste byråsekreterare Ae 23 i st. f. Ae 21	+ 1 420
d) 1 assistent högst Ae 15 i st. f. Ag 13	+ 1 643
3. <i>Omräkning</i>	
a) löneklassförändringar	+ 11 429
b) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 5 300
	+ 112 600

M o t i v. I sina medelsäskanden för innevarande budgetår anförde skogsstyrelsen, att de kraftigt växande arbetsuppgifterna på olika områden av styrelsens verksamhetsfält påkallade en viss utbyggnad av ämbetsverkets personalkader. Den efter hand inträdda ökningen av vissa tjänstemäns ämbetsansvar föranledde också ämbetsverket att begära vissa tjänsteförändringar. Endast i begränsad utsträckning blev emellertid ämbetsverkets önskemål tillgodosedda. Trots den fortgående ansvällningen av arbetsgöromålen, vilken i och för sig skulle motivera en ytterligare utbyggnad, finner sig ämbetsverket f. n., bl. a. med hänsyn till att resultaten av 1955 års skogsvårdsutredning samt vissa andra utredningar kan komma att påverka skogsstyrelsens ämbetsbefattning i olika hänseenden, icke böra framställa längre gå-

ende krav på personalförstärkningar och löneförbättringar än som framfördes i föregående års äskanden. I gengäld är det enligt styrelsen desto angelägnare att dessa krav blir tillgodosedda.

Beträffande skogsstyrelsens motivering för de olika, förut uppräknade förslagen må anföras följande.

1 a). I fråga om behovet av berörda amanuenspersonal och motivet för yrkandet hänvisas till äskandena för innevarande budgetår (IX ht 1958, s. 393, p. 1 b)). Den ytterligare arbetsansvällning, som skett sedan nämnda äskanden avgivits, ökar enligt styrelsen angelägenheten av att den begärda medelsanvisningen till personalförstärkning erhålles.

1 b). Yrkandet under denna punkt innebär, att ämbetsverket återkommer med sitt i 1958 års statsverksproposition (IX ht 1958, s. 393, p. 1 c)) redovisade förslag att 2 f. n. på bekostnad av skogsvägenslaget anställda befattningshavare (skogsmästare), vilka under vederbörande sektionsschefs ledning biträder vid handläggningen av skogsvägbyggnadsärenden, skall kunna beredas extra ordinarie anställning såsom assistenter i lönegrad Ae 15 i likhet med motsvarande befattningshavare på undervisningssektionen. Enligt styrelsens uppfattning utgör denna fastare form av anställning en absolut förutsättning för att ämbetsverket skall ha utsikter att kunna för längre tid till sig knyta för uppgiften lämpade personer.

1 c) och d). I föregående års medelsäskanden (IX ht 1958, s. 394, p. 1 d) och e)) framhöll skogsstyrelsen, att de ökande arbetsuppgifterna, främst inom undervisningssektionen men även i övrigt, gjorde det nödvändigt att förstärka kontorspersonalen med 1 kanslibiträde samt att uppräknat det för anlåtande av tillfällig arbetshjälp och sakkunniga beräknade beloppet från 2 000 till 10 000 kr. Då de svällande göromålen icke synes kunna bemästras utan att den angivna förstärkningen och uppräknningen kommer till stånd, återkommer skogsstyrelsen med sina tidigare framförda förslag i ämnet.

2 a) och b). Förslagen under dessa punkter har framförts de båda senaste åren (IX ht 1958, s. 394—395, p. 2 a) och b)). Den fortgående, planenliga utbyggnaden av de verksamhetsgrenar, för vilka här ifrågavarande sektionsschefer svarar, ställer allt större krav på tjänsternas innehavare. Styrelsen finner det därför inte rimligt, att de fortfarande skall bibehållas vid en löneställning, vilken tillkom under förutsättningar, som i väsentliga avseenden avvek från de nu rådande.

2 c). Även i fråga om denna tjänst hänvisas till tidigare medelsäskanden (IX ht 1958, s. 395, p. 2 c) och där lämnade hänvisningar). Det med den ifrågavarande tjänsten förenade ansvaret har successivt ökat genom den under årens lopp skedda stegringen av på administrativa byrån ankommande kvalificerade göromål av skilda slag, en utveckling som i påtaglig grad sammanhänger med utvidgningen av skogsvårdsstyrelsernas uppgifter på olika områden. Icke minst ställer ämbetsverkets ökade medverkan vid löne- och förhandlingsuppgörelser stegrade krav på ifrågavarande befattningshavare. Vederbörande har jämväl närmast att svara för att erforderliga anvisningar rörande avlöningsbestämmelsernas tillämpning utarbetas samt att

efterse att meddelade bestämmelser på området följs. Styrelsen anser det vara i hög grad befogat, att den föreslagna lönegradsuppflyttningen för ifrågavarande befattningshavare äntligen kan komma till stånd.

2 d). I enlighet med hemställan i föregående års äskanden erhöll skogsstyrelsen fr. o. m. innevarande budgetår ytterligare 1 assistenttjänst på första skogsbyråns undervisningssektion. Tjänsten medgavs emellertid, till skillnad mot de båda förut redan befintliga, endast såsom extra. Styrelsen, som anser det angeläget ur rekryteringssynpunkt att tjänsten uppföres såsom extra ordinarie, har i enlighet med förra årets äskanden funnit sig böra yrka att tjänsten ombildas till extra ordinarie i högst Ae 15.

3 a) och b). Ökningarna är av automatisk karaktär.

Departementschefen

Vid behandlingen av skogsstyrelsens äskanden under denna anslagsrubrik i fjolårets statsverksproposition uttalade jag den uppfattningen, att de personalresurser, som stod till förfogande vid styrelsens undervisningssektion, var otillräckliga med tanke på den omfattning de sektionen åvilande arbetsuppgifterna då fått. Med hänsyn härtill och enär dessutom ett genomförande av mina under skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag och anslaget till bidrag till vissa skogsbrukskurser samtidigt framförda förslag om ökad medelsanvisning i syfte att intensifiera den skogliga yrkesutbildningen skulle komma att medföra ytterligare arbetsbelastning på undervisningssektionen, förordade jag att sagda sektion innevarande budgetår skulle förstärkas med 1 amanuens i reglerad befordringsgång samt 1 assistent i Ag 13. Detta förslag bifölls sedermera av riksdagen.

Även i år ämnar jag föreslå en relativt betydande medelsförstärkning under skilda anslag i syfte att fortsätta utbyggnaden av den skogliga yrkesutbildningen. Om dessa förslag bifalles kommer anspråken på skogsstyrelsens undervisningssektion att stiga än mer. Då jag anser det vara av vikt, att den avsedda, angelägna utbyggnaden icke hindras av otillräckliga resurser inom den centrala ledningen för ifrågavarande utbildning, bör undervisningssektionen nästkommande budgetår erhålla viss ytterligare personalförstärkning. Jag föreslår därför, att sektionen för ändamålet förstärkes med 1 amanuens samt 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål, båda i reglerad befordringsgång. Lönekostnaderna för dessa befattningshavare kan sammanlagt beräknas uppgå till 27 600 kronor. Däremot anser jag mig icke i förevarande sammanhang kunna tillstyrka skogsstyrelsens förslag att befattningen som chef för förenämnda sektion ombildas från förste byråsekreterartjänst till byrådirektörstjänst.

Skogsstyrelsens förslag i övrigt till personalförstärkningar och löneregleringar kan jag icke tillstyrka. Jag har däremot icke något att erinra mot att anslaget till följd av löneklassförändringar uppräknas med i runt tal 11 400 kronor. För utgifter till kompensation för höjda folkpensionsavgifter bör därjämte beräknas ett belopp av 4 900 kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit bör anslaget för nästa budgetår höjas med 43 900 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 310 000 (+ 200) kronor;
arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, 9 000 (oförändrat) kronor;
avlöningar till icke-ordinarie personal 384 400 (+ 33 500) kronor;
rörligt tillägg 111 000 (+ 5 300) kronor;
kompensation för höjda folkpensionsavgifter 4 900 (ny post) kronor.

Anslaget bör alltså uppföras med 819 300 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för skogsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	310 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	9 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	384 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	111 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 900

Summa kronor 819 300

b) till *Skogsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 819 300 kronor.

[112] 2. *Skogsstyrelsen: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	136 900	135 018
1957/58	147 300	149 711
1958/59 (statsliggaren s. 878)	157 700	
1959/60 (förslag)	161 800	

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 20/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 11 500 kr. Ökningen har beräknats på följande sätt.

	Utgifter		Anslag	Ökning
	1956/57	1957/58	1958/59	
1. Reseersättningar	36 488	40 433	42 000	+ 4 000
2. Övriga expenser	40 298	43 892	45 400	+ 3 600
3. Publikations- och blankettryck ... ¹	50 093	² 59 401	³ 62 800	+ 3 900
				+ 11 500

¹ Varav publikationstryck 22 625 och blankettryck 27 468.

² » » 25 674 » » 33 727.

³ » » 25 700 » » 37 100.

M o t i v. 1. Av ökningen hänförs sig 1 000 kr. till de fr. o. m. den 1 februari 1958 vidtagna höjningarna av biljettpriserna på de skilda kommunikationsmedlen och 3 000 kr. till genomförandet av de vid behandlingen av avlöningsanslaget under punkterna 1 a) och b) redovisade förslagen till personalförstärkningar.

2. Av de för innevarande budgetår till övriga expenser anvisade medlen utgör 2 000 kr. engångsbelopp för inköp av möbler m. m.

Styrelsens arkivhandlingar förvaras i ett särskilt för ändamålet disponerat utrymme. Inredningen, som består av fasta trähyllor hopspikade av utskottsbräder, är ytterligt primitiv och föga ändamålsenlig. Anordningen har endast utgjort ett provisorium. Med hänsyn till den ansvällning av handlingar, som under årens lopp undan för undan ägt rum, är situationen numera sådan att ett rationellare utnyttjande av arkivutrymmet framstår som ofrånkomligt. För vinnande av bättre plats och lämpligare ordning för handlingarnas förvarande föreslås en ny inredning med stålhyllor. Enligt infordrad offert belöper sig kostnaderna härför till ca 1 500 kr.

För innevarande budgetår blev på grundval av styrelsens motivering (IX ht 1958 s. 397 p. 4) expensposten uppräknad med 2 100 kr. Telefonkostnaderna har fortsatt att stiga under senaste året. Detta förhållande i förening med styrelsens förslag till personalförstärkningar föranleder densamma att räkna med ett ökat medelsbehov för telefonutgifter av 800 kr.

I medelsäskandena för innevarande budgetår (IX ht 1958 s. 397 p. 4) framhöll styrelsen bl. a. att dess uppsättning av skrivbord, skrivmaskinsbord, förvaringsskåp och bokhyllor m. m. i vissa hänseenden var bristfällig och otillräcklig, varför en viss nyanskaffning måste ske, något som emellertid med hänsyn till andra oundvikliga utgiftsändamål icke lät sig göra inom dåvarande anslagsram. Styrelsen föreslog därför en höjning av anslagsposten med 1 000 kr. Yrkandet bifölls dock endast i så måtto att posten av sagda anledning uppräknades med 400 kr. Styrelsen ser sig nödsakad att för berörda ändamål nu hemställa om en anslagsuppräkning med återstående 600 kr. Ansavallningen av arbetet framför allt inom undervisningsverksamheten nödvändiggör vidare att en ny elektrisk additionsmaskin anskaffas, vilket beräknas medföra ett medelsbehov av 800 kr. Slutligen erfordras ett belopp av 1 900 kr. för inköp av möbler och annan utrustning till de av styrelsen föreslagna nya befattningshavarna. Det ökade medelsbehovet för möbelanskaffning m. m. uppgår sålunda till 3 300 kr.

3. Styrelsen erinrar om att den i sina medelsäskanden för budgetåret 1953/54, med hänsyn dels till svårigheten att rätt bedöma det inbördes förhållandet beträffande medelsbehovet under anslagsposterna publikationstryck och blankettryck dels ock till utgifternas enahanda karaktär, ifrågasatte huruvida icke sagda anslagsposter lämpligen borde kunna sammanställas till en gemensam post, som icke skulle få överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande. I 1953 års statsverksproposition (IX ht 1953 s. 268 och 269) uttalade dock föredragande departementschefen, att kostnaderna för blankettryck alltfjämt borde hållas isär från utgifterna för publikationstryck

och sålunda även i fortsättningen hänföras till en särskild anslagspost, vilket jämväl blev riksdagens beslut. På nyss anförda grunder föreslår styrelsen nu ånyo att de båda anslagsposterna sammanslås till en gemensam post.

Styrelsen beräknar medelsbehovet under den gemensamma posten till sammanlagt 66 700 kr., innebärande en medelsökning med 3 900 kr. Av beloppet å 66 700 kr. beräknas med oförändrade tryckningskostnader 26 700 kr. åtgå för tryckning av publikationerna Skogsstatistisk årsbok och skogsvårdsstyrelsernas förvaltningsberättelser samt särtryck av vissa tabellbilagor ävensom särtryck ur Kommersiella meddelanden, medan 40 000 kr. beräknas för blankettryck. Av ökningsbeloppet, 3 900 kr., skulle i enlighet härmed 1 000 kr. resp. 2 900 kr. komma att hänföra sig till de nuvarande anslagsposterna publikationstryck resp. blankettryck. Sistnämnda ökning föranledes av den fortsatta utbyggnaden av blankettbeståndet och den därmed sammanhängande verksamheten.

Departementschefen

För täckande av det ökade medelsbehov för reseersättningar, som följer av ett bifall till förslaget under föregående anslag om viss personalförstärkning för uppgifter sammanhängande med en ytterligare utbyggnad av den skogliga yrkesutbildningen, bör den för ändamålet avsedda posten höjas med 900 kronor. I anledning av höjda järnvägstaxor och bilersättningar bör posten vidare uppräknas med 1 600 kronor. Förenämnda personalförstärkning medför även ett ökat behov av expensmedel. På grund härav bör delposten till övriga expenser höjas med 1 600 kronor till 47 000 kronor. Av sistnämnda belopp skall 2 000 kronor utgöra engångsbelopp för inköp av möbler m. m. till den nya personalen.

Någon höjning av omkostnadsanslaget utöver vad jag här angivit, kan jag icke förorda. Ej heller kan jag biträda skogsstyrelsens förslag, att anslagsposterna till publikationstryck och blankettryck skall sammanslås till en gemensam post. De bör sålunda även i fortsättningen redovisas var för sig.

Förevarande anslag bör i enlighet med det sagda för nästa budgetår uppföras med 161 800 (+ 4 100) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1959/
60 anvisa ett förslagsanslag av 161 800 kronor.

[113] 3. Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	10 228 400	10 695 369
1957/58	10 679 000	11 507 068
1958/59 (statsliggaren s. 878)	12 158 000	
1959/60 (förslag)	12 920 400	

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 20/8 1958) hemställer om en höjning av anslaget med 878 000 kr. enligt följande beräkning.

	Ökning
1. <i>Personalförstärkningar</i>	
a) 3 assistenter Ae 17—Ae 19	+ 51 000
b) 12 förste länsskogsvaktare Ae 15	+ 192 000
c) 9 instruktörer Ae 8	+ 95 000
2. <i>Löneregleringar m. m.</i>	
a) 1 assistent Ae 17—Ae 19 i st. f. högst Ag 19	—
b) 8 biträdande länsskogsvaktare Ae 10 i st. f. högst Ag 10	—
c) 1 kontorsbiträde Ao 5 i st. f. Ae 3—Ae 5	—
d) 3 vägmästare Ae 13 i st. f. Ae 12	+ 2 300
e) 1 biträdande vägmästare Ae 10 i st. f. Ae 9	+ 700
3. <i>Omräkning</i>	
a) lönegradsförändringar	+ 448 000
b) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 89 000
	+ 878 000

M o t i v. I en allmän motivering till sina förslag uttalar skogsstyrelsen, att det för utvecklingen av landets skogsbruk är utomordentligt angeläget, att en fortsatt utbyggnad av framför allt den skogliga yrkesutbildningen samt skogsvårdsstyrelsernas plant- och fröförsörjningsverksamhet kan ske. Då emellertid 1955 års skogsvårdsutrednings slutbetänkande ännu icke avlämnats vid tidpunkten för styrelsens petitaframställning har styrelsen i den föreliggande situationen funnit sig böra framlägga allenast sådana förslag, som styrelsen anser vara av den vikt, att de oundgängligen bör genomföras, oavsett de förslag utredningen kan komma att för sin del framföra. Skogsstyrelsen anser det angeläget understryka betydelsen av att skogsvårdsstyrelserna tillerkännes de resurser, som erfordras med hänsyn till de krav samhället och medborgarna ställer på dem.

Det område där en fortsatt upprustning och utbyggnad för styrelsen framstår såsom alldeles särskilt angelägen är alltjämt yrkesutbildningen i skogsbruk. En avsevärd förstärkning av skogsvårdsstyrelsernas materiella och personella resurser på detta område erfordras för att de utbildningskrav, som föreligger, skall kunna tillgodoses. Förhållandena har belysts närmare i en redogörelse i förra årets statsverksproposition (IX ht 1958, s. 400—410). Det utbildningsprogram, som där skisserades, innefattade i avseende på budgetåret 1958/59 en eftersläpning i förhållande till den av ämbetsverket för tiden t. o. m. budgetåret 1965/66 utarbetade 10-årsplanen. På grund av statsmakternas nedskärning av styrelsens äskanden måste emellertid det sålunda skisserade programmet för skogsvårdsstyrelsernas yrkesutbildningsverksamhet ytterligare starkt reduceras, och för innevarande budgetår kan utbildningen beräknas omfatta i runt tal 130 000 elevdagar mot planerade 165 000 elevdagar. Styrelsen, som trots det stora utbildnings-

behovet icke ansett det vara realistiskt att i nuvarande läge räkna med att den redan uppkomna eftersläpningen i förhållande till 10-årsplanen skall kunna inhämtas, har vid omprövning av planen funnit sig böra för nästa budgetår räkna med en utbildningsvolym för skogsvårdsstyrelsernas vidkommande av totalt i runt tal 175 000 elevdagar mot i den ursprungliga planen beräknade 200 000 sådana dagar. Åskandena rörande personal, utbildningslokaler, omkostnader och elevförmåner m. m. under skogsvårdsstyrelsernas avlönings- och omkostnadsanslag samt anslaget till skogsbrukskurser är uppgjorda med utgångspunkt från nyssnämnda beräkningsgrund.

Beträffande motiveringen till de olika i förestående sammanställning upptagna förslagen må följande anföras.

1 a), b) och c) samt 2 a) och b). Enligt styrelsens uppfattning bör för den personal av tjänstemannakarakter, som provas vara stadigvarande behövlig för skogsvårdsstyrelseverksamheten, inrättas pensionsberättigande tjänster under skogsvårdsstyrelsernas avlöningsanslag. Den nuvarande ordningen, enligt vilken ett stort antal tjänster fortlöpande upptages såsom tillfälliga under omkostnadsanslaget även sedan deras permanenta behövlighet blivit klart ådagalagd, måste jämlikt styrelsens uppfattning sedd på längre sikt anses synnerligen otillfredsställande. Styrelsen har för sin del velat åvägabringa en förbättring av förhållandena genom en successiv överflyttning av dylika tjänster till avlöningsanslaget i förening med tjänsternas ombildning till pensionsgrundande. De förslag, som ämbetsverket härutinnan framlagt, har emellertid lämnats obeaktade efter de åtgärder, som omedelbart vidtogs med anledning av 1954 års riksdagsbeslut om yrkesutbildningens successiva utbyggnad.

Som ämbetsverket framhållit senast i samband med medelsäskandena för innevarande budgetår är det absolut nödvändigt, att ytterligare ett antal fasta, pensionsberättigande tjänster inrättas hos skogsvårdsstyrelserna för att göra det möjligt för styrelserna att förvärva och behålla personal med erforderliga kvalifikationer för de växande uppgifterna. I avvaktan på ställningstagandet till 1955 års skogsvårdsutrednings förslag lär emellertid några mera genomgripande förändringar icke böra vidtas, vilka kan komma att låsa den framtida utvecklingen. Några rubbningar av gällande löneställningar — utom i vad avser att återställa den intill den 1 juli 1958 rådande överensstämmelsen i lönegradsplacering för vägmästarpersonal och länsskogvaktarpersonal (jfr p. 2 d—e)) — har skogsstyrelsen därför icke ansett sig böra föreslå. Såsom en minimiåtgärd för att åstadkomma en förbättring av de nuvarande, synnerligen besvärande personalrekryteringsförhållandena har emellertid ämbetsverket funnit sig nödsakat att upprepa de förslag till personalförstärkningar och ombildning av tjänster, som framförts föregående år och vilka i något annorlunda form framställts redan i tidigare sammanhang. Beträffande detaljmotiveringen för förslagen får ämbetsverket hänvisa till föregående års medelsäskanden (IX ht 1958, s. 410, p. 1 a)—c) och p. 2 a)—b)). Den för verksamheten erforderliga tjänstemannapersonal, som icke föreslås upptagen på personalförteckning under

avlöningsanslaget, har ämbetsverket enligt hittillsvarande grunder funnit böra bekostas av omkostnadsmedel. Kostnaderna för dess avlönande redovisas alltså fortfarande under rubriken tillfällig personal under skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag.

2 c). Förändringen är motiverad av principerna för reglerad befordringsgång för kontorspersonal.

2 d) och e). På förslag av Kungl. Maj:t i prop. 158 till årets riksdag har efter förhandlingar med vederbörande personalorganisationer bl. a. tjänsterna som länsskogvaktare och biträdande länsskogvaktare innevarande budgetår uppflyttats från A 12 till A 13 resp. från A 9 till A 10. Någon motsvarande uppflyttning av de med dessa tjänster tidigare likvärdigt lönegradsplacerade tjänsterna som vägmästare och biträdande vägmästare har däremot ej kommit till stånd. I tidigare skrivelse till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet har styrelsen, efter erhållen kännedom om att den med personalorganisationerna träffade överenskommelsen icke innefattade någon uppgörelse om uppflyttning av de med länsskogvaktartjänsterna jämbördiga vägmästartjänsterna, hemställt att erforderliga åtgärder måtte vidtas för att vägmästarna måtte placeras i A 13 och de biträdande vägmästarna i A 10. Styrelsen framhöll jämväl i sammanhanget att vägmästartjänster i A 13 fr. o. m. innevarande budgetår inrättats vid lantmäteriorganisationen och underströk, att ett bibehållande av skogsvårdsstyrelsernas vägmästartjänster i dittillsvarande lönegrad samtidigt som dessa nya vägmästartjänster i högre lönegrad inrättades och länsskogvaktarpersonalens löneställning förbättrades innebure en deklassering av skogsvårdsstyrelsernas vägmästarpersonal, som torde komma att medföra allvarliga rekryteringssvårigheter. Framställningen i fråga har hittills icke medfört något resultat.

Då rättvisa och billighet enligt styrelsen kräver att motsvarande löneförbättring, som innevarande budgetår kommit länsskogvaktarpersonalen till del, också tillförsäkras vägmästare och biträdande vägmästare hos skogsvårdsstyrelserna, har skogsstyrelsen icke kunnat underlåta att yrka, att förevarande på personalförteckning uppförda tjänster för 3 extra ordinarie vägmästare och 1 extra ordinarie biträdande vägmästare uppflyttas från lönegrad Ae 12 till Ae 13 resp. från Ae 9 till Ae 10, vilken lönegradsplacering torde få bli vägledande jämväl för placeringen av den från sakanslag avlönade vägmästarpersonalen hos skogsvårdsstyrelserna.

3 a). På grund av de av 1958 års riksdag beslutade lönegradsuppflyttningarna för skogsvårdsstyrelsernas kamrerare, förste länsskogvaktare, länsskogvaktare och biträdande länsskogvaktare har anslagsposten avlöningar till ordinarie personal automatiskt uppräknats med 373 000 kr. och posten avlöningar till icke-ordinarie personal med 75 000 kr.

3 b). Ökningen är av automatisk karaktär.

Departementschefen

I förra årets statsverksproposition uttalade jag, att jag då — i avvaktan på att slutlig ställning kunde tagas till 1955 års skogsvårdsutrednings kommande förslag i fråga om skogsvårdsstyrelsernas organisation och arbetsformer — icke ansåg mig böra tillstyrka att nya, fasta tjänster för lärar- och instruktörspersonal för den skogligen yrkesutbildningsverksamheten inrättades med utnyttjande av medel under detta anslag. I stället förordade jag en höjd anslagsanvisning under skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag för anlitande av tillfällig sådan personal.

Förenämnda utredning har numera avgivit ett betänkande med förslag rörande skogsvården å enskilda skogar, vilket varit föremål för remissbehandling under hösten 1958. Betänkandet i fråga har emellertid icke kunnat upptagas till slutlig prövning i samband med utarbetandet av budgetförslagen avseende budgetåret 1959/60. Det är likväl min avsikt att inom kort till Kungl. Maj:t återkomma med resultatet av mina överväganden utifrån skogsvårdsutredningens förslag rörande principerna för den skogligen yrkesutbildningens utformning ävensom de i ämnet avgivna remissyttrandena. Vissa andra av utredningen behandlade spörsmål ämnar jag taga ställning till i samband med framläggandet av den tidigare omnämnda särskilda propositionen till årets riksdag angående jordbrukets rationalisering, m. m. Återstående utredningsförslag torde böra prövas i anslutning till anslagsäskandena avseende efterföljande budgetår.

Med hänsyn till angelägenheten såväl för näringsgrenen i dess helhet som för de inom densamma yrkesverksamma av att en fortsatt kvantitativ utbyggnad sker av yrkesutbildningen på skogens område är jag emellertid här beredd föreslå en ökning av förhållandevis betydande omfattning av de för sagda utbildning avsedda anslagsanvisningarna. För nu löpande budgetår har riksdagen till berörda ändamål anvisat ett sammanlagt mer än 900 000 kronor högre belopp än för närmast föregående budgetår. Jag vill nu förorda en ytterligare anslagshöjning härtill med totalt cirka 1 000 000 kronor. Sistnämnda belopp bör på visst, under respektive anslag angivet sätt fördelas å skogsstyrelsens och skogsvårdsstyrelsernas avlönings- och omkostnadsanslag samt å anslaget till bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m.

För förstärkning av den för den utvidgade yrkesundervisningen behövligen lärarpersonalen vill jag därför under denna anslagspunkt föreslå inrättande av följande befattningar vid skogsvårdsstyrelserna, nämligen 1 assistenttjänst i Ae 17—19, 4 förste länsskogvaktartjänster i Ae 15 och 6 instruktörstjänster i Ae 8. Samtidigt tillstyrker jag skogsstyrelsens förslag att 1 assistentbefattning i högst Ag 19 ombildas till 1 dylik befattning i reglerad befordringsgång samt att 8 tjänster som biträdande länsskogvaktare i högst Ag 10 nu extraordinariesättes. Kostnaderna för de av mig i det föregående föreslagna personalförstärkningarna kan beräknas sammanlagt uppgå till 145 000 kronor.

För att minska antalet med medel ur skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag avlönade tjänstemän och samtidigt öka styrelsernas fasta personal-

stock föreslår jag härjämte att förevarande avlöningsanslag uppräknas med 81 400 kronor för bestridande av lönekostnaderna för 6 nya länsskogsvaktartjänster i Ae 13, varvid omkostnadsanslaget, såsom jag även berör under nästföljande anslagspunkt, nedräknas med samma belopp.

Skogsstyrelsens under förevarande anslag framförda förslag i övrigt i fråga om personalförstärkningar och lönereregleringar kan jag endast biträda i vad de avser överförande till ordinarie stat av 1 kontorsbiträde i reglerad befordringsgång. Härutöver behöver emellertid anslaget uppräknas med 448 000 kronor till följd av de av 1958 års B-riksdag beslutade lönegradsuppflyttningarna för skogsvårdsstyrelsernas kamrerare och länsskogsvaktarpersonal. För täckande av utgifter till kompensation för höjda folkpensionsavgifter bör vidare beräknas 88 000 kronor. Sammanlagt bör anslaget sålunda höjas med 762 400 kronor till 12 920 400 kronor.

Liksom för innevarande budgetår torde Kungl. Maj:t böra äga bemyndiga skogsstyrelsen att fördela såväl förevarande anslag som skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag ävensom fastställa inkomst- och utgiftstater för skogsvårdsstyrelserna. I samband härmed bör skogsstyrelsen även äga meddela erforderliga föreskrifter rörande staternas tillämpning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 12 920 400 kronor.

[114] 4. Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	6 866 000	6 701 635	267 953
1957/58	7 316 000	7 539 414	44 540
1958/59 (statsliggaren s. 880)	7 710 000		
1959/60 (förslag)	7 960 000		

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 20/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 2 019 300 kr. i enlighet med sammanställningen å nästa sida.

M o t i v. A. Till bestridande av skogsvårdsstyrelsernas omkostnader för innevarande budgetår beräknas förutom det anvisade anslagsbeloppet å 7 710 000 kr. stå till förfogande en mindre behållning å föregående budgetårs omkostnadsanslag. I skogsstyrelsens bokföring har en formell reservation å 45 618 kr. uppkommit.

Skogsvårdsstyrelserna har i sina beräkningar upptagit ett väsentligt ökat medelsbehov för budgetåret 1959/60. Förutom en avsevärd förstärkning av antalet tjänster under avlöningsanslaget har förslagit en betydande uppräknings av omkostnadsanslaget eller med icke mindre än 6 150 000 kr. i avrundat tal. Den äskade anslagshöjningen sammanhänger dels med en be-

	Statsverks- propositionen 1958	Fastställda stater bud- getåret 1958/59	Ökning eller minskning budgetåret 1959/60 i för- hållande till	
			statsverks- propositionen	fastställda stater
A. Skogsvårdsstyrelsernas utgifter				
1. Avlöningar till tillfällig per- sonal	5 178 000	5 711 500	+ 1 280 300	+ 746 800
2. Resekostnadsersättningar ..	2 341 000	2 424 000	+ 208 000	+ 125 000
3. Traktamenten	2 395 000	2 360 000	— 62 000	— 27 000
4. Sjukvård	34 700	34 700	—	—
5. Tjänstelokaler och expen- ser	1 396 500	1 478 000	+ 322 500	+ 241 000
6. Inventarier	276 000	276 000	+ 55 000	+ 55 000
7. Kursverksamhet	116 300	116 300	+ 3 900	+ 3 900
8. Annan upplysning och pro- paganda	136 200	136 200	—	—
9. Diverse	117 600	117 600	+ 23 100	+ 23 100
10. Fröförsörjning	954 000	954 000	+ 596 800	+ 596 800
11. Plantförsörjning	8 332 700	8 331 000	+ 715 300	+ 717 000
12. Skogsvårdsgårdar				
Investeringar	} 2 099 100	730 000	{ + 1 655 000	+ 795 000
Driftskostnader		1 374 100		+ 855 000
13. Övriga fastigheter	162 500	162 500	+ 13 800	+ 13 800
14. Kapital	21 000	21 000	+ 2 400	+ 2 400
15. Lån				
Frölån	163 900	268 500	+ 77 600	— 27 000
Övriga lån	142 400	142 400	+ 69 800	+ 69 800
Summa utgifter	23 866 900	24 637 800	+ 4 961 500	+ 4 190 600
B. Skogsvårdsstyrelsernas egna in- komster	16 506 900	17 281 900	+ 3 342 200	+ 2 567 200
<i>Anslag till skogsvårdsstyrelserna ..</i>	<i>7 360 000</i>	<i>7 355 900</i>	<i>+ 1 619 300</i>	<i>+ 1 623 400</i>
C. Medel till skogsstyrelsens förfo- gande				
16. för täckande av oförutsed- da utgifter	350 000	354 100	—	— 4 100
17. för avlöning av personal för intensifierad skogsväg- byggnadsverksamhet	—	—	+ 400 000	+ 400 000
<i>Anslag för budgetåret 1958/59....</i>		<i>7 710 000</i>		
<i>Yrkad anslagsförändring</i>				<i>+ 2 019 300</i>
<i>Anslagsbehov för budgetåret 1959/60</i>			<i>9 729 300</i>	

räknad utvidgning av verksamheten dels med den allmänna ökning av utgifterna för olika ändamål, som är en direkt följd av inträffade prisstegringar och medgivna förhöjningar av löneförmåner m. m. Den största kostnadsökningen föranledes dock av byggnadsarbeten för skogsbruksskolor.

För egen del har skogsstyrelsen ansett att en fortsatt utbyggnad bör ske av den skogliga yrkesutbildningen samt skogsvårdsstyrelsernas frö- och plantförsörjning. Jämväl en viss utvidgning av skogsvägbyggnadsverksamheten i enlighet med vad som föreslogs i medelsäskandena för innevarande budgetår har ämbetsverket funnit böra genomföras. I övrigt har ämbetsverket förutsatt, att verksamheten skall få i huvudsak samma omfattning som in-

nevarande budgetår och i dessa hänseenden icke kräva några nämnvärt ökade personella eller materiella resurser.

I fråga om den skogligen yrkesutbildningen är enligt ämbetsverket betydande förstärkningar på dessa områden erforderliga, för att det utbildningsprogram skall kunna genomföras, vilket berörts vid behandlingen av skogsvårdsstyrelsernas avlöningsanslag. Kraftigt ökade anslag, särskilt till anläggande och utbyggnad av skogsbruksskolor men även till anställande av lärarkrafter och driftspersonal vid skolorna är oundgängligen erforderliga, om mera väsentliga framsteg skall kunna göras i fråga om skogsyrkesutbildningen och en behövlig utvidgning av undervisningen skall kunna komma till stånd inom rimlig tid.

I fråga om frö- och plantförsörjningen har den fortsatta utbyggnaden, trots väsentligt stegrade utgifter för anläggande och skötsel av fröplantager, icke beräknats medföra ökade statsutgifter utan tvärtom icke obetydlig utgiftsminskning, enär plantförsörjningstiteln efter den utbyggnad av plantskolorna och rationalisering av plantskoledriften, som skett under senare år, förutsättes utvisa ett väsentligt bättre resultat än tidigare.

Den av skogsstyrelsen beräknade utvidgningen av skogsvägbbyggnadsverksamheten medför vissa ökade personalkostnader. Även i övrigt anser styrelsen vissa kostnadsstegringar oundvikliga till följd av olika på verksamheten inverkan faktorer, av vilka de flesta är av automatisk natur.

Rörande beräkningen av de olika utgiftsposterna anför skogsstyrelsen i huvudsak följande.

1. Under utgiftstiteln avlöningar till tillfällig personal redovisas avlöningskostnaderna för dels tjänstemannapersonal, avlönad av omkostnadsmedel, dels förmän, dels hantlangare tillhörande av skogsvårdsstyrelserna uppsatta s. k. fasta lag. Av det beräknade utgiftsbeloppet under denna titel, 6 458 300 kr., belöper 2 457 500 kr. på tjänstemän, 3 114 900 kr. på egentliga förmän, 228 500 kr. på förmänsanställda instruktörer och 657 400 kr. på hantlangare. Kostnadsstegringen, 746 800 kr., i förhållande till innevarande års stater sammanhänger — fränsett ökningarna till följd av 1958 års lönerreglering för länsskogvaktarpersonal, vilka kan beräknas till i runt tal 51 000 kr. — uteslutande med ökat personalbehov för yrkesutbildningen samt plantförsörjningen. För sistnämnda ändamål räknas med en kostnadsstegring av i runt tal 45 000 kr. för avlöning till plantskoledirektörer, vilket emellertid kompenseras av motsvarande höjning av inkomsterna under titeln plantförsörjning.

Vad gäller det vidgade personalbehovet för yrkesutbildningen, vilket avser såväl lärare som kontorspersonal och driftspersonal vid skogsbruksskolorna (skogsvårdsgårdarna), har vid behandlingen av skogsvårdsstyrelsernas avlöningsanslag föreslagits, att vissa extra ordinarie lärartjänster skall inrättas. Utöver nämnda personal erfordras emellertid viss ytterligare lärarpersonal för att det skall bli möjligt att genomföra utbildningsprogrammet samt medge att personal, som tillfälligt tagits i anspråk från andra verksamhetsgrenar, skall kunna återföras till sina egentliga arbetsuppgifter. Även för undervisningsuppgifterna i fortsättningsskolorna och för yrkesorienteringen i de allmänna skolorna krävs viss förstärkning av lärarpersonalen. Styrelsen har räknat med ett ökat lärarbehov av 18 personer i länsskogvaktarställning, föranledande en kostnadsökning av 246 000 kr. Dessutom har styrelsen räk-

nat med att kostnaderna för instruktörer skall öka med i runt tal 193 000 kr. Mot den angivna kostnadsökningen för lärare och instruktörer svarar en beräknad inkomstökning under titeln utförda uppdrag, övrigt, med 125 000 kr.

I fråga om kontorspersonal har skogsstyrelsen funnit nödvändigt räkna med ett tillskott av 13 biträden, medförande en kostnadsökning av 108 000 kr. Kostnaderna för husmödrar och vaktmästare vid skogsbruksskolorna har förutsatts skola stiga med 76 000 kr. till följd av ökat antal befattningshavare och längre årlig tjänstgöringstid. Styrelsen vill betona, att sistnämnda personal är nödvändig, om verksamheten vid skogsbruksskolorna över huvud taget skall kunna fungera.

Den beslutade kompensationen till tjänstemän för höjda folkpensionsavgifter beräknas i fråga om tjänstemän under omkostnadsanslaget medföra en extra utgift om 17 000 kr., vilken medtagits under förevarande titel.

Övriga här ej särskilt redovisade kostnadsökningar är föranledda av löneförändringar och liknande förhållanden. Ökningarna i fråga motvägs i stort sett av motsvarande inkomstökning under titeln biträdesersättningar.

2—3. Beräkningarna av här ifrågavarande båda utgiftsposter grundar sig på erfarenheterna från föregående budgetår och hänsynstagande till de fr. o. m. den 1 juli 1958 ändrade bilersättningsgrunderna och nu gällande biljettpriser på allmänna kommunikationsmedel. För de båda titlarna gemensamt innebär beräkningarna en sammanlagd höjning av 98 000 kr.

4. Posten har ansetts böra upptas med samma belopp som innevarande budgetår, då några nämnvärda kostnadsförskjutningar ej beräknas inträda.

5—6. Kostnaderna för tjänstelokaler och expenser samt inventarier har under årens lopp undergått en ständig stegring. Detta sammanhänger i väsentlig grad med prisstegringar, såsom höjda hyror, ökade tjänsterumskostnader och allmänna prishöjningar överhuvud. Även den successiva ökningen av skogsvårdsstyrelseverksamheten har självfallet spelat in. Detta har bl. a. nödvändiggjort för styrelserna att utöka sina tjänstelokaler eller flytta till helt nya, större lokaler. Stegrade telefon- och försäkringskostnader har uppkommit på grund av den ökade verksamheten och vissa nya materielbehov såsom bl. a. av fotokartor och flygbilder, har uppkommit.

Skogsstyrelsen har funnit det nödvändigt att räkna med vissa kostnadsstegringar även nästkommande budgetår. En väsentlig besparing av skogsvårdsstyrelsernas beräkningar har därvid vidtagits, även om angivna beräkningar i och för sig får anses välgrundade. I fråga om ökningen av posten tjänstelokaler och expenser avser 50 000 kr. anskaffande av fotokartor och flygbilder, 81 000 kr. kostnadsstegringar för tjänstelokaler och återstoden kostnadshöjningar framför allt för telefonabonnemang och försäkringspremier. Den föreslagna uppräknings av inventarieposten avser att möjliggöra oundgängligen nödvändiga nyanskaffningar och kompletteringar med hänsyn till de vidgade arbetsuppgifterna och inflyttning i nya tjänstelokaler.

7—9. Förändringarna i förhållande till innevarande budgetår är betingade av ändrade faktiska förhållanden.

10—11. Skogsvårdsstyrelserna har beräknat att verksamheten med frö och plantor skall utvisa ett nettounderskott av 1 215 150 kr., varav 991 000 kr. belöper å fröförsörjningen och 224 150 kr. å plantförsörjningen. Härtill kommer kostnader för återbetalning av frölån med 231 500 kr. Å andra sidan har beräknats att kostnader å ett belopp av 370 000 kr. kommer att täckas genom upptagande av frölån. Den totala nettoförlusten å fröförsörjningen antages således enligt dessa beräkningar uppgå till 852 500 kr. I denna siffra är även inräknade kostnader för anläggande och skötsel av fröplantager.

Enligt skogsstyrelsens mening bör man med den utbyggnad av plantskolorna, som nu kommit till stånd, kunna för nästa budgetår räkna med betydligt gynnsammare utbyte av frö- och plantförsörjningen än vad skogsvårdsstyrelserna förutsatt. Visserligen är det oundvikligt att kostnaderna för planenlig utbyggnad av fröplantager hos skogsvårdsstyrelserna och skötseln av dessa kommer att öka högst avsevärt. Å andra sidan bör emellertid plantförsörjningen även vid en fortsatt utbyggnad av plantskolorna kunna uppvisa ett väsentligt bättre resultat än skogsvårdsstyrelserna kalkylerat med. Skogsstyrelsen har för sin del beräknat utgifterna till 9 048 000 kr. och inkomsterna till 9 210 000 kr., innebärande en vinst å plantförsörjningstiteln om 162 000 kr. Observeras bör emellertid i sammanhanget att kostnader för erforderlig tjänstemannapersonal för plantförsörjningsverksamheten redovisas i annan ordning.

I fråga om fröförsörjningen har skogsstyrelsen beräknat utgifterna till 1 550 800 kr., varav 653 000 kr. för anläggande av fröplantager och 70 800 kr. för plantagernas drift. Då inkomsterna beräknas till 1 065 000 kr. och kostnaderna för återbetalning av frölån upptagits till 241 500 kr., skulle fröförsörjningen, med bortseende från plantageverksamheten, gå praktiskt taget jämnt ihop.

Anförda kostnadsberäkningar beträffande frö- och plantförsörjningen ger vid handen att nettomedelsbehovet för de båda verksamhetsgrenarna tillsammans antagna kommer att sjunka nästkommande budgetår.

12. En väsentlig förutsättning för att den skogliga yrkesutbildningen skall kunna utbyggas och intensifieras är att erforderliga skollokaler står till förfogande. Ämbetsverket betonar nödvändigheten av att skogsvårdsstyrelserna erhåller kraftigt ökade anslag för att en utbyggnad skall kunna ske i den takt utbildningen kräver.

Skogsvårdsstyrelserna har beräknat nettomedelsbehovet under titeln skogsvårdsgårdar nästkommande budgetår till 3 901 658 kr. Styrelserna har därvid uppskattat utgifterna till 5 483 958 kr. och inkomsterna till 1 582 300 kr. Av den beräknade utgiftssumman avser 3 249 000 kr. investeringskostnader. Även om det är i hög grad önskvärt, att skogsvårdsgårdarna snabbt kan förses med tillräckligt utbyggda skolor och ekonomiutrymmen m. m., har skogsstyrelsen, bl. a. med hänsyn till finansieringsfrågan, icke ansett en medelsanvisning av den storleksordning, som skogsvårdsstyrelserna förutsatt, rimligen kunna ifrågakomma. Ämbetsverket har för sin del funnit sig böra stanna vid att föreslå, att statsbidrag till investeringar utgår enligt nedanstående sammanställning, vilket innebär ungefär en fördubbling av innevarande budgetårs bidrag.

Skogsvårdsstyrelse i län	Skogsvårdsgård	Belopp
Södermanlands	Vallmotorp	100 000
Kronobergs	Asa	45 000
»	Vartorp	<u>72 000</u>
Kalmar södra	Helgesbo	100 000
Kristianstads	Breanäs	240 000
Skaraborgs	Sparresäter	500 000
Gävleborgs	Kratte Masugn	70 000
Jämtlands	Halåsen	18 000
Västerbottens	Bäcksjö	80 000
Norrbottnens	Tärendö	<u>300 000</u>
		1 525 000

I fråga om skogsvårdsstyrelserna i Södermanlands, Kalmar södra, Kristianstads, Gävleborgs och Norrbottens län innebär de ovan upptagna beloppen bidrag till byggnadsföretag, vartill visst bidrag lämnats redan tidigare budgetår.

Beträffande det upptagna utgiftsbeloppet för Vartorp i Kronobergs län vill skogsstyrelsen framhålla följande. Vartorps herrgård med erforderligt fritidsområde har av Klippankoncernen överlämnats såsom gåva till skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs län i syfte att underlätta igångsättandet av läringsutbildningen inom länet. För att byggnaden skall kunna utnyttjas för sitt syfte kräves en omfattande ombyggnad, vilken kostnadsberäknats till ca 240 000 kr. En enklare renoveringsplan har emellertid uppgjorts jämsides härmed, enligt vilken byggnaden skulle kunna utnyttjas för undervisningsändamål under en övergångsperiod, om ett belopp av 72 000 kr. läggs ned på byggnaden i en första etapp. Det skulle då vara möjligt att under denna övergångsperiod dit förlägga skogsstyrelsens förberedande skogskurser, vilka f. n. är förlagda till Asa skogsbruksskola och skogsgården Junsele i Västernorrlands län men i fortsättningen icke kan inhysas därstädes, då lokaliteterna helt behöver disponeras för den frivilliga yrkesutbildningen. Skogsstyrelsen, som vid bedömningen av medelsbehovet till förberedande skogskurser utgått från att dessa kurser under nästkommande budgetår skall kunna förläggas till Vartorp, har i förevarande sammanhang beräknat medel till förenämnda första byggnadsetapp.

Vad beträffar driftskostnaderna vid skogsvårdsgårdarna har dessa med åren stegrats högst avsevärt allteftersom gårdarna utbyggts med skogsbruksskolor i egentlig mening. De väsentligaste driftskostnaderna för skolorna avser bränsle, lyse, vatten, städning, byggnadsunderhåll samt tomt- och parkvård m. m. Härtill kommer kostnader för försäkring av byggnader samt skatter och räntekostnader. Under den hittills skedda utbyggnaden har dessa ökade kostnader på grund av otillräcklig anslagstilldelning måst i stor utsträckning täckas genom tämligen hårda uttag ur skogarna. Denna finansieringsform är i längden icke hållbar, och en återhämtning efter de förhållandevis stora uttag, som på många håll skett, är nu nödvändig. Det synes skogsstyrelsen vara en självfallen statsangelägenhet att bidra till täckande av de genom skogsbruksskolornas tillkomst och utbyggnad stegrade omkostnaderna vid skogsvårdsgårdarna. Mot bakgrunden av förut anförda förhållanden erfordras en väsentligt ökad anslagstilldelning nästkommande budgetår till driftskostnader vid skogsvårdsgårdarna. Skogsstyrelsen har beräknat det ökade medelsbehovet till 100 000 kr.

Då inkomsterna under titeln skogsvårdsgårdar beräknats till 1 757 600 kr., skulle nettoförlusten å nämnda titel utgöra 1 996 500 kr. Att inkomsterna trots de förutsatta minskade virkesuttagen beräknas öka sammanhänger med att skolhushållet, som tidigare i allmänhet icke ingått i statredovisningen då det förutsatts gå jämnt ihop, medtagits på såväl inkomstsidan som utgiftssidan.

13. Under denna titel har skogsstyrelsen beräknat utgifterna till 176 300 kr. och inkomsterna till 129 000 kr., utvisande en nettoförlust om 47 300 kr. mot innevarande budgetår 41 300 kr.

14—15. Utgifterna för kapital beräknas undergå endast en obetydlig ökning av automatisk karaktär. I fråga om utgiftsposten lån beräknas kostnaderna för frölån sjunka något, medan kostnaderna för övriga lån förutsättes stiga.

B. Skogsvårdsstyrelsernas sammanlagda inkomster under budgetåret 1959/60 beräknar skogsstyrelsen sålunda.

	Stats- verkspropo- sitionen 1958	Fastställda stater budgetåret 1958/59	Ökning budgetåret 1959/60 i förhållande till statsverks- propositionen	fastställda stater
Biträdesersättningar	6 316 600	6 852 000	+ 574 400	+ 39 000
Övrigt	450 000	585 000	+ 260 000	+ 125 000
Frö	866 400	971 000	+ 198 600	+ 94 000
Plantor	7 680 000	7 680 000	+1 530 000	+1 530 000
Skogsvårdsgårdar	1 002 600	1 002 600	+ 755 000	+ 755 000
Övriga fastigheter	121 200	121 200	+ 7 800	+ 7 800
Kapital	25 600	25 600	+ 5 400	+ 5 400
Diverse	44 500	44 500	+ 11 000	+ 11 000
	16 506 900	17 281 900	+3 342 200	+2 567 200
Summa inkomster budgetåret 1959/60		19 849 100		

I fråga om biträdesersättningarna har skogsstyrelsen räknat med att biträdesverksamheten under nästkommande budgetår skall erhålla i stort sett samma omfattning som förutsatts i de till grund för innevarande års stater föreliggande beräkningarna. Även i fråga om fördelningen av biträdesdagarna på åtgärdsgrupper har skogsstyrelsen ansett sig kunna i huvudsak bygga på samma fördelningsgrunder som vid fastställandet av staterna för innevarande budgetår. Slutligen har ämbetsverket räknat med fortsatt tillämpning av nu gällande taxegrunder.

Den beräknade ökningen av intäkterna av utförda uppdrag i övrigt sammanhänger med förutsatta ökade inkomster från skogsvårdsstyrelsernas medverkan i de skogliga fortsättningsskolorna och enhetsskolans 9 y. Under utgiftsposten till avlöningar för tillfällig personal har enligt vad förut anmärkts upptagits de stegrade personalkostnader, som denna utökade verksamhet beräknas medföra. Inkomsterna av frö- och plantförsörjning samt skogsvårdsgårdar och övriga fastigheter har redan berörts vid behandlingen av utgiftsposterna under motsvarande titlar. I fråga om inkomstposterna kapital och diverse har endast obetydliga justeringar vidtagits.

Från drages angivna inkomstmedel från de beräknade utgifterna å 28 828 400 kr., återstår 8 979 300 kr. att täckas i annan ordning. Då något tillskott annorledes än genom statsmedel icke ifrågasättes beträffande de sålunda beräknade utgifterna, erfordras alltså statsanslag å 8 979 300 kr. för att täcka skogsvårdsstyrelsernas omkostnader.

C. 16. Härutöver beräknar skogsstyrelsen liksom för tidigare budgetår ett särskilt belopp för bestridande av uppkommande oförutsedda utgifter av mera betydande storleksordning. Nämnade belopp är liksom för innevarande budgetår upptaget till 350 000 kr.

17. Skogsstyrelsen återkommer med sitt i föregående års medelsaskanden framlagda förslag (IX ht 1958 s. 416 p. 17) att skogsvårdsstyrelsernas, liksom även skogsstyrelsens, medelsbehov för anlitande av personal för inten-

sifiering av skogsvägbyggnadsverksamheten skall tillgodoses från myndigheternas ordinarie anslag i stället för, såsom nu är fallet, från väganlaget.

Det sammanlagda anslagsbehovet under skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag anges av skogsstyrelsen sålunda till 9 729 300 kr. Styrelsen har vid denna beräkning utgått från att någon reservation av nämnvärd storleksordning icke skall föreligga å innevarande års anslag.

Departementschefen

Under skogsvårdsstyrelsernas avlöningsanslag har jag föreslagit en icke obetydlig personalförstärkning för att möjliggöra en ytterligare intensifiering av den skogliga yrkesutbildningen. I syfte att ernå en mera stabil personalorganisation för ifrågavarande verksamhet har jag därutöver bland annat föreslagit, att medel till ett belopp av sammanlagt 81 400 kronor skall anvisas under sagda avlöningsanslag för att möjliggöra inrättandet av 6 extra ordinarie befattningar som länsskogvaktare för sådan personal, som för närvarande avlönas med medel från skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag. I enlighet härmed bör sålunda, som jag redan i det föregående anför, förevarande anslag minskas med motsvarande belopp. Å andra sidan medför vissa automatiska lönekostnadsstegringar ett ökat bidragsbehov under detta anslag. För min del tillstyrker jag att 40 000 kronor anvisas för att delvis kompensera dessa kostnadsstegringar.

I samband med den successiva utbyggnaden av den av skogsvårdsstyrelserna ledda yrkesundervisningen uppkommer ett ökat behov av undervisnings- och förlägningslokaler. Föregående år föreslog jag att posten till bidrag till anordnande av skogsvårdsgårdar med hänsyn härtill skulle ökas med 300 000 kronor. Riksdagen beslöt sedermera i enlighet med detta förslag. I avsikt att söka än mer påskynda tillkomsten av dylika lokaler vill jag nu föreslå att medelsanvisningen för berörda ändamål höjes med ytterligare 335 000 kronor, i vilket belopp till viss, mindre del ingår medel jämväl för bidrag till driften vid nytillkomna skogsvårdsgårdar.

Jag torde härefter få erinra om att statsmakterna vid beräkningen av skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag under de senaste budgetåren utgått från att verksamheten vid styrelserna skall kunna uppehållas i en omfattning, som motsvarar ungefär 65 procent av normalprogrammet. Skogsvårdsstyrelserna har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår räknat med en avsevärd nettoomkostnadsstegring. Denna ökning sammanhängar dels med en beräknad utvidgning av verksamheten, dels med en allmän ökning av utgifterna för olika ändamål till följd av inträffade prisstegringar och höjda löneförmåner. Den största ökningsposten i beräkningarna hänföres till byggnadsarbeten för skogsbruksskolor. Skogsstyrelsen har för sin del utgått från att den verksamhet, som stöddes med medel från detta omkostnadsanslag, måste ytterligare intensifieras och utvidgas när det gäller skoglig yrkesutbildning, frö- och plantförsörjning samt skogsvägbyggnad, men att densamma i övrigt skall fortgå huvudsakligen i samma omfattning som innevarande budgetår. Styrelsen har räknat med ett ökat medelsbe-

hov under förevarande anslag av cirka 2 019 300 kronor. Vid en anslagshöjning av sådan storlek avser styrelsen att söka genomföra en viss förstärkning av skogsvårdsstyrelsernas personella och materiella resurser, vilken anses nödvändig på grund av nyssnämnda vidgade arbetsuppgifter i fråga om undervisning och skogsvägbyggnad, samt att delvis täcka vissa automatiska utgiftsökningar. Vad angår frö- och plantförsörjningen har den fortsatta utbyggnaden, trots stegrade utgifter för anläggande och skötsel av fröplantager, icke av skogsstyrelsen beräknats medföra ökade statsutgifter utan tvärtom en icke obetydlig utgiftsminskning, enär styrelsen förutsatt, att plantförsörjningstiteln efter den utbyggnad av plantskolorna och den rationalisering av plantskoledriften, som under senare år skett, kommer att utvisa ett väsentligt bättre resultat än tidigare.

För egen del vill jag föreslå, att statsbidragen till skogsvårdsstyrelserna anpassas så att ej endast en ökad insats kan göras på den skogliga yrkesundervisningens område utan att även en ur flera synpunkter betydelsefull fortsatt utvidgning kan ske av plant- och fröförsörjningen. Beträffande styrelsernas övriga arbetsuppgifter räknar jag med en omfattning av verksamheten under nästa budgetår, vilken i huvudsak motsvarar den för innevarande år beräknade.

Vad gäller anslagsanvisningens storlek för närmast kommande budgetår föreslår jag att denna beräknas sålunda. Beträffande kostnaderna för skogsvårdsstyrelsernas verksamhet för frö- och plantförsörjningen, har skogsstyrelsen uppskattat nettoförlusten å berörda verksamhet för nästa budgetår, om utgifterna för återbetalning av frölån borträknas, till 323 800 kronor. För innevarande budgetår har motsvarande förlust i 1958 års statsverksproposition beräknats till 740 300 kronor. Då behovet av bidrag till skogsvårdsstyrelsernas verksamhet för frö- och plantförsörjningen torde komma att nedgå med minst 400 000 kronor bör anslaget till följd härav nedräknas med sistnämnda belopp. Å andra sidan vill jag, med utgångspunkt i huvudsak från de förslag lantbruksstyrelsen och skogsstyrelsen nyligen avgivit i ämnet, föreslå en uppräknig av förevarande anslagspost med 300 000 kronor för bestridande av vissa ökade kostnader för skogsvårdsstyrelserna i samband med intensifierade skogsodlingsåtgärder på sämre jordbruksmark. Till frågan om den närmare dispositionen av sistnämnda belopp torde jag få återkomma i den särskilda proposition angående jordbrukets rationalisering, m. m., som avses senare skola föreläggas årets riksdag. Yrkesutbildningen bör i enlighet med vad jag inledningsvis anfört tillgodoföras en medelsförstärkning av 375 000 kronor, varjämte anslaget av andra, tidigare redovisade skäl bör minskas med 81 400 kronor. Härutöver kan jag endast förorda, att anslaget uppräknas med sammanlagt 54 900 kronor i anslutning till beräknade kostnadsökningar för lån och diverse utgifter samt med 3 900 kronor för automatiska utgiftsstegringar hänförliga till kursverksamheten. Anslaget kan emellertid samtidigt nedräknas med 3 000 kronor till följd av minskat bidragsbehov till vissa utgifter för kapital.

Jag har sålunda bland annat icke ansett mig böra tillstyrka skogsstyrelsens ånyo framförda förslag, att medel skall anvisas under förevarande anslag för bestridande av kostnaderna för viss skoglig och teknisk expertis och tillfällig arbetskraft, som på grund av den intensifierade utbyggnaden av skogsvägnätet erfordras vid skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna. För ändamålet torde alltjämt en del av anslaget Vägbyggnader å skogar i enskild ägo få tagas i anspråk. Till denna fråga torde jag sålunda få återkomma.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit, erfordras ett sammanlagt belopp av $(7\,710\,000 - 81\,400 + 40\,000 + 335\,000 - 400\,000 + 300\,000 + 54\,900 + 3\,900 - 3\,000 = 7\,959\,400 =)$ avrundat 7 960 000 kronor såsom bidrag till skogsvårdsstyrelsernas omkostnader för nästa budgetår.

Liksom tidigare år torde av statsbidraget böra beräknas ett särskilt belopp till uppkommande, i staterna för skogsvårdsstyrelserna icke beräknade omkostnader. Skogsstyrelsen har hemställt, att detta belopp skall fastställas till oförändrat 350 000 kronor och i likhet med vad nu gäller ställas till styrelsens förfogande. Detta yrkande kan jag biträda.

Enär skogsstyrelsen icke räknat med att någon reservation skall stå till förfogande vid utgången av innevarande budgetår, bör anslaget för nästa budgetår uppföras med 7 960 000 kronor, vilket innebär en ökning med 250 000 kronor i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår.

I detta sammanhang vill jag föreslå, att åtgärder vidtages för åstadkommande av större överskådlighet i fråga om medelsanvändningen under detta anslag. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i detta syfte senare fastställa stat för den statliga bidragsgivningen till skilda omkostnadsändamål vid skogsvårdsstyrelserna.

Under denna punkt vill jag slutligen erinra om att överenskommelse nyligen träffats mellan Kungl. Maj:t och vissa intresseföreningar på skogens område, enligt vilken ett kapitalbelopp av 10 miljoner kronor avskilts från den enligt 1951 års avtal om erläggande av konjunkturutjämningsavgifter bildade skogsvårdsfonden. Beloppet har ställts till föreningarnas disposition för att av dem såsom grundkapital överföras till den nya förening för skogsförädling, som numera bildats genom sammanslagning av Föreningen för växtförädling av skogsträd och Sällskapet för praktisk skogsförädling. Det torde böra förutsättas, att särskild medelsanvisning icke skall erfordras för täckande av de kostnader, som kan komma att föranledas av skogsvårdsstyrelsernas medverkan i den föreslagna nya föreningens verksamhet.

Under återopande av vad jag anfört i det föregående hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 7 960 000 kronor.

[115] 5. Statens skogsförbättringsanslag

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	2 300 000	2 144 915
1957/58	2 500 000	2 079 971
1958/59 (statsliggaren s. 881)	2 600 000	
1959/60 (förslag)	3 600 000	

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 20/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 400 000 kr.

M o t i v. Skogsstyrelsen uttalar, att behovet av bidrag ingalunda har minskat under det gångna året, snarare torde den i stigande omfattning pågående omföringen av sämre jordbruksmark till skogsmark medföra ökat behov av bidragsmedel. Styrelsen erinrar om att Kungl. Maj:t uppdragit åt lantbruksstyrelsen och skogsstyrelsen att verkställa utredning rörande möjligheterna att åstadkomma ett snabbare sådant marköverförande. Då emellertid tillgången på skogsodlingsmaterial fortfarande är knapp, har styrelsen ansett sig böra begränsa sitt medelsäskande till 3 000 000 kr. eller samma belopp som styrelsen begärde förra året.

Av anslaget torde enligt styrelsen liksom tidigare år ett belopp av förslagsvis 50 000 kr. få disponeras för utlämnande av bidrag till åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter och ett belopp av högst 5 000 kr. få tagas i anspråk för anordnande av fortbildningskurser i de verksamhetsgrenar, som stödjes med anslagsmedlen.

Departementschefen

Med huvudsaklig utgångspunkt från de förslag lantbruksstyrelsen och skogsstyrelsen efter en på Kungl. Maj:ts uppdrag verkställd utredning nyligen avgivit rörande åtgärder för intensifierad skogsodling på sämre jordbruksmark vill jag föreslå, att detta anslag förstärkes med ett belopp av 1 000 000 kronor att uteslutande användas för ökad bidragsgivning till dylika åtgärder. De närmare reglerna för dispositionen av medlen till berörda ändamål ämnar jag återkomma till i den särskilda propositionen till 1959 års riksdag, där spörsmål sammanhängande med jordbrukets rationalisering avses upptagas till närmare behandling.

För bidrag till övriga med anslaget avsedda ändamål kan jag icke förorda någon medelsförstärkning under detsamma för nästa budgetår. Vid anslagets användning bör skogsstyrelsen alltjämt i erforderlig omfattning samråda med arbetsmarknadsstyrelsen.

Liksom hittills torde av anslaget cirka 50 000 kronor få avses för åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter och högst 5 000 kronor för anordnande av fortbildningskurser i de verksamhetsgrenar, som stödjes med anslagsmedlen. Under budgetåret 1959/60 torde beslut om bidrag till skogsodlingsåtgärder på sämre jordbruksmark få meddelas för tillhopa högst 2 200 000 kronor samt till övriga med anslaget avsedda ändamål intill ett sammanlagt belopp av högst 1 400 000 kronor. Sistnämnda bidragsram bör dock minskas i samma utsträckning som anslagsmedlen för härvid berörda

ändamål anlitas intill förut angivna belopp för fortbildningsverksamhet eller för åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter. Kungl. Maj:t bör äga rätt att jämka fördelningen mellan sagda bidragsramar om förhållandena ger anledning därtill.

Under återopande av det sålunda anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att under budgetåret 1959/60 må beviljas statsbidrag å tillhopa högst 2 200 000 kronor till skogsodlingsåtgärder på sämre jordbruksmark samt å tillhopa högst 1 400 000 kronor till med statens skogsförbättringsanslag i övrigt avsedda ändamål, dock med den inskränkning, som angivits i det föregående, med rätt för Kungl. Maj:t att göra jämkning i ifrågavarande fördelning

b) till *Statens skogsförbättringsanslag* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 600 000 kronor.

[116] 6. Vägbyggnader å skogar i enskild ägo

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Därav odisp. behållning
1956/57	12 500 000	2 160 300	3 600 245	463
1957/58	7 500 000	3 727 613	7 372 632	2 422
1958/59 (statsliggaren s. 881)	7 700 000			
1959/60 (förslag)	7 700 000			

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 20/8 1958) hemställer,

1. att anslaget höjes med 3 800 000 kr.,
2. att av anslaget ett belopp av högst 5 000 kr. måtte få tagas i anspråk för fortbildningskurser i skogsvägbggnad.

M o t i v. Styrelsen äskade i fjolårets petitaskrivelse ett anslag av 11 500 000 kr. Förslaget var grundat på 1955 års skogsvårdsutrednings betänkande, Skogsbrukets vägfrågor, avgivet i oktober 1956. Den ökning av anslaget, som vidtogs fr. o. m. budgetåret 1957/58 — från 2 500 000 kr. till 7 500 000 kr. — har varit till utomordentligt gagn för det enskilda skogsbruket. Fortfarande föreligger emellertid ett starkt behov av ytterligare bidragsmedel. Utvecklingen har icke givit vid handen, att utredningen skulle ha överskattat detta behov. Med hänvisning till den närmare motivering, som angavs i fjolårets petitaskrivelse, äskar styrelsen därför för budgetåret 1959/60 ånyo 11 500 000 kr.

Skogsstyrelsen har förutsatt att anslaget skall liksom innevarande budgetår i sin helhet avräknas mot automobilskattemedlen.

Departementschefen

Jag torde få erinra om att förevarande anslag för de 2 senaste åren höjts med sammanlagt 5 200 000 kronor till 7 700 000 kronor, vilket sistnämnda

¹ Från anslaget utgick även bidrag till flottledsbyggnader m. m. å skogar i enskild ägo.

belopp skall avräknas mot automobilskattemedlen. Ehuru jag är väl medveten om önskvärdheten av att främja ifrågavarande vägbyggnadsverksamhet, är jag icke beredd att för nästa budgetår tillstyrka någon ytterligare höjning av detta anslag. Detsamma torde sålunda böra uppföras med oförändrat belopp av 7 700 000 kronor.

I detta sammanhang vill jag anföra, att jag har för avsikt att senare denna dag föreslå Kungl. Maj:t att å tilläggsstat till gällande riksstat under ett särskilt anslag av tillfällig karaktär äska ett belopp av 5 000 000 kronor för bestridande av kostnader för i sysselsättningsfrämjande syfte utförda väganläggningar å såväl enskilda och ecklesiastika som statliga skogar. Samtidigt ämnar jag ävenledes under hänvisning till arbetsmarknadsläget förorda att skogsväglånefonden erhåller en kapitalförstärkning med 1 000 000 kronor.

I likhet med vad som är fallet innevarande budgetår bör även nästa budgetårs medel under förevarande anslag få tagas i anspråk för bestridande av kostnaderna för anlitande av sådan skoglig och teknisk expertis och tillfällig arbetskraft, som på grund av pågående intensifierad utbyggnad av skogsvägnätet erfordras vid skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna. För ändamålet bör beräknas ett oförändrat belopp av högst 225 000 kronor. I enlighet med skogsstyrelsens förslag bör vidare ett belopp av högst 5 000 kronor av anslaget få tagas i anspråk för anordnande av fortbildningskurser i skogsvägbyggnad. Vid dispositionen av de medel, som avses till bidrag till skogsvägbyggnader, bör skogsstyrelsen alltjämt i erforderlig utsträckning samråda med arbetsmarknadsstyrelsen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vägbyggnader å skogar i enskild ägo* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 7 700 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[117] 7. Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Därav odisp. behållning
1956/57	1 600 000	1 834 911	4 116 366	82 280
1957/58	1 700 000	2 263 850	3 552 515	16 535
1958/59 (statsliggaren s. 882)	1 700 000			
1959/60 (förslag)	1 700 000			

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 20/8 1958) hemställer,

1. att anslaget höjes med 600 000 kr.,
2. att högst 5 000 kr. av anslaget får disponeras för kursverksamhet.

M o t i v. 1. Skogsstyrelsen, som i fjolårets petitaskrivelse äskade ett anslag av 2 300 000 kr., har för nästkommande budgetår beräknat medelsbehovet till samma belopp.

Departementschefen

Skogsstyrelsen har i sin anslagsskrivelse för budgetåret 1959/60, liksom i motsvarande skrivelse för innevarande budgetår, hemställt om en betydande ökning av förevarande anslag. Ehuru jag är medveten om angelägenheten av sådana åtgärder som stödjdes med bidrag från anslaget, finner jag mig icke kunna förorda någon höjning av detsamma för nästkommande budgetår. Anslaget synes därför böra upptagas med oförändrat belopp av 1 700 000 kronor. Härav torde högst 5 000 kronor få utnyttjas för kursverk-samhet. Skogsstyrelsen bör vid anslagets användning i erforderlig utsträckning samråda med arbetsmarknadsstyrelsen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 1 700 000 kronor.

[118] 8. *Kostnader för virkesmätning*

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	190 800	188 124
1957/58	192 000	220 026
1958/59 (statsliggaren s. 882)	220 000	
1959/60 (förslag)	222 500	

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 20/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 2 500 kr. på sätt framgår av denna uppställning.

	Ökning
1. Avlöningar till extra ordinarie personal	+ 1 600
2. Expenser	+ 800
3. Kostnader för tjänstebil	+ 100
	+ 2 500

M o t i v. 1—3. Samtliga anslagsökningar är av automatisk natur.

Departementschefen

I enlighet med skogsstyrelsens beräkning bör anslaget på grund av automatiska kostnadsstegringar för nästa budgetår höjas med 2 500 kronor till 222 500 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för virkesmätning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 222 500 kronor.

[119] 9. *Skogshögskolan: Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	952 500	928 884
1957/58	1 009 100	946 880
1958/59 (statsliggaren s. 883)	1 136 300	
1959/60 (förslag)	1 159 300	

Y r k a n d e. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 30/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 100 900 kr. i enlighet med följande beräkning.

	Ökning eller minskning
1. <i>Personalförstärkningar</i>	
a) 1 övningsledare Ae 23	+ 21 876
b) 1 förste assistent Ae 21	+ 19 728
c) 1 kanslibiträde Ae 7	+ 9 576
d) 1 skrivbiträde i reglerad befordringsgång	+ 7 020
e) 1 skrivbiträde i reglerad befordringsgång	+ 7 020
f) 1 husmor Ae 9	+ 9 444
g) 1 speciallärare	+ 1 785
2. <i>Personalminskning</i>	
1 assistent Ag 15	— 14 460
3. <i>Löneregleringar</i>	
a) 1 byrådirektör Ao 25 i st. f. 1 sekreterare Ao 23	+ 2 784
b) 1 övningsledare Ae 23 i st. f. 1 förste assistent Ae 21	+ 2 604
c) utökning av ämnet naturvård	+ 50
4. <i>Omräkning</i>	
a) arvodesreglering 1958	+ 18 127
b) löneklassförändring och reglerad befordringsgång	— 2 921
c) rörligt tillägg	+ 11 100
d) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 7 200
e) korrigeringspost	— 33
	+ 100 900

Motiv. 1 a). Den 30 november 1956 erhöll skogshögskolan tillstånd att intill den 1 januari 1959 anställa 2 övningsledare i skogsskötsel i lönegrad Cg 29 i stället för 1 laborator i lönegrad Ca 34 och 1 assistent i lönegrad Cg 21. För den praktiska undervisningen i skogsskötsel erfordras emellertid ledare för 2 arbetsgrupper. Institutionen behöver för detta ändamål 1 ledare i laborators eller övningsledares ställning och 1 förste assistent för varje grupp. Institutionsföreståndaren själv får på så sätt möjlighet att övervaka skogsskötselövningarna vid de olika förläggningarna samt ägna sig åt äldsta kursens slutövningar och studieresor. Därjämte beredes han tillfälle till forskning i fält, till deltagande i inhemska skogliga exkursioner m. m. Högskolestyrelsen förutsätter, att förenämnda laboratorstjänst, som sedan flera år varit vakant, inom en nära framtid kan besättas, varför behov av en förlängning på längre sikt av det nuvarande förhållandet med 2 övningsledare ej föreligger.

1 b) och 2. Högskolestyrelsen finner angeläget att nu åter framföra förslag om 1 förste assistent i skogsskötsel. Institutionen har f. n. 1 förste as-

sistent och 1 assistent. Den senare befattningen har dels varit vakant på grund av brist på sökande, dels varit indragen under den tid institutionen ägt disponera 2 övningsledare. För ledandet av de 2 under föregående punkt angivna övningsgrupperna behövs ytterligare 1 förste assistent. Assistenttjänsten i lönegrad Ag 15 kan samtidigt indragas. Det har visat sig omöjligt att lägga de praktiska övningarna under sommaren så, att 1 förste assistent kan lånas från någon annan av högskolans institutioner. Under vissa vintermånader kan däremot den förste assistent, som här äskas, utlånas att biträda vid annan institution.

1 c). Enligt 1946 års högskoleutredning skall institutionen för skogsskötsel vara utrustad med 1 biträde. F. n. delar den 1 kontorsbiträde med högskolans kansli. Såväl institutionen som kansliet är emellertid i behov av ett eget biträde. För laboratorie- och räknearbetena samt de fotografiska göromålen vid institutionen erfordras ett kanslibiträdes kvalifikationer. Det skall vidare åvila denna biträdestjänst att under de 5 månader av året, som institutionens manliga personal är bunden av praktiska övningar med de studerande, ha ansvaret för löpande ärenden och utan någon fortlöpande handledning svara för arbetet i institutionens frölaboratorium.

1 d). Institutionen för skogsuppskattning med skogsindelning saknar skriv- och räknebiträde. Behovet av ett sådant har blivit allt större. Med ett eget biträde kan institutionens personal med högre skoglig utbildning avlastas en del rent rutinmässiga räknearbeten i samband med det egentliga forskningsarbetet ävensom siffergranskning av de studerandes praktiska arbeten och examensarbeten. Biträdet behövs även för diverse skrivgöromål, enklare ritningsarbete och textning.

1 e). Högskolestyrelsen finner angeläget att återkomma med tidigare framfört äskande om 1 skrivbiträde för kansliet utöver det biträde, som f. n. delas med skogsskötselinstitutionen. För den växande kassarörelsen, skötseln av arkivet och de årliga inventeringarna å högskolans institutioner samt därmed sammanhängande arbete med högskolans inventariebokföring, som är synnerligen omfattande, räcker icke längre högskolans administrativa biträdespersonal till, varför avsevärd eftersläpning i dessa arbeten hotar.

1 f). Förslaget under denna punkt framfördes redan i föregående års anslagsäskanden (IX ht 1958 s. 428 p. 1 c)).

1 g). Högskolestyrelsen återkommer med de 2 senaste årens förslag om en speciallärare i matematik. Beträffande motiveringen hänvisas till IX ht 1957 s. 417 p. 2 i). Efter 70 kr. per föreläsningstimme och 35 kr. per övningstimme erfordras utöver redan befintligt arvodesbelopp å 840 kr. ytterligare $(30 \times 70 + 15 \times 35 - 840 =)$ 1 785 kr.

3 a). Förslag om sekreterartjänstens ombildande till en byrådirektörs-tjänst har framförts även tidigare år (IX ht 1957 s. 415 p. 1 c) och 1958 s. 429 p. 3).

3 b). Då löneläget för befattningarna vid förläggningen i Garpenberg ursprungligen bestämdes, var undervisningen där av förberedande natur och kursen huvudsakligen inriktad på praktisk vägledning samt prövning av de

studerandes lämplighet för jägmästaryrket. Befattningarna ansågs därför böra uppfattas såsom passagetjänster. Sedan utbildningen vid Garpenberg erhållit högskolekaraktär, har fordringarna på den stationära undervisande personalen blivit en annan. Högskolestyrelsen anser sig nu böra föreslå en uppflyftning av den extra ordinarie försteassistenttjänsten till en övningsledarbefattning i lönegrad Ae 23. Denne förste assistent åvilar såväl viss föreläsningsskyldighet som självständig ledning av praktiska arbeten i sådan utsträckning, att innehavarens arbete i realiteten är fullt jämställt med t. ex. nuvarande övningsledares i skogsskötsel. För kvalificering för föreståndartjänsten är det enligt högskolestyrelsen av stor betydelse, att en högre melantjänst finns inrättad vid förläggningen.

3 c). För att tillgodose kravet på en något utvidgad kurs i naturvård, föreslår högskolestyrelsen en utökning med 1 föreläsningstimme, vilket medför en höjning av arvodet till specialläraren i ämnet.

4 a)—e). Förändringarna är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e. 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté anför, att ett bifall till högskolestyrelsens under förevarande anslag framförda förslag till vissa personalförstärkningar icke kan anses hindersamt föregripa kommitténs fortsatta arbete.

Departementschefen

I avvaktan på ställningstagandet till de förslag 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté kan komma att framlägga synes ifrågavarande anslag endast böra omräknas på grund av automatiska kostnadsförändringar. Härutöver vill jag dock tillstyrka, att arvodet till specialläraren i ämnet naturvård höjes med avrundat 100 kronor för viss utökning av undervisningen.

De automatiska anslagsuppräkningsarna till följd av löneklassförändringar och reglerad befordringsgång ävensom med hänsyn till 1958 års arvodesreglering och till omräkning av anslagsposten till rörligt tillägg medför en ökning av anslaget med 16 100 kronor. Vidare bör till kompensation för höjda folkpensionsavgifter anvisas 6 800 kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit bör anslaget för nästa budgetår höjas med sammanlagt 23 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 365 800 (oförändrat) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 40 000 (+ 100) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 604 000 kronor (-+ 15 200) kronor;

särskilda löneförmåner till viss tjänsteman 1 200 (oförändrat) kronor;

rörligt tillägg 141 500 (+ 900) kronor;

kompensation för höjda folkpensionsavgifter 6 800 (ny post) kronor.

Anslaget uppföres alltså med 1 159 300 kronor.

Under återopande av det sagda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för skogshögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	365 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	40 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	604 000
4. Särskilda löneförmåner till viss tjänsteman ..	1 200
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	141 500
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	6 800
Summa kronor	1 159 300

- b) till *Skogshögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 159 300 kronor.

[120] 10. Skogshögskolan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	307 900	338 221
1957/58	334 500	353 235
1958/59 (statsliggaren s. 884)	345 000	
1959/60 (förslag)	356 700	

Y r k a n d e. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 30/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 44 900 kr. i enlighet med följande beräkning.

	Utgifter		Anslag 1958/59	Ökning eller minskning
	1956/57	1957/58		
1. Reseersättningar				
a) styrelsen	1 725	1 410	2 200	+ 800
b) lärare och assistenter	62 629	65 764	66 300	+ 12 600
2. Bränsle, lyse och vatten	123 729	112 482	101 000	+ 10 000
3. Övriga expenser	80 500	82 199	84 100	+ 900
4. Praktiska övningar för ordinarie studerande	65 100	67 300	70 800	+ 22 200
5. Underhåll av skogshögskolans byggnader i Malingsbo och Bogesund	3 000	10 000	7 600	— 4 600
6. Parkvård i Garpenberg	—	—	—	+ 3 000
				+ 44 900

M o t i v. 1 a). Att kostnaderna för styrelsens resor under de senaste åren icke uppgått till delpostens nuvarande belopp, beror enligt högskolestyrelsen på att samtliga ledamöter sällan kunnat samlas till styrelsens sammanträden. På grund av att antalet fjärrboende ledamöter i högskolestyrelsen ökat från 3 till 4, föreslår högskolestyrelsen dock en uppräknings av delposten med 750 kr. Med anledning av höjda järnvägstaxor föreslås därjämte en ökning med 50 kr.

1 b). För den begärde övningsledaren i skogsskötsel föreslås en uppräknings med 5 000 kr. Vidare föreslås en ökning med 3 500 kr. för att den nuvarande personalen vid institutionen för skogsuppskattning med skogsindelning skall kunna samfällt medverka vid de praktiska övningarna i olika delar av landet. I föregående års förslag till utgiftsstat upptog högskolestyrelsen en ökning med 2 650 kr. på grund av höjda järnvägs- och biltaxor samt 500 kr. till resemedel för 1 speciallärare i fotogrammetri i Garpenberg (IX ht 1958 s. 431 p. 1). Dessa förslag framföres åter varjämte en uppräknings med 950 kr. begäres med anledning av ytterligare höjda järnvägstaxor.

2. Med hänsyn till belastningen under de senaste 2 budgetåren föreslås, att delposten höjes med 10 000 kr.

3. Av den för innevarande budgetår föreslagna ökningen av 4 400 kr. erhöill skogshögskolan 3 500 kr. Högskolestyrelsen hemställer för nästa budgetår om resterande 900 kr. för täckning av merkostnader i fråga om städning, telefon och material (IX ht 1958 s. 431 p. 2).

4. Tidigare års förslag om ökade medel till praktiska övningar på grund av prishöjningar har åren 1953 och 1957 nedskurits med 6 900 kr. resp. 6 290 kr. Högskolestyrelsen hemställer liksom föregående år (IX ht 1958 s. 432 p. 3) om dessa belopp, ävensom att 1957 års förslag om ytterligare ökning med 8 050 kr. med anledning av höjda järnvägs- och biltaxor samt övriga prishöjningar nu beaktas. På grund av den senaste höjningen av järnvägstaxorna hemställas därjämte om 1 000 kr.

5. De reparationsarbeten, som återstår vid förläggningen i Malingsbo, beräknas kunna utföras med de medel, som ställts till förfogande för innevarande budgetår samt med anlitan under de närmast kommande åren av det anslag av 3 000 kr., högskolan hittills årligen disponerat för underhåll av förlägningsbyggnaderna i Malingsbo och Bogesund.

6. Högskolestyrelsen äskar i likhet med föregående år medel för iordningställande av gräsmattor och rabatter inom förläggningen i Garpenberg (IX ht 1958 s. 432 p. 5). De sedan föregående år tillkomna skadorna föranleder högskolestyrelsen att nu hemställa om 3 000 kr. för dessa arbeten.

Y t t r a n d e. 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté anför, att ett bifall till högskolestyrelsens under förevarande anslag gjorda framställning om ökad medelstildelning för olika ändamål icke kan anses hindersamt föregripa kommitténs fortsatta arbete.

Departementschefen

Av anslagsposten till reseersättningar bör den för styrelsen avsedda delposten uppräknas med 800 kronor dels på grund av utökning av antalet ledamöter dels till följd av höjda järnvägstaxor. Av sistnämnda skäl bör den för lärare och assistenter avsedda delposten höjas med 1 000 kronor. Därjämte torde ifrågavarande delpost höjas med 500 kronor för av specialläraren i fotogrammetri företagna resor. På grund av höjda järnvägstaxor bör vidare delposten till praktiska övningar för ordinarie studerande uppräknas med 1 000 kronor. Med hänsyn till belastningen bör därjämte delposten till bränsle, lyse och vatten höjas med 10 000 kronor.

För innevarande budgetår har delposten till underhåll av skogshögskolans byggnader i Malingsbo och Bogesund upptagits med ett belopp av 7 600 kronor för täckande av kostnader i samband med slutförandet av vissa reparationsarbeten å förläggingsbyggnaderna i förstnämnda ort. Högskolestyrelsen beräknar nu, att vissa reparationsarbeten som återstår att utföra vid förläggningen i Malingsbo, drager en kostnad under nästa budgetår av 3 000 kronor, vilket motsvarar det belopp högskolan tidigare årligen disponerat för underhåll av byggnaderna i nyssnämnda båda förläggningssorter. Mot sagda beräkning har jag icke något att erinra och tillstyrker, att ifrågavarande delpost åter uppföres med sistnämnda belopp.

Vad gäller högskolestyrelsens övriga förslag under detta anslag kan jag endast tillstyrka, att för nästa budgetår anvisas ett engångsbelopp av 3 000 kronor för iordningställande av gräsmattor och rabatter inom förläggningen i Garpenberg. Ifrågavarande engångsbelopp torde böra upptagas under delposten till underhåll av skogshögskolans parker.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, bör omkostnadsanslaget för nästa budgetår höjas med 11 700 kronor till 356 700 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 356 700 kronor.

[121] 11. *Skogshögskolan: Materiel*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	53 000	51 496	15 845
1957/58	53 000	51 882	16 963
1958/59 (statsliggaren s. 885)	53 000		
1959/60 (förslag)	63 000		

Y r k a n d e. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 30/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 44 200 kr. enligt följande beräkning.

	Anslag 1958/59	Ökning
1. Institutionen för		
allmän skogszoologi med viltvård	5 900	+ 2 600
skoglig marklära	10 000	+ 7 000
skogsbotanik	10 000	+ 7 000
skogsekonomi	5 000	+ 3 500
skogsskötsel	10 000	+ 7 000
skogsuppskattning med skogsindelning	4 600	+ 3 900
virkeslära	5 100	+ 11 900
2. Fotografiska laboratoriet	1 200	+ 1 300
		+ 44 200

M o t i v. 1. Högskolestyrelsen har tidigare framhållit angelägenheten av en ökning av institutionernas resurser för forskningsverksamheten. De små belopp institutionerna disponerade före senaste omorganisation förorsakade en eftersläpning i förevarande hänseende, som ännu icke återhämtats. Forskningsverksamheten ställer ökade krav på utrustning och även på betydande löpande medel för fältarbeten etc. Högskolestyrelsen vidhåller, att det belopp å 93 500 kr., som föregående år äskades för att kompensera penningvärdets fall, bör betraktas som ett minimibelopp. Anslaget bör på grund härav sålunda ökas med 42 900 kr.

2. Högskolestyrelsen framhåller, att anslagna 1 200 kr. visat sig endast kunna täcka halva beloppet av utrustning och materiel för fotografiska laboratoriets verksamhet. Hela högskolans fototjänst vilar på detta laboratorium. För löpande behov anses ett belopp av 2 500 kr. per år nödvändigt.

Y t t r a n d e. 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté anför, att ett bifall till högskolestyrelsens under förevarande anslag gjorda framställning om ökad medelstilldelning för olika ändamål icke utgör hinder för kommitténs fortsatta arbete.

Departementschefen

Vid behandlingen av skogshögskolans avlöningsanslag har jag i avvaktan på ställningstagandet till de förslag 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté kan komma att framlägga icke ansett mig kunna tillstyrka några personalförstärkningar vid högskolan. I medvetande om betydelsen av att den skogliga forskningen främjas, vill jag emellertid föreslå en viss medelsförstärkning under såväl detta och närmast följande anslag som vissa senare behandlade anslag, berörande verksamheten vid statens skogsforskningsinstitut. Samtliga ifrågavarande anslagsökningar skall därvid hänföras till sådana utgiftsändamål att omförmälda ställningstagande icke föregripes på ej önskvärt sätt eller försvåras.

Beträffande medelsanvisningen under förevarande anslag förordar jag i anslutning till det nyss anförda, att densamma för nästa budgetår ökas med 10 000 kronor till 63 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t

eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på högskolestyrelsen att fördela anslaget på olika ändamål.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Materiel* för budgetåret 1959/60
anvisa ett reservationsanslag av 63 000 kronor.

[122] 12. **Skogshögskolan: Nyanskaffning och underhåll av utrustning**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	35 000	27 080	30 560
1957/58	30 000	23 283	37 277
1958/59 (statsliggaren s. 885)	35 000		
1959/60 (förslag)	40 000		

Y r k a n d e. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 30/8 1958) hemställer, att anslaget höjes till 80 100 kr. Detta belopp avses skola disponeras enligt följande fördelning.

	Förslag
1. Räknemaskiner för institutionen för skogsuppskattning med skogsindelning	10 000
2. Räkne- och skrivmaskiner för kansliet	2 100
3. Universalprovningssmaskin för institutionen för virkeslära	22 800
4. Möbler till 3 rum i portvaktshuset	3 000
5. Fotogrammetrisk utrustning i Stockholm och Garpenberg	21 400
6. Möbler m. m. i Garpenberg	16 000
7. Utbyte av motor för jeep i Garpenberg	2 600
8. Motorröjningssåg och gräsklippningsmaskin i Garpenberg.....	2 200
	80 100

M o t i v 1. Institutionens räknemaskiner är för få, alltför föråldrade och i relativt stor omfattning förslitna. En komplettering och modernisering av institutionens innehav av räknemaskiner anses därför nödvändig. Institutionsföreståndaren har föreslagit inköp av 3 additionsmaskiner och 11 multiplikationsmaskiner, därav 8 för de studerandes räkning och 3 för personalen, för tillsammans 11 190 kr. Högskolestyrelsen föreslår att 10 000 kr. upptages för ändamålet.

2. Högskolestyrelsen återkommer med föregående års framställning om 2 100 kr. för inköp av 2 skrivmaskiner och 1 räknemaskin under erinran om, att högskolans expensmedel i regel icke tillåter belastningen av maskininköp (IX ht 1958 s. 436 p. 6).

3. För institutionen för virkeslära har under de 2 senaste åren föreslagits medel till anskaffning av 1 universalprovningssmaskin. En sådan maskin

kostar nu 22 800 kr. Maskinen är avsedd att ersätta en gammal provningsmaskin.

4. I skogshögskolans portvaktshus finnes 3 små rum, som är avsedda att tillfälligt kunna mottaga gäster, huvudsakligen utlänningar, som ej omedelbart kan erhålla annan inkvartering. Möblemanget i dessa rum, som anskaffades år 1916, är av enklaste beskaffenhet och får anses förslitet. Med hänsyn till fördelen med att kunna förhjälpa utländska gäster till en tillfällig bostad, hemställer högskolestyrelsen om 3 000 kr. för möblering av dessa rum.

5. Högskolestyrelsen föreslog föregående år 8 000 kr. för inköp av 2 svepstereoskop och 2 parallaxkilar samt hållare av stereobilder för Garpenbergsförläggningen samt 20 000 kr. för inköp av 10 spegelstereoskop med mätmikrometrar à 2 000 kr. för undervisningen i Stockholm och Garpenberg (IX ht 1958 s. 435 p. 2). För innevarande budgetår beviljat belopp av 6 600 kr. torde enligt högskolestyrelsen helt disponeras för inköp av spegelstereoskop. I avvaktan på resultatet av 1956 års skogshögskole- och skogsforskningsutredning återkommer högskolestyrelsen nu med hemställan om 8 000 kr. resp. 13 400 kr. för fullföljande av förenämnda utrustning i Stockholm och Garpenberg.

6. Föregående år hemställde högskolestyrelsen om 7 200 kr. för inköp av möbler m. m. i Garpenberg. För ändamålet erhöles 4 900 kr. Högskolestyrelsen, som funnit det resterande beloppet 2 300 kr. otillräckligt, hemställer om 3 000 kr. för nästa budgetår. Vidare anför högskolestyrelsen, att den år 1942 erhållna kylanläggningen i Garpenberg nu är helt försliten. En ny anläggning har kostnadsberäknats till ca 13 000 kr.

7. Förläggningen i Garpenberg erhöles år 1947 en s. k. fredsjeep att användas dels vid undervisning i skogsbrandsläckning och hyggesbränning, dels för transporter och arbeten vid förläggningen. Denna jeep har sedan dess varit i dagligt bruk för sagda ändamål och utgör en synnerligen värdefull tillgång. Under de sista åren har kostnaderna för reparationer av motorn ökat avsevärt, varför det är ekonomiskt att utbyta den gamla motorn mot en ny, vilken enligt uppgift kostar ca 2 600 kr.

8. Förläggningen i Garpenberg saknar motorröjningssåg för övningarna i fält. Stora arealer ungskog inom skogshögskolans övningsområde är i starkt behov av röjning. Med en motorröjningssåg kan avsevärt större arealer skötas än de, som medhinnes med nuvarande arbetssätt, samtidigt som de studerande får en uppfattning om röjningsarbete med moderna redskap. Förläggningen saknar jämväl en gräsklippningsmaskin. De ca 2 hektar gräsmattor, som omger byggningarna, skötes av tillfällig arbetshjälp. Med en modern gräsklippningsmaskin nedbringas kostnaderna för gräsmattornas skötsel i längden avsevärt.

Yttrande. 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté anför, att ett bifall till högskolestyrelsens under förevarande anslag gjorda framställning om ökad medelstilldelning för olika ändamål icke kan anses hindersamt föregripa kommitténs fortsatta arbete.

Departementschefen

Högskolestyrelsen har åberopat ett flertal skäl för en höjning av förevarande anslag. Jag är beredd att tillstyrka en viss men ej så stor ökning, som högskolestyrelsen föreslagit. Enligt min mening bör anslaget för nästa budgetår upptagas med 40 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 5 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av högskolestyrelsen sedermera bestämma den närmare fördelningen av anslaget.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Nyanskaffning och underhåll av utrustning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

[123] 13. *Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	25 000	21 591	3 832
1957/58	28 000	30 465	1 367
1958/59 (statsliggaren s. 886)	30 000		
1959/60 (förslag)	30 000		

Y r k a n d e. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 30/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 5 000 kr.

M o t i v. I likhet med föregående år önskas anslaget uppräknat till 35 000 kr. med hänsyn till prisstegringen, särskilt beträffande tidskriftsprenumeration och bokbindning. Om anslaget icke höjes, måste biblioteket avstå från anskaffandet av en del verk av skoglig och naturvetenskaplig art, som bör finnas tillgängliga för forskning och undervisning. En bidragande faktor är enligt högskolestyrelsen, att många publikationer, som biblioteket tidigare kunnat förvärva genom byte eller som gåva, numera måste köpas.

Y t t r a n d e. *1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté* anför, att ett bifall till högskolestyrelsens under förevarande anslag gjorda framställning om ökad medelstildelning icke kan anses hindersamt föregripa kommitténs fortsatta arbete.

Departementschefen

Jag har i det föregående föreslagit viss uppräknning av såväl skogshögskolans materielanslag som högskolans anslag till nyanskaffning och underhåll av utrustning. Trots högskolebibliotekets behov av förbättrade resurser, har jag ansett mig i första hand böra föreslå en förstärkning av stödet till den mera direkta forskningsverksamheten. På grund härav finner jag mig icke därjämte kunna tillstyrka någon ökning av medelsanvisningen under förevarande anslag. Detta bör sålunda alltså uppföras med 30 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning* för
budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 30 000
kronor.

[124] 14. Skogshögskolan: Stipendier

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	48 800	30 800
1957/58	51 600	33 600
1958/59 (statsliggaren s. 886)	71 600	
1959/60 (förslag)	71 600	

Y r k a n d e. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 30/8 1958) hemställer, att i anslaget ingående elevstipendier å sammanlagt 33 600 kr. blir föremål för uppräknings, därest en höjning av högskolestipendier överhuvud kommer i fråga på grund av penningvärdets fall eller av annan orsak.

Departementschefen

För innevarande budgetår har ifrågavarande anslag genom beslut av 1958 års B-riksdag uppräknats med 20 000 kronor för täckande av de merkostnader, som blivit följden av att doktorand- och licentiandstipendiernas årliga belopp från och med detta budgetår höjts till 8 000 respektive 5 500 kronor samt att antalet från anslaget utgående stipendier samtidigt utökats med 1 doktorandstipendium. Med hänsyn till att de nya stipendiebestämmelserna varit i kraft så kort tid anser jag anledning icke föreligga att jämka medelsanvisningen under anslaget, vilket sålunda bör för nästa budgetår upptagas med oförändrat belopp av 71 600 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Skogshögskolan: Stipendier* för budgetåret 1959/60
anvisa ett anslag av 71 600 kronor.

[125] 15. Statens skogsforskningsinstitut: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	1 468 000	1 573 284
1957/58	1 553 100	1 653 604
1958/59 (statsliggaren s. 886)	1 974 100	
1959/60 (förslag)	2 073 500	

Y r k a n d e. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 15/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 197 400 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Ökning eller minskning
1. <i>Personalförstärkningar</i>	
a) 1 försöksledare Ae 25	+ 28 132
b) 1 förste assistent Ae 21	+ 22 884
c) 1 skogstekniker Ae 13	+ 14 379
d) 1 bitr. skogstekniker Ae 10	+ 12 264
e) särskilda undersökningar	+ 98 800
2. <i>Lönereglering</i>	
1 byrådirektör Ao 25 i st. f. 1 förste byråsekreterare Ae 23	+ 3 229
3. <i>Omräkning</i>	
a) löneklassförändringar	+ 5 397
b) tjänstetidsbefordran	+ 918
c) ändrad lönegradsplacering för vissa tjänster	+ 10 632
d) av vissa förordnanden föranledda korrigeringar	— 10 112
e) rörligt tillägg	— 519
f) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 11 300
g) utjämningspost	+ 96
	+ 197 400

Motiv. 1 a). Beträffande motiveringen till förslaget under denna punkt, som framförts de 2 senaste budgetåren, hänvisas till IX ht 1957 s. 433, p. 2 c) och 1958 s. 439, p. 1 a).

1 b). Ifrågavarande äskande framfördes även föregående år (IX ht 1958 s. 440, p. 1 b)).

1 c) och d). På Bogesunds försöksfält, som disponeras av institutet sedan år 1950, finns bl. a. plantskola, bänkgård och växthusanläggningar. Dit har också förlagts olika försök av teoretisk natur. Dessa anläggningar och försök kräver enligt styrelsen oundgängligen tillgång till fast anställd personal. Förutom skogsmästaren finns emellertid där ingen sådan personal, varför tillfällig arbetskraft, såsom praktikanter, interner från fångvårdskolonien vid Bogesunds slott och skolungdom, i stället måste anlitas. Dessa förhållanden har i hög grad försvårat en rationalisering av verksamheten. Styrelsen föreslår, att 1 skogsteknikertjänst i lönegrad Ae 13 och 1 befattning såsom biträdande skogstekniker i lönegrad Ae 10 inrättas, med Bogesunds försöksfält i Österåkers kommun såsom stationeringsort.

1 e). Äskandena under förevarande punkt fördelar sig enligt följande uppställning.

A) procentuell omfördelning av medelsanvisningen för särskilda undersökningar	+ 52 200
B) föryngringsundersökningar	+ 8 400
C) genetiska undersökningar	+ 14 000
D) skogsekologiska undersökningar m. m.	+ 8 400

E) entomologiska prognosundersökningar	+ 3 400
F) mykologiska undersökningar	+ 10 500
G) kostnadsökningar till följd av arbetstidens förkortning	+ 1 900
	+ 98 800

A. Institutsstyrelsen erinrar om att reservationsanslaget Särskilda undersökningar fr. o. m. innevarande budgetår utgått ur riksstaten. I stället har medelsanvisning för ändamålet skett under avlönings- och omkostnadsanslagen med resp. 182 600 och 119 700 kr., motsvarande ca 53 och 39 procent av nettobelastningen under budgetåret 1956/57 å nämnda reservationsanslag. Ett belopp av 24 500 kr., utgörande resterande 8 procent, har tillförts utrustningsanslaget. Fördelningen grundar sig såsom nämnts på nettobelastningen under budgetåret 1956/57, då emellertid utgifter av omkostnads- och utrustningskaraktär uppgick till större belopp än normalt. En fördelning på 70, 25 och 5 procent motsvarar närmare det verkliga behovet av medel för avlöningar, omkostnader och utrustning för särskilda undersökningar. Styrelsen föreslår därför en uppräkningsposten med 17 procent av den totala för särskilda undersökningar gjorda medelsanvisningen för innevarande budgetår, frånräknat ett tilläggsbelopp av 20 000 kr., eller med 52 200 kr., vilket bör fördelas proportionellt på de olika posterna under förevarande anslagspost.

B. Undersökningarna över skogsföryngring påbörjades i större omfattning för mer än 15 år sedan. I överensstämmelse med verksamhetens praktiskt vägledande syfte och med hänsyn till de goda resultat, som hittills nåtts, bör dessa försök ej endast effektivt tillgodogöras utan även ytterligare utvidgas. För ändamålet föreslår styrelsen en medelsanvisning av 12 000 kr., varav under förevarande anslagspost bör utföras 70 procent eller 8 400 kr.

C. Den nya institutionsbyggnaden för genetiska avdelningen har en mycket rik vetenskaplig utrustning och apparatur. För vetenskapliga undersökningar, utnyttjande denna apparatur liksom för kontinuerlig trimning, nödvändiga reparationer och regelmässig översyn disponerar avdelningen inga särskilda medel. Detta är ej heller fallet beträffande undersökningar rörande den vid avdelningen utarbetade metodiken för röntgenfotografering av fröer. För den vid Bogesund förlagda fältverksamheten utgår ej särskilda forskningsmedel. För genetiska undersökningar har för innevarande budgetår avsatts ett belopp av 38 100 kr. Detta belopp är emellertid alldeles otillräckligt och styrelsen föreslår därför, liksom i föregående års statförslag, att detsamma uppräknas med 20 000 kr., varav under förevarande anslagspost bör utföras 70 procent eller 14 000 kr.

D. Skogsekologiska undersökningar har länge bedrivits vid avdelningen för botanik och marklära med anlitande av tillgängliga medel under reservationsanslaget till särskilda undersökningar. De medel som f. n. är disponibla förslår emellertid icke här till, varför ett belopp av 12 000 kr. äskas

för ändamålet, varav under förevarande anslagspost bör utföras 70 procent eller 8 400 kr.

E. Under senare år har olika kemiska medel i allt större utsträckning använts för bekämpande av skadeinsekter och ej önskvärd vegetation. Dessa bekämpningsåtgärder kan emellertid medföra vissa rubbningar i den biologiska jämvikten med för skogen menliga följder. Institutets zoologiska avdelning har därför på sitt arbetsprogram upptagit undersökningar belysande här omnämnda spörsmål. För att kunna genomföra dessa tids- och arbetskrävande undersökningar erfordras enligt gjorda beräkningar årligen 4 800 kr., varav under förevarande anslagspost bör utföras ca 70 procent eller 3 400 kr.

F. För mykologiska undersökningar har för innevarande budgetår anvisats sammanlagt 15 000 kr. Styrelsen hemställde emellertid, att 30 000 kr. då borde anslås för ändamålet (IX ht 1958 s. 443, p. 7). Enligt styrelsen bör återstoden av det beräknade årliga medelsbehovet, 15 000 kr., anvisas för budgetåret 1959/60, varav under förevarande anslagspost bör utföras 70 procent eller 10 500 kr.

G. Under fältarbetssasongen maj—oktober är ett stort antal personer tillfälligt anställda vid institutet såsom lagledare, förmän och praktikanter med dag- eller månadslön. Med anledning av de nya bestämmelserna om den lagstadgade arbetstidens successiva förkortning till 45 timmar per vecka ökar kostnaderna för berörda fältarbetspersonal under nästa budgetår med 5,2 procent. Med hänsyn till väntad stegring i arbetsintensiteten kan emellertid kostnadsökningen beräknas stanna vid 3 procent eller i runt tal 1 900 kr.

2. I fråga om motivering till förevarande yrkande hänvisas till IX ht 1957 s. 432, p. 1 a) och 1958 s. 441, p. 3 a).

3. Samtliga förändringar är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e. 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté anför, att ett bifall till styrelsens under förevarande anslag framförda förslag till vissa personalförstärkningar icke utgör hinder för kommitténs fortsatta arbete.

Departementschefen

Av samma skäl som anförts under skogshögskolans avlöningsanslag är jag icke beredd att tillstyrka institutsstyrelsens förslag om inrättande av vissa nya befattningar. Ej heller finner jag mig kunna tillstyrka av styrelsen föreslagen höjning av förste byråsekreterartjänsten till tjänst som byrådirektör. Däremot kan jag biträda förslaget rörande viss omfördelning av de till särskilda undersökningar vid institutet bestämda medlen mellan de 3 olika anslag, varunder medelsanvisning till berörda ändamål sker. Den i institutets avlöningsstat uppförda anslagsposten till avlöningar till personal för särskilda undersökningar bör därför uppräknas med 52 200 kronor. De för sagda undersökningar avsedda beloppen under omkostnads- och utrustningsanslaget bör samtidigt nedräknas med 43 000 respektive 9 200 kronor. Till sistnämnda spörsmål återkommer jag i det efterföljande.

Förenämnda anslagpost till avlöningar till personal för särskilda undersökningar bör utöver nyss angivna belopp tillföras ytterligare 30 000 kronor, vilka i första hand bör användas till en förstärkning av de resurser som står till förfogande för de genetiska undersökningarna. Ett bifall till vad jag i det föregående föreslagit föranleder att sagda anslagspost sammanlagt ökar med 82 200 kronor till 264 800 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av institutsstyrelsen besluta om den närmare fördelningen av medlen under posten i fråga. Spörsmålet om viss anslagshöjning på grund av kostnadsökningar till följd av arbetstidens förkortning har jag icke ansett mig böra upptaga till behandling i förevarande sammanhang.

Det synes mig vara av vikt att skogsforskningsinstitutets avdelning för skogstaxering erhåller personell förstärkning för sin utredningsverksamhet. Dennas främsta uppgifter är upprättandet av kortfristiga kalkyler över virkeskapitalets förändringar i vårt land så att en så vitt möjligt noggrann bild av den verkliga utvecklingen av förrådssituationen erhålles till förmån för såväl skogsindustrien som skogsbruket. Avdelningen torde närmast ha behov av 1 försöksledare med inriktning på nyssberörda uppgift. Med hänsyn till den pågående utredningen rörande, bland annat, institutets framtida organisation anser jag mig emellertid icke böra tillstyrka inrättandet av en ny försöksledartjänst vid avdelningen i fråga utan föreslår att i stället ett belopp av i runt tal 28 000 kronor anvisas under det särskilda reservationsanslaget till riksskogstaxering och avverkningsstatistik för anlåtande av erforderlig tillfällig expertis inom angivna område. Jag torde få ånyo beröra detta förslag vid behandlingen av omförmälda reservationsanslag.

För att täcka medelsbehovet på grund av automatiska löneklassförändringar, tjänstetidsbefordran och särskild lönereglering år 1958 samt omräkning av anslagsposten till rörligt tillägg bör anslaget höjas med $(6\,300 + 1\,100 + 12\,300 - 1\,600 =)$ 18 100 kronor. Därjämte bör medel till kompensation för höjda folkpensionsavgifter till ett belopp av 10 900 kronor beräknas under anslaget. Å andra sidan kan anslaget minskas med avrundat 11 800 kronor i samband med omfördelning av medel mellan ordinarie- och icke-ordinarieposten till följd av vissa förordnanden.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, bör anslaget ökas med 99 400 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 615 800 (— 36 400) kronor;
 avlöningar till tillfälliga biträden 100 (oförändrat) kronor;
 avlöningar till personal för särskilda undersökningar 264 800 (+ 82 200) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 934 500 (+ 43 200) kronor;
 rörligt tillägg 247 400 (— 500) kronor;
 kompensation för höjda folkpensionsavgifter 10 900 (ny post) kronor.

Anslaget uppföres sålunda med 2 073 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för statens skogsforskningsinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	615 800
2. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i> ..	100
3. Avlöningar till personal för särskilda undersökningar, <i>förslagsvis</i>	264 800
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	934 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	247 400
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	10 900
Summa kronor	2 073 500

b) till *Statens skogsforskningsinstitut*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 2 073 500 kronor.

[126] 16. *Statens skogsforskningsinstitut: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	315 300	325 447
1957/58	335 800	350 328
1958/59 (statsliggaren s. 887)	466 800	
1959/60 (förslag)	441 800	

Yrkande. *Stgrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 15/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 37 200 kr.

	Utgifter		Nettoutgift	Ökning eller minskning
	1956/57	1957/58	1958/59	
1. Reseersättningar	94 203	103 052	102 000	+ 2 000
2. Särskilda undersökningar	—	—	119 700	— 27 100
3. Underhåll av byggnader	1 209	2 000	2 000	+ 1 000
4. Renhållning, städning och tvätt	44 288	44 400	43 000	+ 1 300
5. Hyra av statistikmaskiner	23 408	23 408	23 500	+ 60 000
				+ 37 200

Motiv. 1. Ökningen motiveras med att järnvägstaxorna detta år ökat med 5,5 procent och att resekostnadsersättningen vid tjänsteresa med egen bil höjts fr. o. m. den 1 juli 1958. Vidare föreslås, att anslagsposten uppdelas på en delpost avseende ersättningar för resor inom riket å 98 000 kr. och en delpost avseende ersättningar för internordiska resor å 6 000 kr.

2. I händelse av bifall till äskandena under institutets avlöningsanslag, punkterna 1 e) B—F, bör anslagsposten uppräknas med 25 procent av där angivna totalbelopp, 12 000, 20 000, 12 000, 4 800 och 15 000 kr., eller med sammanlagt 15 900 kr. Under hänvisning till vad under nämnda anslag, p. 1 e) A, anförts beträffande fördelningen av medelsanvisningen för särskilda undersökningar, kan anslagsposten dock minskas med 14 procent av sagda medelsanvisning, frånräknat ett tilläggsbelopp på 20 000 kr., eller med 43 000 kr. Nettominskningen under anslagsposten blir härigenom 27 100 kr.

3. Med hänsyn till stegrade material- och arbetskostnader bör för nästa budgetår anvisas ett med 1 000 kr. förhöjt belopp för det mera regelmässiga byggnadsunderhållet.

4. Det för år 1958 gällande kollektivavtalet angående arbets- och löneförhållanden för städningsspersonal i statens tjänst medför för institutets vidkommande en ökning av kostnaderna för den ordinarie städningen under nästa budgetår med i runt tal 1 300 kr.

5. För komplettering av institutets hålkortsanläggning med en orderkontrollerad sekvenskalkylator hemställer institutsstyrelsen, att för nästa budgetår anvisas 60 000 kr., varav för installation ca 14 000 kr. och årshyra ca 46 000 kr. Styrelsen framhåller, att en väsentlig utökning av institutets kapacitet i fråga om statistisk och matematisk bearbetning av insamlat observationsmaterial är synnerligen aktuell. Detta gäller särskilt bearbetningen av den tredje riksskogstaxeringens sedan år 1953 utförda provträdsobservationer och bearbetningen av det mycket omfattande materialet från den nya produktionsundersökningen, vilket insamlats ända sedan år 1941. Utan en ökning av resurserna kan en allvarlig eftersläpning i fråga om dessa arbeten befaras. Ett utnyttjande av en kalkylator av nyssnämnd typ kan enligt styrelsen väsentligt bidra till lösningen av detta problem. Även om ifrågavarande kalkylator icke kan jämföras med de stora elektroniska matematikmaskinerna av typ BESK, förefaller dess kapacitet fullt tillräcklig för institutets behov. Den har därtill den stora fördelen, att den på ett naturligt sätt ansluter sig till de hålkortsmaskiner, vilka institutet f. n. disponerar. I ett flertal fall kan arbeten, som f. n. kräver ett omständligt manuellt förfarande med stor fördel överföras till kalkylatorn. Styrelsen nämner i detta sammanhang, att den personal inom institutet, som är sysselsatt med kollationering och manuell bearbetning av statistiskt material, uppgår till ca 50 personer. Styrelsen anför vidare, att ett förvärv av en kalkylator öppnar nya möjligheter till en effektiv behandling av vissa arbetsuppgifter, t. ex. inom produktionsforskningen, vilka är av den arten, att man hittills ofta fått rygga tillbaka inför räknearbetets omfång. Styrelsen tillägger dock, att vissa arbeten kan bli så omfattande, att man blir hänvisad till maskiner av typ BESK. En maskin av denna typ är däremot — åtminstone i dagens läge — ej direkt lämpad för sådana mera hålkortsmässiga arbeten, som tidigare berörts. Vid institutet studeras f. n. möjligheterna att utnyttja körningar på elektroniska matematikmaskiner för dylika specialarbeten. Med dessa maskiners utomordentliga räkneshastighet torde institutet ej behöva utnyttja

dem mer än något fåtal timmar per år. Styrelsen anför, att det erbjuder uppenbara fördelar att institutet självt får disponera en kalkylator, då det vid en mångfald växlande bearbetningar erfordras, att forskarna håller en mycket intim kontakt med arbetets gång.

De erfarenheter, som redan vunnits vid bearbetningen av riksskogstaxeringens material, gör att styrelsen är beredd att i det följande föreslå en minskning av reservationsanslaget till riksskogstaxering och avverkningsstatistik med 20 000 kr. i löner till kontorspersonal. En nedskärning av till avdelningens för skogsproduktion disposition stående medel bör däremot anstå, till dess tillräcklig erfarenhet vunnits.

Y t t r a n d e n. 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté anför, att ett bifall till styrelsens under förevarande anslag gjorda framställning om ökad medelstilldelning för olika ändamål icke utgör hinder för kommitténs fortsatta arbete.

Statskontoret, som haft att avgiva utlåtande såvitt angår p. 5 under ifrågavarande anslag, har icke något att erinra mot bifall till framställningen i remitterad punkt.

Statistiska centralbyrån, som även haft att avgiva utlåtande såvitt avser nyssnämnda punkt, anför att det av motiveringen för äskandet framgår, att material, som insamlats för flera år sedan, ännu icke bearbetats. Särskilt nämnes därvidlag material från den tredje riksskogstaxeringen samt från den nya produktionsundersökningen. Sistnämnda material har insamlats ända sedan 1941. Beträffande dessa arbeten, som fått vara vilande i flera år, ifrågasätter centralbyrån, huruvida de måste börja utföras redan vid ingången av nästa budgetår, och framhåller samtidigt, att om ytterligare något dröjsmål med denna bearbetning utan olägenhet kan ske, möjlighet finns att undersöka, huruvida icke skogsforskningsinstitutets maskinbearbetning i dess helhet med fördel kan överföras till statistiska centralbyråns maskincentral. Enligt beräkning skall under senare delen av 1959 en elektronisk databehandlingsmaskin installeras på maskincentralen, där det även finns expertis med erfarenhet från arbeten av skiftande slag. En sådan överföring nödvändiggör visserligen en omläggning från Powers till IBM:s system, men det bör enligt centralbyråns mening i och för sig icke utgöra något hinder. Ej heller torde skogsforskningsinstitutets önskan att utföra sina beräkningar i egen regi tillmätas någon avgörande betydelse, eftersom institutets forskare har möjlighet att själva programmera sina dataarbeten.

Statistiska centralbyrån framhåller även, att den kommande utvecklingen sannolikt leder till att maskiner av mycket betydande kapacitet kommer att anskaffas inom statsförvaltningen. Fördenskull finner centralbyrån det icke tillrådligt att smärre anläggningar bygges ut med dyrbara enheter, då dessa kanske inom en nära framtid blir överflödiga. Med anledning av det sagda avstyrker statistiska centralbyrån anslaget för förhyrning av sekvenskalkylator till skogsforskningsinstitutets hålkortsanläggning samt hemställer, att frågan om överförande av institutets maskinbearbetningar till maskincentralen göres till föremål för utredning.

Departementschefen

Under nästföregående anslagspunkt har jag föreslagit viss medelsförstärkning i syfte att möjliggöra en intensifiering av skogsforskningsinstitutets särskilda undersökningar. I samma syfte bör den under omkostnadsstaten uppförda anslagsposten till särskilda undersökningar höjas med 10 000 kronor. Å andra sidan torde sagda post, såsom jag anfört under institutets avlöningsanslag, böra nedräknas med 43 000 kronor i överensstämmelse med en föreslagen omfördelning av medelsanvisningen för ifrågavarande undersökningar. Förevarande anslagspost bör sålunda minskas med 33 000 kronor till 86 700 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av institutsstyrelsen besluta om den närmare användningen av medlen under posten.

På grund av höjda järnvägstaxor bör anslagsposten till reseersättningar höjas med 2 000 kronor. Av det under denna anslagspost upptagna totalbeloppet, som jag föreslår till 105 000 kronor, bör 3 000 kronor, varav 1 000 kronor först bör ha överförts från nionde huvudtitelns anslag till Extra utgifter, avdelas å en särskild delpost till bestridande av kostnader för internordiska resor. Vidare torde delposten till bränsle, lyse och vatten med hänsyn till belastningen böra uppräknas med 5 000 kronor. Institutsstyrelsens yrkanden i övrigt kan jag icke biträda.

Vid bifall till vad jag nu föreslagit bör förevarande omkostnadsanslag för nästa budgetår minskas med 25 000 kronor till 441 800 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 441 800 kronor.

[127] 17. Statens skogsforskningsinstitut: Utrustning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	150 000	98 617	79 210
1957/58	50 000	54 368	74 842
1958/59 (statsliggaren s. 888)	54 500		
1959/60 (förslag)	42 300		

Y r k a n d e. Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut (skr. 15/8 1958) hemställer, att anslaget nedräknas med 11 000 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Minsk- ning
1. Instrument och annan utrustning för avdelningen för botanik och marklära.....	— 2 800
2. Nyanskaffning av diverse inventarier för avdelningen för skogstaxering.....	— 2 200
3. Särskilda undersökningar	— 6 000
	— 11 000

Motiv. 1. De undersökningar, som under senare år bedrivits vid avdelningen för botanik och marklära rörande skogens näringstillstånd samt skogsträdens näringskrav och näringshushållning, har givit viktiga resultat och torde inom en ganska snar framtid kunna leda till uppklarandet av för vårt skogsbruk väsentliga frågor, om undersökningarna kan fortsättas och kompletteras, främst med mera fysiologiska undersökningar samt med ytterligare fältförsök. Materialet från dessa undersökningar och försök måste underkastas ingående kemisk analys. I sina anslagsäskanden för föregående budgetår framlade institutsstyrelsen förslag till inköp till ett belopp av 80 000 kr. av sådan apparatur m. m., som erfordras för genomförande av berörda forskningsprogram, varvid avsågs att nyanskaffningen skulle ske under en 2-årsperiod. För ändamålet har för innevarande budgetår avsatts 25 000 kr. och tidigare disponerats 32 800 kr. Styrelsen föreslår, att återstoden av det för instrument och annan utrustning för avdelningen för botanik och marklära erforderliga beloppet, 22 200 kr., anvisas för nästa budgetår.

2. För nyanskaffning av diverse inventarier för avdelningen för skogstaxering har för innevarande budgetår avsatts 5 000 kr. Kostnaderna för anskaffning av ifrågavarande inventarier hade emellertid beräknats till totalt 7 800 kr., varav för kontorsmaskiner, såsom ersättning för avdelningens nuvarande delvis starkt förslitna uppsättning, 6 500 kr. samt för inredning och utrustning av ett försöksledarrum 1 300 kr. Styrelsen föreslår nu, att återstoden av det för förenämnda nyanskaffning erforderliga beloppet, 2 800 kr., anvisas för nästa budgetår.

3. För täckande av utgifter för utrustning vid särskilda undersökningar har reservationsanslaget till utrustning tillförts ett belopp av 24 500 kr. I händelse av bifall till äskandena under institutets avlöningsanslag p. 1 e) B—F bör anslaget uppräknas med 5 procent av där angivna totalbelopp, 12 000, 20 000, 12 000, 4 800 och 15 000 kr., eller med sammanlagt 3 200 kr. Under hänvisning till vad under nämnda anslag, p. 1 e) A, anförts beträffande fördelningen av medelsanvisningen för särskilda undersökningar, kan emellertid anslaget minskas med 3 procent av sagda medelsanvisning, frånräknat ett tilläggsbelopp på 20 000 kr., eller med 9 200 kr. Nettominskningen för ändamålet blir härigenom 6 000 kr.

Y t t r a n d e. 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté anför, att ett bifall till styrelsens framställning under bl. a. förevarande anslag icke utgör hinder för kommitténs fortsatta arbete.

Departementschefen

Såsom jag anført under skogsforskningsinstitutets avlöningsanslag bör de för särskilda undersökningar avsedda medlen under förevarande anslag nedräknas med 9 200 kronor. Å andra sidan vill jag även här liksom under avlönings- och omkostnadsanslagen förorda en viss medelsförstärkning för att möjliggöra en intensifiering av ifrågavarande undersökningar. Jag tillstyrker i enlighet härmed, att anslaget för ändamålet tillføres ett belopp

av 2 000 kronor. Till utgifter för utrustning vid särskilda undersökningar bör därför anvisas sammanlagt 17 300 kronor för nästa budgetår. Till anskaffande av utrustning till andra ändamål förordar jag en medelsanvisning av 25 000 kronor. Anslaget bör därför uppföras med totalt 42 300 kronor, vilket innebär en minskning med 12 200 kronor i förhållande till anvisat anslag för nu löpande budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på institutsstyrelsen att sedermera bestämma den närmare dispositionen av anslaget.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Utrustning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 42 300 kronor.

[128] 18. Statens skogsforskningsinstitut: Riksskogstaxering och avverkningsstatistik

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	413 000	413 435	5 313
1957/58	429 500	429 500	5 313
1958/59 (statsliggaren s. 889)	458 300		
1959/60 (förslag)	546 300		

Y r k a n d e. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 15/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 46 800 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Ökning eller minskning
1. Kostnadsökningar till följd av arbetstidens förkortning	+ 6 800
2. Riksskogstaxeringen i övre Norrland	+ 60 000
3. Minskning av kontorspersonal	— 20 000
	+ 46 800

Motiv 1. Såsom anförts under institutets avlöningsanslag, p. 1 e) G, beräknas de nya bestämmelserna om arbetstidens successiva förkortning till 45 timmar per vecka medföra en ökning av fältarbetskostnaderna under nästa budgetår med 3 procent, om hänsyn tages till väntad stegring i arbetsintensiteten. Förevarande anslag bör av nämnda anledning höjas med i runt tal 6 800 kr.

2. Beträffande motiveringen till äskandet under denna punkt hänvisas till föregående års statsverksproposition (IX ht 1958 s. 449, p. 3).

3. Får institutet möjlighet att förhyra och utnyttja datamaskiner i enlighet med styrelsens förslag under institutets omkostnadsanslag, p. 5, är

styrelsen beredd minska förevarande reservationsanslag med 20 000 kr. i löner till kontorspersonal.

Yttrande. 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté anför, att ett bifall till styrelsens framställning under bl. a. förevarande anslag icke utgör hinder för kommitténs fortsatta arbete.

Departementschefen

Jag har i det föregående vid behandlingen av skogsforskningsinstitutets omkostnadsanslag icke ansett mig böra tillstyrka institutsstyrelsens förslag om anvisande av medel för viss utökning av institutets hålkortsanläggning. Med anledning härav bortfaller motivet för en sänkning av förevarande anslag med 20 000 kronor för minskade löner till kontorspersonal.

I enlighet med vad jag anfört under skogsforskningsinstitutets avlöningsanslag bör under här förevarande anslag anvisas ett belopp av i runt tal 28 000 kronor till förstärkning av institutets avdelning för skogstaxering med viss tillfällig expertis. På enahanda skäl tillstyrker jag, att institutet beredes möjlighet att för nästa budgetår bibehålla ett 10-årigt taxeringsomdrev för Norrland. Kostnaderna härför beräknar institutsstyrelsen till 60 000 kronor. Mot denna beräkning har jag icke något att invända, varför jag förordar, att anslaget för ändamålet uppräknas med 60 000 kronor.

Jag har icke ansett mig böra i förevarande sammanhang upptaga till behandling frågan om någon anslagshöjning på grund av kostnadsökningar till följd av arbetstidens förkortning.

Ett bifall till vad jag i det föregående föreslagit medför, att anslaget behöver höjas med 88 000 kronor till 546 300 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Riksskogstaxering och avverkningsstatistik* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 546 300 kronor.

[129] 19. Statens skogsforskningsinstitut: Skogsproduktforskning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	72 800	76 471	10 716
1957/58	75 800	71 504	15 012
1958/59 (statsliggaren s. 889)	84 800		
1959/60 (förslag)	84 800		

Yrkande. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 15/8 1958) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

Jag tillstyrker institutsstyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Skogsproduktforskning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 84 800 kronor.

[130] 20. *Statens skogsforskningsinstitut: Byggnadsarbeten å vissa försöksparker*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	37 400	9 893	27 507
1957/58	39 400	55 230	15 677
1958/59 (statsliggaren s. 889)	40 000		
1959/60 (förslag)	6 000		

Y r k a n d e. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 15/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 101 000 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Ökning eller minskning
1. Nybyggnad av skogsmästarbostad i Vindeln	— 10 000
2. Uppförande av familjebostäder på Bogesunds försöksfält	+ 105 000
3. Kompletterande arbeten inom Bogesunds försöksfält	+ 6 000
	+ 101 000

Motiv 1. För reparation och modernisering av den i Vindeln belägna bostaden för skogsmästaren på Svarbergets och Kulbäckslidens försöksparker beräknade institutsstyrelsen i föregående års anslagsäskanden medelsbehovet till 78 000 kr. (IX ht 1958 s. 451). För ändamålet anvisades emellertid endast 40 000 kr. Styrelsen anför nu, att det visat sig, att kostnaderna för ifrågavarande byggnadsföretag — inberäknat värmelednings-, vatten- och sanitetsinstallation samt elinstallation, vissa kompletterande byggnadsarbeten jämte målning — stiger till ca 95 000 kr. I detta läge synes det för statsverket förmånligast att söka sälja det nuvarande huset för rivning och bygga nytt på det gamlas grund, vilket i dagens läge drager en kostnad av ca 70 000 kr. Någon hyresledig lägenhet finnes ej i Vindeln f. n. och någon bostadsbebyggelse i kommunens regi är icke planerad för de närmaste åren. Under sådana förhållanden hemställer styrelsen dels om anvisande av 30 000 kr. för nybyggnad av skogsmästarbostad i Vindeln, dels om medgivande att använda det för innevarande budgetår anslagna beloppet av 40 000 kr. för nybyggnadsföretaget.

2. Bristen på tillfredsställande bostäder inom Bogesunds försöksfält är mycket stor. Sålunda finns där inga familjebostäder, som kan disponeras för förmän och skogsvaktare. Härigenom har det hittills visat sig omöjligt att anställa personal med familj. Med hänsyn härtill föreslår institutsstyrelsen, att medel anvisas för uppförande av en byggnad, inrymmande en

bostadslägenhet om 4 rum, hall och kök i bottenvåningen och en lägenhet om 3 rum, hall och kök i övre våningen. I båda våningsplanen kan ett av rummen upplåtas som bostad åt annan tjänsteman. Kostnaderna för ett dylikt hus beräknas till totalt 105 000 kr.

3. Till stora huset på Grabbtorp inom Bogesunds försöksfält har förlagts personalkök och personalmatsal samt bostad åt kocka. Vissa brister vidlåder emellertid denna förläggning. Sålunda finnes där icke något toalettrum med WC. Vidare är köket endast utrustat med vedspis. Med hänsyn till svårigheten att få duglig personal till ifrågavarande förläggning, synes det enligt institutsstyrelsen nödvändigt, att en sanitär anläggning där installeras och att utrustningen för köket kompletteras med i första hand elektrisk spis och varmvattenberedare. Kostnaderna härför uppgår till sammanlagt ca 6 000 kr., varav 3 860 kr. för den sanitära anläggningen och 2 140 kr. för kompletteringsarbetena i köket.

Y t t r a n d e. 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté anför, att ett bifall till styrelsens framställning under bl. a. förevarande anslag icke utgör hinder för kommitténs fortsatta arbete.

Departementschefen

Förslaget att medel skall anvisas för nybyggnad av en bostad för skogsmästaren på Svartbergets och Kulbäckslidens försöksparker utöver de 40 000 kronor, som för innevarande år anvisats för reparation och modernisering av den nu befintliga bostaden, är jag icke beredd biträda. Därest institutstyrelsen vid detta förhållande skulle finna sig böra hellre använda det redan anvisade beloppet för vissa nybyggnadsarbeten inom Bogesunds försöksfält torde styrelsen böra medgivas rätt att vidtaga dylik ändring av medelsdispositionen. I övrigt kan jag endast förorda, att under detta anslag för nästa budgetår anvisas 6 000 kronor för kompletterande arbeten beträffande vissa personalutrymmen inom nyssnämnda försöksfält.

Jag vill i detta sammanhang understryka vikten av att alla ansträngningar göres för att hålla nere kostnaderna för statliga och andra med statsmedel finansierade byggnadsföretag. Normgivande för nu ifrågavarande personalbostäder bör därvid vara de belopp som gäller som högsta belåningsvärden vid den statliga långivningen för bostadsändamål.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Byggnadsarbeten å vissa försöksparker* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 kronor.

[131] 21. Statens skogsmästarskola: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	96 100	100 835
1957/58	105 200	112 712
1958/59 (statsliggaren s. 889)	119 100	
1959/60 (förslag)	125 400	

Yrkande. Styrelsen för statens skogsmästarskola (skr. 13/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med sammanlagt 5 200 kr. enligt följande uppställning.

	Ökning
1. Personalförstärkningar	
a) vikarier	+ 1 500
b) skriv- och biträdeshjälp	+ 1 500
c) 1 husmor Ae 7	—
2. Löneregleringar m. m.	
1 yrkeslärare Ae 17 i st. f. Ae 15	+ 800
3. Omräkning	
a) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 700
b) arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.	+ 700
	+ 5 200

1 a). Kostnaden för vikarie för skolans vaktmästare har hittills bestritts från den under omkostnadsanslaget uppförda anslagsposten till bränsle, lyse och vatten. Enligt riksräkenskapsverket bör ersättningar för söndagseldning och vikarier i övrigt för vaktmästaren emellertid påföras avlöningsanslaget. I enlighet härmed föreslås förevarande anslag uppräknat med erforderligt belopp för ändamålet, 1 500 kr. Posten till bränsle, lyse och vatten beräknas minskad i motsvarande grad.

1 b). Styrelsen föreslår en uppräkning med 1 500 kr., varav 300 kr. för inträdda lönehöjningar och 1 200 kr. för anlitande av skrivhjälp i något vidgad omfattning med hänsyn till det ökade arbetet.

1 c). Beträffande motiveringen för yrkandet under denna punkt hänvisas i huvudsak till IX ht 1956 s. 380, p. 3.

2. Styrelsen har tidigare vid olika tillfällen föreslagit att yrkeslärartjänsten vid skolan skulle få placeras 2 lönegrader högre än motsvarande befattningar vid statens skogsskolor. I styrelsens anslagsäskanden förra året lämnades en utförlig motivering för det då upprepade förslaget (IX ht 1958 s. 453, p. 2 c)). Frågan har emellertid enligt styrelsen därefter i så måtto kommit i ett ändrat läge, att beslut sedermera fattats om uppflyttning av såväl kronojägar- som länsskogsvaktartjänsterna 1 lönegrad. En uppflyttning har jämväl skett av förste länsskogsvaktartjänsterna. Den utveckling, som skett, kan befaras medföra mycket allvarliga svårigheter att rekrytera yrkeslärartjänsten vid skogsmästarskolan. I detta sammanhang påpekar styrelsen, att skogsmästare, som anställts som ämneslärare vid lantmannaskolorna, efter 6 års tjänstgöring vid dylik skola har möjligheter att bli placerad i lönegrad Ae 19, medan yrkeslärartjänsten vid skogsmästarskolan är fixerad så lågt som vid Ae 15. Angivna skillnad synes icke tillfredsställande och kan befaras leda till att skogsmästarskolans yrkeslärartjänst endast blir en passage på vägen till lärartjänster vid lantmannaskolorna, vilket f. ö. redan förekommit.

3. Ökningarna är av automatisk karaktär.

Departementschefen

Skolstyrelsens förslag om upptagande av en pensionsreglerad tjänst för husmor och uppflyttning av tjänsten som yrkeslärare från Ae 15 till Ae 17 kan jag icke biträda. Jag har däremot ej något att erinra mot yrkandena såvitt avser ytterligare medelsanvisning för anlitande av vikarier samt skriv- och biträdeshjälp. Detsamma gäller den föreslagna omräkningen av vissa arvoden. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter bör vidare anvisas 600 kronor. Anslaget bör om hänsyn tages till nu angivna förändringar uppräknas med 4 300 kronor.

Frågan om anordnande av en dikningskurs vid skolan har tidigare aktualiserats. Avsikten därmed skulle vara att ge skolans elever en sådan utbildning, att de kunde erhålla behörighet såsom förrättningsmän vid vissa syneförrättningar i samband med torrlägningsföretag inom skogsbruket. Fler-talet myndigheter och organisationer som uttalat sig i frågan har givit tanken på en dylik utbildning sitt stöd. Det torde kunna förväntas, att skogsförbättringsarbeten under de närmaste åren kommer att äga rum i vidgad omfattning och att behovet av förrättningsmän därigenom kommer att öka. Jag anser därför, att förslaget om en dikningskurs nu bör realiseras. Enligt av skolan gjorda beräkningar, som jämväl tar sikte på fortbildning i berörda ämne av ett antal från skogsmästarskolan eller fortsättningsskolan i Kloten redan utexaminerade skogsmästare, skulle kostnaderna för anordnandet av en sådan kurs för skolans del komma att uppgå till 2 000 kronor. Jag föreslår, att ifrågavarande belopp uppföres å anslaget, som således för nästa budgetår bör ökas med sammanlagt 6 300 kronor till 125 400 kronor.

I detta sammanhang vill jag anmäla, att efterfrågan på skogsmästarutbildad personal ständigt ökat och att en utbyggnad av skolans allmänna kapacitet därför ter sig önskvärd. Önskemål om en upprustning av skolans lokaler har tidigare framförts. Planer föreligger på att, därest det lokala sysselsättningsläget det motiverar, som beredskapsarbete uppföra en ny byggnad med elevrum m. m. vid skolan. Det är lämpligt att i detta sammanhang taga principiell ställning till frågan om en utvidgning av skolans utbildningskapacitet. Jag finner för min del, att bland annat av arbetsmarknadsstyrelsen företett statistiskt material utvisar att efterfrågan på skogsmästarskoleutbildad personal kommer att vara hög under åtskillig tid framöver och att därför en kapacitetsutvidgning bör komma till stånd. Det maximala elevantalet per kurs torde därvid, därest riksdagen icke har något att erinra däremot, böra höjas från för närvarande 20 till 30.

Anslaget beräknas sålunda:

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 28 200 (+ 2 700) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 85 000 (+ 3 000) kronor;

rörligt tillägg 11 600 (oförändrat) kronor;

kompensation för höjda folkpensionsavgifter 600 (ny post) kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för statens skogsmästarskola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	28 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	85 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	11 600
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	600
Summa kronor	125 400

b) till *Statens skogsmästarskola*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 125 400 kronor.

[132] 22. *Statens skogsmästarskola: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	34 000	52 570
1957/58	53 100	75 409
1958/59 (statsliggaren s. 890)	67 400	
1959/60 (förslag)	64 800	

Y r k a n d e. *Styrelsen för statens skogsmästarskola* (skr. 13/8 1958) hemställer, att anslaget ökas med 100 kr. enligt följande uppställning.

	Utgifter		Anslag	Ökning eller minskning
	1956/57	1957/58	1958/59	
1. Reseersättningar	5 700	8 982	8 900	+ 400
2. Bränsle, lyse och vatten	19 204	31 224	18 300	+ 2 200
3. Övriga expenser	19 904	12 600	15 000	+ 500
4. Inköp av jeep m. m.	—	16 000	3 000	— 3 000
5. Diverse utrustning till lektionssalar m. m.	—	—	13 000	—
				+ 100

M o t i v. 1. På grund av inträdda höjningar i resekostnaderna, måste för kommande budgetår en mindre uppräknig av beloppet ske för att möjliggöra verksamhet i samma omfattning som tidigare.

2. Styrelsen anför, att utgifterna under denna post fluktuerar ganska starkt på grund av tidpunkten för bränsleleveranserna. Den föreslagna uppräknigen till 20 500 kr. torde dock enligt styrelsen svara väl mot medeltals-

kostnaderna. I summan ingår icke ersättning för s. k. söndagseldning eller ersättning till personer som sköter eldningen m. m. under vaktmästarens semester. Medelsbehovet för sistnämnda ändamål har berörts vid behandlingen av avlöningsanslaget.

3. För nästkommande budgetår föreslås en mindre uppjustering med hänsyn till inträffade kostnadsstegringar.

4. För detta ändamål äskas i år inga medel, enär planlagda inköp i stort sett utförts.

5. Ifrågavarande medel avses för utrustning av lektionssalar och arbetsrum i herrgårdsbyggnaden samt till möbler och inredning i elevmässen. Styrelsen föreslår, att under innevarande budgetår beviljat anslag för utrustning av lektionssalar m. m. utgår med oförändrat belopp 13 000 kr. även för nästa budgetår. Därmed vinnes, att den nödvändigaste utrustningsanskaffningen vad gäller huvudbyggnaden kan genomföras för nuvarande antal elever vid skolan.

Departementschefen

Jag har icke något att erinra mot att anslagsposten för reseersättningar ökas med 400 kronor. Däremot kan jag ej biträda yrkandet om en uppjustering av delposten till övriga expenser. Ett bibehållande av delposten till bränsle, lyse och vatten vid dess nuvarande storlek innebär på grund av beräknad omdisposition en ökning med 1 500 kronor. Någon ökning av sistnämnda post därutöver kan jag icke tillstyrka och vill sålunda förorda att densamma upptages med oförändrat belopp. I likhet med föregående år vill jag tillstyrka, att 13 000 kronor anvisas till diverse utrustning. Då ett för innevarande budgetår anvisat belopp av 3 000 kronor för vissa utgifter av engångsnatur faller bort, kan anslaget på grund härav sänkas med sistnämnda belopp.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsmästarskola: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 64 800 kronor.

[133] 23. Statens skogsmästarskola: Stipendier

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	20 000	27 026
1957/58	20 000	38 115
1958/59 (statsliggaren s. 890)	30 000	
1959/60 (förslag)	45 000	

Y r k a n d e. *Styrelsen för statens skogsmästarskola* (skr. 13/8 1958) hemställer, att anslaget uppräknas med 15 000 kr.

M o t i v. Uppräkningen sammanhänger med de nya bestämmelser rörande studiehjälp, som trätt i kraft den 1 januari 1958.

Departementschefen

Jag har icke något att erinra mot en automatisk uppräknings av anslaget med 15 000 kronor till 45 000 kronor för nästa budgetår och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsmästarskola: Stipendier* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kronor.

[134] 24. Ersättning till domänverkets fond för utgifter vid statens skogsskolor m. m.: *Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	338 600	319 919
1957/58	360 800	376 766
1958/59 (statsliggaren s. 891)	463 700	
1959/60 (förslag)	538 400	

Y r k a n d e. *Domänstyrelsen* (skr. 21/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 145 300 kr. enligt följande beräkning.

	Anslag 1958/59	Ökning
1. <i>Statens skogsskolor</i>		
a) avlöningar till tjänstemän	253 300	+ 39 500
b) avlöningar till gårdskarlar	24 900	+ 25 100
c) ersättningar till speciallärare	11 800	+ 6 000
2. <i>Tillfälliga skogsskolekurser</i>		
a) avlöningar till tjänstemän	61 900	+ 50 700
b) avlöningar till gårdskarlar	5 100	+ 7 900
c) ersättningar till speciallärare	3 500	+ 2 500
d) ersättning till skrivhjälp	3 600	+ 4 400
3. <i>Statens förberedande skogsskurser</i>		
a) avlöningar till tjänstemän	95 300	+ 7 200
b) avlöningar till gårdskarlar	2 000	+ 2 000
c) ersättningar till speciallärare	2 300	—
	463 700	+ 145 300

M o t i v. 1. Vid beräkning av kostnaderna har domänstyrelsen förutsatt utbildning av 104 elever vid de 5 ordinarie skogsskolorna, vilket är samma antal som under läsåret 1957/58.

1 a). Ökningen är till ett belopp av 8 100 kr. av automatisk natur. Till ett belopp av 4 800 kr. beror ökningen på att yrkeslärares löner beräknats efter lönegrad Ao 16 i stället för nuvarande Ao 15. Styrelsen hemställer liksom föregående år (IX ht 1958 s. 459, p. 1 a)), att yrkeslärar tjänsterna vid skogsskolorna uppflyttas från lönegrad Ao 15 till Ao 16. Sedan kronojägar-tjänsterna enligt beslut av innevarande års B-riksdag uppflyttats för kronojägare till lönegrad Ao 13 och för biträdande kronojägare till lönegrad Ao

10 har en relativ försämring i lönesättningen för yrkeslärarna inträffat, vilket kommer att skärpa de redan nu svåra rekryteringsförhållandena. Tillika upplyser styrelsen, att yrkeslärarna själva gjort framställning om högre lönegradsplacering samt att majoriteten i 1956 års skogsskoleutredning föreslagit, att yrkeslärarna vid statens skogsskolor under benämning lärare placeras i lönegrad Ao 16.

Återstående ökning under denna punkt, 26 600 kr., utgör avlöning till 1 utbildningsledare, som anställts under 1958 närmast med sikte på skogsskolornas behov.

1 b). Beträffande motiven hänvisas till IX ht 1957 s. 447, p. 2 och 1958 s. 460, p. 1 b).

1 c). Kostnaden för ersättning till speciallärare har måst uppräknas med 6 000 kr. beroende på dels automatiska kostnadsökningar i anledning av ändringar i timplärarkungörelsen, dels utökning av undervisningen i arbetsledningens psykologi, vartill måste anlitas speciallärare. Detta ämnes betydelse har understrukits i 1958 års statsverksproposition (IX ht s. 477).

2. Under denna punkt upptages avlöningar m. m. för tillfälliga skogsskolekurserna vid Bjärka-Säby egendom och Östads säteri. Vid beräkning av kostnaderna har förutsatts utbildning av 18 elever vid Bjärka-Säby tillfälliga skogsskolekurs, vilket är samma antal, som under nu pågående läsår. Vid Östad beräknas, att 20 elever skall utbildas under läsåret 1958/59.

2 a). För 1958 har till den tillfälliga skogsskolan vid Östad erhållits anslag för 2 månaders verksamhet. 44 100 kr. av kostnadsökningen sammanhänger med att kostnadsberäkningen omfattar ett helt år. Med hänvisning till motiveringen beträffande yrkeslärarna vid de ordinarie skogsskolorna hemställer styrelsen, att yrkeslärarna vid de tillfälliga skogsskolorna uppflyttas från nuvarande Ae 15 vid Bjärka-Säby och Ag 15 vid Östads skogsskola till resp. Ae 16 och Ag 16, vilket medför en kostnadsökning av 1 800 kr. Till ett belopp av 3 100 kr. beror ökningen på att biträdande yrkeslärarnas löner beräknats efter lönegrad Ag 14 i stället för nuvarande Ag 12. De täta byten och långa vakanser, som förekommer på dessa befattningar, inverkar mycket menligt på utbildningen av eleverna. Den höjda lönesättningen för kronojägarna kommer att göra rekryteringen till dessa befattningar synnerligen besvärande. Styrelsen understryker kraftigt behovet av förbättrad löneställning för biträdande yrkeslärarna och hemställer på nytt, att dessa lärare erhåller löneförmåner motsvarande lönegrad Ag 14. Återstående ökning under denna punkt, 1 700 kr., är av automatisk natur.

2 b). Enligt avtal mellan domänstyrelsen och Västra Sveriges Skogsvårdsförbund resp. ägarna av Bjärka-Säby egendom skall styrelsen svara för skolornas behov av gårdskarlar, vilket beräknas draga en kostnad av 13 000 kr., innebärande en ökning med 7 900 kr. Styrelsen hänvisar till under skogsskolorna anförd motivering.

2 c). Ökningen beror dels på tillkomsten av Östads skogsskola, dels på höjda timarvoden och anlitage av speciallärare i ämnet arbetsledning, som motiverats under de ordinarie skogsskolorna.

2 d). Ökningen beror på tillkomsten av Östads skogsskola.

3 a). Styrelsen har tidigare framhållit de konsekvenser kronojägarnas lönegradsuppflyttning beräknas medföra vid rekryteringen av yrkeslärare. Styrelsen hemställer ånyo, att yrkeslärarna och biträdande yrkeslärarna erhåller löneförmåner motsvarande lönegrad Ag 16 resp. Ag 14, vilket medför en kostnadsökning av 7 300 kr. En kostnadsminskning av 100 kr. är av automatisk natur.

3 b). De hårt nerslitna anläggningarna vid de förberedande skogskurserna kräver stort behov av handräckningsarbete. Ersättningen för sådant arbete måste höjas med 2 000 kr.

3 c). Kostnaden för speciallärare beräknas vara oförändrad.

Departementschefen

På grund av automatiska löneförändringar bör posten till avlöningar till tjänstemän vid statens skogsskolor ökas med 8 100 kronor.

I föregående års statsverksproposition anmälades under skogsskolornas avlöningsanslag för innevarande budgetår i sina huvuddrag ett av 1956 års skogsskoleutredning avgivet betänkande rörande statens skogsskolor. I samband därmed uttalade jag beträffande målet för skogsskoleutbildningen, att jag delade utredningens uppfattning att undervisningen vid skogsskolorna bör ge eleverna en enhetlig fackutbildning, oavsett deras framtida verksamhet. Utbildningen till arbetsledare borde därvid särskilt betonas. Mot detta uttalande anfördes ingen erinran från riksdagens sida. Jag är på grund härav beredd tillstyrka, att posten till ersättningar till speciallärare vid statens skogsskolor höjes med 4 000 kronor för utökning av undervisningen i arbetsledningens psykologi. Till följd av ändrade timlärararvoden bör posten vidare uppräknas med 2 000 kronor.

Domänstyrelsens olika yrkanden om ökad medelsanvisning till de tillfälliga skogsskolekurserna har i huvudsak sin grund i att för nästa budgetår erfordras medel till verksamheten vid Östads tillfälliga skogsskolekurs under helt år mot att för innevarande budgetår medel blott behövt anvisas för de 2 första utbildningsmånaderna. Av nu angivna skäl bör posten till avlöningar till tjänstemän vid tillfälliga skogsskolekurser höjas med 44 100 kronor och för ersättning till skrivhjälp beräknas ett 4 400 kronor högre belopp än som anvisats för löpande budgetår. Förstnämnda post bör därutöver uppräknas med 1 700 kronor för täckande av vissa automatiska löneförändringar. Mot domänstyrelsens beräkning av avlöningskostnaderna för gårdskarlar vid de tillfälliga skogsskolorna har jag ingen erinran. För ändamålet bör sålunda beräknas en ökad medelsanvisning av 7 900 kronor. Jag kan vidare biträda domänstyrelsens förslag att posten till ersättningar till speciallärare vid skogsskolekurserna till följd av tillkomsten av Östads skogsskola, höjda timlärararvoden samt anlitande av speciallärare i ämnet arbetsledning bör ökas med 2 500 kronor, varav 1 500 kronor torde böra avse utbildningen i arbetsledning.

Någon ytterligare anslagsuppräknig för nästa budgetår anser jag mig icke böra förorda.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat synes anslaget böra uppföras med (463 700 + 8 100 + 4 000 + 2 000 + 44 100 + 4 400 + 1 700 + 7 900 + 2 500 =) 538 400 kronor, vilket innebär en ökning av medelsanvisningen i förhållande till innevarande budgetår med 74 700 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till domänverkets fond för utgifter vid statens skogsskolor m. m.: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 538 400 kronor.

[135] 25. *Ersättning till domänverkets fond för utgifter vid statens skogsskolor m. m.: Omkostnader m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	302 900	294 080
1957/58	371 400	387 589
1958/59 (statsliggaren s. 891)	533 700	
1959/60 (förslag)	663 800	

Y r k a n d e. *Domänstyrelsen* (skr. 21/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 303 000 kr. enligt följande beräkning.

	Anslag 1958/59	Ökning eller minskning
A. Statens skogsskolor		
1. reseersättningar	13 900	+ 5 700
2. expenser och underhåll	170 300	+ 151 000
B. Tillfälliga skogsskolekurser		
1. reseersättningar	6 700	+ 9 200
2. expenser och underhåll	76 700	+ 25 400
3. studiehjälp	28 700	+ 31 000
4. kostnader för lokalstyrelser	1 300	+ 500
C. Värmlands och Örebro läns skogsskola i Gammelkroppa		
studiehjälp	20 000	+ 20 000
D. Statens förberedande skogskurser		
1. reseersättningar	12 700	— 500
2. expenser och underhåll	34 100	+ 4 700
E. Gemensamma kostnader för speciella ändamål		
1. pedagogisk kurs för lärarpersonal		+ 10 000
2. urvalstest vid antagning av elever till skogsskolor		+ 21 000
3. skogsskolornas 100-årsjubileum år 1960		+ 25 000
		+ 303 000

Motiv. A 1. Kostnadsökningen beräknas för lärarpersonalens rese- och traktamentsersättning till 700 kr. För den föreslagna tjänsten som utbildningsledare erfordras 5 000 kr.

A 2. Kostnadsökningen beräknas för värme till 3 000 kr., för belysning till 1 300 kr., för elevernas studieresor till 3 500 kr. Städning, telefon, tidskrifter, skjutmateriel, olycksfall, underhåll och normal förnyelse av inventarier beräknas minska med 400 kr. För speciella ändamål upptages

a) 5 Volkswagenbussar för Älvsby, Hällnäs, Bispgårdens och Kolleberga skogsskolor	60 000
b) undervisningsmateriel vid Hällnäs, Bjurfors och Kolleberga skogsskolor	5 100
c) frysbox till Hällnäs, Bjurfors och Bispgårdens skogsskolor	11 000
d) möbler till matsal och för kökspersonalen vid Hällnäs skogsskola .	3 000
e) hyra för elevbostäder vid Bispgårdens skogsskola	10 000
f) inventarier i samband med nybyggnad vid Bispgårdens skogsskola .	54 500
	143 600

Härom anför styrelsen följande.

a) Styrelsen upprepar sin hemställan i tidigare statförslag om inköp av bussar för elevtransporter och hänvisar dels till IX ht 1957 s. 447—448, dels till IX ht 1958 s. 481—482. I 1956 års skogsskoleutredning har kravet på effektivare undervisning allvarligt understrukits. För att detta skall kunna genomföras har i utredningen framhållits behovet av snabbare elevtransporter. Styrelsen finner minst 2 bussar vid varje skola vara ett oefftergivligt krav.

b) För att öka undervisningens effektivitet är det nödvändigt, att skolorna har tillgång till moderna hjälpmedel. Det begärda beloppet är vad som omedelbart behövs i den större upprustning, varom utredning sker tillsammans med skogsstyrelsen.

c) Styrelsen anser, att minst 1 stor frysbox bör finnas disponibel för elevhushållet. Sådan har anskaffats för andra skogsskolor.

d) De mycket otidsenliga och bristfälliga möblerna i elevmatsal och kökspersonalens rum bör utbytas.

e) Elevhemmet vid Bispgårdens skogsskola totalspolierades av brand den 16 juni 1958. Eleverna måste under 1959 inackorderas i samhället, då ny elevbyggnad icke beräknas kunna bli färdigställd under detta år.

f) Som villkor för antagning som elev vid skogsskola är bl. a. stadgat, att sökande skall ha genomgått förberedande skogskurs. Fr. o. m. hösten 1958 har skogsskolorna en sammanlagd utbildningskapacitet av 167 elever. Av dessa utbildas 104 elever vid statens 5 ordinarie skogsskolor, 38 vid 2 tillfälliga skogsskolor samt 25 vid Värmlands och Örebro läns skogsskola i Gammelkroppa. De förberedande skogskurserna har f. n. en årlig utbildningskapacitet av endast 158 elever för fortsatt utbildning vid skogsskola. Av dessa utbildas 95 vid statens förberedande skogskurser, 30 vid skogskurser i skogsstyrelsens regi samt 33 vid den förberedande skogskursen i Gammel-

kroppa. Detta innebär, att den årliga utbildningskapaciteten vid de förberedande skogskurserna är otillräcklig och att skogsskolorna inom mycket kort tid icke kan erhålla tillräckligt antal kvalificerade sökande. Styrelsen erinrar om att 1956 års skogsskoleutredning framhållit, att de förberedande skogskurserna icke längre har samma betydelse som när de startades. Tanken med inrättandet av dessa kurser var bl. a. att giva de sökande till skogsskolorna arbetarutbildning. Denna torde komma att bedrivas i alltmer ökad omfattning av skogsvårdsstyrelserna under skogsstyrelsens överinseende. Även de större skogsföretagen deltaga numera i betydande omfattning i denna utbildning. Inom 3—4 år beräknas huvudparten av sökandena till de förberedande skogskurserna besitta en grundlig arbetarutbildning. Förutom arbetarutbildning bedrivs emellertid vid de förberedande skogskurserna viss annan utbildning i huvudsak omfattande skogsteknologi. Styrelsen anser i likhet med skogsskoleutredningen, att denna undervisning med fördel kan överföras till skogsskolorna. Överförande av undervisning från förberedande skogskurser till skogsskolorna kan emellertid ej genomföras med mindre utbildningstiden vid skogsskolorna förlänges. För att erhålla en tillfredsställande lösning anser styrelsen det nödvändigt, att utbildningstiden vid skogsskolorna förlänges till 18 månader om 3—4 år, att verksamheten vid de förberedande skogskurserna successivt nedlägges och att skogsskolorna under övergångstiden utbygges enligt det förslag som avgivits av skogsskoleutredningen. Utbyggnaden bör göras stegvis så att de förberedande skogskurserna skall kunna förläggas i anslutning till sålunda utbyggda skogsskolor.

Styrelsen har förut nämnt, att elevhemmet vid Bispgårdens skogsskola i år totalspolierats genom brand, vilket medför att ny elevbostad och matsal måste uppföras. Enligt styrelsens mening bör 1956 års skogsskoleutrednings förslag till utbildning nu framläggas för principiellt godkännande av riksdagen och nybyggnad och utrustning planeras för den föreslagna, förbättrade utbildningen. Därigenom beredes möjlighet att vid Bispgården intill dess den föreslagna undervisningsordningen vid skogsskolorna kunnat genomföras, tillfälligt anordna en förberedande skogskurs med plats för 10 elever för täckande av det underskott av kvalificerade sökande till skogsskolorna, som eljest skulle uppkomma. Enär viss samordning av undervisningen vid Bispgårdens skogsskola och den föreslagna förberedande skogskursen möjliggör, att lärare och undervisningsmateriel i stor utsträckning kan utnyttjas gemensamt, beräknas kostnaderna för kursen bli relativt små. Lärarbehovet kan begränsas till 1 yrkeslärare. Kostnader härför beräknas icke uppkomma under 1959. Bostad för denne lärare torde kunna anskaffas i samhället. Elevhemmet och matsalen bör kunna tagas i bruk i början av 1960. Anskaffandet av inventarier och utrustning för anläggningarna och den vidgade utbildningen beräknas under 1959 draga en kostnad av 54 500 kr.

B. Av ökningen å sammanlagt 66 100 kr. hänför sig 7 900 kr. till skolan vid Bjärka-Säby och 58 200 kr. till skolan vid Östad. Ökningen 7 900 kr. för-

anledes av anskaffande av en buss för elevtransporter för 11 000 kr. För övriga omkostnader innebär förslaget en kostnadsminskning av 3 100 kr. Behovet av bussar vid skogsskolorna har motiverats tidigare i samband med förslag till inköp av flera bussar till de ordinarie skogsskolorna. Årliga omkostnader m. m. för skolan vid Östad beräknades i 1958 års statsverksproposition (IX ht s. 479) uppgå till 65 000 kr. för 20 elever vid varje kurs. Styrelsen beräknar motsvarande kostnader för 1959 till 70 200 kr., vilket innebär en ökning av 5 200 kr. Denna beror dels på att upptagna hyresinkomster från tjänstebostäder har måst beräknas till ett 2 500 kr. lägre belopp med hänsyn till deras standard, dels på att övriga omkostnader måst uppräknas med 2 700 kr., varav 1 500 kr. faller under reseersättningar samt 1 200 kr. under expenser och underhåll.

C. Eleverna skall enligt beslut vid 1958 års riksdag erhålla studiehjälp jämlikt kungörelsen 1953: 515 angående statlig studiehjälp åt elever vid vissa lantbruksundervisningsanstalter m. m. För 25 elever beräknas kostnaden uppgå till 40 000 kr.

D. Bl. a. måste utrustningen för motorsågsundervisningen kompletteras.

E 1. I 1958 års statsverksproposition (IX ht s. 478) har framhållits, att lärarnas pedagogiska utbildning bör kunna samordnas med den utvidgade lärarutbildning, som skogsstyrelsen planerat för yrkesutbildningens behov. Skogsstyrelsen har under hand meddelat, att sådan verksamhet beräknas komma till stånd under 1959, samt att ca 6 lärare från domänstyrelsens arbetsområde kan beredas plats för utbildning. Detta kan enligt domänstyrelsen icke råda bot på den uppenbara brist, som föreligger beträffande de lärares pedagogiska utbildning, vilka handhar undervisningen vid skogsskolorna och statens förberedande skogskurser. Vid dessa finns omkring 30 lärartjänster av vilka i genomsnitt 6 årligen byter innehavare. För att inom rimlig tid kunna häva bristen hemställer styrelsen om tillstånd att övergångsvis intill dess utbildningsbehovet endast omfattar den årliga omsättningen av lärare, anordna kortare pedagogiska kurser om ca 14 dagar omfattande pedagogik, instruktionsmetodik, psykologi m. m. Under 1959 planeras 1 sådan kurs för 12—15 lärare.

E 2. I 1958 års statsverksproposition (IX ht s. 477) har skogsskoleutredningens förslag biträtts vad angår förfarandet vid antagning av elever. Styrelsen avser att försöksvis pröva lämpligheten av att inträdesproven kompletteras med urvalstest.

E 3. De statliga skogsskolorna uppnår under 1960 en ålder av 100 år. De Skogsskolebildade Tjänstemännens Samarbetsråd, som avser att celebrera detta med en minnesskrift, har hemställt, att domänstyrelsen i egenskap av tillsynsmyndighet för statens skogsskolor skall ställa sig som ekonomisk garant intill ett belopp av 30 000 kr. för en jubileumsskrift att utges i samband med statens skogsskolors 100-årsjubileum 1960. Styrelsen förordar, att styrelsen bemyndigas att ställa sig som ekonomisk garant för ett belopp av 25 000 kr. som enligt styrelsens beräkning torde vara tillfyllest.

Yttrande. Statskontoret, som haft att avgiva utlåtande såvitt angår p. A 2 f) i fråga om ersättningsbyggnad vid Bispgårdens skogsskola samt p. E 1—3 under förevarande anslag, erinrar inledningsvis om att de av 1956 års skogsskoleutredning framlagda förslagen till förbättring av den lägre skogsundervisningen prövades av statsmakterna vid 1958 års A-riksdag. Med hänsyn till det dåvarande statsfinansiella läget ansåg sig föredragande departementschefen icke böra föreslå, att medel åskades hos riksdagen för genomförande av den föreslagna reformen på skogsskoleundervisningens område, i all synnerhet som det var mera angeläget att öka utbildningskapaciteten vid skogsskolorna. På grund härav genomfördes utredningens förslag endast i begränsad omfattning och i den mån de icke medförde några kostnadsökningar (IX ht 1958 s. 476 ff).

Såvitt statskontoret kan finna synes statsmakterna redan i princip ha tagit ställning för ett bibehållande av statens förberedande skogskurser och för en oförändrad studietid vid skogsskolorna. Skogsskoleutredningens förslag om komplettering av byggnadsbeståndet vid statens skogsskolor med förläggingsutrymmen för att bereda de s. k. förkursernas elever bostäder lärers sålunda icke längre vara aktuellt.

Huruvida elevhemmet vid Bispgården vid nyuppförandet skall dimensioneras för 20 eller 30 elever bör därför enligt statskontorets mening helt bedömas på grundval av de förberedande skogskursernas utbildningsmöjligheter. Såsom domänstyrelsen framhållit torde utbildningskapaciteten i dagens läge icke vara tillräcklig. Statskontoret erinrar om att jordbruksutskottet vid 1958 års A-riksdag fäste uppmärksamheten på skogsskoleutredningens uttalande att statens förberedande skogskurser icke givit enbart goda erfarenheter, då dels sökande alltför länge fick vänta på inträde, dels att kursen kom för sent i utbildningen. Med hänsyn härtill förutsatte utskottet, att Kungl. Maj:t vid Sitt fortsatta övervägande av frågan om skogsskoleundervisningens organisation särskilt beaktade angivna spörsmål. Därest en förberedande skogskurs ej inrättades vid Bispgården och sålunda bostäder avsedda för dessa elever icke uppföres, skulle — enligt vad statskontoret under hand inhämtat — med föreliggande planlösning kapitalinsatsen för byggnaden nedgå med endast 40 000 kr. Däremot skulle inventarietkostnaderna minska proportionsvis mera eller med omkring 31 000 kr. beroende framför allt på att viss specialutrustning behöver anskaffas för eleverna vid den förberedande kursen. Det sammanlagda medelsbehovet skulle härigenom komma att reduceras från 589 500 kr. till 518 500 kr. Enligt ämbetsverkets uppfattning är det vid angivna förhållanden ur ekonomisk synpunkt fördelaktigt för statsverket att vid återuppförandet av bl. a. elevhemmet vid Bispgården planera utrymmen även för elever vid en förberedande skogskurs. Med hänsyn härtill och då utbildningskapaciteten vid de förberedande skogskurserna f. n. torde vara otillräcklig har statskontoret icke funnit anledning till erinran mot att elevhemmet vid Bispgårdens skogsskola dimensioneras för 30 elever. Byggnadskostnaderna undandraget sig ämbetsverkets bedömande. Beträffande de till 54 500 kr. uppskattade inventarietkostnaderna har statskon-

toret under hand inhämtat, att dessa beräknats på grundval av de i skogsskoleutredningens betänkande angivna kostnaderna för motsvarande ändamål samt med beaktande jämväl av de verkliga utgifterna för de senaste utrustade elevhemmen vid skogsskolorna.

Statskontoret vill vidare icke motsätta sig att domänstyrelsen erhåller tillstånd att övergångsvis anordna kortare pedagogiska kurser för lärare vid skogsskolorna och statens förberedande skogskurser i den mån tillräckligt antal platser för dessa lärare icke kan ställas till förfogande vid de av skogsstyrelsen anordnade kurserna. Däremot bör tills vidare anstå med genomförandet av den ifrågasatta kompletteringen av inträdesproven vid skogsskolorna med urvalstestning. Statskontoret kan vidare icke tillstyrka, att domänstyrelsen till någon del ställer sig som ekonomisk garant för minneskrift med anledning av de statliga skogsskolornas 100-årsjubileum år 1960. Därest likväl ett statligt stöd för detta ändamål anses påkallat, bör i vart fall garantin begränsas till högst 5 000 kr. Vid eventuellt krav på fullgörande av åtagna förpliktelser bör nionde huvudtitelns anslag till extra utgifter anlitas.

I övrigt har förevarande framställning icke givit statskontoret anledning till särskilt uttalande i de delar beträffande vilka ämbetsverket haft att avgiva utlåtande.

Departementschefen

Vad först angår de 5 ordinarie skogsskolorna bör posten till reseersättningar uppräknas med 600 kronor för täckande av vissa automatiska utgiftsökningar. Under anslagsposten till expenser och underhåll kan jag icke förorda någon ökad medelsanvisning för löpande expenser. För ändamålet bör därför beräknas ett oförändrat belopp av 144 300 kronor. I övrigt kan jag under denna post tillstyrka, att för nästa budgetår anvisas 5 100 kronor för anskaffande av viss undervisningsmateriel vid Hällnäs, Bjurfors och Kolleberga skogsskolor och 1 900 kronor för anskaffande av vissa matsalsmöbler m. m. till Hällnäs skogsskola.

Domänstyrelsen har i anslutning till sina äskanden under nu behandlade post anmält, att elevhemmet vid Bispgårdens skogsskola i juni förra året totalspolierades av brand, vilket medfört, att medel behöver anvisas dels för uppförande av ny elevbostad och matsal, dels för anskaffande av inventarier och utrustning för sagda anläggningar, dels ock för bestridande av kostnaderna för att eleverna måste inackorderas i samhället under den tid, som åtgår för att färdigställa ny elevbostad. Sistnämnda kostnader beräknar domänstyrelsen till 10 000 kronor. Mot denna styrelsens beräkning har jag icke något att invända. Posten till expenser och underhåll bör sålunda höjas med 10 000 kronor för sagda ändamål.

I samband med äskandet av medel till anskaffning av inventarier och utrustning till en nyuppförd anläggning vid Bispgårdens skogsskola pekar domänstyrelsen på att den årliga utbildningskapaciteten vid de förberedande skogskurserna är otillräcklig i förhållande till den utbildningskapacitet,

som föregående år beslöts i fråga om skogsskoleutbildningen. Vidare anför styrelsen i sammanhanget, att 1956 års skogsskoleutrednings förslag till utbildning nu bör framläggas för principiellt godkännande av riksdagen samt nybyggnad och utrustning vid Bispgården planeras för en utbildning, anordnad i enlighet härmed. Därigenom skulle enligt styrelsens mening skapas möjlighet att vid denna skola, intill dess den av utredningen föreslagna undervisningsordningen vid skogsskolorna kunnat genomföras, tillfälligt anordna en förberedande skogskurs med plats för 10 elever för täckande av ett underskott på kvalificerade sökande till skogsskolorna som eljest skulle uppkomma. Enligt styrelsen erfordras under detta anslag för nästa budgetår endast medel till anskaffande av inventarier och utrustning för anläggningarna samt den föreslagna vidgade utbildningen. Sammanlagt beräknas ifrågavarande anskaffning draga en kostnad av 54 500 kronor. Enligt vad jag under hand erfarit av domänstyrelsen, beräknas av detta belopp 29 500 kronor falla på den förberedande skogskursen.

För egen del vill jag i likhet med statskontoret erinra om att jordbruksutskottet förra året i ett uttalande, vilket icke föranledde någon invändning från riksdagens sida, fäste uppmärksamheten på skogsskoleutredningens konstaterande, att statens förberedande skogskurs icke givit enbart goda erfarenheter, då dels sökande alltför länge får vänta på inträde, dels kursen kommer för sent i utbildningen. Med hänsyn härtill förutsatte utskottet, att Kungl. Maj:t vid sitt fortsatta övervägande av frågan om skogsskoleundervisningens organisation särskilt beaktade här berörda spörsmål. Då jag delar uppfattningen, att kapaciteten vid de förberedande skogskurserna är otillräcklig, har jag icke något emot att anläggningarna vid Bispgården vid ett nyuppförande dimensioneras så, att möjlighet skall finnas att dit förlägga en förberedande skogskurs för 10 elever. Såsom statskontoret anfört synes ett dylikt arrangemang under angivna förhållanden även vara ekonomiskt fördelaktigt för statsverket. Då statsmakterna, såsom statskontoret jämväl berört, så sent som föregående år tagit ställning för ett bibehållande av statens förberedande skogskurser och för en oförändrad studietid vid skogsskolorna, torde emellertid en dylik kurs böra ges en fast utformning i enlighet med vad som gäller för statens nuvarande förberedande skogskurser. Under hänvisning till det anförda vill jag förorda, att medel under detta anslag för nästa budgetår anvisas till anskaffande av inventarier och utrustning till såväl skogsskola som förberedande skogskurs vid Bispgården. Medelsanvisningen för ändamålet synes dock kunna begränsas till 45 000 kronor, varvid 20 000 kronor avses för skogsskolans behov och därför torde tillföras skogsskolornas anslagspost till expenser och underhåll, medan återstoden eller 25 000 kronor bör tillföras motsvarande post för de förberedande skogskurserna. Till frågan om byggnadskostnaderna för ifrågavarande anläggningar torde jag få återkomma under nästföljande anslagspunkt. I anledning av vad jag i det föregående föreslagit synes nyssnämnda post till expenser och underhåll vid statens skogsskolor behöva uppföras med 181 300 kronor, eller med ett 11 000 kronor högre belopp än för innevarande budgetår.

Vad härefter angår de tillfälliga skogsskolekurserna biträder jag domänstyrelsens förslag under posterna till reseersättningar, till studiehjälp samt till kostnader för lokalstyrelser. Dessa anslagsposter torde därför böra uppföras med 15 900, 59 700 och 1 800 kronor. Beträffande posten till expenser och underhåll kan jag icke förorda, att medel anvisas för anskaffande av en buss för Bjärka-Säby tillfälliga skogsskolekurs. Enligt min mening bör för nästa budgetår ifrågavarande post uppföras med 91 000 kronor. Tillhoppa innebär detta en ökning av medelsanvisningen till de tillfälliga skogsskolekurserna med 55 000 kronor.

I överensstämmelse med domänstyrelsens beräkningar bör vidare till studiehjälp åt elever vid Värmlands och Örebro läns skogsskola i Gammelkroppa för nästa budgetår anvisas ett belopp av 40 000 kronor, vilket i förhållande till innevarande budgetårs medelsanvisning innebär en ökning med 20 000 kronor.

I fråga om statens förberedande skogskurser kan jag tillstyrka att posten till expenser och underhåll — utöver tidigare föreslagen engångsanvisning av 25 000 kronor till Bispgården — för nästa budgetår tillföres 4 000 kronor för komplettering av utrustningen till motorsågsundervisningen. Den till de förberedande kurserna hänförliga posten till reseersättningar bör i enlighet med domänstyrelsens förslag sänkas med 500 kronor.

Vad gäller domänstyrelsens yrkanden i övrigt under detta anslag kan jag endast tillstyrka, att medel för nästa budgetår anvisas för vissa försök rörande lämpligheten att komplettera inträdesproven till skogsskolorna med urvalstest. För ändamålet torde dock en medelsanvisning av 15 000 kronor vara tillräcklig.

Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med $(533\,700 + 600 + 11\,000 + 55\,000 + 20\,000 + 25\,000 + 4\,000 - 500 + 15\,000 =)$ 663 800 kronor, vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en ökning med 130 100 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till domänverkets fond för utgifter vid statens skogsskolor m. m.: Omkostnader m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 663 800 kronor.

[136] 26. Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	132 900	310 120	2 590
1957/58	115 800	109 057	9 333
1958/59 (statsliggaren s. 892)	125 000		
1959/60 (förslag)	60 400		

Y r k a n d e. *Domänstyrelsen* (skr. 21/8 1958) hemställer, att för ändamålet anvisas 619 100 kr. enligt följande fördelning.

	Förslag
1. Samtliga 5 skogsskolor	
Löpande underhålls- och smärre förbättringsarbeten på byggnadsbeståndet	30 000
2. Hällnäs skogsskola	
Diverse byggnads- och underhållsarbeten	25 000
3. Fyllnadsanslag för byggnadsarbeten vid de ordinarie skogsskolorna till vilka anslag anvisats för budgetåren 1954/55—1957/58	14 000
4. Uppförande av elevbostad, matsal och panncentral vid Bispgårdens skogsskola	535 000
5. Statens förberedande skogskurser	
Diverse byggnads- och underhållsarbeten	6 900
6. Tillfälliga skogsskolan vid Bjärka-Säby	
Diverse byggnads- och underhållsarbeten	8 200
	619 100

M o t i v. 1. Ingen särskild motivering har lämnats.

2. I vaktmästarbostaden iordningställdes vid reparation 1949 plats för badkar, som emellertid icke insattes. Installation av badkar och varmvattenberedare upptages till 5 000 kr. För de elevtransportbussar, som beräknas inköpas, erfordras kallgarage försett med elektriskt uttag för motorvärmare. Kostnaden härför beräknas till 5 000 kr. Härjämte behöver befintlig brunn utvidgas samt försliten vattenpump ersättas för en kostnad av 5 000 kr. Styrelsen anser vidare, att ledningssystemet i föreståndarbostaden bör överses samt köket isoleras, vilket beräknas kosta 7 000 kr. För oförutsedda utgifter beräknas slutligen 3 000 kr.

3. I 1957/58 års statförslag beräknade styrelsen kostnaden för ombyggnad av föreståndarbostaden vid Bispgårdens skogsskola till 125 000 kr., varav 15 000 kr. skulle utgå av domänfondens driftsmedel (IX ht 1957 s. 450, p. 2). Departementschefen bedömde emellertid, att kostnaderna för bostaden ombyggnad torde kunna begränsas till 100 000 kr., varav 30 000 kr. ansågs böra utgå av domänfondens medel. Genom tillkomsten av arbeten såsom bl. a. omläggning av yttertak och utbyte av bjälklag på grund av röta, vilket icke kunnat bedömas förrän vissa rivningsarbeten utförts, uppgår kostnaden för ombyggnaden nu till 120 000 kr. Av ökningen bör 14 000 kr. bekostas med riksstatsanslag.

4. Den 16 juni 1958 nedbrann elevhem och elevmatsal vid Bispgårdens skogsskola, varför ny anläggning — även innefattande panncentral — måste uppföras. Denna bör utbyggas för den undervisningsordning, för vilken styrelsen tidigare redogjort.

5. Anläggningarna vid statens förberedande skogskurser är mycket hårt ner slitna och kräver omfattande reparations- och förbättringsarbeten. Endast absolut nödvändiga underhållsarbeten har upptagits, vilka beräknas draga en kostnad av 6 900 kr.

6. Skolbyggnaden vid Bjärka-Säby är mycket gammal med förslitna vatten- och elsystem. Det är enligt styrelsen oundgängligen nödvändigt, att

systemen överses för att förhindra oförutsedda och dyrbara reparationer på dessa detaljer. Kostnaden för översynen beräknas till 4 000 kr. Vidare saknas WC och tvättfat i den våning, där den kvinnliga ekonomipersonalens rum är belägna. Erforderliga installationer beräknas kosta 2 500 kr. Övriga kostnader, 1 700 kr., avser mindre underhåll och förbättringsarbeten.

Yttrande. Redogörelse för yttrande från *statskontoret*, som haft att avgiva utlåtande över p. 4 under förevarande anslag, har lämnats under nästföregående anslagspunkt.

Departementschefen

Under nästföregående anslagspunkt anförde jag, att jag delade den av fjolårets förra riksdag framförda uppfattningen, att kapaciteten vid de förberedande skogskurserna är otillräcklig, varför jag förklarade mig icke ha något emot att anläggningarna vid Bispgården i samband med ett nyuppförande efter den brand, som föregående år drabbade skolan, dimensioneras så att möjlighet skall finnas att dit förlägga även en förberedande skogskurs. Under förevarande anslag äskar domänstyrelsen 535 000 kronor för uppförande av elevbostad, matsal och panncentral vid ifrågavarande skogsskola, varvid utbyggnaden planerats så att en förberedande skogskurs för 10 elever skall kunna inordnas i anläggningen. Mot styrelsens beräkning av kostnaderna för ändamålet har jag icke något att erinra. I detta sammanhang vill jag emellertid understryka vikten av att alla ansträngningar göres för att hålla nere kostnaderna för statliga och andra med statsmedel finansierade byggnadsföretag. Jag utgår därför ifrån att möjligheterna till kostnadsbesparingar noggrant beaktas vid såväl planeringen som utförandet av nu ifrågavarande byggnad. Då jag finner det angeläget att ifrågavarande byggnadsarbeten kan påbörjas snarast möjligt, anser jag att omförmälda belopp av 535 000 kronor bör anvisas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. Jag återkommer med ett yrkande härom senare denna dag.

Vad härefter angår övriga under detta anslag framförda yrkanden, kan jag tillstyrka vad domänstyrelsen äskat beträffande medel till löpande underhåll och smärre förbättringsarbeten vid samtliga 5 skogsskolor samt för diverse byggnads- och underhållsarbeten vid statens förberedande skogskurser. För nyssnämnda ändamål bör sålunda anvisas 36 900 kronor. Där emot anser jag mig icke kunna i full utsträckning biträda övriga under denna punkt redovisade förslag. Beträffande Hällnäs skogsskola bör sålunda endast anvisas 17 000 kronor för viss installation i vaktmästarbostaden, för översyn av vatten- och ledningssystemet samt för vissa reparationer av föreståndarbostaden. För översyn av vatten- och ledningssystem samt för vissa sanitära installationer vid Bjärka-Säby tillfälliga skogsskolekurs bör vidare beräknas 6 500 kronor. Däremot kan jag icke tillstyrka det begärda fyllnadsanslaget till tidigare byggnadsarbeten.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat, bör till byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor m. m. för nästa budgetår anvisas ett anslag av $(36\,900 + 17\,000 + 6\,500 =) 60\,400$ kronor. I förhållande till

medelsanvisningen under motsvarande anslag för innevarande budgetår innebär detta en minskning med 64 600 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 60 400 kronor.

[137] 27. Förberedande skogskurser

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	47 500	71 868
1957/58	47 500	49 498
1958/59 (statsliggaren s. 892)	55 500	
1959/60 (förslag)	64 300	

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 20/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 11 000 kr. enligt nedanstående beräkning.

	Anslag 1958/59	Ökning eller minskning
1. Arvode till huvudlärare	29 100	+ 4 500
2. Resekostnadsersättning och traktamente till lärare ...	9 500	— 3 500
3. Speciallärare	3 000	—
4. Skolans driftskostnader	9 000	+ 10 000
5. Elevernars resor till avlägsna arbetsplatser och studie- resor	2 500	—
6. Annonser och diverse	2 000	—
7. Premier till elever	400	—
	55 500	+ 11 000

M o t i v. Ifrågavarande anslag avser bestridande av kostnaderna för de förberedande skogskurser som skogsstyrelsen svarar för. Under budgetåret 1957/58 anordnades kurserna vid Asa skogsbruksskola i samarbete med skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs län och vid kursgården i Junsele i samarbete med skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län. Båda kurserna pågick under tiden februari—juni. Utbildningsledarna vid resp. skogsvårdsstyrelse fungerade som föreståndare för kurserna och vid vardera styrelsen har en länsskogvaktare, som normalt är sysselsatt inom undervisningsverksamheten, tjänstgjort som biträdande lärare.

Skogsvårdsstyrelserna i nämnda båda län har under hand meddelat, att de på grund av den ökade yrkesutbildningsverksamheten i fortsättningen icke är i stånd att ställa utbildningsledare, undervisningspersonal och skolor till förfogande för förberedande skogskurser. Med anledning härav har skogsstyrelsen ansett sig böra föreslå en i viss mån ändrad organisation för dessa kurser. Styrelsen har redan innevarande budgetår företagit den ändringen att kursen i Junsele förlagts till tiden augusti—december, medan kursen i Asa avses att liksom tidigare hållas under februari—juni. Därmed har del

blivit möjligt att arvodesanställa en särskild föreståndare för de båda kurserna, varigenom utbildningsledarna hos resp. skogsvårdsstyrelse kunnat frikopplas från dessa kurser. Ämbetsverket avser att fr. o. m. 1959/60 vidta samma arrangemang beträffande den biträdande läraren. Det förutsättes dock att kurserna även i fortsättningen drives i visst samarbete med skogsvårdsstyrelse.

Då fasta lärare anställas för ifrågavarande utbildning, bör enligt skogsstyrelsen båda kurserna lämpligen anordnas vid samma skola. 3 skogsskolor finns f. n. inrättade i södra Sverige, nämligen i Bjärka-Säby, Kolleberga och Östad, medan endast en förberedande skogskurs, nämligen den vid Asa, anordnas söder om Bergslagen. Skogsstyrelsen finner det därför lämpligt att styrelsens bägge kurser i fortsättningen förlägges till södra Sverige. Såsom anförts vid framförandet av äskandena under skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag kan den planerade skogsbruksskolan i Vartorp, Kronobergs län, tills vidare utnyttjas för förberedande skogskurser under förutsättning av en enklare renovering. Styrelsen utgår från att det nästkommande budgetår skall bli möjligt att förlägga dess förberedande skogskurser till Vartorp.

I fråga om beräkningen av de särskilda utgiftsposterna anför skogsstyrelsen följande.

1. Arvode till huvudlärare utgår f. n. till föreståndare under 10 månader efter löneklass 23 och till biträdande lärare under 8 månader efter löneklass 12. Kurserna pågår sammanlagt 8 månader. Eftersom vissa förberedelse- och avslutningsarbeten måste utföras även av den biträdande läraren, bör anställningstiden per år för denne på grund härav förlängas 1 månad. För båda befattningshavarna bör anställningstiden dessutom utsträckas med 1 månad för semester.

Domänstyrelsen har begärt att biträdande lärare vid statens förberedande skogskurser placeras i lönegraderna 16 och 14. I enlighet härmed och då vissa av skogsvårdsstyrelsernas yrkeslärare är placerade i lönegrad 15, anser skogsstyrelsen att arvode till biträdande lärare vid styrelsens förberedande kurser fr. o. m. 1959/60 bör beräknas enligt löneklass 15.

2. Genom att huvudlärarna stationeras på kursorten kan rese- och traktementersättningarna reduceras. Styrelsen har beräknat berörda utgifter till 6 000 kr.

3 och 5—7. Styrelsen beräknar oförändrade belopp för ändamålen i fråga.

4. Hittills har skogsvårdsstyrelserna tillgodoräknat sig ersättning för viss del av driftskostnaderna vid de skolor, till vilka de förberedande kurserna varit förlagda. I övrigt har driftskostnaderna, såsom normalt vid skogsbruksskolorna, belastat resp. skogsvårdsstyrelses omkostnadsanslag. Om de förberedande kurserna, på sätt föreslagits, förlägges till en och samma skola och upptar lokalerna under större delen av året, bör bidrag till skolans driftskostnader utgå med hela den beräknade kostnaden för ianspråktagandet. Enligt uppgifter från skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs län kan utgifterna för hyra, uppvärmning, lyse och vaktmästare m. m. beräknas till 19 000 kr. för år.

Departementschefen

Såsom framgår av förestående redogörelse torde möjligheter icke föreligga att nästa budgetår utnyttja Asa skogsbruksskola och kursgården vid Junsele för de 2 förberedande skogskurser, som skogsstyrelsen svarar för. Med anledning härav har styrelsen föreslagit en i viss mån ändrad organisation för dessa kurser. Båda kurserna föreslås sålunda skola förläggas till en planerad skogsbruksskola i Vartorp, Kronobergs län, varvid en kurs avses äga rum på hösten och en på våren. Mot denna anordning har jag icke något att invända. Jag kan vidare tillstyrka, att den årliga anställningstiden för föreståndare och biträdande lärare utsträcker i enlighet med styrelsens förslag. Däremot kan jag icke förorda, att arvudet till biträdande lärare beräknas efter högre löneklass än A 12. På grund härav synes ökningen av posten till arvode till huvudlärare böra begränsas till 2 300 kronor.

Då jag icke har något att erinra mot skogsstyrelsens anslagsberäkning i övrigt, torde anslaget sammanlagt böra höjas med 8 800 kronor till 64 300 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förberedande skogskurser* för budgetåret 1959/60
anvisa ett förslagsanslag av 64 300 kronor.

[138] 28. Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	1 368 000	1 307 297
1957/58	1 618 000	1 559 518
1958/59 (statsliggaren s. 892)	2 168 000	
1959/60 (förslag)	2 718 000	

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 20/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 1 176 000 kr. enligt nedanstående sammanställning.

	1958/59	1959/60	Ökning
1. Kurser anordnade av skogsvårdsstyrelse			
A. Grundutbildning			
a) ungdoms- och lärlingskurser		1 140 000	
b) lärlingskursernas praktiskskeden (kung. 1958: 247, 7 § p. 2)		315 000	
B. Vidareutbildning			
a) kurser i skogsarbete	1 723 000	600 000	
b) kurser i skogshushållning		300 000	
c) instruktionsverksamhet i skogs- arbete		50 000	
d) kombinerad skriftlig och muntlig undervisning		125 000	
C. Förmansutbildning		90 000	
	1 723 000	2 620 000	+ 897 000

	1958/59	1959/60	Ökning
2. Kurser anordnade av annan än skogsvårdsstyrelse			
A. Understöd till elever			
a) kursanordnare exkl. domänverket .	150 000	150 000	—
b) domänverket	—	72 000	+ 72 000
B. Driftsbidrag (kung. 1958: 247, 14 § andra stycket)			
a) kursanordnare exkl. domänverket..	80 000	150 000	+ 70 000
b) domänverket	—	72 000	+ 72 000
3. Skogstyrelsens lärarutbildning	100 000	115 000	+ 15 000
4. Undervisningsmateriel m. m.	100 000	150 000	+ 50 000
5. Kurser för virkesmätare	10 000	10 000	—
6. Bidrag till vissa föreningar	5 000	5 000	—
Totalt	2 168 000	3 344 000	+1 176 000

Motiv. I fråga om fördelningen mellan grund- och vidareutbildning har utbildningsverksamheten utvecklats något annorlunda än som förut-sattes i det av skogsstyrelsen år 1955 framlagda 10-årsprogrammet för utbyggnad av den skogliga yrkesutbildningen. Sålunda har grundutbild-ningen i ungdoms- och lärlingskurser ökat snabbare än väntat. Trots detta är efterfrågan på grundutbildningskurser särdeles stor. Skogsstyrelsen om-nämner att kommuner, företag och organisationer aktivt medverkat i ar-betet på att vidga möjligheterna för de ökade ungdomskullarna att skaffa sig gedigna yrkeskunskaper i skogsbruk. I fråga om ungdomsutbildningen har utvecklingen fört med sig den avvikelsen från 10-årsplanen, att kurs-tidens längd utsträckts på grund av att undervisningstiden för flera ämnes-grupper måst utökas för att eftersträvat utbildningsmål skall uppnås. En anledning till denna förlängning av utbildningstiden utgör mekaniseringen inom skogsbruket, vilken bedrives i högre takt än som beräknades för några år sedan. En utökning av tiden för allmänbildande ämnen har också påkallats av kraven på att utforma en lämplig kursform för enhetsskole-elever, som önskar fullgöra sitt nionde skolår i skoglig yrkesskola. Redan budgetåret 1956/57 anordnades på försök en sådan kurs i samarbete med Älvdalens yrkesskola och under löpande budgetår fullgör enhetsskoleele-ver sista skolåret vid Västsura skogsbruksskola i Västmanlands län. Av anförda skäl måste 10-årsplanens slutmål om ca 100 000 elevdagar för grundutbildning avsevärt överskridas, för att det i planen förutsatta an-talet elever skall kunna utbildas.

Vid sidan av gängse grundutbildning har under senaste år behov av speciella kurser av grundläggande karaktär uppkommit. Exempel härpå utgör den 2 månaders ungdomskurs i hästkörning, som under 1957/58 an-ordnats vid Strömsholm och som planeras skola upprepas innevarande bud-getår.

Skogsstyrelsen vill i sammanhanget också framhålla betydelsen av att den yrkesutbildning, som bedrivs av andra kursanordnare, ges tillräckligt statligt stöd, då densamma avsevärt bidrar till att vidga verksamheten icke minst i fråga om ungdomsutbildning.

Skogsvårdsstyrelsernas naturliga strävan att inom den starkt begränsade ramen av medel till kurskostnader, lärare och undervisningslokaler i första hand tillgodose den grundläggande skogsyrkesutbildningen har lett till avsevärd eftersläpning i fråga om vidareutbildningen av redan yrkesverksamma skogsarbetare och skogsägare. Denna utbildning motsvarade under föregående budgetår sålunda endast ca 50 procent av den för året beräknade omfattningen enligt 10-årsplanen. En intensifiering även av vidareutbildningen är således ytterst nödvändig, även om det i planen förutsatta antalet elevdagar synes kunna minskas i viss utsträckning. Rörande verksamheten under det sist förflutna budgetåret uttalar skogsstyrelsen bl. a. följande.

Antalet elevdagar vid den av skogsvårdsstyrelserna bedrivna yrkesutbildningen för skogsarbetare och skogsägare har under budgetåret 1957/58 ökat med omkring 13 000 jämfört med budgetåret 1956/57 och uppgick till ca 120 000.

Verksamheten har omfattat följande kurser.

Grundutbildning: 45 ungdomskurser om 7—18 veckor med ca 38 000 elevdagar samt 8 avslutade och 24 pågående lärlingskurser om 13—19 veckors skolskeden med ca 34 000 elevdagar.

Vidareutbildning: a) 305 kurser i skogsarbete (motorsågning, körning, huggning m. m.) om 2—28 dagar, instruktionsverksamhet och 34 kurser med kombinerad skriftlig och muntlig undervisning i arbetstekniska ämnen, tillsammans ca 25 000 elevdagar; b) 76 kurser i skogshushållning (skogsvård, aptering, avverkningsplanering o. d.) om 2—83 dagar och 109 kurser med kombinerad skriftlig och muntlig undervisning i skogshushållningsämnen, tillhoppa ca 21 000 elevdagar.

Förmansutbildning: 9 förmanskurser om 12—36 dagar med ca 2 000 elevdagar.

För innevarande budgetår beräknas det totala antalet elevdagar uppgå till ca 130 000.

Med bidrag från anslaget till skogsbrukskurser har företag och övriga andra kursanordnare under budgetåret 1957/58 anordnat 6 ungdomskurser och 3 lärlingskurser med tillsammans ca 8 500 elevdagar samt 48 kurser för skogsarbetare och skogsförmän om 1—6 veckor med tillsammans 7 500 elevdagar. Totala antalet elevdagar för denna verksamhet uppgick sålunda till ca 16 000. För innevarande budgetår beräknas utbildningen ifråga komma att omfatta 25 000 à 30 000 elevdagar.

För att fullständiga bilden av skogsvårdsstyrelsernas undervisningsverksamhet omnämner skogsstyrelsen, ehuru undervisningen i denna del ej finansieras i förevarande ordning, att styrelserna under det gångna året medverkat vid skogsundervisningen i ca 70 kurser anordnade vid lantbruksundervisningsanstalter samt under kalenderåret 1957 vid 233 av ca 275 klasser med skoglig undervisning inom fortsättningsskolan och enhetsskolan. Dessutom har skogsvårdsstyrelsepersonal meddelat skoglig yrkesorientering i folk- och enhetsskola för ca 4 000 pojkar.

Beträffande omfattningen av skogsvårdsstyrelsernas yrkesutbildningsverksamhet budgetåret 1959/60 har styrelserna äskat medel för en utök-

ning med ca 60 procent i förhållande till den beräknade omfattningen under innevarande budgetår. Skogsstyrelsen förordar, bl. a. med tanke på svårigheterna att på kort tid erhålla tillräckligt antal lärare och anskaffa nödiga undervisningslokaler, en något mera återhållsam utbyggnad. I likhet med föregående år föreslås en ökning av verksamheten med ca 35 procent, varigenom antalet elevdagar budgetåret 1959/60 skulle komma att uppgå till ca 175 000.

Med anledning av de senaste årens kostnadsstegringar har skogsstyrelsen övervägt att föreslå en ökning av elevunderstödet från 5 till 6 kr. per dag. I nuvarande läge och med hänsyn till att riksdagen så sent som våren 1958 (JoU 1958: 1, p. 74:o) avslagit en på jordbrukets område gjord liknande framställning, vars genomförande krävt vidtagande av motsvarande åtgärder på skogsbrukets område, har skogsstyrelsen likväl icke funnit sig böra nu framföra något yrkande i angiven riktning. Skulle emellertid skäl anses föreligga att höja elevunderstöden inom annan yrkesutbildning, bör dock i enlighet med vad ämbetsverket anfört i yttrande över nyssberörda framställning motsvarande förbättring självfallet vidtas också på skogsbrukets område. I dylikt fall kräves emellertid en anslagsuppräknings för budgetåret 1959/60 — motsvarande kostnadsökningen för elevunderstödens höjning — med 185 000 kr. utöver förenämnda förslag, för att ej en minskning av den förutsatta utbildningsvolymen skall behöva ske.

Vid den här redovisade beräkningen av utbildningens omfattning har kurser för arbetslösa icke medtagits. Skogsstyrelsen räknar med att få över-skrida tilldelat anslag med erforderligt belopp för utbildningsverksamhet, föranledd av arbetsmarknadsskäl.

I skrivelse den 13 augusti 1958 har domänstyrelsen under hänvisning till kungörelsen 1958: 247 anhållit om statsbidrag för budgetåret 1959/60 till sin yrkesutbildning enligt gällande bestämmelser för andra kursanordnare. Skogsstyrelsen har intet att erinra mot att domänstyrelsen tillerkännes bidrag för yrkesutbildning enligt de regler, som gäller för annan kursanordnare. En bestämd förutsättning för dylik bidragsgivning bör emellertid vara att anslaget på grund härav uppräknas i motsvarande grad.

I fråga om beräkningen av förut angivna särskilda utgiftsposter anför skogsstyrelsen följande.

1. För att genomföra sitt beräknade utbildningsprogram har skogsvårdsstyrelserna äskat i runt tal 3 180 000 kr., varav 350 000 kr. för undervisning i yrkesarbete vid lärlingskursernas praktikskeden. Den av skogsstyrelsen föreslagna reduceringen av detta program innebär, att medelsbehovet nedgår till totalt 2 620 000 kr., varvid statsbidrag till domänverket, företag och organisationer för undervisning vid praktikskeden av lärlingskurser beräknas till 315 000 kr. Vid denna beräkning av medelsbehovet har skogsstyrelsen förutsatt att 35 lärlingskurser kommer att anordnas under 1959/60 inklusive de kurser, vid vilka domänverket avser att ombesörja undervisningen vid praktikskedena.

2. Till annan än av skogsvårdsstyrelse bedriven kursverksamhet beräk-

nas medel enligt kungörelsen 1958: 247 till dels elevunderstöd enligt 14 § första stycket, dels driftskostnader enligt 14 § andra stycket. För en var av dessa utgiftsposter bör enligt skogsstyrelsen — om i sammanhanget bortses från domänverket — beräknas 150 000 kr. Under förutsättning att domänverket erhåller bidrag som annan kursanordnare bör, enligt domänstyrelsens beräkningar, för dess verksamhet uppföras 72 000 kr. till elevunderstöd och 72 000 kr. till driftskostnader. Medelsbehovet för domänverkets kurser upptages såsom särskilda delposter. Det totala behovet av statsbidrag till annan kursanordnare än skogsvårdsstyrelse uppgår alltså till 444 000 kr.

3. Utbildningen av lärare för den skogliga yrkesundervisningen bör enligt skogsstyrelsens mening beträffande grundkurserna under budgetåret 1959/60 få minst samma omfattning som innevarande budgetår. Fortbildningskurser anser styrelsen dock böra anordnas i större omfattning än f. n. För verksamheten har styrelsen beräknat 115 000 kr.

4. Den utökade kursverksamheten medför större behov av ändamålsenlig undervisningsmateriel. Framförallt gäller detta den kraftigt vidgade undervisningen i motorsågning vid såväl specialkurser som grundutbildningskurser. Ökade resurser erfordras också för anskaffande av körningsredskap samt för film- och bildutrustning. För inköp av undervisningsmateriel m. m. har skogsvårdsstyrelserna beräknat en total kostnad för budgetåret 1959/60 av ca 300 000 kr. Skogsstyrelsen har beräknat statsbidragen för ifrågavarande ändamål till 150 000 kr.

5 och 6. Skogsstyrelsen föreslår, att för dessa ändamål skall anvisas oförändrade belopp.

Departementschefen

I det föregående har jag anfört, att jag med hänsyn till angelägenheten av att den skogliga yrkesutbildningen alltmer intensifieras är beredd att i år liksom föregående år föreslå relativt betydande medelsförstärkningar till berörda utbildningsverksamhet. I anslutning härtill har jag både under skogsstyrelsens och skogsvårdsstyrelsernas avlöningsanslag föreslagit att medel skall anvisas för förstärkning av personalresurserna för ifrågavarande yrkesutbildning. Under skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag har jag vidare föreslagit en utvidgad medelsanvisning för att möjliggöra anordnandet av nya undervisnings- och förlägningslokaler för sagda utbildning.

Under förevarande punkt har skogsstyrelsen vid äskandet av medel till annan än av skogsvårdsstyrelse bedriven kursverksamhet bland annat föreslagit, att domänverket i egenskap av kursanordnare skall erhålla bidrag ur förevarande anslag med sammanlagt 144 000 kronor. Till detta förslag kan jag icke ansluta mig. Däremot kan jag tillstyrka, att för driftsbidrag till andra kursanordnare i övrigt skall utgå högst 150 000 kronor under nästa budgetår, vilket medför, att medelsbehovet för ändamålet ökar med 70 000 kronor. För övriga med anslaget avsedda ändamål förordar jag en sammanlagd medelsförstärkning med 480 000 kronor. Av detta belopp bör 15 000 kronor av-

ses för intensifiering av lärar- och instruktörsutbildningen. Formerna för denna utbildning bör tills vidare vara i stort sett oförändrade.

Jag föreslår sålunda, att anslaget för nästa budgetår skall uppräknas med $(70\,000 + 480\,000 =) 550\,000$ kronor. Vid bifall till detta mitt förslag kommer under budgetåret 1959/60 ett belopp av 2 718 000 kronor att stå till förfogande för statligt stöd åt kursverksamheten för skoglig yrkesutbildning. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på skogsstyrelsen att meddela närmare bestämmelser angående dispositionen av anslaget.

Med medel ur anslaget torde liksom hittills jämväl få bestridas dels kostnader för kurser för virkesmätare, dels bidrag till Svenska skogsvårdsföreningen och Norrlands skogsvårdsförbund. Vidare torde Kungl. Maj:t bemyndigas att, därest skäl därtill skulle kunna anses föreligga, för år 1959 tilldela den nya förening för skogsförädling, som numera bildats genom sammanslagning av Föreningen för växtförädling av skogsträd och Sällskapet för praktisk skogsförädling, bidrag intill ett belopp av högst 60 000 kronor ur domänfondens driftsmedel.

Jag vill i förevarande sammanhang erinra om jordbruksutskottets uttalande vid 1957 års riksdag beträffande förevarande anslag, att riksdagen genom att göra anslagsanvisningen förslagsvis kunde underlätta möjligheterna för arbetsmarknadsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna att motverka den i vissa trakter förefintliga vinterarbetslösheten bland lantarbetare. Med stöd härav har Kungl. Maj:t under nu löpande budgetår medgivit visst överskridande av anslaget för anordnande av kursverksamhet för friställd arbetskraft inom såväl skogsbruket som jordbruket.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 2 718 000 kronor.

[139] 29. Ersättning till domänverkets fond för utgifter för övertalig personal

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	370 900	368 993
1957/58	367 700	362 724
1958/59 (statsliggaren s. 893)	360 700	
1959/60 (förslag)	360 000	

Y r k a n d e. *Domänstyrelsen* (skr. 21/8 1958) hemställer, att anslaget uppföres med 360 000 kr. Detta innebär i jämförelse med innevarande budgetår en minskning med 700 kr. Av det äskade beloppet avser 7 600 kr. ersättningar, föranledda av 1934 års riksdags beslut (rskr. 265) att till in-
dragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet fr. o. m. den 1 januari 1935

överflytta 1 skogsskoleföreståndare och 1 skogsrättare, 23 300 kr. ersättningar, föranledda av 1937 års riksdags beslut (rskr. 257) att till indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet fr. o. m. den 1 januari 1938 överflytta viss personal vid domänverket och 329 100 kr. ersättningar till övertalig personal, bestående av särskilt redovisade f. d. befattningshavare vid domänverket.

Departementschefen

Då jag icke har något att erinra mot domänstyrelsens medelsberäkning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till domänverkets fond för utgifter för övertalig personal* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 360 000 kronor.

J. Lantmäteri- och kartväsendet**[140] 1. Lantmäteristyrelsen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	1 129 600	1 111 598
1957/58	1 160 500	1 169 343
1958/59 (statsliggaren s. 893) ...	1 348 200	
1959/60 (förslag)	1 372 900	

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 23/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 79 500 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Ökning eller minskning
1. Personalförstärkningar m. m.	
a) 1 byrådirektör Ae 24	+ 26 616
b) 2 kanslibiträden Ao 7	+ 25 848
c) 1 kanslibiträde Ae 7 och 1 kontorsbiträde Ae 5	+ 21 048
d) medel för avlöning av viss extra personal	+ 27 000
2. Personalminskningar	
a) 1 lantmätare Ae 21	— 22 788
b) 2 kontorsbiträden	— 23 280
3. Löneregleringar m. m.	
a) 1 kansliföreståndare (förste kansliskrivare) Ao 12 i st. f. kansliskrivare Ao 10 (Ae 11)	+ 840
b) 2 kontorister Ao 9 i st. f. kanslibiträden Ao 7	+ 2 808
4. Omräkning	
a) tjänstetidsbefordran	+ 1 300
b) ändrad reglerad befordringsgång	+ 570
c) löneklassuppflyttning	+ 11 000
d) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 8 500
	+ 79 462

M o t i v. I en allmän motivering till sina anslagsäskanden redogör lantmäteristyrelsen inledningsvis för den aktuella situationen inom lantmäteriet. Styrelsen erinrar först om att lantmäteriväsendets arbetsuppgifter och organisation i hög grad beröres av 1954 års fastighetsbildningskommittés arbete angående ny fastighetsbildningslagstiftning samt 1956 års lantmäterikommittés arbete rörande organisationen av den av lantmäteriväsendet

och kartverket bedrivna verksamheten. Styrelsen har ansett sig böra tills vidare begränsa sina anslagsäskanden till att avse sådana behov som såvitt nu kan förutses måste tillgodoses oberoende av det resultat de pågående utredningarna kan föranleda.

Styrelsen har i likhet med övriga verk anbefallts att närmare överväga och i anslutning till årets anslagsäskanden redovisa om och i vad mån det synes möjligt att genom överflyttning eller omfördelning av arbetsuppgifter successivt utbyta befattningar i reglerad befordringsgång för administrativ personal mot tjänster i mellangradskarriär eller mot högre biträdestjänster. Styrelsen har i anledning därav — i avvaktan på förut nämnda utredningar — ansett sig böra närmare beröra denna fråga beträffande arbetet inom styrelsens administrativa byrå samt beträffande viss serviceverksamhet på länslantmäterikontoren. Styrelsen hänvisar här till motiven i anslutning till lantmäteristyrelsens och lantmäteristatens avlörningsanslag. Det bör enligt styrelsen i detta sammanhang starkt understrykas att styrelsens högskoleutbildade personal icke är tillräcklig för lösandet av angelägna frågor rörande rationalisering av lantmäteriverksamheten och för fullgörandet av alla de arbetsuppgifter som hänger samman med den förestående lagstiftningen och den nya organisationen.

Lantmäteriets arbetsbalans har, anför styrelsen, sedan länge varit väsentligt högre än vad som kan anses önskvärt och rimligt ur arbetsorganisatorisk synpunkt. För många enheter inom distriktsorganisationen är arbetsbalansen så stor, att risk finnes för en allvarlig överansträngning och förslitning av personalen. Därjämte förorsakar rådande arbetsbalans en merbelastning genom det i stort sett improduktiva administrativa merarbete, som den ger upphov till.

Rörande de senaste årens utveckling i fråga om arbetsbalansen redovisar styrelsen, att ineliggande arbetsmängd uttryckt i arbetsmånader för all personal — med undantag för skiftesverksamheten i Kopparbergs län — den 1 januari 1958 uppgick till 15 333 månader mot 15 224 månader den 1 januari 1957 och 14 614 månader ett år tidigare.

Ehuru det är vanskligt att bedöma trenden och de årliga fluktuationerna i fråga om arbetsbalansen, anser styrelsen de redovisade uppgifterna tyda på en viss stegring på lång sikt. Det senaste årets utveckling synes icke utgöra något undantag från denna allmänna tendens, ehuru bedömningen försvåras av att en delvis ny uppskattningsmetodik utnyttjats vid den senaste uppskattningen. Balansuppgifterna bör enligt styrelsen ses mot bakgrund av arbetskraftstillgången uttryckt i arbetsmånader, vilken vid senaste årsskifte uppgick till omkring 12 900 månader.

Vid årsskiftet 1957/58 genomfördes en specialundersökning rörande arbetsbalansens sammansättning, som visade, att endast en mindre del av arbetsbalansen utgjordes av ärenden, som vid uppskattningstillfället vilade på grund av orsaker utanför lantmäteriets kontroll, t. ex. på grund av underställning i ägodelningsrätt e. d. För riket som helhet, skiftesorganisationerna i Kalmar, Kopparbergs och Norrbottens län undantagna, utgjordes så-

lunda 16,2 procent av arbetsmängden beträffande förrättningar och 12,1 procent av arbetsmängden avseende uppdrag av dylika ärenden.

Lantmätarna har så långt det varit möjligt vid sidan av handläggningen av sådana nytillkomna förrättningar, som oundgängligen måste klaras med hänsyn till bostadsförsörjningen m. m., sökt slutföra äldre förrättningar så snart som möjligt. Trots detta är ett mycket stort antal äldre förrättningar ännu icke avslutade.

Styrelsen anför, att de redovisade uppgifterna om arbetsbalansen visar, att denna otvetydigt är av sådan storlek och sammansättning att den ur allmänhetens och samhällets synpunkt motiverar en betydande ökning av lantmåteriets arbetskapacitet. Därtill kommer emellertid också den i statistiken icke synliga latent arbetsbalans, som ligger i det alltmer akuta behovet av förbättrad fastighetsindelning i bl. a. skogsmarken. Styrelsen erinrar i detta sammanhang om att enligt en i anslagsäskandena för innevarande år anmäld inventering förelåg ett trängande behov av fastighetsregleringar i fråga om en areal av storleksordningen 3,6 milj. hektar, till största delen skogsmark.

I anslagsskrivelsen anmäler styrelsen, att den genom förflyttningar, vilka i många fall för berörd personal framstått som mycket besvärande, sökt att inom ramen för tillgängliga resurser förstärka de hårdast arbetsbelastade enheterna inom distriktsorganisationen. Vidare anför styrelsen, att den strävat efter att höja arbetskapaciteten genom teknisk rationalisering, genom förenklingar i förrättningshandläggningen och genom fortbildning av personal. Framstegen i dessa avseenden har emellertid starkt motverkats av en fortgående åderlåtning av personalen. I början av juni 1958 förelåg således en rambrist av 19 lantmätare och 34 mätningstekniker jämfört med 15 lantmätare och 15 mätningstekniker ca 1 år tidigare. Därjämte föreligger en betydande brist på specialutbildad kontorsbiträdespersonal.

Styrelsen har övervägt de möjligheter som föreligger att öka utbildningskapaciteten beträffande ifrågavarande personalkategorier i sådan mån att nyss angivna personalbrist elimineras. En ökad intagning av antalet studerande vid avdelningen för lantmåteri vid tekniska högskolan skulle, enär utbildningen är 4-årig, på längre sikt kunna förbättra tillgången på lantmätare. Emellertid föreligger enligt styrelsen vissa risker för rekryteringsunderlaget till denna undervisning med hänsyn till lönesättningen för lantmätare. Särskilda åtgärder måste därför vidtagas för förbättring av lantmätarnas — och såsom av det följande framgår även av mätningsteknikernas — befordringsförhållanden. Mätningsteknikerutbildningens kapacitet har genom beslut vid årets riksdag fördubblats. Lantmåteristyrelsen uttalar i detta sammanhang att denna fördubbling av utbildningskapaciteten bör fortsättas under budgetåret 1959/60. En ytterligare utökning av kapaciteten synes styrelsen begränsas av det rekryteringsunderlag som förefinnes. Även med hänsyn till den anbefallda återhållsamheten i äskandena finner styrelsen det ej möjligt att nu organisera en ny utbildningsanstalt för tekniker i Östersund. Till denna fråga, vilken framfördes i de föregående år

avgivna äskandena, förklarar sig styrelsen vilja återkomma i ett senare sammanhang. I fråga om kontorsbiträdesutbildningen föreligger enligt styrelsens mening sådant rekryteringsunderlag, att goda förutsättningar finnes för en dubblering av den nuvarande kursen. Styrelsen framlägger också förslag i nämnda hänseende.

Någon möjlighet att under nästa budgetår eliminera bristen på personal genom de föreslagna utbildningsanordningarna föreligger enligt styrelsens mening icke. Mot bakgrunden härav har styrelsen sökt finna andra vägar att öka arbetskapaciteten hos lantmäteriet under nästkommande budgetår. En av dessa vägar är att genom viss kompletterande utbildning av mätningstekniker och kontorsbiträden möjliggöra att denna personal kan utnyttjas för mera kvalificerade arbetsuppgifter än hitintills varit möjligt. Oaktat att resultatet av vissa undersökningar av styrelsen i samarbete med statens organisationsnämnd och 1956 års lantmäterikommitté ännu ej redovisats, framstår såsom klart att en ökad kompetens hos tekniker och kontorsbiträden skulle underlätta sådan delegering av arbetsuppgifterna. En annan utväg ur rådande personalsvårigheter är att utnyttja personal med annan utbildning än lantmäteriutbildning, t. ex. skoglig utbildning, för fullgörande av vissa på lantmäteriet ankommande arbetsuppgifter. Stimulans av vissa förrättningsmän utanför lantmäteriorganisationen framstår också såsom en möjlighet att minska olägenheterna av lantmäteriets personalbrist. Vidare anser styrelsen att det under rådande förhållanden är utomordentligt angeläget att den inledda tekniska upprustningen av lantmäteriet fortsättes, att möjligheterna till teknisk service från centrala organ vidgas samt att resurser förefinnes för en fortlöpande verksamhet syftande till förenklingar av arbetsmetoderna. Styrelsen understryker slutligen att de i anslagsäskandena föreslagna åtgärderna begränsats till vad som i betraktande av lantmäteriväsendets arbetsbelastning och rådande personalsituation måste anses utgöra ett minimum. Någon mot utgiftsökningarna svarande nedskärning av andra, redan utgående anslagsbelopp har med hänsyn till arbetssituationen icke kunnat åstadkommas. Styrelsen framhåller dock att en stor del av utgifterna för lantmäteriväsendet återföres till statsverket genom den ersättning som utgår enligt lantmäteritaxan. Styrelsen erinrar om att denna taxa höjdes senast den 1 april 1958. Någon mera genomgripande överarbetning av taxan torde icke nu böra företagas med hänsyn till att 1956 års lantmäterikommittés ställningstagande synes böra avvaktas. Därest en höjning av lantmäteritaxan utöver den som företagits innevarande år senare skulle visa sig erforderlig avser styrelsen återkomma till denna fråga.

Styrelsen övergår härafter till motiven för sina förslag under styrelsens avlöningsanslag och anför inledningsvis bl. a. följande.

Lantmäteristyrelsen erhöll sin nuvarande organisation i anslutning till att lantmäteriväsendet år 1948 helt förstatligades. Under de 10 år som förflutit sedan dess har arbetsmängden hos styrelsen ökats i mycket betydande omfattning. En framträdande orsak till den ökade arbetsmängden är en-

ligt styrelsen den fortlöpande verksamheten för att åstadkomma förenklingar av arbetsmetoderna i lantmåteriverksamheten. Ökningen av arbetsuppgifterna har medfört att styrelsens personalresurser blivit otillräckliga och att en betydande arbetsbalans uppkommit. Förhållandena är nu sådana att tjänstemännen måste arbeta på övertid i en utsträckning som icke är försvarlig med hänsyn till de påtagliga risker för överansträngning och förslitning som föreligger.

Rörande arbetsförhållandena på styrelsens administrativa byrå anför styrelsen bl. a.

På byrån handlägges bl. a. ärenden rörande utfärdande, ändring eller upphävande av allmän författning, ärenden angående lantmåteripersonalens utbildning och fortbildning, styrelsens och underlydande staters organisation, personal och ekonomi, till styrelsens disposition ställda medel samt ärenden angående medel, som inflyter till styrelsen såsom ersättning för distriktspersonalens arbeten. Till belysande av ärendenas omfattning framhålles, att personalen i lantmåteriväsendet, exklusive städpersonal, uppgår till omkring 1 500, fördelad på omkring 200 organisationsenheter, att anslag på tillsammans över 30 milj. kr. innevarande budgetår disponeras av styrelsen samt att årligen omkring 10 milj. kr., fördelade på omkring 60 000 poster, inflyter till styrelsen. Antalet diarieförda ärenden uppgår till omkring 2 000 per år, antalet protokollförda beslut uppgår till omkring 2 500 per år samt antalet expeditioner överstiger 1 100 per år. Personalen på byrån uppgår f. n. till ett antal av 45, varav 8 högskoleutbildade.

Styrelsen erinrar om att styrelsen i anslagsäskandena för tidigare budgetår vid flera tillfällen understrukit, att arbetsbelastningen på administrativa byråns personal är utomordentligt stor och att personalramen är otillräcklig. På grund härav har en extra ordinarie byrådirektörstjänst å styrelsens landsbyrå sedan omorganisationen år 1948 i betydande utsträckning utnyttjats för arbeten åt administrativa byrån. Denna anordning har emellertid icke kunnat fortsätta med hänsyn till verksamheten på styrelsens landsbyrå. Redan under föregående budgetår visade det sig sålunda erforderligt att helt utnyttja nyssnämnda byrådirektörstjänst för landsbyråns arbetsuppgifter.

Styrelsen anför, att arbetsförhållandena på administrativa byrån är sådana, att personalen pressas på ett sätt som icke i längden kan fortgå. Byråchefen och byrådirektören har regelmässigt nödgats tillgripa övertidsarbete i synnerligen stor omfattning. Likartade förhållanden råder i viss utsträckning för övrig personal. Styrelsen anser det därför ofrånkomligt att utan uppskov vissa personalförstärkningar genomföres på byrån. Styrelsen framhåller dock, att det endast är fråga om partiella reformer, vilka icke längre bör uppskjutas och som icke heller synes föregripa pågående utredningar. En bidragande orsak till att styrelsen redan nu tar upp dessa åtgärder är, förutom det skärpta läget beträffande tillgången på lantmätare och arbetsläget på byrån, att styrelsen anbefallts att närmare överväga och i årets anslagsäskanden redovisa om och i vad mån det är möjligt att genom överflyttning eller omfördelning av arbetsuppgifter successivt utbyta befattningar i regelrad beföringssång för administrativ personal mot tjänster i en mellangradskarriär eller mot högre biträdestjänster.

Beträffande de särskilda yrkandena anför styrelsen följande.

1 a). Den föreslagna nya byrådirektörstjänsten, som placeras å administrativa byrån, är i främsta rummet avsedd för organisationsföredraganden. F. n. fungerar byråchefen å byrån såsom organisationsföredragande men arbetsbelastningen omöjliggör för denne att själv ägna önskvärd tid åt beredning av rationaliseringsfrågorna. Även den nuvarande ordinarie byrådirektören är alltför arbetstyngd för att vid sidan av sina övriga viktiga arbetsuppgifter medhinna uppgiften såsom organisationsföredragande. De på byrån tjänstgörande lantmätarna tillhör distriktsorganisationen och inkallas för tjänstgöring å styrelsen för i regel 1 eller 2 år, varefter de återgår till tjänstgöring i distriktsorganisationen. Ej heller dessa kan därför utnyttjas som organisationsföredragande.

Vidare avses den föreslagna byrådirektören skola handlägga frågor rörande instruktion och arbetsordning samt utbildning och fortbildning av personalen. För beredning av icke rutinbetonade frågor av dessa slag har styrelsen under senare år måst anlita befattningshavare ur distriktsorganisationen. Ett sådant förfarande, som i och för sig är lämpligt för frågor av engångsnatur, blir relativt dyrbart för statsverket och stör dessutom arbetet inom de enheter, varifrån arbetskraften lånas. Denna utväg bör därför icke tillämpas då det gäller arbetsuppgifter, som faller inom ramen för vad som normalt bör ankomma på en administrativ byrå.

Merkostnaderna för statsverket för den föreslagna nya byrådirektörstjänsten blir enligt styrelsen begränsade. På sätt framgår av det följande torde inrättandet av denna nya tjänst i förening med vissa samtidigt föreslagna ändringar i arbetsfördelningen medge att en av de 2 lantmätartjänsterna på lång sikt kan indragas (p. 2 a)). Samtidigt minskas också behovet att för nu berörda ärenden anlita befattningshavare ur distriktsorganisationen.

1 b). Tjänsterna motiveras främst av en ökad delegering av uppgifter till biträdespersonal. En förutsättning härför är, att tjänstemännen kan påräknas stanna kvar i styrelsen under längre tid, så att den av dem förvärvade rutinen kan tillgodogöras. För att icke föregripa pågående utredningar och i avvaktan på erfarenheter av redan påbörjad ärendedelegering har styrelsen nu förutom förstärkningarna på kamrerarkontoret (p. 1 c)) endast föreslagit 2 kanslibiträdestjänster som ersättning för 2 tjänster i befordringsgången. Med hänsyn till att flera tjänster skulle kunna ifrågakomma har styrelsen icke velat binda de nya tjänsterna till viss plats eller till viss byrå. Då styrelsen utgår från att tjänsterna kommer att tillsättas med innehavare av ordinarie kontorsbiträdestjänster på styrelsen föreslår styrelsen, att de nya tjänsterna inrättas såsom ordinarie tjänster och att 2 ordinarie tjänster i lönegrad A 5 indragas (p. 2 b)).

1 c). Styrelsen har tidigare vid olika tillfällen begärt personalförstärkningar vid styrelsens kamrerarkontor, där här föreslagna tjänster avses placerade. Behovet av dylik förstärkning har enligt styrelsens mening ytterligare styrkts sedan från årsskiftet 1957/58 ärenden angående lokalfrågor och från den 1 juli 1958 även upphandlingsärenden successivt överförts till

kamrerarkontoret. Styrelsen räknar med att genom denna omfördelning minska behovet av för kontorstjänstgöring inkallade lantmätare. Under förutsättning att en del av det mest kvalificerade lantmätararbetet övertages av den föreslagne nye byrådirektören samt att den föreslagna förstärkningen av kamrerarkontoret kommer till stånd synes en av de 2 på byrån tillfälligt tjänstgörande lantmätarna kunna avvaras (p. 2 a)).

1 d). Kraven på styrelsen kommer att under viss tid ökas i samband med att utredningarna om ny fastighetsbildningslagstiftning och om eventuell omorganisation framlägger sina förslag. En tillfällig förstärkning av styrelsens resurser erfordras för den skull. Därest omorganisationen och den nya lagstiftningen skall kunna genomföras utan allt för stort dröjsmål, bör de på styrelsen ankommande uppgifterna förberedas i god tid. Styrelsen har på grund härav i vissa avseenden börjat visst förberedelsearbete inom ramen för tillgängliga resurser. För innevarande budgetår disponerar styrelsen 22 000 kr. för utredningsuppgifter av tillfällig natur. Med hänsyn till arbetenas önskvärda omfattning under budgetåret 1959/60 blir detta belopp dock enligt styrelsen helt otillräckligt. Styrelsen hemställer därför om en ökning av anslaget med 27 000 kr., varvid det nuvarande anslaget å 22 000 kr. samt visst belopp därutöver beräknas åtgå för experter medan återstoden, eller ett belopp motsvarande lönen för 3 extra biträden i befordringsgången (Ag 3), erfordras för biträdeshjälp.

2. Minskningen förutsätter de under 1 a), 1 b) och 1 c) angivna personalförstärkningarna. Om dessa förstärkningar ej erhålles, kan de föreslagna minskningarna icke genomföras.

3 a). Uppflyttningen avser tjänsten såsom föreståndare för administrativa byråns kansli. Denna är nu placerad i lönegrad Ao 10, men innehavaren har genom tjänstetidsbefordran erhållit personlig tjänst i lönegrad Ae 11. Styrelsen påpekar, att ifrågavarande tjänst varit oförändrad under lång tid. Den fanns långt före 1948 års omorganisation och den nuvarande innehavaren erhöll tjänsten redan år 1936. Efter år 1948 har de med tjänsten ursprungligen förenade göromålen successivt ökat i antal samtidigt som en sovring har skett så att de mest ansvarsfyllda uppgifterna bibehållits, medan vissa mera rutinbetonade uppgifter överflyttats till andra tjänstemän. Förutom övervakning, ledning och arbetsfördelning beträffande administrativa byråns skrivarbete åligger det tjänstinnehavaren att i stor utsträckning uppsätta koncept till och föra styrelsens protokoll, att bevaka att rapporter avgives i föreskriven tid och att pensionsansökningar m. m. ingives och vidarebefordras. Därjämte åligger det tjänstinnehavaren att självständigt föra sakregister över byråns expeditioner, vilket med hänsyn till att ärendena är av sinsemellan olika karaktär ställer stora krav på insikter i ett flertal ämnesområden. Vidare för tjänsteinnehavaren kortregister upplagande anställningsförhållanden, tjänstgöringsplacering, ledigheter m. m. för all personal i lantmåteriväsendet.

3 b). Förslaget har tidigare framförts i styrelsens anslagsäskanden 1955 och 1956 (IX ht 1956 s. 438 p. 2 c) och 1957 s. 490 p. 3).

Utöver tidigare motivering anför styrelsen, att under senaste år kvalificerade arbetsuppgifter successivt delegerats till personalavdelningens biträden särskilt i fråga om anslagsäskandena i avseende på avlöningsanslagen. Styrelsen framhåller, att inrättandet av kontoristtjänster för ifrågavarande arbetsuppgifter icke föregriper en eventuell omorganisation av lantmäteriväsendet, när dessa uppgifter under alla förhållanden bör handhavas centralt av lantmäteristyrelsen och anledning saknas att antaga, att uppgifternas omfattning i framtiden kommer att minska.

4. Ökningarna är av automatisk natur.

Y t t r a n d e. *Statens lönenämnd*, som haft att avgiva utlåtande såvitt angår p. 3 b) under förevarande anslag, d. v. s. uppflyttning av 2 tjänster som kanslibiträden i Ao 7 till kontorister i Ao 9, anför, att nämnden, som under hand inhämtat närmare upplysningar rörande arbetsuppgifterna för biträdespersonalen å lantmäteristyrelsens administrativa byrås personalavdelning, delar styrelsens uppfattning, att arbetsuppgifterna för de 3 biträdena med nuvarande arbetsfördelning är likvärdiga. Nämnden anser emellertid, att högre löneställning än som kontorist icke är motiverad av förekommande göromål. Nämnden har alltså icke något att erinra mot förslaget om uppflyttning av de 2 kanslibiträdestjänsterna till tjänster som kontorist men föreslår, att tjänsten som kansliskrivare nedflyttas till kontoristtjänst. 4 ledamöter av lönenämnden har dock ansett, att nämnden bort föreslå uppflyttning av de 2 kanslibiträdestjänsterna till tjänster som kansliskrivare.

Departementschefen

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor tillstyrker jag lantmäteristyrelsens förslag om uppflyttning av 2 kanslibiträdestjänster i Ao 7 å administrativa byråns personalavdelning till tjänster som kontorister i Ao 9. Samtidigt bör emellertid, som chefen för civildepartementet ävenledes anfört, den vid samma avdelning befintliga kansliskrivartjänsten i Ao 10 i enlighet med statens lönenämnds förslag utbytas mot en ordinarie kontoristtjänst. Intill dess vakans uppstått å kansliskrivartjänsten torde densamma böra vara uppförd å övergångsstat. Riksdagens bemyndigande torde inhämtas till att vidtaga de av omförmälda förslag föranledda ändringarna i personalförteckningen för lantmäteristyrelsen. Angivna löneregleringar medför en kostnadsökning med 2 800 kronor för nästa budgetår.

I anslutning till de av lantmäteristyrelsen föreslagna personalförstärkningarna vill jag förorda, att tills vidare en byrådirektörstjänst i Ag 24 skall finnas inrättad på administrativa byrån för handhavande i första hand av frågor rörande rationalisering av lantmäteriadministrationen för effektivast möjliga utnyttjande av tillgänglig personal och utrustning ävensom rörande förenklningar, inom ramen för gällande lagstiftning, av det tekniska förrättningsförfarandet. Den nya tjänstens innehavare bör vidare syssla med sådana inom styrelsen förekommande organisatoriska spørsmål, som hör samman med det pågående utredningsarbetet inom 1954 års fastighetsbildnings-

kommitté och 1956 års lantmäterikommitté. Vid inrättandet av den föreslagna befattningen bör en å lantmäteristatens personalförteckning upptagen lantmätartjänst i Ae 21 samtidigt indragas. För bestridande av merkostnaderna för byrådirektörstjänsten bör styrelsen taga i anspråk för avlöande av icke-ordinarie personal vid densamma tillgängliga medel. Någon ytterligare medelsanvisning för den förordade personalförstärkningen skall sålunda icke erfordras.

I övrigt vill jag endast föreslå en uppräknig av anslaget med i runt tal 21 900 kronor till följd av tjänstetidsbefordran, reglerad befordringsgång och löneklassuppflyttningar samt för kompensation för höjda folkpensionsavgifter.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat 700 100 (+10 500) kronor;
arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 1 800 (oförändrat) kronor;
avlöningar till icke-ordinarie personal 472 100 (+ 3 700) kronor;
rörligt tillägg 190 700 (+ 2 300) kronor;
kompensation för höjda folkpensionsavgifter 8 200 (ny post) kronor.

Anslaget uppföres alltså med 1 372 900 (+ 24 700) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för lantmäteristyrelsen, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för lantmäteristyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	700 100
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	1 800
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	472 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	190 700
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	8 200

Summa kronor 1 372 900

c) till *Lantmäteristyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 372 900 kronor.

[141] 2. Lantmäteristyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	133 200	149 270
1957/58	138 300	128 885
1958/59 (statsliggaren s. 894)	162 800	
1959/60 (förslag)	152 300	

Y r k a n d e. *Lantmäteristytrelsen* (skr. 23/8 1958) föreslår, att anslaget minskas med 5 000 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Utgifter		Anslag	Ökning eller minskning
	1956/57	1957/58	1958/59	
1. Publikationstryck	21 294	553	17 000	— 10 000
2. Kostnader vid inspektioner . .	—	—	500	—
3. Kostnader för viss försöksverksamhet	—	—	—	+ 5 000
				— 5 000

M o t i v. 1. För innevarande budgetår har till publikationstryck anvisats 17 000 kr., varav 10 000 kr. avser tryckning av anvisningar till ny mätningsskuggörelse. Den redovisade anslagsbelastningen för budgetåret 1957/58 återger icke de verkliga utgifterna, då tryckningen av ny arbetsordning för distriktsorganisationen m. m. icke kunnat slutföras före budgetårsskiftet. Summan av vid budgetårsskiftet icke levererade och betalda beställningar utgör ca 5 800 kr.

2. Styrelsen hemställer, att anslagsposten upptages med oförändrat belopp.

3. Den av styrelsen bedrivna rationaliseringsverksamheten förutsätter, att vissa begränsade försök utföres. Så t. ex. kräver utarbetandet av nya program för beräkningar på matematikmaskin att provkörning av programmen verkställas. Därvid måste bl. a. hyran för matematikmaskinen och kostnaderna för stansningsarbetet betalas. Hittills har försök av detta och liknande slag skett i anslutning till aktuella uppdrag, varvid kostnaderna påförts uppdragen. Styrelsen anser detta vara en nödfallsutväg, förknippad med åtskilliga nackdelar. Bl. a. försenas de enskilda uppdragen genom försöken, då programmen måste utarbetas under arbetets gång och korrigeringar och omkörningar företagas. Vidare anför styrelsen, att motsvarande behov av att i begränsad omfattning företaga försök föreligger i många andra fall. Styrelsen hemställer för den skull, att särskilda medel för bestridande av kostnader av expensnatur förenade med rationaliseringsverksamheten anvisas under ifrågavarande anslag samt redovisas som särskild delpost av förslagsnatur.

Departementschefen

Lantmäteristytrelsens förslag att särskilda medel för bestridande av kostnaderna för viss försöksverksamhet under det pågående rationaliseringsarbetet inom lantmäteriväsendet skall anvisas å en ny post under detta anslag kan jag icke biträda utan förordar att berörda utgifter får, i den mån de bör falla under omkostnadsanslaget, täckas med tillgängliga medel under vederbörande anslagsposter.

Anvisade medel under anslagsposten till kostnader vid inspektioner har icke behövt tagas i anspråk under senare år, varför jag ej finner skäl före-

slå dylik medelsanvisning för nästa budgetår. Anslagsposten i fråga, som för närvarande är uppförd med 500 kronor, bör utgå. Därest kostnader uppkommer för angivna ändamål, torde desamma i fortsättningen böra bestridas från anslagsposterna till reseersättningar respektive övriga expenser.

I enlighet med lantmäteristyrelsens förslag bör anslagsposten till publikationstryck minskas med ett belopp av 10 000 kronor, motsvarande ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp. I övrigt vill jag föreslå, att anslagsposten till reseersättningar minskas med 5 000 kronor, medan delposten till bränsle, lyse och vatten uppräknas med samma belopp.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med 152 300 kronor, vilket innebär en minskning med 10 500 kronor i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteristyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 152 300 kronor.

[142] 3. Lantmäteristyrelsen: Kartlagingsarbeten

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	105 500	107 730	11 663
1957/58	107 500	110 187	8 976
1958/59 (statsliggaren s. 894) .	114 000		
1959/60 (förslag)	112 500		

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 23/8 1958) hemställer, att anslaget uppräknas med 34 000 kr. Innevarande budgetår disponerar styrelsen utöver det anvisade beloppet å 114 000 kr. även 2 000 kr. av vid utgången av senaste budgetåret förefintlig reservation å anslaget eller tillhoppa 116 000 kr. Motsvarande belopp under föregående budgetår utgjorde 113 000 kr. Ökningen har beräknats i enlighet med följande uppställning.

	Ökning eller minskning
1. <i>Personalförstärkningar</i>	
a) 1 arkivbiträde Ag 10	+ 12 900
b) extra personal	+ 5 700
2. <i>Omkostnadsökning</i>	
Förbrukningsmateriel	+ 550
3. <i>Omräkning</i>	
a) Löneklassuppflyttning, reglerad befördringsgång	+ 1 650
b) Utfyllnad av vakanser	+ 16 300
c) Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 900

	Ökning eller minskning
d) Under budgetåret 1958/59 av reservationsmedel täckta kostnader.....	+ 2 000
e) Ianspråktagande av reservationsmedel under budgetåret 1959/60.....	— 6 000
	+ 34 000

Motiv. 1 a). Styrelsen hemställer om att få förstärka den centrala kartlagningsavdelningsverksamheten med arkivbiträde med speciell kompetens. Ett bidragande skäl härtill är, anför styrelsen, att kartlagning förutsätter speciell teknik och erfarenhet, som endast kan förvärfvas på ett fåtal arbetsplatser inom landet. Även om den nuvarande föreståndaren för kartlagningsverksamheten, vilken svarar för undervisningen i detta ämne inom lantmäteriet och själv verksamt bidragit till utvecklingen av den nu inom lantmäteriet tillämpade tekniken, icke uppnår pensionsperiodens undre gräns förrän 1965, är det angeläget att han redan nu får till en kvalificerad medhjälpare vidarebefordra den erfarenhet om kartlagning, som han förvärvat.

1 b). Det starkt förslitna äldre kartmaterialet, vilket med hänsyn till dess betydelse för redovisningen av fastighetsindelningen enligt styrelsen är oersättligt, har under senare år ytterligare försämrats i samband med de stora utredningsarbeten, som erfordras för bl. a. ekonomiska kartor och för vattenregleringar. Bl. a. har överlantmätaren i Norrbottens län hemställt om extra personal för att råda bot på de värsta skadorna. Styrelsen hemställer, att medel anvisas för anställning av tillfällig arvodesanställd personal härför. Det föreslagna beloppet har beräknats ungefär motsvara 2/3 heltidsanställd tjänsteman i lönegrad A 3.

2. Den föreslagna ökningen är betingad av prisstegringar och den begärda personalförstärkningen.

3 a). Denna ökning är av automatisk karaktär.

3 b). Från nu ifrågavarande anslag har under en följd av år avlönats 13 befattningshavare. På grund av svårigheter att finna kompetenta ersättare för att täcka uppkomna vakanser, har reservationer uppkommit, som medfört, att anslagsäskandena begränsats. Anslaget för budgetåret 1958/59 täcker endast avlöningskostnaderna för 11 av de 13 tjänsterna. Med hänsyn till behovet av kartlagning anser sig styrelsen böra vidtaga förnyade åtgärder för att söka fylla de uppkomna vakanserna och för den skull hemställa om därför erforderlig höjning av anslaget. De 2 vakanta tjänsterna, beräknade i lönegrad Ag 1, motsvarar därvid 16 250 kr.

3 c). Beloppet har beräknats motsvara ca 0,7 procent av lönebeloppet.

3 d) och e). Vid ingången av innevarande budgetår fanns å ifrågavarande anslag en reservation av ca 9 000 kr. Härav beräknas en mindre del komma att tagas i anspråk för kostnader hänförliga till föregående budgetår, varjämte 2 000 kr. får tagas i anspråk under innevarande budgetår. Styrel-

sen föreslår att återstående reservation, beräknad till 6 000 kr., får tagas i anspråk under nästa budgetår.

I detta sammanhang föreslår styrelsen, att de i anslagsberäkningen upptagna posterna för avlöningar till särskilt anställd kartlaggningspersonal och avlöningar till timanställd personal sammanslås till en enda post, benämnd avlöningar.

Departementschefen

Den av lantmäteristyrelsen föreslagna förstärkningen av sådan personal, som har att syssla med kartlaggningsarbeten, kan jag icke tillstyrka. Ej heller kan jag förorda, att medel nu anvisas för utfyllnad av uppkomna vakanser. Det må i sammanhanget erinras om de möjligheter som föreligger för styrelsen att för berörda slag av arbeten anlita arkivarbetare, vilka avlönas med medel, som disponeras av arbetsmarknadsstyrelsen.

Förslaget om höjning av anslagsposten till förbrukningsmateriel kan jag ej biträda. Däremot bör anslaget till följd av löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång ökas med 1 700 kronor. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter bör vidare anvisas 800 kronor. På grund av möjligheten att taga i anspråk förefintlig reservation under anslaget bör det samma å andra sidan nedräknas med 4 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteristyrelsen: Kartlaggningsarbeten* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 112 500 kronor.

[143] 4. Lantmäteristaten: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	19 867 000	20 807 454
1957/58	21 005 000	22 383 628
1958/59 (statsliggaren s. 895)	24 496 600	
1959/60 (förslag)	24 908 100	

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 23/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 1 041 500 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Ökning eller minskning
1. <i>Personalförstärkningar m. m.</i>	
a) 1 jägmästare Ag 24	+ 26 600
b) 7 skogstekniker Ae 13	+ 98 300
c) 1 matematiker Ag 15	+ 16 700
d) 9 kansliskrivare Ae 10	+ 112 700
e) 15 kontorister Ao 9	+ 168 700
f) 4 biträden (stereooperatörer) Ag 7	+ 44 300

	Ökning eller minskning
g) 4 extra biträden (stereooperatörer) i lönegrad motsvarande befordringsgången för specialutbildad biträdespersonal	+ 39 900
h) ersättning till kontorsbiträdespraktikanter	+ 100 000
2. <i>Personalminskningar</i>	
5 biträden i kontorstjänst	— 56 400
3. <i>Löneregleringar</i>	
a) 41 kanslibiträden Ao 7 i st. f. Ao 5 (Ae 7) varjämte 6 kanslibiträdestjänster på övergångsstat i lönegrad Ao 7 återföres på stat i st. f. lika många icke-ordinarie tjänster i befordringsgången	+ 3 500
b) 1 kontorist Ae 9 i st. f. Ag 9	—
c) 1 materialförvaltare Ao 10 i st. f. Ao 9	+ 800
4. <i>Omräkning</i>	
a) 35 mätningstekniker Ae 13 i st. f. Ae 11	+ 28 100
b) lönekostnader för av 1958 års riksdag inrättade vägmästar-tjänster	+ 100 000
c) tjänstetidsbefordran	+ 37 300
d) ändrad befordringsgång för specialutbildade kontorsbiträden ..	+ 71 700
e) reglerad befordringsgång	+ 31 000
f) löneklassförändringar	+ 65 300
g) <u>komensation för höjda folkpensionsavgifter</u>	<u>+ 153 000</u>
	+ 1 041 500

5. Styrelsen hemställer, att biträden, som äger av styrelsen godtagen stereooperatörutbildning, skall vid tjänstgöring såsom stereooperatör tillförsäkras en löneställning, som utan att bestämmelserna i övrigt om reglerad befordringsgång göres tillämpliga, minst motsvarar löneställning för viss kartritningspersonal enligt den för denna personal gällande befordringsgången.

6. Därjämte hemställer styrelsen om sådan ändring i föreskrifterna angående ersättning till lantmätarpraktikanter att till dessa under de första 6 månaderna må utgå arvode om högst 300 kr. för månad och att den nuvarande begränsningen av till dem utgående resekostnadsersättning och traktamente slopas.

M o t i v. 1 a). Kungl. Maj:t har den 16 maj 1958 bemyndigat lantmäteristyrelsen att tills vidare intill den 1 juli 1959 disponera under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal i avlöningsstaten för lantmäteristaten anvisade medel för anlitande av skoglig expertis. Styrelsen anför, att fastighetsreglering under senare år alltmer framstått såsom en nödvändig åtgärd för att åstadkomma bättre förutsättningar för ett ändamålsenligt skogsbruk inom en mycket betydande del av landets skogsmarker. Re-

dan de fastighetsregleringar, som pågår, berör mycket stora värden och åtgärderna för att uppskatta och värdera den mark och ståndsskog, som går i byte mellan olika ägare, blir både omfattande och svåra. För den skull har inom distriktsorganisationens centralkontor avdelats viss personal med uppgift att — förutom att lämna visst biträde åt styrelsens landsbyrå — betjäna förrättningsverksamheten både med löpande service och genom att fortlöpande utveckla arbetsmetoderna och förbättra det statistiska värderingsunderlaget. Den skogligen expertis, som styrelsen bemyndigats anlita, måste därvid få en central ställning. Styrelsen anser behovet av denna expertis komma att kvarstå i vart fall de närmaste 3 åren och föreslår därför, att en tjänst såsom extra jägmästare inrättas avsedd för centralkontoret. Med hänsyn till att innehavaren av tjänsten måste besitta såväl framstående teoretiska kunskaper som praktisk erfarenhet och förmodligen att självständigt handha uppskattnings- och värderingsförfaranden bör tjänsten placeras i lägst lönegrad A 24.

1 b). Beträffande motiveringen till förslaget under denna punkt torde i huvudsak få hänvisas till föregående års statsverksproposition (IX ht s. 510 p. 1 b)).

1 c). Tillkomsten av de nya elektroniska räknemaskinerna har möjliggjort en begränsning av det manuella beräkningsarbetet vid vissa geodetiska och fotogrammetriska arbeten inom lantmäteriet. Inom distriktsorganisationens centralkontor har sedan flera år tillbaka organiserats en beräkningsteknisk avdelning, som har att för lantmäteriets behov utarbeta program för matematikmaskinberäkning samt att ombesörja de beräkningsuppdrag, som lämnas från distriktsorganisationen. Avdelningen begagnar sig därvid av matematikmaskinnämndens elektroniska maskin (BESK). Den beräkningstekniska avdelningen står under ledning av en lantmätare i lönegrad A 24, som till sitt förfogande — förutom viss biträdespersonal — tidvis haft en yngre lantmätare. Det har emellertid varit svårt att varaktigt förordna yngre lantmätare på centralkontoret både med hänsyn till bristen på lantmätare och med hänsyn till önskvärdheten att bereda dessa förrättningspraktik. Sedan någon tid tillbaka saknar beräkningsavdelningen således biträdande lantmätare.

Det är enligt styrelsen icke möjligt för den lantmätare, som förestår beräkningsavdelningen, att samtidigt hinna att utarbeta nya beräkningsprogram och att ensam leda och övervaka avdelningens löpande arbete. Det är emellertid nödvändigt att de arbetsförenklingar, som möjliggöres av utnyttjandet av matematikmaskinen, tillvaratages. För den skull fordras, att beräkningsavdelningen tillföres en medhjälpare med erforderlig teoretisk utbildning för att under avdelningschefens ledning kunna utarbeta program samt leda och övervaka det löpande beräkningsarbetet. Bristen på lantmätare har gjort, att styrelsen ansett sig böra undersöka möjligheten att vid beräkningsavdelningen anställa en högskoleutbildad matematiker. Anordningen synes böra provas redan innevarande budgetår. Styrelsen har därvid utgått från att vederbörande bör intill dess utfallet av försöket kan över-

blickas beredas anställning som extra tjänsteman med lön motsvarande den för civilingenjörer gällande befordringsgången.

1 d). Styrelsen har under senare år och senast föregående år framfört förslag om en vidgad arkivservice från länskontorens sida gentemot distriktsorganisationen. För att möjliggöra detta har styrelsen ansett det erforderligt att kansliskrivartjänster inrättades vid de större länslantmäterikontoren (IX ht 1956 s. 450—451, 1957 s. 497—498 och 1958 s. 510—511). Styrelsen har i nämnda anslagsäskanden bedömt behovet av nya kansliskrivartjänster för detta ändamål till 15. Hittills har 6 tjänster av detta slag inrättats, varav 3 fr. o. m. budgetåret 1957/58 och 3 fr. o. m. innevarande budgetår.

Styrelsen framhåller, att inrättandet av nu berörda kansliskrivartjänster för arkivservice, genom att de minskar behovet av lantmätarnas forskningsresor för arkivundersökningar, ligger i linje med den effekt som eftersträfvats genom utbyte av amanuens tjänster mot tjänster i mellangrader. Därtill kommer att vid de pågående organisationsundersökningarna i Hudiksvallsregionen de påtagliga fördelarna av att länskontoren kan lämna arkivservice gentemot distriktsorganisationen ytterligare bestyrkts.

Med hänvisning till det anförda hemställer styrelsen, att ytterligare 9 tjänster såsom kansliskrivare i lönegrad Ae 10 inrättas för länskontorens arkivserviceverksamhet åt distriktsorganisationen.

1 e) och 2. I distriktsorganisationen har successivt inrättats 166 kontoristtjänster i lönegrad A 9, avsedda för vissa kvalificerade arbetsuppgifter. Härmed har åsyftats att säkerställa tillgång till kontorspersonal med förmåga att självständigt svara för viktiga göromål.

Kontoristtjänsterna inrättades till en början för lantmåteridistriktet och de särskilda skiftesorganisationerna i Kopparbergs län. Fr. o. m. innevarande budgetår har också 10 kontoristtjänster inrättats för att tillgodose de enheter inom distriktsorganisationen, som förestås av förfogandelantmätare. Antalet sådana enheter, vilka är avsedda att bestå på längre sikt, beräknade lantmåteristyrelsen vid föregående års anslagsäskanden till 25. Av dessa enheter kan därför f. n. 15 icke tilldelas kontorist. Styrelsen anser det angeläget, att kontoristtjänster inrättas även för dessa 15 förfogandeenheter, som beräknas bestå på lång sikt.

Förslaget att antalet biträdestjänster i befordringsgången minskas med 5 sammanhänger med förenämnda förslag angående 15 nya kontoristtjänster. Förutsättningen för minskningen är således bl. a. att de nu äskade kontoristtjänsterna tillskapas. Genom att den föreslagna minskningen begränsats till 5 ökas sammanlagda antalet biträden i kontorstjänst med 10. Motivet härför är, att överföringen av arbetsuppgifter från tjänstemän med högre till tjänstemän med lägre kompetens medför ett ökat behov av biträden i kontorstjänst. Med hänsyn till den anbefallda återhållsamheten och till angelägenheten av att icke föregripa pågående utredningsarbete har styrelsen dock ansett sig böra begränsa ökningen till här förutsatta 10 tjänster. Av de förefintliga 166 kontoristtjänsterna är 52 ordinarie och 114 extra ordinarie.

Enär kontoristtjänsterna i stor utsträckning f. n. är sluttjänster, bör enligt lantmäteristyrelsens mening ett relativt stort antal av dessa tjänster vara ordinarie. Med hänsyn därtill yrkar styrelsen, att samtliga nu föreslagna 15 tjänster göres ordinarie.

1 f), g) och 5. De stereooperatörer, som erfordrats för den fotogrammetriska kartframställningen vid distriktsorganisationens centralkontor, har tidigare rekryterats ur mätningsteknikerkåren. Stereooperatörerna har således haft mätningsteknikerutbildning, i regel flerårig praktik av mättningsarbete inom distriktsorganisationen samt fotogrammetrisk specialutbildning. I och med att de fotogrammetriska mätmetoderna kommit i bruk inom andra grenar av statsförvaltningen och samtidigt ett antal privata firmor för fotogrammetrisk verksamhet uppstått, har de mätningstekniker som utbildats till stereooperatörer, erbjudits bättre avlönade tjänster utanför lantmäteriet. Samtliga, så när som på en enda i ledande ställning, har också lämnat lantmäteriet.

Avtappningen från lantmäteriet av stereooperatörer har ställt lantmäteriet inför uppgiften att nyutbilda stereooperatörer för att hålla den fotogrammetriska verksamheten i gång. Bristen på mätningstekniker i förening med det allmänna önskemålet att icke för en uppgift utnyttja högre kvalificerad personal än som är erforderligt har lett till tanken på en differentiering av stereopersonalen. På försök har styrelsen således anställt biträden utan mätningsteknikerutbildning, vilka inom centralkontoret utbildats för rutinnässigt arbete i stereoinstrument. Arbetet i instrumenten har därvid letts och övervakats av en kvalificerad fotogrammetriker. I samråd med andra statliga verk har också en kurs för utbildning av stereooperatörer hållits. Styrelsen anför, att erfarenheterna av de hittills verkställda försöken är goda. Det torde dock ännu vara för tidigt att slutligt taga ställning till hur tillgången på stereooperatörer skall tryggas för framtiden samt till hur denna nya biträdeskategori organisatoriskt och lönemässigt bör inordnas i distriktsorganisationen. Det är emellertid uppenbarligen angeläget, att denna personalkategori redan nu beredes sådana avlöningsförmåner, att de kan bibehållas vid lantmäteriet.

Till en början förefaller det styrelsen uppenbart, att de, som genomgått specialutbildning för stereooperatörer, minst bör tillförsäkras en lönesättning motsvarande den för specialutbildad biträdespersonal vid årets B-riksdag anlagda befordringsgången (SFS 1958: 409). Denna befordringsgång är emellertid otillräcklig för att erbjuda de skickligaste av de hittills utbildade stereooperatörerna en löneställning, som svarar mot det arbete de presterar. En nyutbildad mätningstekniker blir enligt de fr. o. m. innevarande budgetår gällande reglerna såsom mätningsteknikeraspirant placerad i lönegrad Af 9. Med hänsyn därtill bör de sist berörda stereooperatörerna kunna under budgetåret 1959/60 påräkna lön minst efter löneklassen A 7. Den reglerade befordringsgången bör sålunda icke formellt göras tillämplig på denna personalkategori då de villkor, som gäller för inplacering i denna befordringsgång, lätt kan hindra en med hänsyn till arbetets art rimlig lönesättning. Därest

erfarenheterna av denna nya personalkategori i fortsättningen liksom hittills blir goda bör frågan om deras inplacering i lönegrad på nytt prövas i anslutning till anslagsäskandena för budgetåret 1960/61 eller ock i anslutning till de förslag som 1956 års lantmäterikommitté kan komma att framlägga.

Då anlitaandet av denna nya personalkategori icke synes böra medföra en minskning av det medgivna antalet mätningsteknikertjänster eller för annan biträdespersonal avsedda tjänster bör avlöningsanslaget uppräknas med det lönebelopp som erfordras för 8 extra biträden av detta slag, varav 4 i löneklass A 5 och 4 i löneklass A 7.

1 h) och 6. Enligt Kungl. brev den 18 november 1953 må till lantmätarpraktikant, som avlagt studentexamen, utgå resekostnadsersättning och traktamente enligt klass C allmänna resereglementet, dock till ett sammanlagt belopp av högst 300 kr. för månad. Efter tjänstgöring under minst 6 månader må lantmäteristyrelsen vid behov anställa lantmätarpraktikant såsom extra mätningstekniskt biträde i lönegrad Ag 5. Resekostnadsersättning och traktamente utgår även i detta fall med högst 300 kr. för månad. För praktikant, som är ordinarie studerande vid tekniska högskolans avdelning för lantmäteri, gäller under vissa villkor att anställning i lönegrad Ag 5 kan ske utan föregående tjänstgöring som lantmätarpraktikant. Angående resekostnadsersättning och traktamente gäller dock samma föreskrifter som i övriga fall.

Till mätningsteknikerpraktikant må utgå arvode om högst 300 kr. per månad (IX ht 1958 s. 537). Till sådan praktikant utgår resekostnadsersättning och traktamente enligt bestämmelserna i allmänna resereglementet.

Med hänsyn till angelägenheten av att rekryteringen till lantmätarbanan stimuleras samt under beaktande av de avlöningsförmåner, som må tillerkännas mätningsteknikerpraktikant, anser styrelsen det skäligt att avlöning generellt må utgå till lantmätarpraktikant även under de första 6 månaderna. Avlöningen bör lämpligen utgå i form av arvode, vilket i likhet med vad som gäller beträffande mätningsteknikerpraktikant bör begränsas till högst 300 kr. för månad. Enligt styrelsens mening är det dessutom mindre lämpligt, att till lantmätarpraktikant utgående resekostnadsersättning och traktamente begränsats. Någon uppräkning av medelsbehovet för lantmätarpraktikanter torde icke erfordras på grund av nu framförda förslag.

Formellt ställes inga krav på praktik för inträde vid kontorsbiträdesutbildningen. Hittills har emellertid på grund av konkurrensen en relativt lång praktik fordrats. I de fall denna förvärvats inom lantmäteriet har i regel den första praktiktiden varit oavlönad. Med hänsyn till bristen på specialutbildad biträdespersonal i lantmäteriväsendet har emellertid arvodesanställd extrapersonal utan sådan utbildning måst anlitas vid sådana enheter, som saknat tillräcklig utbildad biträdespersonal. Extrapersonalen har ofta blivit intresserad av möjligheterna till specialutbildning vid styrelsens kurser för utbildning av kontorsbiträden och rekryteringen till kurserna har i stor utsträckning skett från nämnda personal. I realiteten har således eleverna vid kurserna erhållit avlönad praktik. Styrelsen förutser emellertid

att, därest framfört förslag om en ökning av kontorsbiträdesutbildningens kapacitet vinner bifall, behovet av extrapersonal på enheterna minskas. Därmed bortfaller även i viss utsträckning möjligheterna att på angivet sätt bereda tillfällen till avlönad praktik. För att begränsa riskerna av en kvalitativ försämring av rekryteringsunderlaget för kontorsbiträdeskategorien hemställer styrelsen, att medel anvisas även för ersättning till kontorsbiträdespraktikanter. För ändamålet begäres ett belopp av 100 000 kr.

3 a). 1958 års B-riksdag har godtagit av Kungl. Maj:t framlagt förslag till ny befordringsgång för biträden, som med godkända vitsord genomgått lantmäteristyrelsens kartritningskurs eller därmed i huvudsak jämförlig utbildning och fullgör arbetsuppgifter för vilka sådan utbildning är erforderlig. Nämnda befordringsgång slutar i lönegrad A 7 under det att tidigare gällande befordringsgång för ifrågavarande biträden slutade i lönegrad A 5. Förlängningen av befordringsgången till lönegrad A 7 torde, anför styrelsen, som konsekvens medföra, att de för tjänstemän i denna befordringsgång avsedda ordinarie tjänsterna bör uppflyttas i befordringsgångens slutlönegrad. Lantmäteristyrelsen har beräknat att 41 innehavare av ordinarie kontorsbiträdestjänster i lantmäteristaten, därav 15 på länslantmäterikonator och 26 inom distriktsorganisationen, kan komma i fråga för uppflyttning till lönegrad A 7. Styrelsen hemställer därjämte om bemyndigande att utan tjänsternas ledigförklarande besätta ifrågavarande ordinarie tjänster i lönegrad A 7 med sådana tjänstemän, som uppfyller villkoren för placering i lönegrad Ae 7 enligt reglerna för den nya befordringsgången samt antingen vid budgetårets ingång innehar ordinarie tjänst i lönegrad A 5 eller ock kan enligt därför utfärdade regler, tillgodoräkna sig en tjänstetid av minst 1 år och 6 månader efter antagande till biträde för skriv-, rit- och kontorsgöromål i lönegrad Ae 7 (Ag 7).

I detta sammanhang anför styrelsen, att det i samband med fastställandet av gällande personalstat för lantmateriets distriktsorganisation bl. a. föreskrivits, att 6 av de i personalstaten upptagna ordinarie kontoristtjänsterna fick besättas allenast i den mån det antal kanslibiträdestjänster i lönegrad Ao 7 å övergångsstat, som uppehålles, understeg 6. Därest ordinarie tjänster i lönegrad A 7 på nytt inrättas synes motivet att bibehålla nämnda ordinarie kanslibiträdestjänster på övergångsstat förfalla. Styrelsen föreslår därför, att sistnämnda tjänster återföres på stat, varvid förutsättes att motsvarande antal tjänster i befordringsgången icke utnyttjas. Antalet icke-ordinarie tjänster bör således minskas med 6. Kravet på vakanshållning av motsvarande antal kontoristtjänster skulle därmed kunna uppgivas.

Följden av de under denna punkt föreslagna åtgärderna blir en beräknad kostnadsökning med 3 500 kr.

3 b). Fr. o. m. innevarande budgetår har den extra kontoristtjänst, som tidigare funnits inrättad vid den särskilda fiskelägesorganisationen i Göteborgs och Bohus län, överförs till distriktsorganisationens centralkontor (IX ht 1958 s. 517). Då behovet av denna tjänst vid centralkontoret bedömes som bestående, hemställer styrelsen att den inrättas såsom extra-ordinarie.

3 c). Styrelsen har tidigare, senast i anslagsäskandena för innevarande budgetår, hemställt att tjänsten som föreståndare för distriktsorganisationens centrala instrumentförråd skulle höjas från nuvarande lönegrad Ao 9 med benämningen materialförvaltare, till lönegrad Ao 12 med benämningen förrådsmästare (IX ht 1957 s. 501 p. 5 och 1958 s. 514 p. 3 d)).

Sedan föregående framställning gjordes har reparationsverksamheten centraliserats. Alla geodetiska instrument, som avses repareras, skall således numera insändas till centrala förrådet. Det ankommer i första hand på föreståndaren för förrådet att bedöma om reparation bör ske och beordra sådan. Enklare reparationer utföres av förrådet. Övriga reparationer sker i regel genom tygverkstäderna. Är skadorna av den art, att reparationskostnaderna blir höga i förhållande till instrumentets användbarhet och värde efter reparation underställes frågan om reparation lantmäteristyrelsen. Såvitt styrelsen kunnat finna, har föreståndaren för distriktsorganisationens centrala instrumentförråd en så självständig ställning, så stort ansvar och så omfattande och kvalificerade arbetsuppgifter, att en uppflyttning av tjänsten till lönegrad A 12 är befogad. Styrelsen avstår dock denna gång från att föreslå uppflyttning till högre lönegrad än A 10.

4 a). Enligt beslut av 1958 års B-riksdag har 35 tjänster som mätningstekniker i lönegrad Ae 11 uppflyttats till Ae 13. Kostnadsökningen härför har för budgetåret 1959/60 beräknats till 28 100 kr., motsvarande skillnaden mellan löneklasserna 14 och 15.

4 b). Jämlikt riksdagsbeslut år 1958 har 5 extra ordinarie och 5 extra tjänster såsom vägmästare i lönegrad A 13 inrättats. Kostnaderna härför har beräknats till 140 000 kr., varav för innevarande budgetår endast anvisades 40 000 kr. Enligt styrelsen bör en höjning av anslaget med återstående 100 000 kr. nu ske.

4 c)—g). Under dessa punkter upptagna anslagsförändringar är av automatisk karaktär.

Det torde i sammanhanget böra omnämnas att ombud för Oxberg-Gopshus, Långlets och Selja-Hemus skifteslag i Mora socken i Kopparbergs län i skrift den 29 november 1958 hemställt om tillsättande av ytterligare en skiftesorganisation för ifrågavarande skifteslag, så att möjligheter skapas för ett snabbare genomförande och avslutande av skiften. I en till skriften fogad bilaga har distriktslantmätaren i skiftesorganisation nr 1 i Kopparbergs län beräknat, att nuvarande organisation behöver ytterligare 16 år för att slutföra de skiften, som uppdragits åt densamma.

Y t t r a n d e n. *Statens lönenämnd*, som haft att avgiva utlåtande avseende p. 3 c), d. v. s. uppflyttning av 1 tjänst som materialförvaltare från Ao 9 till Ao 10, har icke något att erinra mot förslaget. Tjänstebenenämningen bör dock enligt nämndens mening vara kansliskrivare.

Statskontoret, som haft att avgiva utlåtande såvitt avser p. 1 f) och g) ävensom p. 6, anför bl. a. att de av lantmäteristyrelsen anvisade möjligheterna att utnyttja biträdespersonal för rutinmässigt arbete i stereoinstrument bör tillvaratagas i största möjliga utsträckning. Enligt statskontorets mening

har dock tillräckliga skäl ej anförts för att inrätta särskilda tjänster för denna nya kategori av stereooperatörer eller att å denna personal tillämpa förmånligare befordringsgång än den för specialutbildad biträdespersonal nyligen fastställda. Då det här endast är fråga om en omfördelning av arbetsuppgifter i syfte att rationalisera verksamheten, finner statskontoret icke heller en uppräknings av anslaget motiverad.

Reglerna för praktikanterställning inom lantmäteriväsendet avviker, påpekar statskontoret, från de normer, som tillämpas inom andra grenar av statsförvaltningen, exempelvis väg- och vattenbyggnadsverket. Praktikanter hos sistnämnda verk uppbär sålunda under hela praktiktiden arvode om högst 28 kr. per arbetsdag beroende på vederbörandes kvalifikationer. Förutom ersättning för resekostnad utgår därjämte traktamentsersättning med 5 kr. per dag och 7 kr. per natt. Liknande ehuru ej fullt så förmånliga ersättningsregler gäller för biträden vid kartverkets geodetiska arbeten. Ur olika synpunkter är det enligt ämbetsverket önskvärt om mera enhetliga regler på området kunde erhållas. En översyn av ersättningsbestämmelserna bör därför jämlikt statskontorets mening företagas i lämpligt sammanhang, förslagsvis i samband med pågående utredning rörande organisationen av den av lantmäteriväsendet och kartverket bedrivna verksamheten. Statskontoret har dock icke något att erinra mot att lantmätarpraktikanter, som icke fyller förutsättningarna för erhållande av lönegradsplacerad anställning, liksom mätningsteknikerpraktikanter tills vidare får uppbära arvode om högst 300 kr. för månad under de första 6 månaderna av sin tjänstgöring.

Traktamentet till praktikanter inom lantmäteriväsendet bör vidare, anser statskontoret, utan att resultatet av utredningens arbete avvaktas reduceras till belopp motsvarande vad som gäller för praktikanter vid väg- och vattenbyggnadsverket. Under denna förutsättning har statskontoret icke något att erinra mot att den nuvarande begränsningen av till lantmätarpraktikanter utgående resekostnadsersättning och traktamente slopas.

Departementschefen

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anført vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör 1 tjänst som materialförvaltare i Ao 9 ändras till tjänst som kansliskrivare i Ao 10 och uppföras som sådan å lantmäteristatens personalförteckning, varjämte 10 biträdestjänster i reglerad befordringsgång bör utbytas mot motsvarande antal kontoristtjänster i Ae 9. Kostnaderna för dessa lönerregleringar kan beräknas till sammanlagt 3 600 kronor. Vidare kan jag tillstyrka, att den extra kontoristtjänst som genom beslut av föregående års riksdag tillfördes distriktsorganisationens centralkontor överföres på extra ordinarie stat. Däremot är jag icke beredd biträda lantmäteristyrelsens förslag, att vissa ordinarie kontorsbiträden, som genom den förra året tillkomna nya befordringsgången för viss specialutbildad kartritningspersonal befordrats till extra ordinarie biträden i Ae 7, skall erhålla ordinarie tjänster i sistnämnda lönegrad. På grund härav kan jag heller icke tillstyrka förslaget, att 6 kansli-biträdestjänster på övergångsstat i Ao 7 återföres på stat. I enlighet med

vad därom anförts under lantmäteristyrelsens avlöningsanslag bör en tjänst såsom lantmätare i Ae 21 avföras från lantmäteristatens personalförteckning.

Vakanserna bland såväl lantmätar- som mätningsteknikerpersonalen har såsom framgår av lantmäteristyrelsens anslagsskrivelse ökat på ett kännbart sätt under senaste året, samtidigt som den totala arbetsbalansen inom lantmäteriets verksamhetsområde fortsatt att öka. Den 1 november 1958 var 18 lantmätartjänster och 38 mätningsteknikertjänster vakanta utan att då kunna återbesättas. På grund härav och med tanke på att bland annat den fortsatta yttre rationaliseringen av jordbruks- och skogsfastigheter ej får hämmas av brist på personal inom lantmäteriet, finner jag det vara nödvändigt, att åtgärder vidtages för att ytterligare intensifiera utbildningen av mätningstekniker. Mina förslag till dylika åtgärder ämnar jag redovisa vid behandlingen av anslaget Utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl. (s. 411). Vid äskandet av motsvarande kursanslag för innevarande budgetår (IX ht 1958 s. 536), anförde jag, att det krävdes särskilda åtgärder för att trygga tillströmningen av studerande till mätningsteknikerkurserna. I anslutning härtill föreslog jag, vilket förslag sedermera godtogs av riksdagen, att ett belopp av 130 000 kronor skulle anvisas under lantmäteristatens avlöningsanslag till ersättningar åt mätningsteknikerpraktikanter. Någon höjning av nyssnämnda belopp är jag icke beredd förorda. Styrelsen torde dock böra medgivas rätt att i begränsad utsträckning anlita sådana medel, som är disponibla på grund av vakanser på icke-ordinarie tjänster för utbetalande av ersättningar till ett ökat antal mätningsteknikerpraktikanter i samband med en utvidgad utbildning av mätningstekniker. Styrelsens förslag, att särskilda medel skall anvisas till ersättningar till kontorsbiträdespraktikanter, kan jag icke heller i år tillstyrka.

Med hänsyn till vad lantmäteristyrelsen anført i ämnet har jag icke något att erinra emot att sådan ändring vidtages i föreskrifterna angående ersättning till lantmätarpraktikanter att till dessa under de första 6 månaderna må utbetalas arvode om högst 300 kronor för månad och att nuvarande begränsning i fråga om resekostnadsersättning och traktamente slopas.

Liksom under de 2 senaste åren bör lantmäteristaten även nästa budgetår erhålla förstärkning av de personella resurserna för handhavande av arkivservicen på länslantmäterikontoren. Jag föreslår därför, att ytterligare 2 befattningar som kansliskrivare i Ae 10 inrättas för sådana arbetsuppgifter. Kostnadsökningen kan beräknas till 25 000 kronor. Några andra personalförstärkningar vid lantmäteristaten anser jag mig icke kunna föreslå.

Såsom anföres i petitaskrivelsen har Kungl. Maj:t genom beslut den 16 maj 1958 bemyndigat lantmäteristyrelsen att tills vidare intill den 1 juli 1959 disponera under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal i avlöningsstaten för lantmäteristaten anvisade medel för anlitande av skoglig expertis. Enahanda bemyndigande torde böra lämnas styrelsen jämväl för tiden intill den 1 juli 1960.

Enär jag icke finner mig kunna tillstyrka lantmäteristyrelsens förslag

om inrättande av särskilda tjänster såsom stereoooperatörer, kan jag som följd härav ej heller förorda en särskild löneställning för personal med stereoooperatörutbildning.

Lantmäteristyrelsens beräkning av medelsbehovet på grund av löneklass-uppflyttningar, reglerad befordringsgång och tjänstetidsbefordran samt till följd av redan beslutade särskilda löneregleringar för mätningstekniker och specialutbildad kontorspersonal föranleder ingen erinran från min sida. För dessa ändamål bör alltså upptagas ett sammanlagt belopp av 233 400 kronor. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter bör vidare anvisas 149 500 kronor. I övrigt kan jag icke förorda någon uppräknings av förevarande anslag.

I anledning av de utgiftsökningar, som sålunda föreslagits under detta anslag och som jag avser förorda under de efterföljande anslagen berörande lantmäteriet, anser jag att viss höjning av lantmäteritaxan och stads-mätningstaxorna bör genomföras. Höjningen bör avvägas så att en ökning med drygt 500 000 kronor ernås av de från lantmäteriväsendet inflytande inkomsterna, vilka redovisas på driftbudgetens inkomstsida såsom uppbörd i statens verksamhet. På mitt uppdrag har inom lantmäteristyrelsen utarbetats ett förslag till ändring i vissa delar av gällande lantmäteritaxa, vilket innebär vissa punktvisa höjningar av sakersättningstarifferna för avstyckningar, tomtmätningar, inlösningsförrättningar samt för upprättande av grundkarta. Förslaget har utformats med iakttagande av att en för-dyring av förrättningar och uppdrag i samband med jordbrukets yttre rationalisering i nuvarande läge måste bedömas såsom olämplig.

Innan jag går in på de närmare detaljerna i lantmäteristyrelsens förslag till ändringar i lantmäteritaxan, torde jag först få erinra om att nu gällande taxa i fråga om ersättningsbeloppens storlek bygger på principen att ersättningarna för flertalet s. k. legala förrättningar i genomsnitt skall uppgå till 40 procent av lantmäteriets självkostnader samt att de i fråga om övriga förrättningar i stort sett skall motsvara självkostnaderna. Då frågan om grunderna för taxan år 1950 underställdes riksdagen (prop. 104) uttalade dåvarande departementschefen vissa synpunkter på frågan om en differentiering av taxeavgifterna inom de olika grupperna, vilka synpunkter icke föranledde någon erinran från riksdagens sida. Sålunda borde avgifterna hållas låga för sådana förrättningar, som var av särskild betydelse för jordbrukets rationalisering. Även i övrigt borde man vid detaljutformningen av taxan eftersträva en viss differentiering med hänsyn till sådana faktorer som exempelvis värdet av förrättningsobjektet, det ekonomiska värdet av förrättningens genomförande samt förrättningens allmännytta över huvud taget. Dessa synpunkter har beaktats såväl vid utformningen av 1950 års taxa som vid de justeringar av taxan, som därefter tid efter annan vidtagits.

Inom ramen för nu angivna grunder har gällande avgifter avvägts så, att de för vissa förrättningar ger en större kostnadstäckning och för andra en mindre än vad som motsvarar förut angivna genomsnittstal. Så till exempel synes ersättningarna för tomtmätningar och för avstyckningar, verkställda

i grupp, motsvara omkring 60—70 procent av lantmäteriets självkostnader, medan ersättningarna för s. k. enhetsavstyckningar ligger på ungefär 45—50 procents nivå i fråga om kostnadstäckning. För andra förrättningar åter, vilka mera har inriktning på landsbygden och frågan om jordbrukets rationalisering, såsom ägoutbyten och större avstyckningar för jordbruksändamål, laga skiften m. m., har avgifterna konstruerats så, att kostnadstäckningen ligger avsevärt under genomsnittsnivån. Den genomsnittliga kostnadstäckningen för sistnämnda slag av förrättningar torde ligga vid omkring 30 procent.

Det förslag, som lantmäteristyrelsen nu framlagt, innebär närmare bestämt en höjning av de i lantmäteritaxan upptagna grundkartetarifferna med 10 kronor per hektar samt motsvarande höjning av tilläggsavgiften för ägolott beträffande sådan avstyckning, där medelarealen av avstyckade ägolotter är mindre än eller lika med 0,5 hektar. Ersättningarna för enklaste typen avstyckningar och för enklaste typen tomtmätningar har hittills varit lika höga. Detsamma gäller för de i detta sammanhang mindre betydelsefulla inlösningsförrättningar. Någon anledning att nu frångå denna princip anser styrelsen icke föreligga. En höjning med 10 kronor föreslås därför av det i tomtmätningstariffen ingående fasta tillägget samt av tilläggsavgiften för ägolott enligt tariffen för inlösningsförrättningar. De föreslagna höjningarna innebär beträffande mindre avstyckningar, tomtmätningar och inlösningsförrättningar en kostnadsökning med 7 à 8 procent, medan kostnadsökningen i fråga om grundkartor kan beräknas hålla sig inom storleksordningen 9 procent. Enligt vad jag under hand erfarit från lantmäteristyrelsen torde sistnämnda höjning, med hänsyn till utfallet av tidigare verkställda efterkalkyler ävensom till förhållandet att full säkerhet ej kan ernås vid bestämmandet av beräkningsunderlaget, ligga inom ramen för osäkerhetsmarginalerna vid beräkningen av grundkartetariffen. Ifrågavarande höjning torde sålunda kunna verkställas utan att gällande taxegrunder därför ändras. Däremot kan ett bifall till förslaget att höja övriga i det föregående angivna avgifter möjligen medföra, att den för s. k. legala förrättningar i huvudsak gällande genomsnittsnivån av 40 procents kostnadstäckning kommer att något överskridas. Om så blir fallet torde ett överskridande dock begränsa sig till högst ett par procent. Såsom framgår av det anförda, har förslaget till taxeändring utformats så, att ett genomförande därav icke innebär fördyring av förrättningar och uppdrag i samband med yttre rationalisering. Med hänsyn till det sagda vill jag förordna att taxeändring sker på här föreslaget sätt. Då en dylik taxeändring, såsom nämnts, kan medföra sådant tillämpningsresultat att av riksdagen tidigare fastställda huvudprinciper för lantmäteritaxans konstruktion rubbas, bör riksdagens medgivande till taxejusteringarna inhämtas. I samband med ändringarna i lantmäteritaxan torde motsvarande ändringar i gällande stadsmätningstaxor böra företagas.

De utgiftsökningar jag i det föregående föreslagit innebär en höjning av lantmäteristatens avlöningsanslag för nästa budgetår med sammanlagt 411 500 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat 9 361 000 (— 351 700) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 12 000 400 (+ 577 600) kronor;
 rörligt tillägg 3 397 200 (+ 36 100) kronor;
 kompensation för höjda folkpensionsavgifter 149 500 (ny post) kronor.

Anslaget uppföres alltså med 24 908 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att Kungl. Maj:t vidtager i det föregående föreslagna ändringar i lantmäteritaxan m. m.

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för lantmäteristaten, som angivits i det föregående

c) fastställa följande avlöningsstat för lantmäteristaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	9 361 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	12 000 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 397 200
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	149 500
Summa kronor	24 908 100

d) till Lantmäteristaten: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 24 908 100 kronor.

[144] 5. Lantmäteristaten: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	4 372 700	4 847 824
1957/58	4 757 000	5 081 139
1958/59 (statsliggaren s. 897) ...	5 026 000	
1959/60 (förslag)	5 186 000	

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 23/8 1958) hemställer, att anslaget uppräknas med 247 000 kr. på sätt framgår av följande uppsällning.

	Utgifter		Anslag	Ökning
	1956/57	1957/58	1958/59	
1. Reseersättningar	2 794 735	2 885 840	3 000 000	+ 30 000
2. Bränsle, lyse och vatten ...	135 718	155 358	110 000	+ 40 000
3. Förnyelse och underhåll av utrustning	279 668	196 563	255 000	+ 25 000
4. Övriga expenser	818 934	870 370	861 000	+ 52 000
5. Kostnader i samband med lantmäteriförrättningar	768 093	912 535	750 000	+ 100 000
				+ 247 000

1. Den utgiftsökning som föranleds av ändringar i bilersättningskungörelsen fr. o. m. den 1 juli 1958 kan beräknas uppgå till omkring 55 000 kr. Å andra sidan kan vissa besparingar i medelsåtgången för ändamålet väntas under budgetåret 1959/60. Styrelsen har nämligen beslutat vidtaga en begränsning i antalet medgivanden enligt 3 § bilersättningskungörelsen beträffande s. k. större bil. Härigenom torde under budgetåret 1959/60 ernås en besparing på omkring 30 000 kr. Med hänsyn till att denna besparing icke uppväger de i det föregående redovisade kostnadsökningarna ävensom till att antalet resande tjänstemän under budgetåret kan förväntas öka anser styrelsen anslagsposten böra uppräknas med 30 000 kr.

Styrelsen anför i detta sammanhang, att särskilt medgivande, att anslagsposten må anlitas för utbetalande av resekostnadsersättningar och trakamenten till lantmätarpraktikanter icke längre torde erfordras, därest under lantmäteristatens avlöningsanslag framlagt förslag rörande dessa praktikanter vinner bifall.

2. Med hänsyn till belastningen föreslår styrelsen, att anslagsposten uppräknas med 40 000 kr.

3. Befintliga utrustningsföremål är av varierande ålder. Styrelsen anför, att en stor del av utrustningsföremålen inlöstes av statsverket vid lantmäteriets förstatligande år 1948. Dessa föremål, som varit till stor nytta under de förflutna 10 åren, börjar dock nu vara starkt förslitna. Under de närmaste budgetåren kommer därför att krävas relativt stora belopp för förnyelse av utrustningsföremål som inlöstes 1948. Härtill kommer de belopp, som kräves för vidmakthållande av senare anskaffad utrustning. Styrelsen beräknar medelsbehovet under nästa budgetår uppgå till 280 000 kr. Anslagsposten bör sålunda uppräknas med 25 000 kr.

4. Utbetalningarna under delposten till skrivmateriel, papper, blankettryck o. d. har under de 3 sista budgetåren utgjort 94 433, 112 486 och 104 766 kr. Med hänsyn till medelsbelastningen bör delposten uppräknas med 7 000 kr.

Utbetalningarna under delposten till telegram, telefon, annonsering har under budgetåret 1957/58 uppgått till 201 797 kr. Styrelsen erinrar om att statens organisationsnämnd vid sina organisationsstudier av vissa lantmäteridistrikt funnit, att telefonutrustningen icke är tillfyllest för en ändamålsenlig arbetsorganisation. Som styrelsen anförde föregående år torde valet av lämpligaste typ för telefonanläggning och av telefonutrustningens omfattning vid de lokala enheterna kunna träffas först sedan organisationsnämnden färdigställt sina pågående utredningar. På vissa organisationsenheter är dock enligt styrelsen förhållandena sådana att förstärkningar icke längre kan anstå. Kostnaderna för de förstärkningar av telefonutrustningen, som oundgängligen erfordras beräknas till 10 000 kr. Med hänsyn härtill och till den verkliga belastningen på delposten hemställer styrelsen att densamma uppräknas med 30 000 kr.

Under delposten till bokinköp, bindning av böcker m. m. har utbetalningarna under budgetåret 1957/58 uppgått till 93 124 kr. Styrelsen anför, att inköp av facklitteratur i hög grad måst eftersättas. Nyutgivna lagkommenta-

rer har hittills kunnat utsändas till distriktsorganisationen endast i begränsad omfattning även då de berör för lantmäteriet väsentliga rättsområden. Med hänsyn därtill och till inträffade prisstegringar hemställer styrelsen att delposten höjes med 15 000 kr.

5. Den höga belastningen på denna anslagspost beror enligt styrelsen liksom föregående år till stor del på kostnader för flygfotografering. Därtill kommer att styrelsen nödgats överlåta på privata firmor att utföra vissa stereobearbetningar i samband med vissa brådskande förrättningar och uppdrag. Orsaken härtill är den svåra personalsituationen inom distriktsorganisationens centralkontor, vilken under år 1957 samt första kvartalet 1958 kulminerade i att samtliga å centralkontoret anställda fotogrammetriskt utbildade mätningstekniker med undantag av en övergick till fotogrammetrisk verksamhet i privata företag eller inom annat statligt verk.

Förevarande anslagspost, som tillkom fr. o. m. budgetåret 1950/51, är avsedd till bestridande av de utgifter av expensnatur i samband med förrättningar och uppdrag, för vilka statsverket sedermera erhåller gottgörelse i samband med taxeuppbörderna. Vissa åtgärder, som föranledes av den distriktslantmätarna enligt 47 § första stycket lantmäteriinstruktionen åvilande skyldigheten att taga initiativ till åtgärder som kan främja en ändamålsenlig fastighetsindelning, är emellertid av den karaktär att de för med sig utgifter av expensnatur, som, ehuru utgifterna icke sker i omedelbart samband med förrättningar och uppdrag, till övervägande delen senare kommer till nytta härvidlag. Styrelsen har hitintills bestridit här avsedda expensutgifter från anslagsposten till övriga expenser. Då utgifterna är av samma karaktär som de utgifter, som bestrides från anslagsposten till kostnader för lantmåteriförrättningar, föreslår styrelsen att denna anslagspost fortsättningsvis får anlitas för ändamålet. Någon uppräknings av anslagsposten med anledning av den föreslagna ändringen synes icke erforderlig.

En uppräknings av anslagsposten med hänsyn till prisutveckling och intensifiering av verksamheten är emellertid enligt styrelsen ofrånkomlig. I avvaktan på ytterligare erfarenheter torde den erforderliga uppräknings kunna begränsas till 100 000 kr.

Y t t r a n d e. *Riksräkenskapsverket* finner sig icke böra tillstyrka bifall till lantmåteristyreliens framställning, att vissa expensutgifter, som avser förberedande utredningar, vilka icke företages i samband med vederbörliga ansökningar och som därför icke har direkt anknytning till inkomster enligt lantmåteritaxan, skall få bestridas från anslagsposten till kostnader i samband med lantmåteriförrättningar i stället för — såsom nu är fallet — från vederbörlig anslagspost till övriga expenser. Riksräkenskapsverket anser, att en sådan utvidgning beträffande de slag av utgifter, som bestrides från förstnämnda anslagspost, icke står i överensstämmelse med principerna för postens användning. Vidare synes oklarheter kunna uppstå, när det gäller att bestämma, vilka expensutgifter som i samband med ifrågavarande utredningar skall hänföras till förevarande anslagspost.

Departementschefen

Någon ökning av posten till reseersättningar är jag icke beredd tillstyrka. Icke heller kan jag förorda, att delposten till förnyelse och underhåll av utrustning räknas upp för nästa budgetår. Däremot vill jag icke motsätta mig viss höjning av delposten till övriga expenser, vilken höjning dock synes böra begränsas till 10 000 kronor. Med hänsyn till hittillsvarande belastning bör vidare delposten till bränsle, lyse och vatten uppräknas med 50 000 kronor.

Jag är icke beredd att i förevarande sammanhang tillstyrka bifall till lantmäteristyrelsens förslag om viss utvidgning av användningsområdet för under posten till kostnader i samband med lantmåteriförrättningar anvisade medel. Däremot har jag icke något att invända mot att ifrågavarande post i enlighet med styrelsens förslag uppräknas med 100 000 kronor. En mot utgiftsstegringen svarande merinkomst torde få antagas inflyta på driftbudgetens inkomstsida.

Vid bifall till vad jag här förordat, bör lantmäteristatens omkostnadsanslag höjas med sammanlagt 160 000 kronor till 5 186 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteristaten: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 5 186 000 kronor.

[145] 6. *Lantmäteristaten: Utrustning*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	240 000	293 192	89 980
1957/58	240 000	185 994	143 987
1958/59 (statsliggaren s. 898) .	300 000		
1959/60 (förslag)	375 000		

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 23/8 1958) hemställer, att anslaget beräknas till 500 000 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Förslag
1. Koordinatografer	160 000
2. Fältmättnings- och kontorsutrustning	150 000
3. Automatiska räknemaskiner	76 000
4. Kompletterande fotogrammetrisk utrustning	71 000
5. Arkivinredning för länslantmäterikontoren	43 000
	500 000

M o t i v. Styrelsen anför inledningsvis, att det i lantmåteriets förrättningsverksamhet inrymmes många avsnitt där en ökad insats av instrument och annan utrustning skulle möjliggöra ett kvantitativt och många gånger

också kvalitativt bättre utbyte av insatt arbetskraft. I främsta rummet gäller det den utpräglad tekniskt betonade kartverksamheten, där de fotogrammetriska metoderna och utnyttjandet av de moderna matematikmaskinerna kan tjäna som typexempel. Detta gäller även de kontorstekniskt betonade arbetsmomenten. Som exempel nämner styrelsen tillämpningen av hålkortsmetodik vid laga skiften och ståndskogslikvider. Enligt styrelsens mening har lantmäteriet behov av en väsentligt ökad utrustning. Sedan flera år tillbaka har styrelsen utarbetat en utrustningsplan för en 5-årsperiod framåt. Denna plan har fortlöpande reviderats med hänsyn till skedda nyanskaffningar och till ändringar, betingade av den tekniska utvecklingen. Innevarande års anslag har ännu icke slutgiltigt disponerats. Styrelsen finner det därför icke möjligt att exakt ange vad som efter innevarande budgetårs utgång kommer att återstå att anskaffa för täckande av det av styrelsen i föregående petita redovisade behovet (IX ht 1958 s. 521). Viss omprövning av den inbördes prioriteten mellan konkurrerande behov torde också få ske. Styrelsen har dock beräknat, att förenämnda utrustning kommer att stå främst i fråga om prioritet. Styrelsen framhåller dock, att det även skulle vara angeläget att under nästkommande budgetår förvärva en tellurometer eller därmed likvärdigt instrument för en beräknad kostnad av 42 000 kr., samt en stereokomparator, till vilket såsom första dellikvid skulle erfordras omkring 75 000 kr.

Det är enligt styrelsens mening utomordentligt angeläget, att möjligheter öppnas att förstärka lantmäteriets otillräckliga arbetskapacitet genom anskaffning i betydligt ökad omfattning av arbetsbesparande och effektiv instrumentutrustning. På grund av det framträdande behovet av dylik utrustning sett mot bakgrunden av arbetsläget inom lantmäteriet anser sig styrelsen icke kunna begränsa yrkandet till mindre belopp än vad som erfordras för inköp av i den i det föregående lämnade tablån upptagen utrustning, eller 500 000 kr. Om förmånliga anskaffningsförhållanden eller andra särskilda omständigheter skulle motivera det, anser sig styrelsen, vid bifall till hemställan, böra kunna utnyttja anvisat belopp även för anskaffning av tellurometer eller stereokomparator.

Beträffande den i tablån angivna utrustningen samt i fråga om tellurometern (p. 6) och stereokomparatorn (p. 7) lämnar styrelsen följande kommentarer.

1. Styrelsen har hittills inköpt 20 exemplar av ett nykonstruerat, mycket arbetsbesparande instrument för kartering av polära mätningsdata. Ifrågasvarande polärkoordinatograf är enligt styrelsens mening överlägsen de instrument av detta slag, som tidigare funnits i marknaden. Under de år arbetet med instrumentkonstruktionen pågått har inköp av polärkoordinatografer av denna klass icke företagits. Förenämnda inköp täcker endast en mindre del av lantmäteriets behov av denna instrumenttyp. Under innevarande budgetår torde ytterligare något 10-tal koordinatografer komma att inköpas. Med hänsyn till önskvärdheten av att den nya konstruktionen först provas ytterligare något år i praktiskt bruk torde huvuddelen av nyin-

köpen böra uppskjutas till nästa budgetår, då ca 40 bör beräknas bliva anskaffade. Kostnaden härför beräknas uppgå till 140 000 kr.

I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår begärde styrelsen medel för inköp av 1 större och 10 mindre ortogonalkoordinatografer avsedda för kartering av koordinatbestämda punkter eller ortogonala mätningsdata. De mindre instrumenten var avsedda att utplaceras på lämpligt belägna orter för gemensam användning av ett flertal organisationsenheter inom ett län eller annat område. Av dessa återstår 5 att anskaffa under budgetåret 1959/60. Behovet av medel härför beräknas uppgå till omkring 20 000 kr.

Styrelsen framhåller, att här ifrågavarande koordinatografer i första hand är avsedda för vissa lantmåteridistrikt i de större städernas omgivning, där lantmåteriverksamheten har sådan inriktning att tillgång till instrumenten får en påtaglig arbetsbesparande effekt, bl. a. i fråga om angelägna avstyckningar för bostadsändamål.

2. Ett 100-tal instrument i det nuvarande teodolitbeståndet och ett 150-tal av avvägningsinstrumenten är av äldre och otidsenliga modeller, som numera icke längre torde tillverkas. Dessa instrument är ofta tidskrävande vid mätning samt ger dessutom med hänsyn till slitage m. m. ofta mindre goda mätvärden. De blir därjämte förhållandevis dyra i underhåll. Dessa instrument torde därför snarast möjligt böra tagas ur bruk. I fråga om kontorsutrustning för dagligt bruk råder stor brist överhuvudtaget på pantografer, ljusbord, mindre kopieringsapparater o. dyl. vid de lokala organisationsenheterna. Styrelsen avser på grund av angivna förhållanden att disponera en betydande del av de för innevarande budgetår under utrustningsanslaget anvisade medlen för anskaffning av i den normala fältmätnings- och kontorsutrustningen å organisationsenheterna ingående instrument och apparater. Ett mycket stort anskaffningsbehov kommer dock att kvarstå.

Styrelsen beräknar att med hänsyn till angelägenheten att öka arbetskapaciteten de mest trängande behoven av ifrågavarande utrustning icke kan tillgodoses utan att ett belopp av 150 000 kr. anvisas för ändamålet.

3. Det tidsödande beräkningsarbete, som ingår såsom ett led i kartframställningen, skulle i avsevärd grad kunna rationaliseras om lantmåteriet i större utsträckning fick tillgång till helautomatiska multiplikationsmaskiner, vilka är synnerligen väl lämpade för beräkningar av ifrågavarande slag. Under innevarande år kommer ett antal sådana maskiner att inköpas i enlighet med tidigare planer. För nästa budgetår beräknas ytterligare ca 40 organisationsenheter böra utrustas med sådana räknemaskiner. Härför erfordras 68 000 kr. Inom vissa organisationsenheter utnyttjas additionsmaskiner i stor omfattning. Sammanlagt bör i första hand ett 10-tal enheter tilldelas elektriska additionsmaskiner. Kostnaden härför beräknas till 8 000 kr.

4. Distriktsorganisationens centralkontor förfogar f. n. över 4 större stereoinstrument, nämligen 1 instrument av var och en av typerna Wild A 5, A 6, A 7 och A 8 samt därjämte 1 mindre instrument, Zeiss stereotop. Stereoautografen Wild A 6 som icke längre är användbar i erforderlig ut-

sträckning kommer att utbytas mot 1 sådan av typ Wild A 8. Tidigare har centralkontoret kunnat hyra 1 och i vissa fall 2 stereoautografer. Detta är ej längre möjligt emedan ifrågavarande instrument numera helt utnyttjas på annat sätt. Styrelsen beräknar, att arbetsbalansen med nuvarande instrumentutrustning i början av år 1959 utgör 18 månader.

Den numeriska fotogrammetrien utvecklas f. n. mycket starkt. Därigenom torde, särskilt vid större mätningföretag det tids- och personalkrävande fältarbetet i hög grad komma att kunna begränsas. Detta arbetsområde inom fotogrammetrien är redan nu väsentligt för lantmäteriet. Den numeriska mätningen kan utföras i stereoautograf och i stereokomparator. I båda fallen är det önskvärt, att erhållna värden registreras snabbt och felfritt med hjälp av särskilda registrerverk. Den utrustning, som närmast bör komma i fråga är enligt styrelsen ett koordinatregistrerverk till stereoautografen Wild A 7. Detta instrument är av mycket hög noggrannhet och speciellt väl lämpat för arbeten av nu avsett slag. Den erforderliga utrustningen består bl. a. av remsstans, som är anpassad till den standard, som användes i den svenska matematikmaskinen Facit EDB. Kostnaden beräknas till 56 000 kr.

För utrustning av 10 av de lokala enheterna med spegelstereoskop har styrelsen vidare beräknat en sammanlagd kostnad av 15 000 kr.

5. En betänklig eftersläpning har enligt styrelsen inträtt i fråga om länskontorens tilldelning av förvaringsskåp av stål för tillgodoseende av de behov, som uppkommer genom förrättningsarkivens tillväxt samt för fortsatt utbyte av äldre träskåp mot stålskåp. Styrelsen beräknar det oundgängligen nödvändiga behovet av nya stålskåp till minst 33 handlingsskåp och 12 kartskåp för en kostnad av 43 000 kr. Av handlingsskåpen är 4 avsedda för distriktsorganisationens centralkontor för nödvändig betryggande förvaring och arkivering av flygbilder m. m.

6. Med tellurometer mätes avståndet mellan 2 punkter med hjälp av radiovågor. Härigenom kan mätning ske även i dagsljus och till en viss grad oberoende av dis. Metoden att mäta långa sträckor med hjälp av ljus- eller radiovågor öppnar möjligheter att anordna enkla och billiga stomnät såväl för samhällsmätningar som för kartläggning av inägor och skogsmark samt av långsträckta områden såsom vattendrag, kraftledningar och vägar. För den fotogrammetriska kartläggningen är en sådan längdmätningssmetod särskilt värdefull. Av hittillsvarande erfarenheter att döma passar tellurometern bättre för lantmäteriets arbetsuppgifter än nuvarande modell av geodimetern. Emellertid pågår enligt vad styrelsen erfarit arbetet med utformning av en ny modell av geodimetern. Det är möjligt att denna kan visa sig lika lämpad som en tellurometer. Kostnaden för ett instrument av ifrågavarande typ beräknas jämte tillhörande utrustning uppgå till omkring 42 000 kr.

7. Stereokomparatorn är närmast avsedd för punktvis numerisk fotogrammetrisk lägebestämning av hög noggrannhet. Tillgång till ett sådant instrument, vilket betingar ett pris av mellan 250 000 och 350 000 kr., motiveras bl. a. av behovet att kunna på fotogrammetrisk väg utföra noggrannhetskon-

troller av utförda kartläggningsarbeten. För inköp av ett dylikt instrument under budgetåret 1959/60 erfordras till en första dellikvid 75 000 kr.

Departementschefen

Såsom jag redan framhållit i det föregående är bristen på teknisk personal inom lantmäteriororganisationen alltfjämt mycket kännbar. Det är därför i hög grad angeläget att fortsätta på den förra året inslagna vägen att förstärka arbetskapaciteten och effektivisera förrättningsförfarandet genom en ökad anskaffning av skilda slag av instrument. Trots nödvändigheten att hålla de statliga utgifterna nere, finner jag mig därför böra föreslå, att utrustningsanslaget för nästa budgetår höjes med 75 000 kronor till 375 000 kronor. Av sistnämnda belopp skall cirka 120 000 kronor avses för anskaffande av ett större stereoinstrument av typ Wild A 8 till lantmäteriets distriktsorganisations centralkontor. Ifrågavarande instrument bör ej användas enbart i lantmäteriets egen fotogrammetriska verksamhet utan, efter vederbörligt samråd, även utnyttjas för lantbruksnämndernas och rikets allmänna kartverks räkning i den utsträckning dessa myndigheter skäligen kan anses ha behov därav. Till frågan om samarbetet mellan bland annat lantbruks- och lantmäteriororganisationerna i förevarande avseende ämnar jag återkomma i den särskilda proposition angående jordbrukets rationalisering, m. m., som senare avses bli förelagd 1959 års riksdag. Vad angår dispositionen av återstående del av det föreslagna anslaget, bör härför gälla samma villkor, som föreskrivits i fråga om motsvarande anslagsmedel för innevarande budgetår, nämligen att lantmäteristyrelsen bör använda berörda belopp nära nog i sin helhet till anskaffande av instrument och apparatur.

Under åberopande av det sagda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteristaten: Utrustning* för budgetåret 1959/
60 anvisa ett reservationsanslag av 375 000 kronor.

[146] 7. Utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	152 900	147 470	26 758
1957/58	157 500	144 550	39 708
1958/59 (statsliggaren s. 898) .	341 300		
1959/60 (förslag)	461 600		

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 23/8 1958) hemställer, att anslaget uppräknas med 35 400 kr. på sätt framgår av följande sammanställning.

¹ Därav 27 500 kr. å tilläggsstat II.

	Anslag 1958/59	Ökning eller minskning
1. Utbildning av mätningstekniker	287 000	— 14 500
2. Kompletterande utbildning av mätningstekniker ..	19 300	— 19 300
3. Fortbildning av mätningstekniker	—	+ 9 200
4. Utbildning av kontorsbiträden	23 000	+ 68 100
5. Fortbildning av kontorsbiträden		
a) kurs i förrättningsförberedelse m. m.	—	+ 6 900
b) kurs i arkivservice	3 300	— 3 300
6. Centrala fortbildningskurser för tjänstemän inom lantmäteriväsendet	8 700	—
7. Ianspråktagande av reservation	—	— 11 700
	341 300	+ 35 400

M o t i v. Styrelsen erinrar inledningsvis om att Kungl. Maj:t den 22 mars 1957 uppdragit åt styrelsen att dels i samråd med 1956 års lantmäterikommitté samt överstyrelsen för yrkesutbildning verkställa utredning och i anslutning till kommitténs kommande betänkande rörande bl. a. lantmäteriväsendets organisation framlägga förslag angående utbildning av mätningstekniker och annan biträdespersonal för lantmäteriväsendets behov, dels senast den 1 september 1957 inkomma med förslag till åtgärder i syfte att öka möjligheterna att tillgodose lantmäteriväsendets behov under de närmaste åren av mätningstekniker.

Styrelsen upplyser, att den förra delen av uppdraget vilar i avvaktan på vissa ställningstaganden i lantmäterikommittén. Den senare delen av uppdraget redovisade styrelsen i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår (IX ht 1958 s. 526—530). Förslaget innebar, förutom vissa mindre ändringar i utbildningens innehåll beträffande nyutbildning av mätningstekniker och till fortbildning av mätningstekniker, en betydade höjning av kapaciteten. Arbetskraftssituationen inom lantmäteriet är sådan, att det enligt styrelsens mening är utomordentligt angeläget att åtgärder vidtages för ökning av utbildningskapaciteten beträffande mätningstekniker och kontorsbiträden utöver den som beslöts vid årets riksdag. Därjämte anser styrelsen, att behovet av fortbildning inom vissa ämnesområden är stort beträffande samtliga personal kategorier inom lantmäteriväsendet.

1. Vid början av innevarande budgetår uppgick rambristen på mätningstekniker till 34. Med hänsyn till den avgång som kan förutses och under beaktande av att ett icke ringa antal av eleverna vid de kurser som kommer att avslutas under 1959 och 1960 lorde taga anställning i kommunal tjänst, beräknar styrelsen, att vid oförändrat antal medgivna tjänster en brist på omkring 25 mätningstekniker föreligger vid utgången av budgetåret 1959/60. Det är fördenskull angeläget att den dubblering av kursverksamheten i Stockholm som inleddes under innevarande budgetår bibehålles (jfr IX ht 1958 s. 536). Under budgetåret 1959/60 bör således dels fullföljas den kurs

för 30 elever, som påbörjas i september 1958, dels påbörjas ytterligare en 2-årig kurs i huvudsak enligt nu gällande kursprogram för 30 elever. Vid behandlingen av kostnaderna för den föreslagna utbildningen föreslår styrelsen till en början liksom föregående år att timassistenternas ersättning beräknas efter en timersättning av 15 kr., vilken avser att ge jämväl viss kompensation för spilltid och resekostnader i samband med inställelse till assistenttjänstgöring, samt att tjänsteman, som förordnas som fältövningsassistent, förutom ersättning för avstådda löneförmåner tillerkännes ett visst ersättningsbelopp för dag, vilket belopp icke bör sättas lägre än 15 kr. I den mån person, som icke har statlig anställning, anlitas som fältövningsassistent bör det ankomma på styrelsen att bestämma en skälig total dagersättning. Med hänsyn till vad styrelsen sålunda föreslagit bör det för ersättningar till lärare och assistenter beräknade beloppet uppräknas med 3 700 kr. till 100 800 kr.

För resekostnadsersättning och traktamente till lärare och assistenter erfordras liksom för innevarande budgetår 9 400 kr.

Bidrag till elever utgår i form av resekostnadsersättning och traktamente i samband med fältövningar samt genom stipendier om 150 kr. per månad. Traktamente utgår med 8 kr. för dag och 4 kr. för natt eller i fall som oförmåles i 7 § 1 mom. tilläggsbestämmelserna till allmänna resereglementet fr. o. m. sextonde dygnet 6 kr. för dag och 4 kr. för natt. Dessa traktamentsbelopp fastställdes 1953. Med anledning av kostnadsfördyringen synes beloppen böra ökas med 1 kr. till 9 och 5 resp. 7 och 5 kr. Stipendierna bör utgå med oförändrade belopp. Med hänsyn härtill och till att undervisningen fr. o. m. budgetåret 1959/60 kommer att omfatta 60 elever beräknas att för bidrag till elever skall erfordras 127 500 kr., varav till stipendier 67 500 kr. och till resekostnadsersättning och traktamente 60 000 kr.

Den befintliga utrustningen måste fortlöpande underhållas och, då särskilt instrumenten genom flitig användning utsättes för stark förslitning, i vissa avseenden förnyas och kompletteras. Styrelsen räknar med en ökning av delposten till lokaler och expenser med 5 000 kr. för detta ändamål. Med hänsyn härtill bör posten uppräknas till 21 200 kr.

Styrelsen hemställer vidare om medel för utarbetande och tryckning av kompendier och beräknar att 10 000 kr. erfordras för detta ändamål. För viss utrustning, exempelvis räknemaskiner, räknestickor, lektionsmöbler etc. för ytterligare 5 elever beräknar styrelsen 3 600 kr. Till utrustning m. m. beräknas sålunda ett belopp av 13 600 kr. Styrelsen framhåller, att detta belopp är av engångsnatur.

Det sammanlagda medelsbehovet för utbildning av mätningstekniker beräknas sålunda till 272 500 kr., vilket innebär en minskning i förhållande till innevarande budgetår med 14 500 kr.

2. Medel för detta ändamål erfordras icke för budgetåret 1959/60.

3. Beträffande motiveringen till detta förslag torde i huvudsak få hänvisas till föregående års statsverksproposition (IX ht 1958 s. 530 p. 3).

4. I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår föreslog styrelsen

betydande ändringar beträffande ifrågavarande utbildning i avseende på antalet kurser och utbildningens innehåll (IX ht 1958 s. 531 p. 4). Styrelsens hemställan bifölls emellertid icke.

Styrelsen framhåller, att den nuvarande utbildningskapaciteten om 30 kontorsbiträden per år icke motsvarar avgången av dylik personal. Vid ingången av innevarande budgetår var rambristen sålunda icke mindre än 45 kontorsbiträden. Om styrelsen icke nödgats anställa kontorsbiträden med otillräcklig utbildning, skulle personalramarna ha medgivit anställning av ytterligare ett 30-tal biträden med av styrelsen anordnad specialutbildning. På grund härav hemställer styrelsen enträget om medel för att under nästa budgetår anordna 2 kurser med vardera 30 elever för utbildning av kontorsbiträden. Kurserna bör anordnas i överensstämmelse med i anslagsäskandena för innevarande budgetår framlagt program.

Kontorsbiträdesutbildningen avses att lokalmässigt samordnas med mätningsteknikerutbildningen och ställas under gemensam ledning med denna. Styrelsen beräknar medelsbehovet för ersättningar till lärare och assistenter till 52 150 kr. För expenser beräknas ett sammanlagt belopp av 5 200 kr., varav till värme, lyse etc. 500 kr., till städning 1 500 kr., till skrivmateriel, papper, blankettryck o. dyl. 600 kr., till telegram, telefon, annonsering 600 kr., till förnyelse och underhåll av utrustning 500 kr. samt till bokinköp, bindning av böcker etc. samt undervisningsmateriel 1 500 kr.

Då avsikten är att förlägga båda kurserna till Stockholm uppkommer icke några större kostnader för utrustning genom utökningen av kursverksamheten. För anskaffning av moderna rittekniska hjälpmedel m. m. beräknas 13 500 kr. Liksom föregående år föreslår styrelsen ett stipendiebelopp av 75 kr. per elev och kursmånad. För detta ändamål erfordras 20 250 kr. Det sammanlagda medelsbehovet blir sålunda 91 100 kr.

5 a). För fortbildning av kontorspersonal anordnades under budgetåren 1948/49—1950/51 kompletteringskurser för sammanlagt 60 tjänstemän bland länslantmäterikontorens biträdespersonal. Dessa kurser, som omfattade 45 dagar, ägnades åt undervisning i fastighetsregistrering, fastighetsutredning, granskning av förrättningar före fastställelse, registratorsgörömmål m. m. För länslantmäterikontorens biträdespersonal anordnades därjämte under budgetåret 1957/58 en kurs i arkivservice. Kursen som omfattade 3 dagar hade 30 deltagare. Även innevarande budgetår har medel anvisats för anordnande i samma omfattning av dylik kurs.

För kontorspersonal i lantmäteriets distriktsorganisation har däremot endast kunnat ordnas en fortbildningskurs med 15 deltagare. Denna kurs, som anordnades år 1953 och som pågick i 34 dagar, omfattade undervisning i karterings- och beräkningsteknik samt praktisk förrättningskunskap.

Enligt lantmäteristyrelsens mening är det med hänsyn till rådande arbetsbalans och arbetskraftssituation inom lantmäteriet ävensom med hänsyn till kostnaderna för verksamheten angeläget att alla möjligheter till rationalisering däri tillvaratages. Styrelsen anser det därför vara en utomordentligt viktig uppgift att så snart sig göra låter i praktiken omsätta de rationa-

liseringsuppslag, som framkommer vid de pågående undersökningarna angående distriktsenheternas arbetsformer. Vid dessa undersökningar har särskild uppmärksamhet ägnats åt frågan vilka arbetsuppgifter som bör utföras av biträdespersonalen på distrikten. De erfarenheter, som vunnits under den tid av styrelsen i samarbete med 1956 års lantmäterikommitté och statens organisationsnämnd bedrivna undersökningar pågått, synes ge vid handen att rationaliseringsvinster uppkommer, om på biträdespersonalen överföres en större del av förrättningsarbetet, såsom förberedande utredningar rörande äganderätts- och fastighetsförhållanden, beräknings- och karteringsarbeten, uppsättande av protokoll och andra förrättningshandlingar, slutarbeten i samband med förrättningar m. m. Försöksverksamhet i dessa hänseenden pekar dock mot att härför kräves något mera omfattande insikter än vad som kunnat inhämtas vid den hittillsvarande kontorsbiträdesutbildningen. Styrelsen hemställer därför om särskilda medel för fortbildning av i distriktsorganisationen tjänstgörande kontorspersonal i förrättningsförberedelser m. m. Ehuru antalet tjänstemän, som bör undergå sådan fortbildning är stort, bör under budgetåret 1959/60 medelsbehovet beräknas för endast 1 kurs med 25 elever. Kursen bör omfatta 3 veckor, varunder omkring 110 timmar lektioner, övningar och studiebesök beräknas kunna inrymmas.

Såsom lärare vid kursen bör lantmätare anlitas. Ersättningar till dessa beräknas, enligt de normer som tillämpas vid mätningsteknikerutbildningen, till 3 100 kr. Till övningsassistenter beräknas vidare åtgå 900 kr. För lokal-kostnader samt för utarbetande av ett mindre kompendium i beräkningsteknik, typexempel och mallar jämte övrig undervisningsmateriel beräknas 1 100 resp. 1 800 kr. Medelsbehovet under förevarande punkt uppgår sålunda sammanlagt till 6 900 kr.

5 b). Sedan en fortbildningskurs i arkivservice m. m. för tjänstemän vid länslantmäterikontor anordnats innevarande budgetår kommer tillhopa 60 tjänstemän vid dessa kontor att ha erhållit fortbildning i ämnet. Med hänsyn härtill anser styrelsen det f. n. kunna anstå med anordnande av ytterligare kurser i detta ämne.

6. Behov av medel för ifrågavarande ändamål föreligger även för budgetåret 1959/60. Med hänsyn till anbefalld återhållsamhet avstår dock styrelsen från att hemställa om uppräkningsposten. Styrelsen anför i detta sammanhang att med hänsyn till den snabba tekniska utvecklingen inom vissa områden av lantmäteritekniken, tid efter annan uppstår behov av fortbildningskurser av här ifrågavarande karaktär för andra personalkategorier än lantmätare och mätningstekniker inom lantmäteriväsendet. Såsom exempel härpå nämner styrelsen, att tekniska nyheter av betydelse för driften vid de på vissa länslantmäterikontor förefintliga fotokopieringsanläggningarna oavslåtligen framkommer. Styrelsen bedömer det därför vara av värde att möjlighet öppnas att vid behov kunna för kontorister, som närmast svarar för driften av dessa anläggningar, anordna informationsdagar. Med hänsyn härtill föreslår styrelsen, att medelsanvändningen icke bör vara inskränkt endast till fortbildningskurser för lantmätare och mätningstekni-

ker utan vidgas till att avse samtliga personalkategorier inom lantmäteriväsendet.

Styrelsen hemställer att för nästa budgetår anvisas 8 700 kr. för nu angivna ändamål.

7. Av vid utgången av föregående budgetår föreliggande reservation å anslaget är ett belopp av ca 11 700 kr. hänförligt till medel, vilka anvisats för numera avslutade kurser. Styrelsen föreslår att beloppet får tagas i anspråk under budgetåret 1959/60 för att delvis bestrida då uppkommande kostnader under förevarande anslag.

Departementschefen

Vad först angår utbildningen av mätningstekniker torde jag få erinra om att 1958 års riksdag på Kungl. Maj:ts förslag för innevarande budgetår anvisat medel för fullföljande av en sedan hösten 1957 pågående kurs för 25 elever samt för påbörjande av en ny 2-årig kurs för 30 elever. Båda kurserna är förlagda till Stockholm. Vid behandlingen av utbildningsanslaget i 1958 års statsverksproposition anförde jag, att en på sätt föreslagits dubbelrad kursverksamhet i Stockholm torde böra fortgå även under följande 2 budgetår. Ett i sammanhanget redovisat förslag av lantmäteristyrelsen om en kurs i Östersund ansåg jag böra få anstå tills vidare.

Lantmäteristyrelsen har i anslagsskrivelsen för nästkommande budgetår betonat angelägenheten av att den utvidgning av kursverksamheten för utbildning av mätningstekniker, som skett under innevarande budgetår, bibehållas. Styrelsen föreslår därför, att den kurs för 30 elever, som påbörjats innevarande budgetår, fullföljes under nästa år och att ytterligare en 2-årig kurs för 30 elever påbörjas, upplagd i huvudsak enligt nu gällande kursprogram. En utökning av utbildningskapaciteten härutöver anser sig styrelsen icke böra föreslå under hänvisning till det enligt dess mening knappa rekryteringsunderlaget. Även med hänsyn till anbefalld återhållsamhet i äskandena har styrelsen icke funnit möjlighet att nu organisera en utbildningsanstalt för tekniker i Östersund.

Såsom jag tidigare anført är vakanserna bland såväl lantmätar- som mätningsteknikerpersonalen fortfarande betydande och har, trots motåtgärder, till och med vuxit i antal under senaste året. Vissa av lantmäteristyrelsen verkställda beräkningar rörande tillgången på mätningstekniker i lantmäteristaten under åren fram till och med år 1965 visar, att en brist på dylik personal med stor sannolikhet kommer att kvarstå ännu efter sistnämnda år, därest endast nuvarande utbildningskapacitet finnes. Om däremot denna skulle förstärkas på så sätt att genom en 2-årig utbildningskurs ytterligare 25 elever utexamineras under vart och ett av åren 1961, 1963 och 1965, borde man enligt sagda beräkningar kunna anta att vakanserna på mätningsteknikertjänster är fyllda år 1963 och att en därefter alltså kvarstående brist på lantmätare år 1965 till stor del kunnat kompenseras av ett nettotillskott av mätningstekniker.

Såsom jag uttalat bland annat under lantbruksstyrelsens avlöningsanslag,

ämnar jag senare föreslå Kungl. Maj:t att förelägga årets riksdag en särskild proposition angående jordbrukets rationalisering, m. m. Jag avser därvid att främst upptaga till behandling frågor rörande den fortsatta verksamheten för yttre rationalisering av jordbruks- och skogsfastigheter. Enär det är synnerligen angeläget att sagda verksamhet icke bromsas upp av brist på förrättningspersonal och då arbetsbalansen inom lantmäteriets verksamhetsområde ständigt ökat i omfattning, torde behovet av mätningsteknisk personal under överskådlig tid få anses så klart dokumenterat, att ytterligare åtgärder bör vidtagas för att i varje fall samtliga nu befintliga teknisktjänster skall kunna besättas. Jag har därför upptagit till prövning olika möjligheter att tills vidare utvidga utbildningskapaciteten utöver den nuvarande, varvid utbyggnaden skulle syfta till en elevökning med 25 ungdomar.

I en på min begäran sammanställd promemoria anför lantmäteristyrelsen, att en utvidgning av kursverksamheten för mätningstekniker synes kunna ske antingen genom en påbyggnad av den till Stockholm förlagda verksamheten eller, såsom föreslogs i styrelsens anslagsskrivelse för innevarande budgetår, genom upprättande av en undervisningsanstalt i Östersund. Vid förläggning till Stockholm kan en ytterligare kurs organisatoriskt samordnas med de båda andra kurserna för ifrågavarande utbildning. En förutsättning härför är dock, att styrelsen ännu någon tid kan använda de för kontorsbiträdesutbildningen hittills disponerade lokalerna. Av allt att döma synes möjlighet härtill finnas. Vid förläggning av en ny utbildningskurs till Östersund synes enligt styrelsen vissa fördelar kunna vinnas genom en rekrytering till kursen i större utsträckning än eljest från Norrland, där vissa svårigheter föreligger att tjänstgöringsplacera mätningstekniker från andra delar av landet. Styrelsen har dock icke kunnat överblicka, huruvida lämplig lokal i Östersund kan stå till buds hösten 1959. Enligt styrelsens beräkningar uppgår kostnaderna för en ytterligare kurs med 25 elever till sammanlagt cirka 183 000 kronor om den förlägges till Stockholm och till omkring 275 000 kronor därest den placeras i Östersund. Styrelsen har vid dessa beräkningar utgått från samma grunder, som gäller beträffande den övriga mätningsteknikerutbildningen.

Det rekryteringsunderlag, som föreligger för mätningsteknikerkurser avsedda att påbörjas i höst, beräknas av lantmäteristyrelsen omfatta omkring 60 personer. Om avlönad praktik kan erbjudas ytterligare ett antal mätningsteknikerpraktikanter inom lantmäteristaten, förefaller det icke styrelsen osannolikt att en viss ökning av rekryteringsunderlaget kan ernås. För egen del bedömer jag rekryteringsmöjligheterna såsom tämligen goda med hänsyn till de stora ungdomskullar som nu söker sig ut på en för tillfället kärvare arbetsmarknad.

I betraktande såväl av de gjorda kostnadsberäkningarna som av förutsättningarna att erhålla tillräckligt antal kvalificerade sökande till kurserna vill jag föreslå, att medel för nästa budgetår anvisas för fullföljande av

den nu pågående kursen för 30 elever samt för påbörjande av 2 nya 2-åriga kurser, den ena för 30 elever och den andra för 25 elever, samtliga kurser förlagda till Stockholm.

I omförmälda promemoria har lantmäteristyrelsen ansett det erforderligt att i kursverksamheten anlita en biträdande lärare i mätningsteknik, vilken har sådan kompetens att han självständigt kan leda fältövningarna i ämnet för en kurs. Om ifrågavarande lärare ålägges att bestrida undervisningen i matematik för samtliga kurser, vilket enligt styrelsen skulle vara fördelaktigt, då gränsen mellan mätningsteknik och matematik i viss utsträckning är flytande, blir heltidsanställning motiverad. Med hänsyn härtill och till att angivna undervisning bör ombesörjas av en lantmätare med goda teoretiska kunskaper och längre tids erfarenhet anser styrelsen, att för ändamålet bör inrättas en extra tjänst i A 23. Då jag ansluter mig till denna styrelsens uppfattning förordar jag, att medel äskas under detta anslag för avlönande av en dylik extra befattning. Däremot anser jag mig icke kunna biträda ett av styrelsen framfört yrkande om höjning av det särskilda arvudet till föreståndaren för teknikerundervisningen. Ej heller kan jag tillstyrka de ånyo framförda förslagen om höjning av tim- och dagersättningarna till vissa assistenter samt av traktamentena till eleverna vid fältövningar. Medelsbehovet för nästa budgetår för utbildning av mätningstekniker fördelar sig på olika utgiftsändamål i huvudsak sålunda: till ersättningar till lärare och assistenter med 139 100 kronor, till resekostnadsersättning och traktamenten till dessa med 14 100 kronor, till bidrag till elever med 176 700 kronor, till lokaler och expenser med 24 900 kronor samt slutligen till utrustning, vartill jämväl hänföres kompendier, med 57 200 kronor. För ifrågavarande utbildning torde sålunda för budgetåret 1959/60 böra anvisas sammanlagt 412 000 kronor.

Emedan det för närvarande föreligger en uppenbar brist på utbildad kontorspersonal inom lantmäteriväsendet vill jag härjämte föreslå, att medel för nästa budgetår anvisas för dubblering av utbildningen av dylik personal. De båda kurser, som sålunda föreslås anordnade nästa år, bör ha i huvudsak samma utformning som den nu pågående. För den på detta sätt utbyggda utbildningen av kontorspersonal bör anvisas sammanlagt 46 000 kronor. För fortbildningskurs i förrättningsförberedelse m. m. för kontorspersonal i distriktsorganisationen i huvudsaklig överensstämmelse med lantmäteristyrelsens förslag torde anvisas 6 600 kronor.

Under anslaget torde slutligen för centrala fortbildningskurser samt till lantmäterikonferenser av informatorisk karaktär böra anvisas ett oförändrat belopp av 8 700 kronor. I likhet med lantmäteristyrelsen föreslår jag, att medelsanvändningen i fortsättningen vidgas att avse samtliga personalkategorier inom lantmäteriväsendet.

Vid bifall till vad jag här förordat, erfordras för med detta anslag avsedda ändamål ett sammanlagt belopp av (412 000 + 46 000 + 6 600 + 8 700 =) 473 300 kronor för nästa budgetår. Då en å anslaget förefintlig reservation av 11 700 kronor synes kunna tagas i anspråk, behöver förevarande anslag

uppföras med 461 600 kronor. I förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär detta en ökning med 120 300 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl.*
för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av
461 600 kronor.

[147] 8. Bidrag till kostnader i samband med lantmäteri- och vägförrättningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	670 000	589 646
1957/58	615 000	673 970
1958/59 (statsliggaren s. 898) ...	585 000	
1959/60 (förslag)	345 000	

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 23/8 1958) hemställer, att anslaget uppräknas med 140 000 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Utgifter		Anslag	Ökning eller minskning
	1956/57	1957/58	1958/59	
1. Bidrag till vissa förrättningskostnader m. m.	223 221	127 910	225 000	—
2. Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften	210 111	448 416	225 000	+ 125 000
3. Bidrag till kostnader vid ensittarförrättningar	82 320	74 868	85 000	— 10 000
4. Bidrag till ersättning åt vissa förrättningsmän enligt lagen om enskilda vägar	13 043	16 766	20 000	+ 30 000
5. Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m.	12 294	4 343	10 000	—
6. Vissa avstycknings- och mantals-sättningsförrättningar	48 657	6 629	20 000	— 5 000
	589 646	678 932	585 000	+ 140 000

M o t i v. 1. En uppjustering av de av styrelsen tillämpade inkomstgränserna vid bidragsgivningen erfordras under innevarande budgetår. Den från den 1 april 1958 företagna höjningen av lantmäteritaxan kommer även att medföra ökade anspråk på medel för ändamålet.

Under innevarande budgetår och nästkommande budgetår kommer vidare vid laga skiften till rubbning av storskiften, tillsammans omfattande en areal av 200 000 hektar, att krävas anlita av sakkunniga biträden i stor

omfattning för arbeten i samband med ståndskogslikvider m. m. Vidare torde redan under innevarande budgetår i mån av tillgång på härför lämpliga personer såsom sakkunnigt biträde vid äganderättsutredningar komma att anlitas sådan person med juridisk utbildning. Styrelsen förutser sålunda att skiftesverksamheten i Kopparbergs län nästkommande budgetår kommer att medföra ökade medelsanspråk på anslagsposten. På grund härav och då medelsförbrukningen under budgetåret 1957/58 enligt styrelsens mening är ovanligt låg, bör anslagsposten beräknas med oförändrat belopp.

2. Verkställda undersökningar ger vid handen, att en relativt hög medelsförbrukning kan väntas för bidrag till väganläggningskostnader. Med hänsyn härtill och då det visat sig erforderligt att i fråga om bidragsgivningen till skogsbilvägar tillämpa högre bidragsprocent än den som i många fall tillämpats under senare år, anser styrelsen anslagsposten böra uppräknas med 125 000 kr.

3. Antalet ensittarförrättningar torde successivt minska, vilket givetvis medför minskad medelsförbrukning. Med hänsyn till att lantmäteritaxan höjts från den 1 april 1958 anser dock styrelsen att större minskning av anslagsposten än med 10 000 kr. icke bör ske.

4. I anslagsäskandena för innevarande budgetår framlade styrelsen förslag om en utvidgad tillämpning av systemet med tilläggsersättningar till vägförrättningsmännen (IX ht 1958 s. 539 p. 4).

Styrelsen har nu omräknat de föregående år redovisade kalkylerna över vägförrättningsmännens intäkter av vägförrättningar, varvid beaktats de under 1958 genomförda höjningarna av lantmäteritaxan och vägförrättningsmannataxan samt utvecklingen av kostnadsläget. Omräkningen har givit vid handen, att en vägförrättningsman för ernående av inkomstlikställighet med lantmätare i lönegrad A 19 skulle behöva ett tillskott till bruttointäkten med 15 procent. Styrelsen hemställer om åtgärder för höjning av den ersättning, som utgår till enskild vägförrättningsman för förrättning enligt lagen om enskilda vägar med 15 procent av den ersättning — bortsett från s. k. förskjutna kostnader — som vägförrättningsman enligt vägförrättningsmannataxan äger uppbära av sakägare i fråga om förrättningar, som påbörjats efter utgången av 1958. För ändamålet beräknas 50 000 kr. Angivna belopp väntas vara tillfyllest för att täcka hela medelsbehovet under anslagsposten.

5. Belastningen på anslagsposten låter sig icke i förväg exakt beräknas. Styrelsen föreslår att anslagsposten beräknas till oförändrat belopp.

6. Medelsförbrukningen beror, förutom av beslutade indelningsändringar, av förrättningarnas omfattning och tidpunkten för deras slutförande. Den starka belastningen under budgetåret 1956/57 torde ha varit av mera tillfällig art. Styrelsen bedömer, att en minskning av anslagsposten med 5 000 kr. kan ske.

Departementschefen

I anslutning till jordbruksanslagsutredningens betänkande rörande jordbrukets inre rationalisering vill jag föreslå, att statsbidrag till utflyttnings-

väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften hädan-
 efter skall utgå från reservationsanslaget Bidrag till jordbrukets rationalise-
 ring. Medel för ändamålet bör därför icke vidare anvisas under detta anslag.
 Även övriga från här berörda anslagspost nu utgående bidrag torde i fort-
 sättningen få bestridas från andra anslag. Ifrågavarande post å 225 000 kro-
 nor kan därför slopas. Till spörsmålen om formerna för beslut i anledning av
 ansökan om sådana bidrag varom här är fråga, om rätten att disponera me-
 del under jordbrukets rationaliseringsanslag med flera berörda anslag samt
 om de bestämmelser som reglerar bidragsgivningen i fråga, avser jag att
 återkomma i den tidigare omnämnda särskilda propositionen angående
 jordbrukets rationalisering, m. m., som jag har för avsikt att senare före-
 slå Kungl. Maj:t att framlägga för årets riksdag.

Någon höjning av ersättningarna till vissa förrättningsmän enligt lagen
 om enskilda vägar kan jag icke heller i år förorda. Till följd härav föreslår
 jag, att till bidrag till dylika ersättningar för nästa budgetår anvisas ett
 oförändrat belopp. Likaså torde till bidrag till städer och vissa andra sam-
 hällen för upprättande av fastighetsregister m. m. böra anvisas ett belopp
 av samma storlek som för innevarande budgetår. Med hänsyn till redovisade
 utgifter under det senaste budgetåret och till väntad kostnadsutveckling för
 ändamålen bör emellertid de medel, som avses till bidrag till kostnader vid
 ensittarförrättningar samt till vissa avstycknings- och mantalssättningsför-
 rättningar minskas med 10 000 respektive 5 000 kronor.

Ett bifall till vad jag sålunda förordat innebär en med 240 000 kronor till
 345 000 kronor minskad medelsanvisning under detta anslag. Jag hem-
 ställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kostnader i samband med lantmäteri-
 och vägförrättningar m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa
 ett förslagsanslag av 345 000 kronor.

[148] 9. Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	2 000	2 318
1957/58	2 000	—
1958/59 (statsliggaren s. 900)	2 000	
1959/60 (förslag)	2 000	

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 23/8 1958) hemställer, att anslaget
 upptages med oförändrat belopp

M o t i v. I ett den 26 juli 1957 avgivet betänkande (SOU 1957: 30) med
 förslag om fortsatt indragning till kronan av ströängar samt reglering i öv-
 rigt av ströängsförhållandena inom Västerbottens och Norrbottens läns lapp-
 marker föreslås bl. a. att förevarande anslag ävensom det i det följande be-
 handlade anslaget Ströängars indragande till kronan icke längre skall upp-
 föras å riksstaten. Då slutlig ställning icke tagits till förslaget, anser sig

styrelsen även detta år böra upptaga såväl förevarande anslag som anslaget Ströängars indragande till kronan. Styrelsen framhåller, att arbetet med tilläggsavvittringen i stort sett är slutfört. Ett visst medelsbehov för utbetalning av odlingsersättningar m. m. föreligger dock även under budgetåret 1959/60. I skrivelse den 23 juli 1958 har länsstyrelsen i Västerbottens län föreslagit, att anslaget för budgetåret 1959/60 upptages till 2 500 kr. Enligt styrelsens mening bör dock anslaget upptagas med oförändrat belopp. Någon avvittringsnämnd torde icke vara erforderlig under nästkommande budgetår.

Departementschefen

Då slutlig ställning ännu icke tagits till de i det föregående omnämnda betänkandet framlagda förslagen om fortsatt indragning till kronan av ströängar samt reglering i övrigt av ströängsförhållandena inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker, torde såväl förevarande som nästföljande anslag för nästa budgetår böra upptagas med oförändrade belopp.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

[149] 10. Ströängars indragande till kronan

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	3 800	1 447
1957/58	3 800	5 563
1958/59 (statsliggaren s. 900)	3 800	
1959/60 (förslag)	3 800	

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 23/8 1958) hemställer, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

M o t i v. Under hänvisning till vad som anförts under nästföregående anslag upptages även detta år förevarande anslag i styrelsens anslagsäskanden. Styrelsen anför, att arbetet med indragning av ströängar i stort sett är slutfört. Visst medelsbehov föreligger dock i fråga om odlingsersättningar samt i fråga om kostnader för ströängsnämnds verksamhet även under budgetåret 1959/60. I Västerbottens län erfordras icke någon ströängsnämnd. Ströängsnämnden i Norrbottens län torde däremot även under nästkommande budgetår kunna ha vissa smärre arbetsuppgifter. Länsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län har i skrivelser den 23 och den 29 juli 1958 beräknat medelsbehovet för ändamålet till resp. 1 200 och 4 900 kr. Med hänsyn till medelsåtgången under de senaste budgetåren och till svårigheten att beräkna kommande utgifter för verksamheten, anser styrelsen dock, att anslaget bör upptagas med oförändrat belopp.

Departementschefen

Åberopande vad jag anfört under nästföregående anslagspunkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ströängars indragande till kronan* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 800 kronor.

[150] 11. *Kostnader för provskiften i Kopparbergs län*

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	10 000	342
1957/58	10 000	324
1958/59 (statsliggaren s. 901)	10 000	
1959/60 (förslag)	5 000	

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 23/8 1958) hemställer, att anslaget upptages med ett till 5 000 kr. reducerat belopp.

M o t i v. Enär verkställandet av utflyttningar och väganläggningar är beroende av jordägarnas initiativ, möter svårigheter att beräkna utgifternas storlek för visst budgetår. Vid uppskattning av utgifterna för nästkommande budgetår har överlantmätaren uttalat, att de sannolikt icke torde komma att överstiga 5 000 kr. Med hänsyn härtill anser styrelsen, att anslaget kan minskas med 5 000 kr.

Departementschefen

I enlighet med lantmäteristyrelsens förslag synes anslaget böra minskas med 5 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för provskiften i Kopparbergs län* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[151] 12. *Rikets allmänna kartverk: Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	4 736 600	4 992 386
1957/58	4 988 000	5 256 171
1958/59 (statsliggaren s. 902) ...	5 839 300	
1959/60 (förslag)	5 944 900	

Y r k a n d e. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 25/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 105 600 kr. enligt följande uppställning.

	Ökning eller minskning	
1. <i>Personalförstärkningar</i>		
a) 1 tjänst som statskartograf Ao 21 besättes	+	22 884
b) 1 tjänst som statskartograf Ae 21 besättes	+	22 884
c) 2 kartassistenter Ae 11	+	27 311
2. <i>Personalminskningar</i>		
a) 3 tjänster som statskartografaspiranter indrages	—	50 321
b) 1 tjänst som statsgeodet Ae 21 indrages	—	22 884
3. <i>Löneregleringar</i>		
a) 6 ritbiträden Ao 7 i st. f. Ao 5	+	6 598
b) 6 ritbiträden Ae 5 i st. f. Ae 7	—	6 598
4. <i>Omräkning</i>		
a) löneklassförändringar och reglerad befordringsgång	+	36 588
b) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+	35 730
c) merkostnad med anledning av särskild lönereglering 1958 ..	+	33 464
		+ 105 656

5. Kartverket hemställer därjämte om bemyndigande att till byråingenjör i lönegrad Ae 19 förordna kartassistent, vilken äger erforderlig teoretisk och praktisk kompetens och visat sig synnerligen lämplig som arbetsledare vid verket.

Motiv. Kartverket erinrar inledningsvis om att verkets organisation och arbetsuppgifter f. n. är föremål för utredning i flera olika sammanhang, dels genom 1956 års lantmäterikommitté och dels genom statens organisationsnämnd. Vidare kan en utredning av statens sakrevision i samråd med kartverket och försvarsstaben rörande frågan om lämpligaste formen för handhavandet av det statliga karttrycket ävensom därmed sammanhängande frågor komma att i vissa detaljer påverka kartverkets organisation. Kartverket anför, att starka skäl talar för att den pågående organisationsöversynen även bör förenas med en översyn och komplettering av de redan gällande långtidsplanerna för den officiella kartverksamheten. Kartverket erinrar om att exempelvis den sedan flera år tillbaka pågående produktionen av en ny topografisk karta över Sverige fortfarande saknar en av statsmakterna antagen långtidsplan. Kartverket har emellertid påbörjat arbetet med en översyn och samordning av planerna för alla de i den officiella kartframställningen integrerade delmomenten och har för avsikt att presentera en sammanfattande målsättning för kartverkets arbete på längre sikt samtidigt som resultatet av organisationsöversynen föreligger i syfte att möjliggöra principbeslut av statsmakterna i båda dessa med varandra nära sammanhängande frågor samtidigt.

Kartverket anför, att i årets anslagsäskanden bl. a. på grund av det förut refererade utredningsläget icke, med undantag för utgiftsökningar av auto-

matisk karaktär, framförts andra förslag än sådana, som kan realiseras inom ramen för gällande medelsanvisning. I detta sammanhang påpekar kartverket, att kartväsendets anslag ytterst är hänförliga till av statsmakterna antagna långtidsprogram för landets kartläggning och att inga skäl framkommit att minska omfattningen eller takten i denna produktion. Tvärtom föreligger från näringslivet och försvaret berättigade krav på att produktionstakten skall ökas och att de områden av landet, som icke omfattas av gällande planer — det är främst fråga om delar av övre och inre Norrland — snarast inneslutes i kartlägningsprogrammen. Under dessa förhållanden kan det enligt kartverkets uppfattning icke ifrågakomma att nu i utgiftsbegränsande syfte ändra gällande målsättning för kartverkets arbeten. Kartverket understryker även att anslagen under kartväsendet icke representerar skilda arbetsområden, som kan ökas eller minskas oberoende av varandra. De representerar i stället olika sidor av en noggrant samordnad teknisk produktionsprocess, där brist på medel på ett håll kan ha allvarliga återverkningar på hela verksamheten i övrigt.

1 a), b) och 2 a). Sedan flera år tillbaka har något anslag icke beräknats för 2 tjänster som statskartografer inom den fotogrammetriska verksamheten, den ena i lönegrad Ao 21 och den andra i lönegrad Ae 21. För tjänsten i lönegrad Ao 21 gäller, att den icke får uppehållas så länge som vid kartverket finns anställda högst 4 aspiranter å statskartograf-tjänst. Kartverket har emellertid f. n. icke någon aspirant på statskartograf-tjänst anställd. Den största utsikten att erhålla någon förstärkning av den högskoleutbildade personalen vid kartverket torde ligga i att en högskoleutbildad fotogrammetriker med några års praktisk erfarenhet från annat håll kan anställas. En sådan måste placeras direkt i lönegrad 21. Medel bör nu beräknas för nyssnämnda 2 tjänster, under det att medel för 3 aspiranttjänster kan utgå. Kartverket understryker med skärpa, att det framlagda förslaget endast kan realiseras i sin helhet.

1 c) och 2 b). Med hänsyn till förekommande vakanser på statsgeodet-tjänsterna bör enligt kartverket ytterligare ett steg tagas på den tidigare påbörjade utvecklingen att överföra vissa arbetsuppgifter från statsgeodeter till kartassistenter. 1 tjänst som statsgeodet i lönegrad Ae 21 kan indragas. I stället bör inrättas 2 tjänster som kartassistent i lönegrad Ae 11. Innehavarna av dessa bör under vinterhalvåret i viss utsträckning kunna tjänstgöra på fotogrammetriska byrån som ersättning för någon av de i det föregående till indragning föreslagna statskartografaspiranttjänsterna. Även för detta förslag gäller att indragningen icke kan ske utan att nya tjänster i föreslagen omfattning inrättas.

3 a)—b). Genom Kungl. Maj:ts brev den 28 juli 1958 (SFS 1958: 409) har befordringsgången för ritbiträden vid kartverket ändrats så att slutlönegraden är Ae 7 mot tidigare Ae 5. Enligt kartverket är det ur praktiska synpunkter icke lämpligt att ordinarie tjänster som ritbiträde finnes i lönegrader under högsta lönegraden i befordringsgången. Med hänsyn härtill bör befintliga 6 tjänster som ritbiträde i lönegrad Ao 5 höjas till lönegrad

Ao 7. På anslagsposten för avlöningar till icke-ordinarie personal uppkommer därvid en inbesparing av samma belopp, som erfordras för höjningen av de ordinarie tjänsterna.

4 a)—c). Ökningarna är av automatisk karaktär.

5. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 28 april 1950 erhöll kartverket be- myndigande att till byråingenjör i lönegrad Ce 24 (Ae 19) förordna kart- assistent, vilken såsom specialelev vid tekniska högskolan erhållit antingen minst betyget med beröm godkänd i ämnet jorddelningsrätt och betyg i äm- net skifteslära eller minst betyget med beröm godkänd i ämnet fotogram- metri och betyg i ämnena utjämningsräkning och fotografi, dock att såsom förutsättning för meddelande av dylika förordnanden skulle gälla, att mot- svarande antal statskartograf-tjänster icke uppehöles. Kartverket anför, att det f. n. är praktiskt taget omöjligt för kartassistentpersonal att vinna in- träde som specialelev vid tekniska högskolan för att förvärva anförda kom- petens. Vidare framhåller kartverket, att de ifrågavarande kompetenskra- ven icke är någon tillfredsställande garanti ens för den teoretiska kompe- tens, som erfordras av ifrågavarande tjänstemän och än mindre för prak- tisk duglighet och lämplighet som arbetsledare. Det bör enligt kartverkets mening även observeras, att den specialutbildning som under senare år med- delats vid kartverkets egna kurser utgör en för här ifrågavarande kategori bättre anpassad fortbildning. Det finns sålunda vid kartverket vissa kart- assistenter med lång praktisk erfarenhet och tillfredsställande teoretisk utbildning, som i en situation då rekrytering av högskoleutbildad personal icke är möjlig delvis kan fylla behovet av arbetsledare. Det bör tillskapas en möjlighet för kartverket att befordra personal av denna kategori till tjänst som byråingenjör i sådana specialfall, då full säkerhet om deras kvalifika- tioner för avsedda uppgifter föreligger. För meddelande av sådant förord- nande bör fortfarande gälla, att motsvarande antal statskartograf-tjänster icke uppehåles.

Departementschefen

Såsom kartverket framhållit är verkets organisation och arbetsuppgifter för närvarande föremål för översyn. Några organisatoriska förändringar, som föranleder ökade utgifter, bör med anledning härav icke nu ifrågakom- ma. De ändrade personaldispositioner, som föreslagits av ämbetsverket, inne- bär ej heller några utgiftsökningar. Ett genomförande av kartverkets för- slag härutinnan medför, att vissa arbetsuppgifter överföres från statsgeodet till kartassistent samt att möjligheterna till rekrytering av högskoleut- bildad personal ökas. Jag har icke någon annan erinran mot myndighetens förslag i denna del än att båda tjänsterna som statskartografer i A 21, för vilka medel nu beräknas, bör vara extra-ordinarie, medan statskartograf- tjänsten i Ao 21 indrages. Däremot anser jag mig ej kunna tillstyrka de före- slagna löneregleringarna.

För att täcka det ökade medelsbehovet på grund av löneklassförändringar och reglerad befordringsgång, kompensation för höjda folkpensionsavgifter

samt merkostnad med anledning av särskild av 1958 års B-riksdag beslutad lönereglering av vissa tjänster bör anslaget i enlighet med ämbetsverkets beräkningar höjas med i runt tal 105 700 kronor.

På av kartverket anförda skäl förordar jag, att detsamma bemyndigas att till byråingenjör i Ae 19 förordna kartassistent, som äger erforderlig kompetens och visat sig synnerligen lämplig såsom arbetsledare. Jag vill emellertid understryka, att som förutsättning för meddelande av här avsedda förordnanden skall gälla, att motsvarande antal statskartografjänster icke uppehålls.

Det är enligt min mening angeläget, att kartverket beredes möjligheter att fullfölja det uppställda programmet för instrumentanskaffning, vilket i huvudsak bygger på ett förslag av 1953 års fotogrammetriutredning. Endast härigenom synes kartverket kunna i tillfredsställande grad rationalisera sin verksamhet inom ramen för tillgängliga personalresurser. Trots angelägenheten att begränsa de statliga utgifterna ämnar jag därför i det följande föreslå, att kartverkets utrustningsanslag för nästa budgetår skall uppföras med oförändrat belopp av 300 000 kronor. I anslutning härtill och med beaktande av de kostnadsökningar som föreslås belasta vissa av kartverkets anslag vill jag förordna att verket vidtager sådan ändring av ersättningarna för verkets beställningsarbeten, att en årlig höjning med cirka 100 000 kronor ernås av de inkomster, som skall bokföras under inkomstiteln Uppbörd i statens verksamhet.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit bör kartverkets avlöningsanslag för nästa budgetår ökas med 105 600 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat 3 212 300 (— 20 300) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 2 700 (oförändrat) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 1 892 000 (+ 80 600) kronor;

rörligt tillägg 802 200 (+ 9 600) kronor;

komensation för höjda folkpensionsavgifter 35 700 (ny post) kronor.

Anslaget uppföres alltså med 5 944 900 (+ 105 600) kronor.

På personalförteckningen bör uppföras 1 tjänst som statskartograf i Ae 21 samtidigt som 1 motsvarande tjänst i Ao 21 avföres från ordinarie stat.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för rikets allmänna kartverk, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för rikets allmänna kartverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, förslagsvis	3 212 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	2 700
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 892 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	802 200
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	35 700
Summa kronor 5 944 900	

b) till *Rikets allmänna kartverk*: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 5 944 900 kronor.

[152] 13. Rikets allmänna kartverk: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	587 200	573 803
1957/58	612 500	629 235
1958/59 (statsliggaren s. 904) ...	655 500	
1959/60 (förslag)	698 800	

Y r k a n d e. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 25/8 1958) hemställer, att anslaget uppräknas med 55 500 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Utgifter		Anslag	Ökning eller minskning
	1956/57	1957/58	1958/59	
1. Reseersättningar	2 451	2 712	13 200	— 9 000
2. Bränsle, lyse och vatten	38 625	40 342	39 000	+ 1 000
3. Övriga expenser	252 547	272 836	293 600	—
4. Publikationstryck	265 932	297 374	294 000	+ 63 500
				+ 55 500

1. På grund av att kartverkets förslag i tidigare års anslagsäskanden om viss utbyggnad av topografiska kartbyråer icke bifallits, har någon ny ritkurs för militär personal icke anordnats under 1958, vilket medfört att belastningen på denna anslagspost blivit låg. Någon ny kurs synes icke behöva anordnas förrän tidigast på våren 1961. Anslagsposten kan följaktligen för nästa budgetår minskas med 9 000 kr., motsvarande ersättning för kostnaderna för traktamenten åt personalen vid ritkursen.

2. Med hänsyn till den ökade belastningen synes posten böra uppräknas med 1 000 kr.

3. Posten till övriga expenser är för innevarande budgetår upptagen med 293 600 kr. Av detta belopp har 11 000 kr. beräknats för engångskostnad för

utbyggnad av telefonväxel samt 6 500 kr. för täckande av kostnader för flyttning av topografiska kartbyrån. Ifrågasvarande flyttning har icke genomförts enligt de planer, som var aktuella då föregående års anslagsäskanden avgavs. Flyttningen torde i stället komma att ske under nästa budgetår.

Anslagsposten har enligt kartverket varit mycket knappt beräknad. Kartverket har de senaste åren föreslagit vissa mindre höjningar för att täcka de mest angelägna behoven av arbetsmaterial. Med hänsyn till det ansträngda ekonomiska läget föreslår kartverket icke någon höjning av posten. Den bör emellertid heller icke sänkas. Det kan nämligen icke undvikas, att materialkostnaderna för ekonomiska och topografiska kartbyråerna ökar på grund av att antalet utgivna blad beräknas öka. För detta ändamål måste kartverket disponera minst ett belopp av samma storlek som de inledningsvis nämnda engångsansvisningarna.

4. Kungl. Maj:t har genom beslut den 16 maj 1958 medgivit, att anslagsposten för innevarande budgetår må överskridas med högst 63 500 kr. till följd av ökade tryckningskostnader i anledning av nytt avtal mellan kartverket och Generalstabens litografiska anstalt angående utgivningen av ekonomiska kartan över Sverige. De av ifrågasvarande avtal föranledda kostnadsökningarna kvarstår i fortsättningen, varför anslagsposten bör höjas med motsvarande belopp.

Departementschefen

Då någon ritkurs för militär personal icke kommer att anordnas under budgetåret 1959/60, bör anslagsposten till reseersättningar minskas med det tidigare för ändamålet anvisade beloppet. Med hänsyn till den låga belastningen är en viss ytterligare minskning befogad och jag föreslår därför att anslagsposten minskas med 10 200 kronor till 3 000 kronor. Delposten till bränsle, lyse och vatten bör däremot ökas med 1 000 kronor till 40 000 kronor.

Kartverkets förslag om oförändrad medelsanvisning till övriga expenser kan jag icke biträda. Delposten innefattar för innevarande budgetår bland annat ett engångsbelopp av 11 000 kronor för utbyggnad av telefonväxel. En sänkning med motsvarande belopp bör nu genomföras och posten uppföras med 282 600 kronor.

Den genom tidigare godkänd ändring i avtalet mellan kartverket och Generalstabens litografiska anstalt redan inträffade kostnadsökningen vid tryckning av ekonomiska kartan över Sverige beräknas kvarstå under nästa budgetår, varför jag vill förorda, att anslagsposten till publikationstryck uppräknas med 63 500 kronor till 357 500 kronor.

Ett bifall till vad jag sålunda föreslagit innebär, att kartverkets omkostnadsanslag för nästa budgetår uppföres med 698 800 kronor eller med ett 43 300 kronor högre belopp än för innevarande budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 698 800 kronor.

[153] 14. Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	1 398 000	1 397 905	6 154
1957/58	1 497 000	1 492 951	10 204
1958/59 (statsliggaren s. 905) .	1 780 000		
1959/60 (förslag)	1 780 000		

Y r k a n d e. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 25/8 1958) hemställer, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

M o t i v. Kartverket har jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 16 maj 1958 fr. o. m. den 1 juli 1958 förhyrt 2 flygplan från enskilt företag i stället för att som tidigare enbart använda egna eller flygvapnets flygplan. Kartverket utnyttjar följaktligen f. n. 2 egna och 2 förhyrda flygplan, varjämte 1 av verkets äldre flygplan användes som reservplan. Kartverket anser det ännu för tidigt att bedöma, hur förhyrningen av flygplan på längre sikt kommer att påverka anslagsbehovet.

Departementschefen

Anslaget till kartarbeten m. m. bör i enlighet med kartverkets förslag för nästa budgetår upptages med ett oförändrat belopp av 1 780 000 kronor.

Det torde i anslutning till denna anslagspunkt böra omnämnas, att inom kartverket påbörjats en översyn av långtidsplanerna för den officiella kartläggningen. Till detta spörsmål avser jag att återkomma i annat sammanhang.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 1 780 000 kronor.

[154] 15. Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	156 300	183 541	18 875
1957/58	300 000	318 153	723
1958/59 (statsliggaren s. 905) .	300 000		
1959/60 (förslag)	300 000		

Y r k a n d e. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 25/8 1958) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

M o t i v. Kartverket erinrar om att det i anslagsäskandena för föregående budgetår framlade förslag om att utrustningsanslaget skulle uppräknas till

¹ Därav 111 000 kr. å tilläggsstat II.

1 185 600 kr. för att möjliggöra i första hand en förnyelse och komplettering av verkets fotogrammetriska instrumentutrustning i huvudsaklig överensstämmelse med vad som föreslagits av 1953 års fotogrammetriutredning. Föredraganden tillstyrkte, att den föreslagna instrumentanskaffningen genomfördes, dock borde den fördelas på 4 år. Anslaget har med anledning härav upptagits till 300 000 kr. för budgetåren 1957/58 och 1958/59. Kartverket förutsätter, att motsvarande belopp anvisas för ändamålet även för kommande budgetår. Kartverket har på grundval av det åberopade principbeslutet i detalj planerat nödvändig instrumentanskaffning t. o. m. budgetåret 1960/61. Redan träffade avtal och dispositioner förutsätter, att planen kan fullföljas med oförändrat anslagsbelopp även budgetåren 1959/60 och 1960/61.

Departementschefen

Kartverkets förslag om oförändrat anslag till utrustning m. m. innebär ett fullföljande av den instrumentanskaffning, vartill medel tidigare beviljats. Såsom jag i det föregående anført vid behandlingen av kartverkets avlöningsanslag är det angeläget att medel för detta ändamål i oförändrad omfattning ställes till förfogande även under nästkommande budgetår. Jag förordar därför att anslaget upptages med 300 000 kronor. I sammanhanget vill jag erinra om vad jag under lantmäteristatens utrustningsanslag anført rörande utnyttjande för kartverkets räkning av det större stereoinstrument, för vars anskaffande medel äskas under sistnämnda anslag.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på kartverket att besluta om den närmare användningen av nu förevarande anslag. Åberopande det sagda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[155] 16. Rikets allmänna kartverk: Utbildningskurser för viss personal

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	6 000	5 727	273
1957/58	7 000	4 896	2 377
1958/59 (statsliggaren s. 905) .	7 000		
1959/60 (förslag)	4 000		

Y r k a n d e. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 25/8 1958) hemställer, att anslaget minskas med 1 000 kr.

M o t i v. Kartverket anför, att reservationen å anslaget förorsakats av att dels någon ritkurs för militär personal icke anordnats under 1958, dels

en planerad kurs för stereooperatörer ej kunnat genomföras på grund av den höga arbetsbelastningen för den personal, som skulle fungera som lärare och elever i denna kurs. Kursen för stereooperatörer bör emellertid komma till stånd så snart som möjligt. Utbildningsverksamheten bör enligt kartverket fortgå under budgetåret 1959/60 i ungefär samma omfattning som tidigare. På grund av att någon militär ritkurs ej torde påbörjas under 1960, kan anslaget sänkas med 1 000 kr.

Departementschefen

Jag anser, att anslaget med hänsyn bland annat till förefintlig reservation bör kunna nedräknas mer än vad kartverket föreslagit. Jag föreslår därför, att anslaget sänkes med 3 000 kronor till 4 000 kronor.

I enlighet härmed hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Rikets allmänna kartverk: Utbildningskurser för viss personal* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 kronor.

K. Fiskeriväsendet m. m.**[156] 1. Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Fiskeristyrelsen:
Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	1 201 300	1 185 552
1957/58	975 600	937 582
1958/59 (statsliggaren s. 906)	1 091 200	
1959/60 (förslag)	1 132 700	

Y r k a n d e. *Fiskeristyrelsen* (skr. 18/8 1958) hemställer, att anslaget ökas med 201 990 kr. till 1 293 190 kr. i enlighet med följande beräkning.

	Ökning
<i>Fiskeristyrelsen</i>	
1. <i>Personalförstärkningar</i>	
a) 1 kansliskrivare Ae 10	+ 12 216
b) 1 förste avdelningsingenjör Ag 24	+ 25 944
c) 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång	+ 9 420
2. <i>Löneregleringar m. m.</i>	
a) ordinariesättning av 1 förste byråsekreterare Ae 23	—
b) 1 förste byråsekreterare Ae 21 i st. f. Ae 19	+ 2 268
c) 1 kassör Ae 13 i st. f. Ae 12	+ 756
d) 1 materialförvaltare Ao 9 i st. f. expeditionsvakt Ao 7	+ 1 116
3. <i>Omräkning</i>	
a) löneklassförändringar	+ 3 900
b) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 2 695
<i>Sötvattenslaboratoriet</i>	
4. <i>Personalförstärkning</i>	
1 laborator Ae 24	+ 26 616
5. <i>Löneregleringar</i>	
a) 1 kontorist Ae 9 i st. f. kanslibiträde Ae 7	+ 1 188
b) 1 institutionsvaktmästare Ao 8 i st. f. expeditionsvakt Ao 7	+ 564
6. <i>Omräkning</i>	
a) löneklassförändringar	+ 910
b) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 962

*Havsfiskelaboratoriet*7. *Personalförstärkningar*

a) 2 laboratorer Ao 24	+	50 544
b) 1 laboratoriebiträde Ao 7	+	9 852
c) 2 tekniska biträden Ao 5	+	17 760
d) 1 fiskmästare Ao 13	+	13 560

8. *Lönereglering*

1 kanslibiträde Ao 7 i st. f. kontorsbiträde Ao 5	+	972
---	---	-----

9. *Omräkning*

a) löneklassförändringar	+	3 620
b) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+	2 071

*Undersöknings- och bevakningsfartygen**S k a g e r a k*10. *Lönereglering*

sjötillägg till fartygets befälhavare	+	1 000
---	---	-------

11. *Omräkning*

a) löneklassförändringar	+	2 100
b) kollektivavtalsposten	+	9 000
c) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+	882

*E y s t r a s a l t*12. *Omräkning*

a) kollektivavtalsposten	+	2 000
b) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+	74
		+ 201 990

M o t i v. 1 a). Såsom framgår av IX ht 1954 s. 286 och 1955 s. 251 har styrelsen tidigare begärt, att den för registratorsgöromålen hos styrelsen avsedda kanslibiträdestjänsten i lönegrad Ae 7 omändras till en kansli-skrivartjänst i lönegrad Ae 10. I 1956 års anslagsskrivelse anförde styrelsen, att behovet härav kvarstod med oförminskad styrka men härtill kom, såsom styrelsen anmälde i sin anslagsskrivelse år 1955 (IX ht 1956 s. 324—325), att enligt vad föreliggande erfarenheter visat styrelsen icke kunde undvara en befattning som kanslibiträde för självständigt registrerings- och bokföringsarbete beträffande de fiskeavgiftsmedel, vilkas förvaltning styrelsen numera omhänderhar. Framställningen upprepades år 1957 (IX ht 1958 s. 565—566). Styrelsen begär således med upprepande av fjolårets äskande, att med bibehållande av befintlig kanslibiträdestjänst en ny kansliskrivartjänst i lönegrad Ae 10 inrättas.

1 b). Styrelsen upprepar sin i IX ht 1956 (s. 325) återgivna motivering för behovet av en befattningshavare med sakkunskap på det i egentlig mening fiskeritekniska området. I detta sammanhang erinrar styrelsen om

att den i samband med budgetarbetet hösten 1956 framlade förslag till det i riksdagens skrivelse 1954:377 avsedda nya undersöknings- och försöksfartyget för fiskeriväsendet. Behovet av den i förevarande punkt avsedda nya befattningen accentueras ytterligare efter tillkomsten av nämnda fartyg.

1 c). Styrelsen har ett oavvisligt behov av ytterligare personal för skriv- och kontorsgöromål. Eftersom av styrelsens 3 kontorsbiträden, vilket antal fastställdes vid styrelsens tillkomst år 1948, 1 måste avdelas såsom biträde åt kassören och 1 ständigt tages i anspråk för skötseln av styrelsens telefonväxel, disponerar styrelsen endast 1 biträde för utskrift av koncept, expeditioner och protokoll, vilket uppenbarligen är fullständigt otillräckligt. Det begärda ytterligare kontorsbiträdet representerar således ett oundgängligt minimibehov.

2 a). Sedan genom beslut den 28 juli 1958 styrelsens extra ordinarie förste byråsekreterare i lönegrad Ae 21 med giltighet fr. o. m. den 1 september 1958 uppflyttats till lönegrad Ae 23 återstår av styrelsens i IX ht 1958 (s. 566) återgivna yrkanden beträffande denna tjänst ordinariesättning i lönegrad Ao 23, ett krav som icke kunde upptagas till prövning vid de s. k. B-listeförhandlingar, som föregick nyssnämnda beslut, eftersom dessa förhandlingar endast avsåg löneställnings- men icke anställningsformsfrågor. Beträffande nödvändigheten av ordinariesättning hänvisar styrelsen till vad som därutinnan anförts i referatet i IX ht 1958 (s. 566).

2 b). Med de serviceuppgifter i förhållande till styrelsens biologiska fackbyråer, som måst tilldelas nyssnämnde förste byråsekreterare, har följt nödvändigheten att tilldela styrelsens byråsekreterare i lönegrad Ae 19 ett betydande antal kvalificerade och självständiga arbetsuppgifter av ombudsmanna- och kamrerarnatur. Byråsekreteraren handhar sålunda bl. a. självständigt uppföljningen av fiskeavgifter enligt vattenlagen, indrivningen av dylika avgifter samt den kamerala förgranskningen inom styrelsens hela verksamhetsområde. På grund härav bör tjänsten omändras till förste byråsekreterare i lönegrad Ae 21. Härigenom vinnes också överensstämmelse med befordringsgången inom de biologiska fackbyråerna, vars mellantjänster (byråinspektörer) är placerade i lönegrad Ae 21.

2 c). Kassörstjänsten är uppenbart för lågt lönegradsplacerad. Bokslutsskyldiga kassörer inom allmänna civilförvaltningen placeras icke lägre än i lönegrad A 13. Denna lönegradsplacering påkallas även med hänsyn till att befattningen är förenad med redogöraransvar. Nya arbetsuppgifter har tillkommit genom styrelsens övertagande av förvaltningen av fiskeavgifterna enligt vattenlagen och enligt motsvarande äldre lagstiftning i ämnet (1880 års vattenrättsförordning). För ett riktigt fullgörande av dessa uppgifter fordras en alldeles speciell kameral rutin och en betryggande intern kontroll, vilket torde kunna vitsordas av riksräkenskapsverket efter dess inspektioner å styrelsen.

2 d). Styrelsen handhar centralt tryckning, förrådshållning och distribution av papper, blanketter och formulär för styrelsen själv, havsfiskelabo-

ratoriet, sötvattenslaboratoriet, undersöknings- och bevakningsfartygen samt fiskeriintendentsorganisationen med de statliga fiskeriförsöksstationerna och fiskodlingsanstalterna. Till följd härav är styrelsens expensförråd av betydligt större omfattning än som torde vara regel för centrala verk i allmänhet. Vården av expensförrådet och därmed sammanhängande planerings-, beställnings- och granskningsuppgifter åligger styrelsens expeditions-vakt, vilken befattning därför enligt tillämpade grunder bör omändras till en tjänst som materialförvaltare i lönegrad Ao 9.

3 a)—b), 6 a)—b), 9 a)—b), 11 a)—c) och 12 a)—b). Förändringarna under dessa punkter är av automatisk karaktär.

4. Behovet av en fast statlig befattning för frågor rörande fisksjukdomarna anmäldes av styrelsen första gången i anslagsäskandena för budgetåret 1953/54, varvid en utförlig motivering framlades. Det är nu än angelägnare, att en befattning inrättas, vars innehavare kan ägna sig åt undersökningar bl. a. rörande kräftpesten och dess bekämpande. Den extra befattningshavare, som nu avlönas av vissa enskilda intressenter, måste begränsa sina undersökningar till de fisksjukdomar, som uppträder i fiskodlingar. Övriga fisksjukdomsproblem — varvid särskilt kräftpesten träder i förgrunden — kan därför icke ägnas behörig uppmärksamhet. Styrelsen tillägger, att någon egentlig forskning rörande kräftpesten icke bedrivits i vårt land sedan slutet av 1930-talet, då Nybelin och Rennerfelt klarlade sjukdomens etiologi och mikrobiologi. De ur praktisk fiskesynpunkt utomordentligt viktiga frågorna om sjukdomens spridningssätt i vattensystemen, smittämnets permanens o. s. v. kvarstår obearbetade och obesvarade sedan denna tid för mer än 20 år sedan.

5 a). På grund av svårigheter att hålla denna tjänst besatt med nu gällande löneförmåner i förhållande till den allmänna höjningen av lönerna för kontorspersonal i Stockholm bör densamma ändras till en kontoristbefattning, vilket även är motiverat med hänsyn till arbetsuppgifterna.

5 b). Genom omkonstruktionen av löneplan A har biträdande vaktmästaren kommit i samma ställning som sin förman expeditionsvakten i lönehänseende. Den sistnämnde har såväl härigenom som genom inrättandet av en tjänst som institutionsvaktmästare i lönegrad Ao 8 vid vatteninspektionen blivit eftersatt i lönehänseende. Eftersom vaktmästaren vid sötvattenslaboratoriet bl. a. genom skyldigheten att vara bosatt inom institutionsområdet även i fortsättningen måste bära ansvaret för institutionernas gemensamma angelägenheter, torde det icke vara obefogat, att denna befattning placeras i högre lönegrad än de andra vaktmästartjänsterna. Tills vidare kan en uppflyttning inskränka sig till den nu angivna.

7 a)—d). På sätt riksdagens jordbruksutskott anför i sitt utlåtande 1957: 16 (p. 1, s. 12—13) har utskottet förutsatt, att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på de i motionerna I: 343 och II: 418 vid 1957 års riksdag och av utskottet berörda problemen rörande forsknings- och försöksverksamheten på havsfiskets område samt vidtager de åtgärder, som med anledning därav kan anses påkallade, vilket uttalande genom riksdagsskri-

velse bragts till Kungl. Maj:ts kännedom. För att sätta Kungl. Maj:t i tillfälle att närmare överväga hithörande organisations- och anslagsfrågor infordrade styrelsen sommaren 1957 från föreståndaren för havsfiskelaboratoriet i Lysekil en promemoria i ämnet, vilken såsom bilaga fogades vid styrelsens anslagsskrivelse den 21 augusti 1957. Av den vid promemorian fogade sammanställningen framgår, att föreståndaren räknat med en personalupprustning omfattande 30 befattningshavare i olika löneställningar för att laboratoriet skall bringas upp till den nivå, på vilken övriga europeiska fiskerinationers marina laboratorier befinner sig. Denna upprustningsplan — vilken icke föranledde någon åtgärd i IX ht 1958 — vidhåller styrelsen, som alltså anser, att densamma bör ligga till grund för ett Kungl. Maj:ts principbeslut i ämnet.

Sedan föreliggande spörsmål var föremål för prövning i IX ht 1958 har nya skäl tillkommit för en upprustning av havsfiskelaboratoriet. I ett den 31 juli 1958 dagtecknat förslag rörande användningen samt handhavandet av vården av undersöknings- och bevakningsfartygen Skagerak och Eystrasalt, avgivet av särskilt tillkallad utredningsman, har understrukits vikten av att tillräcklig vetenskaplig personal står till förfogande för de med undersökningsfartygen bedrivna havsundersökningarna.

Den begärda upprustningen av havsfiskelaboratoriet torde kunna förde-las på 5 å 6 på varandra följande budgetår. För nästa budgetår bör av de ifrågasatta nya tjänsterna inrättas följande, nämligen 2 laboratorer, 1 laboratoriebiträde, 2 tekniska biträden och 1 fiskmästare, eller sammanlagt 6 befattningar.

Styrelsen erinrar vidare om styrelsens uttalande i 1957 års anslagsskrivelse beträffande löneställningen för vetenskaplig personal (IX ht 1958 s. 568).

8. Uppflyttningen föreslås för att nuvarande, i Kungl. Maj:ts beslut den 11 september 1953 avsedda provisorium skall kunna avvecklas.

10. Styrelsen upprepar sin i IX ht 1957 (s. 364—365) återgivna motive-ring för återinförande av sjötillägg till befälhavaren på Skagerak.

Y t t r a n d e n. Statskontoret konstaterar, att fiskeristyrelsens hemstäl-lan om förstärkning av personalorganisationen och om uppflyttning i högre lönegrad av redan befintliga tjänster innebär i stort sett ett upprepande av tidigare framlagda förslag. Beträffande de i styrelsens framställning under punkterna 1, 2 b), 4, 5, 7, 8 och 10 upptagna tjänsterna tillåter sig statskon-toret sålunda hänvisa till vad ämbetsverket anført vid granskningen av fiske-ristyrelsens petita för budgetåret 1958/59 och såvitt angår de äskade per-sonalförstärkningarna å havsfiskelaboratoriet därjämte till ämbetsverkets utlåtande den 21 augusti 1958 angående ett av särskild utredningsman framlagt betänkande med förslag rörande användningen samt handhavandet av vården av undersöknings- och bevakningsfartygen Skagerak och Eystra-salt. Vad gäller förslag att en befattning i lönegrad Ae 19 skall omändras till en tjänst i lönegrad Ae 21 anför statskontoret, att karaktären av de gö-romål, som överförts å här avsedda tjänsteman icke övertygat ämbetsver-

ket om att befattningen bör uppflyttas i lönegrad. Statskontoret kan sålunda icke tillstyrka bifall till fiskeristyrelsens hemställan härutinnan. Vidare finner statskontoret den av styrelsen aktualiserade uppflyttningen av en tjänst som expeditivsvakt i lönegrad Ao 7 till materialförvaltare i lönegrad Ao 9 vara att hänföra till s. k. B-fråga och har av denna anledning ej prövats av statskontoret.

Riksräkenskapsverket anser sig icke böra tillstyrka den föreslagna lönegradshöjningen av kassörstjänsten.

Statens lönenämnd, som haft att yttra sig över punkterna 2 b), 2 c) och 2 d), anser att tillräckliga skäl icke föreligger för bifall till förslagen om uppflyttning av ifrågavarande tjänster.

Departementschefen

Fiskeristyrelsens framställningar om personalförstärkningar och löneregleringar för styrelsen och sötvattenslaboratoriet anser jag mig icke kunna tillstyrka. Ej heller kan jag biträda av styrelsen förordad ordinariesättning av tjänsten som förste byråsekreterare eller förslaget om sjötillägg för befälhavaren på Skagerak. Vad härefter angår havsfiskelaboratoriet torde detta böra förstärkas med 1 laboratoriebiträde i lönegrad Ae 7. Kostnaden härför beräknas till 9 900 kronor. Till ersättning till medhjälpare vid havsfiskelaboratoriets försök m. m. torde vidare böra beräknas 5 000 kronor under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Styrelsens förslag till lönereglering för ett kanslibiträde anser jag mig emellertid icke kunna tillstyrka.

På grund av beräknade löneklassförändringar torde anslaget böra höjas med sammanlagt 10 500 kronor. Även kollektivavtalsposterna för Skagerak och Eystrasalt bör höjas med (9 000 + 2 000 =) 11 000 kronor. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter bör vidare beräknas sammanlagt 5 100 kronor. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra höjas med 41 500 kronor till 1 132 700 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Fiskeristyrelsen

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 154 300 (+ 500) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 2 500 (oförändrat) kronor;
avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 186 100 (+ 2 900) kronor;
ersättningar till sakkunniga 500 (oförändrat) kronor;
rörligt tillägg 54 600 (+ 500) kronor;
kompensation för höjda folkpensionsavgifter 1 700 (ny post) kronor.

Sötvattenslaboratoriet

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 80 700 (+ 300) kronor;
avlöningar till icke-ordinarie personal 32 200 (+ 500) kronor;
rörligt tillägg 18 200 (+ 100) kronor;
kompensation för höjda folkpensionsavgifter 800 (ny post) kronor.

Havsfiskelaboratoriet

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 60 200 (+ 900) kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 6 700 (oförändrat) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 169 100 (+ 15 800) kronor;
 rörligt tillägg 36 100 (+ 1 800) kronor;
 kompensation för höjda folkpensionsavgifter 1 600 (ny post) kronor.

Undersöknings- och bevakningsfartygen
Skagerak

Avlöningar till icke-ordinarie personal 125 000 (+ 1 800) kronor;
 avlöningar till kollektivavtalspersonal 133 900 (+ 9 000) kronor;
 rörligt tillägg 20 000 (+ 300) kronor;
 kompensation för höjda folkpensionsavgifter 900 (ny post) kronor.

Eystrasalt

Avlöningar till icke-ordinarie personal 10 600 (oförändrat) kronor;
 avlöningar till kollektivavtalspersonal 33 500 (+ 2 000) kronor;
 särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal 1 700 (oförändrat) kronor;
 rörligt tillägg 1 700 (oförändrat) kronor;
 kompensation för höjda folkpensionsavgifter 100 (ny post) kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: fiskeristyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

*Avlöningsstat***F i s k e r i s t y r e l s e n**

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	154 300	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 500	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	186 100	
4. Ersättningar till sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	500	
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	54 600	
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 700	399 700

Sötvattenslaboratoriet

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	80 700	
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	32 200	
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	18 200	
4. Kompensation för höjda folkpensions- avgifter, <i>förslagsvis</i>	800	131 900

Havsfiskelaboratoriet

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	60 200	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	6 700	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	169 100	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	36 100	
5. Kompensation för höjda folkpensions- avgifter, <i>förslagsvis</i>	1 600	273 700

Undersöknings- och bevakningsfartygen

Skagerak

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	125 000	
2. Avlöningar till kollektivavtalspersonal, <i>förslagsvis</i>	133 900	
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	20 000	
4. Kompensation för höjda folkpensions- avgifter, <i>förslagsvis</i>	900	279 800

Eystrasalt

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	10 600	
2. Avlöningar till kollektivavtalspersonal, <i>förslagsvis</i>	33 500	
3. Särskilda löneförmåner till icke-ordi- narie personal, <i>förslagsvis</i>	1 700	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 700	
5. Kompensation för höjda folkpensions- avgifter, <i>förslagsvis</i>	100	47 600

Summa kronor	1 132 700
--------------	-----------

b) till Fiskeristgrelsen med statens vatteninspektion: Fiskeristgrelsen: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 132 700 kronor.

[157] 2. Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Fiskeristyrelsen:
Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	465 400	710 469
1957/58	403 600	404 818
1958/59 (statsliggaren s. 908)	412 600	
1959/60 (förslag)	419 300	

Enligt gällande omkostnadsstat fördelas anslaget med 54 100 kr. å fiskeristyrelsen, 31 300 kr. å sötvattenslaboratoriet, 74 100 kr. å havsfiskelaboratoriet samt 253 100 kr. å undersöknings- och bevakningsfartygen.

Y r k a n d e. *Fiskeristyrelsen* (skr. 18/8 1958) hemställer, att anslaget ökas med 52 900 kr. till 465 500 kr.

	Utgifter		Anslag	Ökning
	1956/57	1957/58	1958/59	
<i>Fiskeristyrelsen</i>				
1. Reseersättningar	24 012	18 796	29 000	+ 10 000
2. Övriga expenser	24 711	24 236	24 000	+ 8 000
3. Bibliotek	—	—	—	+ 1 500
<i>Sötvattenslaboratoriet</i>				
4. Reseersättningar	4 996	3 896	5 600	+ 1 900
5. Övriga expenser	5 956	5 743	6 500	+ 1 000
6. Publikationstryck	3 300	3 600	3 800	+ 1 200
7. Bibliotek	1 892	1 793	1 200	+ 300
8. Drift och underhåll av båtar ...	334	1 656	500	+ 200
9. Fiskeriförsök m. m.	1 493	1 096	1 000	+ 1 000
<i>Havsfiskelaboratoriet</i>				
10. Reseersättningar	12 099	9 025	13 600	+ 6 400
11. Övriga expenser	5 982	6 035	7 100	+ 1 900
12. Bibliotek	969	314	500	+ 500
13. Instrument och laboratoriekostnader	19 827	21 696	21 000	+ 9 000
14. Fiskeriförsök och fiskmärkningar m. m.	—	—	—	+ 10 000
				+ 52 900

M o t i v. 1. Reseanslaget medger alltfört icke anordnande av vikariats-tjänstgöring för den fiskeribiologiska rekryteringspersonalen å laborator- och fiskeriintendentstjänster under semestrar och andra ledigheter, varför styrelsen under åberopande av vad som tidigare i flera år anförts i ämnet vidhåller sitt yrkande på ökning av anslagsposten med 10 000 kr.

2. Till följd av fördyringar av de förnödenheter, som skall anskaffas med anlitande av expensposten, påkallas en årlig ökning av posten med 3 000 kr.

Härtill bör för 1959/60 läggas ett engångsbelopp å 5 000 kr. för iståndsättning med 3 000 kr. av möbler och andra inventarier, som nu varit i bruk under mer än 10 år (alltsedan styrelsens tillkomst 1 juli 1948), samt för anskaffning för 2 000 kr. av kassaskåp för handlingar rörande fiskeavgifter enligt riksräkenskapsverkets anvisningar vid å styrelsen företagen inspektion.

3. I expensposten har fr. o. m. innevarande budgetår beräknats 400 kr. till fiskeribiblioteket. Denna förstärkning av expensposten torde emellertid komma att helt tagas i anspråk för egentliga expensutgifter, varför ett särskilt belopp för biblioteksändamål erfordras på de skäl styrelsen anförde i 1957 års anslagsskrivelse (IX ht 1958 s. 573—574).

4. Anslaget höjdes för budgetåret 1957/58 med 600 kr. av begärda 2 500 kr. Samma omständigheter som föranlett detta äskande, nämligen de vidsträckta resedistrikten, de ökade traktaments- och resekostnaderna samt den ringa andelen på varje tjänsteman motiverar förevarande framställning om återstoden av det begärda beloppet.

5. För innevarande budgetår har förevarande anslagspost uppräknats med 500 kr., vilken höjning är av automatisk karaktär. Nu yrkas återstoden av det i 1957 års anslagsskrivelse begärda beloppet, 1 500 kr., eller således 1 000 kr.

6. En automatisk höjning av denna post med 200 kr. har medgivits i IX ht 1958 s. 576. På de i 1957 års anslagsskrivelse anförda skälen yrkas nu återstoden av det därstädes äskade beloppet eller alltså $(1\,400 - 200 =) 1\,200$ kr.

7. Höjningen avser liksom i anslagsäskandena för de föregående 6 åren den återstående delen av den i 1951 års anslagsskrivelse föreslagna höjningen å 1 000 kr.

8. Sedan anslagsposten alltsedan år 1932 utgått med 200 kr., höjdes den nyligen till 500 kr. Höjda drivmedelskostnader påkallar en ytterligare justering uppåt av anslagsposten med 200 kr.

9. För utvidgade försök med nya redskapstyper och syntetiska redskapsmaterial har styrelsen alltsedan år 1953 begärt medel genom en från 1 000 till 2 000 kr. höjd medelsanvisning till fiskeriförsök m. m., vilka framställningar emellertid ej föranlett åtgärd. Med hänsyn till försökens stora praktiska och ekonomiska betydelse för stora grupper av yrkesfiskarna upprepar styrelsen denna framställning.

10—13. De här föreslagna anslagsuppräkningarna är en konsekvens av den upprustning av havsfiskelaboratoriet, som föreslagits vid behandlingen av laboratoriets avlöningsanslag i det föregående. Även med nuvarande personalstyrka vid laboratoriet erfordras emellertid en uppräkning av reseanslaget.

14. Under en följd av år har medel till fiskmärkningar i havsfiskelaboratoriets regi i mån av tillgång anvisats av den till Kungl. Maj:ts disposition stående delen av reservationsanslaget Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen. Nämda ändamål liksom andra fiskeriförsök bör i regel finansieras av medel under laboratoriets omkostnadsstat.

Yttrande. Riksräkenskapsverket framhåller, att skäl i och för sig kan anföras för anskaffande av ett kassaskåp för 2 000 kr. enligt fiskeristyreliens förslag under delposten till övriga expenser. Med hänsyn till det statsfinansiella läget torde emellertid enligt riksräkenskapsverket med anslagstilldelning för detta ändamål kunna tills vidare anstå.

Undersöknings- och bevakningsfartygen. Styrelsen anmäler, dels att den i IX ht 1958 (s. 576—577) närmare berörda ombyggnaden av fartyget Skagerak avslutats under januari 1958, då fartyget ånyo tagits i tjänst, varjämte påmonteringen av den i ombyggnadsprogrammet ingående hydrauliska vinschutrustningen avslutats i juli 1958, dels att den av Kungl. Maj:t den 27 juni 1957 beslutade, i IX ht 1958 (s. 577) omförmälda utredningen angående användningen och handhavandet av vårderna av undersöknings- och bevakningsfartygen Skagerak och Eystrasalt numera slutförts och vid anslagsskrivelsens avgivande är föremål för remissbehandling. I avvaktan på denna och på erfarenheterna beträffande omkostnaderna för Skagerak efter fartygets istandsättning bör omkostnadsposterna för fartygen enligt styrelsens mening upptagas med oförändrade belopp under nästa budgetår.

I detta sammanhang torde böra anmälas, att utredningen rörande användningen samt handhavandet av vårderna av undersöknings- och bevakningsfartygen Skagerak och Eystrasalt m. m.¹ i ett den 31 juli 1958 avgivet betänkande (stencilerat) framlagt förslag angående användningen och vårderna av nämnda fartyg. Över betänkandet har yttranden avgivits av statskontoret, fiskeristyrelsen, vattenvårdsnämnden, lantbruksstyrelsen (efter hörande av Hushållningssällskapens förbund, som i sin tur införskaffat yttranden från Kalmar läns södra samt Hallands och Västernorrlands läns hushållningssällskap), generaltullstyrelsen, kommerskollegium (efter hörande av vissa handelskammare), sjöfartsstyrelsen, chefen för marinen, kanslern för rikets universitet, länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, medicinalstyrelsens strålskyddsnämnd, statens institut för folkhälsan, konserveringsforskningsinstitutet, textilforskningsinstitutet, statens naturvetenskapliga råd, naturhistoriska riksmuseet, Göteborgs naturhistoriska museum, Svenska sällskapet för räddning av skeppsbrutna (Sjöräddningssällskapet) samt Sveriges fiskares riksförbund.

Nu gällande föreskrifter rörande de båda fartygen är meddelade år 1947. I regleringsbrev den 30 juni 1947 föreskrives sålunda

att fartyget Skagerak skall stå under inseeende av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län (sedan år 1948 fiskeristyrelsen), som äger anställa fartygets besättning och efter samråd med svenska hydrografisk-biologiska kommissionen meddela föreskrifter om dess användande, därvid skall iakttagas, att fartyget skall användas under vintermånaderna huvudsakligen till sillrekognosceringar och undersökningar rörande sillen ävensom för lämnande av hjälp med isbrytning och bogsering genom isen jämte annan erforderlig assistans samt under övrig tid för verkställande av hydrografisk-biologiska un-

¹ Utredningsman landssekreteraren Å. Sylwan, Jönköping; experter f. d. byråchefen C. W. Hesse, Göteborg, och f. d. kommerserådet K. H. Sjöholm, Stockholm.

dersökningar av de Sverige omgivande haven samt för andra vetenskapliga och praktiska undersökningar till fiskerinäringens gagn ävensom för tillsyn och bevakning av Sveriges havsfisken; samt

att fartyget Eystrasalt skall stå under inseeende av och till förfogande åt lantbruksstyrelsen (sedan år 1948 fiskeristyrelsen), som äger anställa dess besättning och meddela föreskrifter om dess användande i enlighet med det med detsamma avsedda ändamål.

Beträffande vården av Skagerak gäller dessutom vissa särskilda föreskrifter, som meddelats den 28 september 1934. Kungl. Maj:t har därvid förordnat, dels att lagen den 16 oktober 1914 om tillsyn å fartyg skall vara tillämplig å Skagerak, dels ock att de undantag från tillämpningen av de med föranledande av 5 a § sjölagen utfärdade föreskrifter, som finnes stadgade beträffande kronan tillhöriga fartyg, icke skall gälla Skagerak; dock att vad sålunda förordnats icke skall avse föreskrifter rörande befäl och bemanning i övrigt. Beträffande Eystrasalt har något motsvarande förordnande icke meddelats.

Utredningen rörande användningen samt handhavandet av vården av undersöknings- och bevakningsfartygen Skagerak och Eystrasalt konstaterar, att den utan tvekan mest framträdande av fartygens verksamhetsgrenar är den vetenskapliga undersökningsverksamheten. Härtill ansluter sig nära de praktiska undersökningar och försök, för vilka fartygen också användes. Under beteckningen tillsyn och bevakning av Sveriges havsfisken sammanfattas sedan gammalt vissa olika arbetsuppgifter, nämligen ordningshållning och bevakning samt bistånd åt fiskarna. Utredningen har behandlat dessa arbetsuppgifter i 2 avsnitt, dels bevakning av Sveriges havsfisken, dels stödverksamhet för fisket.

Utredningen finner, att den fiskeristödjande vetenskapliga forskningen bör tilläggas 2 allmänna syften, nämligen att dels ange riktlinjer för en mera omedelbar utveckling till förbättring av fiskeresultatet, dels anvisa åtgärder för en lämplig beståndsvård. Rörande denna forsknings innebörd och dess samband med annan forskning anför utredningen bl. a. följande.

Fiskeriforskningen — i detta fall den marina fiskeriforskningen — utgör en speciell gren av den allmänna vetenskapliga marina forskningen. Från fiskeriforskarens sida hävdas gärna, att den aktuella fiskeriforskningen terminologiskt bör betecknas som en ren målforskning. Det torde emellertid förhålla sig så, att fiskeriforskningen spänner över så många olikartade och vart för sig vidsträckta områden, att den redan därför ej sällan måste ställas inför problem av grundforskningskaraktär. Det förefaller därför mera adekvat att beteckna fiskeriforskningen såsom en tillämpningsforskning, som visserligen till metoder, inriktning och målsättning är betingad av fiskerinäringens utvecklingsbehov men som inom denna ram har att söka svar icke blott på de speciella för fisket direkt aktuella frågorna utan också på många större grundläggande problem av allmän natur.

Det förhållandet att fiskeriforskningen lammnar över många och vidsträckta forskningsgrenar gör bl. a., att det icke är tänkbart att bedriva forskning samtidigt över hela linjen. För den aktuella forskningen måste finnas särskilda riktlinjer, som dels anger konkreta problemställningar, dels an-

visar avgränsade forskningsområden. Med hänsyn härtill kan det även vara berättigat att karakterisera den aktuella fiskeriforskningen som en programforskning.

Forskningsområdets vidsträckta karaktär och dess delvis heterogena detaljgrenar medför vidare ett uppenbart behov av samråd och kontakter i vida kretsar. Tillkomsten av internationella havsforskningsrådet kan, bl. a., ses som ett uttryck för behoven i dessa avseenden. Vad angår i vart fall vår egen fiskeriforskning föreligger uppenbarligen — inte minst på grund av våra fiskeriforskares fåtaliga numerär — ett stort behov av nära samarbete mellan fiskeriforskarna och företrädare för andra angränsande vetenskapsgrenar inom landet. — — — Sedan länge har också från akademiskt marinbiologiskt håll påvisats behovet ur allmän marinbiologisk synpunkt av ett nära samarbete på skilda forskningsområden mellan marinbiologer och fiskeribiologer. Att detta samarbetsbehov är ömsesidigt torde utan vidare följa av fiskeribiologins avhängighet av den allmänna marinbiologin. Ju mera fiskeriforskningen kommer att inrikta sig på begränsade eller eljest målbundna uppgifter desto större blir uppenbarligen beroendet av den vidsträcktare allmänna forskningen och därmed blir också behovet av samarbete starkare. — — — Även om fiskeriforskningen i första hand är sammankopplad med de sålunda nämnda vetenskapsgrenarna föreligger beröringspunkter också med andra grenar t. ex. genetiken och den marina djurgeografin samt kemin. Ett intimt samarbete måste också upprätthållas mellan fiskeribiologer och statistiker.

Utredningen framhåller, att betydelsen av att de vetenskapliga undersökningarna, både de hydrografiska och de biologiska, intensifieras under utredningens gång framhävts från olika håll. Den av Skageraks maskinhaverier orsakade nedgången i hennes utnyttjande har främst gått ut över undersökningsverksamheten, såväl den vetenskapliga som den praktiska, och orsakat en eftersläpning. Vad sålunda förekommit har enligt utredningen understrukit vikten av att de av riksdagen uttalade önskemålen om en ökning av forskningsverksamheten tillmötesgås. För en ökning av denna verksamhet talar dessutom särskilt de växande kraven på en god beståndsvård i förening med vissa tecken på förekomsten av överfiske ävensom vikten av att i den ökande internationella konkurrensen förutsättningarna för det svenska fisket förbättras.

Den redan tidigare rådande preferensen för forskningsverksamheten bör enligt utredningen därför nu ytterligare understrykas. Härom anför utredningen sammanfattningsvis.

Härvid bör också märkas, att vid sidan av den egentliga fiskeriforskningen tillkommit nya forskningsområden, nämligen undersökningar rörande olika slag av vattenföroreningar och då inte minst sådana som orsakas av radioaktivt avloppsvatten. Vissa möjligheter att öka forskningsinsatserna torde föreligga, i vart fall beträffande Skagerak. Eystrasalt åter användes redan huvudsakligen blott för undersökningsverksamhet. De ökade möjligheterna att utnyttja Skagerak hänför sig i första hand till det nya fartygsmaskineriet, som enligt hittills gjorda erfarenheter synes driftsäkert. Ökat utrymme för forskningsverksamheten bör även kunna åstadkommas genom inskränkningar i användningen för andra syften. Härvid träder särskilt 3 förut stundom ganska tidskrävande användningsområden i förgrunden, nämligen bevakningsuppgiften, isbrytningen samt vissa delar av den allmänna stödverksamheten i övrigt.

I fråga om möjligheterna att minska användningen av Skagerak för andra syften än forskning anför utredningen följande.

Sedan tullverket pålagts bevakningsuppgifter på fiskets område har bevakningen kunnat göras betydligt effektivare och därmed har behovet att använda Skagerak för ändamålet praktiskt taget bortfallit. Därtill kommer att Skagerak, liksom även Eystrasalt, i vissa avseenden är mindre lämpad för rena bevakningsuppgifter. Brytning av svårare is har visat sig medföra risker för skador å Skageraks skrov. Därtill kommer att fiskeristyrelsen har vissa andra möjligheter att ordna isbrytning, nämligen dels genom förhyrning av andra isbrytande fartyg, dels genom samarbete såväl med den allmänna isbrytningen som framför allt med Svenska sällskapet för räddning af skeppsbrutne (Sjöräddningssällskapet). I och med utbyggnaden av sällskapets resurser i fråga om hjälpfartyg har även behovet av att använda Skagerak och Eystrasalt för annan stöd- och hjälpverksamhet avsevärt minskats. Skagerak bör vidare om möjligt icke användas som stödfartyg för islandsfisket. Slutligen har även sillrekognosceringen förlorat något av sin tidigare betydelse.

Mot det angivna behovet av att öka forskningsverksamheten svarar enligt utredningens mening alltså vissa möjligheter att något förskjuta tyngdpunkten i användningen till förmån för denna verksamhet. Utredningen framhåller härvid, att vissa forskarplatser ständigt är outnyttjade ombord på Skagerak och vid laboratoriet i Lysekil. Även på Eystrasalt torde stundom finnas outnyttjat utrymme. Härom anför utredningen bl. a. följande.

Fiskeristyrelsens materiella forskningsresurser består av Skagerak och Eystrasalt samt havsfiskelaboratoriet i Lysekil och Bornö hydrografiska station ävensom de till dessa båda stationer hörande smärre båtarna *Clupea* resp. *Månvåg*. Samordningen av dessa resurser sker i huvudsak så, att fartygen användes för materialinsamling, varefter bearbetning sker på de båda nämnda institutionerna, i den mån icke viss bearbetning eller undersökning måste ske omedelbart ombord på fartygen. De tidvis rätt omfattande märkningarna av fisk, främst sill, äger sålunda rum ombord på fartygen. Å andra sidan företages vid laboratoriet i Lysekil även undersökning av på annat sätt anskaffat material, exempelvis stickprov från kommersiellt fångad fisk. Här kan även nämnas, att för försöksanstaltens räkning prov för hydrografisk undersökning tages dels kontinuerligt vid vissa fyrplatser, dels efter särskilda överenskommelser av olika flottans fartyg.

På såväl Skagerak som Eystrasalt finns ständigt ett ej ringa antal outnyttjade forskarplatser, vilket även i någon mån är fallet vid laboratoriet i Lysekil. Skagerak har 6 dubbelhytter för forskare och Eystrasalt 2 dubbelhytter men forskarplatserna är å andra sidan i första hand beroende av laboratorieutrymmena. Det torde kunna bedömas att — beroende på arbetenas art och den därför erforderliga apparaturen — på Skagerak kan medtagas 4, högst 5 forskare och på Eystrasalt 2 eller någon gång 3. I allmänhet medföljer å fartygens expeditioner endast 1, någon gång 2 fiskeriforskare. Vid laboratoriet i Lysekil finnes i regel 3 eller 4 obegagnade forskarplatser. Det kan sålunda konstateras, att det kapital, som är nedlagt i fartygen och laboratoriet, är dåligt utnyttjat. Ändå betänkligare är emellertid, att de höga driftkostnaderna för Skagerak icke ger bättre utbyte. Utredningen konstaterar sålunda, att det i fartygen och laboratoriet nedlagda kapitalet är otillfredsställande utnyttjat, varjämte de särskilt i fråga om Skagerak höga driftkostnaderna ger dåligt utbyte i vart fall såvitt angår forskningsverk-

samheten. I första hand beror detta enligt utredningen på de speciella fiskeriforskarnas fåtaliga numerär. Utredningen erinrar om att fiskeristyrelsen också hos Kungl. Maj:t gjort framställning om utökning av antalet forskarbefattningar. Men en annan viktig orsak är enligt utredningen, att möjligheterna till samarbete med de akademiska marinbiologiska forskarna och till utnyttjande av deras insatser framför allt på Skagerak blivit dåligt tillvaratagna. Detta i sin tur har angetts vara en följd av svårigheterna att uppgöra hållbara planer på grund av det gamla maskineriets opålitlighet.

Utredningen föreslår, att samverkan med den akademiska marinbiologiska forskningen intensifieras och organiseras. Genom en sådan samverkan skulle enligt utredningen säkerligen dels en betydande arbetshjälp direkt kunna lämnas fiskeriforskarna, dels allmänna problem av betydelse även för fiskeriforskningen bli bättre belysta.

Utredningen uttalar i detta sammanhang, att en närmare anknytning till universitetsforskningen även på det biologiska området synes böra eftersträvas vid blivande förordnanden av fiskeristyrelsens vetenskapliga ledamöter. Den i organisationsfrågan väsentliga synpunkten är enligt utredningen, att den akademiska forskningen och undervisningen på lämpligt sätt blir inkopplad i planläggningsarbetet, så att därvid hänsyn kan tagas till önskemål från det hållet och de personella resurserna blir klarlagda och kan utnyttjas. Deltagandet i planläggningen från universitets- och museihåll synes utredningen lämpligen kunna anknytas till uppgörandet på hösten av arbetsprogram för fartygen för nästkommande året. Utredningen anför härom.

Det preliminära program, som havsfiskelaboratoriets föreståndare nu plägar uppgöra, bör — med för ändamålet erforderliga förtydliganden och specifikationer — så snart som möjligt efter det internationella havsforskningsrådets oktobersammanträde, helst redan i början av november, översändas till samtliga berörda fakulteter och museer. Av fakulteterna och museerna utsedda representanter bör sedan av fiskeristyrelsen kallas till ett sammanträde i början av december, varvid samverkan i detalj dryftas. Efter eventuell ytterligare bearbetning bör programmet kunna fastställas efter årsskiftet. Denna fastställelse bör ankomma på fiskeristyrelsen. Vid sammanträdet bör även frågan om utnyttjande av lediga laboratorieutrymmen i Lysekil behandlas. Vid organiserandet av samverkan bör även beaktas önskemål från folkhälsoinstitutet, vattenvårdsnämnden, strålskyddsnämnden, konserveringsforskningsinstitutet och textilforskningsinstitutet. Då den föreslagna samverkan får ses som en försöksverksamhet, bör Kungl. Maj:t enligt utredningen fortlöpande kunna följa dess utveckling. Fiskeristyrelsen föreslås därför skola årligen avge berättelse över föregående års undersökningsverksamhet. I den mån så anses behövt kan Kungl. Maj:t inhämta yttranden däröver av vederbörande fakulteter m. fl. samt naturvetenskapliga forskningsrådet.

För att från början få en grundval lagd för samarbetet föreslår utredningen, att fiskeristyrelsen skall uppgöra ett mera detaljerat arbetsprogram, förslagsvis för de närmaste 5 åren, för de vetenskapliga undersökningarna med angivande av de viktigaste och mest aktuella forskningsuppgifterna. Detta program — som sedan årligen bör revideras — bör tillika med det nyss-

nämnda förslaget till årligt arbetsprogram för fartygen översändas till fakulteterna och museerna samtidigt med kallelsen till det föreslagna sammanträdet.

Beträffande ifrågavarande uppläggning av organisationsfrågan har exper-ten *Hessle* anfört avvikande mening.

Enligt *Hessles* uppfattning skulle det föreslagna förfarandet vid etablerande av samarbete med de vetenskapliga institutionerna bli onödigt tungro-rott. *Hessle* föreslår därför, att fakulteterna i stället endast officiellt under-rättas, att ansökningar om att få disponera Skagerak och Eysstrasalt eller om deltagande eljest i dessas expeditioner under visst år senast den 1 novem-ber året före insändes till fiskeristyrelsen med angivande av undersökning-ens art, tid och plats samt övriga önskemål, varefter fiskeristyrelsen prövar dessa ansökningar i samband med slutbehandlingen av arbetsprogrammet.

I fråga om eventuella kostnader för den föreslagna samverkan anser ut-redningen, att det bör ankomma på fiskeristyrelsen att i sinom tid äska de förstärkningar av avlönings- eller omkostnadsanslagen, som till följd av samverkan möjligen kan bli erforderliga. Det bör emellertid enligt utred-ningen också ankomma på vederbörande fakulteter och museer att söka utverka för sina forskares deltagande erforderliga medel.

Vad gäller frågan om expeditionsledare anför utredningen föl-jande.

Expeditionsledaren har att inom ramen för fastställt arbetsprogram och undersökningarnas syften samt eljest meddelade direktiv avgöra fartygets destination och rörelser med den inskränkning, som följer av att fartygets befälhavare är ansvarig för dess säkerhet och vad därmed sammanhänger. Då fiskeriforskare medföljer något av fartygen, betraktas denne eller, om flera fiskeriforskare medföljer, den främste av dem som expeditionsledare. Detta torde också i fortsättningen böra gälla även då utomstående forskare deltagar, såvida icke fiskeristyrelsen för särskilt fall annorlunda bestämmer. Emellertid kan det antagas att — vid en utvidgning av samverkan med utom-stående forskare — det kan inträffa att under någon expedition allenast utom-stående forskare medföljer. I sådana fall bör fiskeristyrelsen utse en av dem att vara ledare för dylik expedition. För sådana eventualiteter bör fiskeristyrelsen i samråd med sjöfartsstyrelsen utarbeta vissa anvisningar rörande expeditionsledares befogenheter och skyldigheter.

Utredningen konstaterar, att åtskilliga av de praktiska undersök-ningarna och försöken, för vilka fartygen användes, har stor betydelse dels direkt för fisket, dels som ett led i utformningen av de be-ståndsvårdande åtgärderna.

En stor del av denna verksamhet är enligt utredningens mening uppen-barligen av den karaktär, att den bör bedrivas genom statens försorg. Far-tygen bedömes av utredningen vara väl lämpade för viss del av hithöran-de verksamhet, exempelvis rekognoscering efter sill och annan fisk samt uppsökande och undersökning av lämpliga fångstplatser o. d. För andra för-sök däremot är särskilt Skagerak på grund av sin storlek mindre lämplig, i det att t. ex. vid redskapsprovningar varken båt eller redskap reagerar på samma sätt när proven utföres med Skagerak som när de företages med en ordinär fiskebåt. I detta avseende är Eysstrasalt bättre åtminstone såvitt an-går östersjöfisket.

Utredningen finner sålunda både Skagerak och Eystrasalt även i fortsättningen böra utnyttjas för alla sådana praktiska undersökningar och försök, som påkallas av fiskets behov och som kan bedömas ge ett med hänsyn till fartygens storleksordning i förhållande till fiskebåtarna användbart resultat. Härvid bör samarbete i erforderlig mån upprätthållas med konserveringsforskningsinstitutet och textilforskningsinstitutet. Fiskeristyrelsen bör enligt utredningen se som en angelägen uppgift att verka för att dessa institut företager undersökningar av för fisket betydelsefulla problem.

I detta sammanhang beklagar utredningen, att den förefintliga möjligheten till statsgaranti för utprovning av redskap icke utnyttjas i önskvärd omfattning. (Härmed åsyftas anslaget Statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten, m. m., som är avsett att täcka förluster på statsgaranterat försöksfiske.) Möjligen bör därför enligt utredningen övervägas att ställa ett mindre anslag till fiskeristyrelsens förfogande för att styrelsen i speciella fall skall kunna gälda kostnaden för prov, som utföres av fiskelagen själva.

I fråga om tillsyn och bevakning av Sveriges havsfisken framhåller utredningen, att den ursprungliga innebörden av detta begrepp i väsentliga avseenden förändrats.

De egentliga bevakningsuppgifterna består numera dels i skydd mot intrång av utländska fiskare men dels och framför allt i tillsyn över efterlevnaden av de i beståndsvårdens intresse meddelade förbud och andra föreskrifter. Sedan år 1955 har tullverkets kustbevakning ålagts väsentliga bevakningsuppgifter rörande fisket, varigenom bevakningen blivit effektivare, samtidigt som Skageraks bevakningsverksamhet i hög grad kan inskränkas. Eystrasalt har tidigare icke haft några bevakningsuppgifter i egentlig mening men även hon kan givetvis i princip liksom Skagerak nyttjas för dylikt ändamål. Skagerak är på grund av sin storlek och sin relativt långsamma fart mindre lämplig för bevakningstjänst. Vad farten angår gäller motsvarande även Eystrasalt. Att ålägga fartygen bevakningsuppgifter som en primär arbetsuppgift skulle enligt utredningens mening sätta de vetenskapliga undersökningarna i efterhand. Dessutom skulle en mera polisiärt betonad bevakningsverksamhet tänkas kunna äventyra det för undersöknings- och försöksverksamheten nödvändiga samarbetet med fiskarna.

Med hänsyn till vad som sålunda anförts och till den genom tullverkets insatser ändå effektiviserade bevakningen föreslår utredningen, att fartygen i fortsättningen icke skall åläggas bevakningstjänst som en primär arbetsuppgift. Att fartygen det oaktat skall ingripa vid klara överträdelser anser utredningen självklart, varvid den särskilt framhåller angelägenheten av att omedelbart avbryta och beivra olaga trålfiske.

I anslutning till frågan om tillsyn och bevakning föreslår utredningen vissa smärre författningsändringar och anför härom bl. a. följande.

Fiskeristyrelsens åligganden i ifrågavarande hänseenden bör lämpligen fastslås genom en bestämmelse i dess instruktion om skyldighet att följa bevakningsverksamheten och meddela råd och anvisningar för dess bedrivande samt att verka för samordning av de på andra myndigheter (mari-

nen, lotsväsendet och tullverket) i detta avseende ankommande åtgärder. Vidare torde i sjöfartsverkets instruktion (SFS 1955: 673) eller i lotsförordningen (SFS 1937: 330) böra inryckas en bestämmelse om lotsväsendets medverkan i bevakningen. Lämpligheten härav har vitsordats vid överläggning med sjöfartsstyrelsen. I instruktionen för vederbörande marina myndigheter bör fiskerimyndigheterna nämnas bland de myndigheter, med vilka samverkan skall ske beträffande bevakningen. Vad angår generaltullstyrelsens instruktion är denna så konstruerad, att något motsvarande stadgande där knappast är motiverat.

Vid det förut antydda förhållande att ordningshållningen i sin ursprungliga mening förlorat all betydelse bör övervägas att vid lägligt tillfälle ändra den formulering, som i vissa lagrum användes med syftning på Skagerak och Eystrasalt. I lagen om rätt till fiske och fiskeristadgan talas sålunda om »statens fartyg som blivit utsänt för att övervaka ordningen å fiskeplats». Numera skulle förslagsvis uttrycket »statens fartyg som blivit utsänt för att övervaka efterlevnaden av bestämmelser för fisket» te sig mer adekvat.

Beträffande stödverksamhetens utveckling anför utredningen bl. a. följande.

Stödverksamheten — som utvecklats ur vad som tidigare benämnts tillsyn och bevakning — betingas i första hand av önskemålen att åstadkomma en speciellt på fisket inriktad assistans vid haverier m. m. Stödverksamheten bedrevs till en början i allt väsentligt i närhet av kusten och bestod huvudsakligen av isbrytning och bogsering genom is samt bogsering vid haverier ävensom visst bistånd vid sjukdoms- och olycksfall. I och med att svenska fiskare i större omfattning kommit att bedriva sitt fiske allt längre ut till havs och i avlägsna farvatten har krav uppstått på att fiskarena därvid skulle beredas ett stöd, som i någon mån kunde motsvara det bistånd, som de i land yrkesverksamma medborgarna kan påräkna. I stödverksamheten användes tidigare såväl gamla Skagerak som kanonbåten Svensksund samt senare nya Skagerak, som skulle ersätta båda de nämnda fartygen. Bortsett från det stöd, som sedan år 1949 getts åt islandsfisket, har något organiserat stöd icke lämnats våra fiskare längre ut till havs i Nordsjön eller Östersjön. I de krav på ett tredje undersökningsfartyg, som rests på senare tid, har behovet av stöd åt såväl nordsjö- som östersjöfisket kraftigt understrukits.

Under sitt arbete har utredningen konstaterat, att Skagerak, som visserligen är byggd med tanke även på *isbrytning*, likväl icke bör användas för sådant ändamål, i vart fall icke i svårare is, där hon erfarenhetsmässigt riskerar skador på skrovet. Hon är dessutom för djupgående för att kunna bryta så nära kusten som behöves. Utredningen erinrar därvid om att numera också andra möjligheter att åstadkomma en speciellt för fisket avsedd isbrytning finnes, i det att till fiskeristyrelsens förfogande står ett särskilt anslag, som kan användas för förhyrning av lämpliga isbrytande bogserbåtar m. m. Även sjöräddningssällskapets nyare fartyg med stålskrov har enligt utredningen visat sig lämpade för ändamålet.

Vidare konstaterar utredningen, att Skagerak, som år 1950 användes som *stödfartyg för islandsfisket*, är avsevärt mycket mindre lämplig för detta ändamål än den typ av minsvepare (Hanö), som under senare år fungerat som stödfartyg vid Island. Då det dessutom blir betydligt billigare att an-

vända en minsvepare än Skagerak och fartyget under en islandsexpedition icke skulle kunna användas för en ändamålsenlig undersökningsverksamhet, avstyrker utredningen framförda förslag att vidare utnyttja Skagerak för ifrågavarande ändamål.

Beträffande andra *stödmöjligheter i Nordsjön och Östersjön* än Skagerak och Eystrasalt samt marinens fartyg hänvisar utredningen bl. a. till följande.

Visst internationellt samarbete i denna fråga har förekommit och visst stöd från andra länders fartyg kan sporadiskt åstadkommas för det svenska fisket genom sådant samarbete. Den viktigaste hjälpmöjligheten i någorlunda närbelägna farvatten utgör emellertid enligt utredningen den organiserade sjöräddningstjänsten, som i Sverige är uppdelad mellan sjöfartsverket och sjöräddningssällskapet, så att sjöfartsverket svarar för den inre kustsjöräddningen, medan sällskapet svarar för utsjöräddningen med sina över 20 räddningskryssare och räddningsbåtar.

Beträffande stödet i Nordsjön anför utredningen vidare bl. a. följande.

Den svenska fiskeflottan i Nordsjön består i regel av omkring 250—300 fartyg, som i allmänhet är spridda gruppvis eller ensamma och fiskar på långa avstånd från varandra. Endast 1 stödfartyg skulle därför knappast kunna ge ett tillfredsställande stöd. För ett någorlunda effektivt stöd torde erfordras åtminstone 2 fartyg. Dessutom är att märka att, i den mån haverier inträffar i hårt väder, den effektivaste hjälpen i regel kan lämnas västerifrån, då under fisketiden stormarna oftast är västliga.

Med hänsyn till de andra stödmöjligheter, som sålunda redan finnes och som bör kunna utvecklas ytterligare, anser utredningen Skagerak och Eystrasalt icke behöva nyttjas för stödverksamhet som en primär arbetsuppgift. Utredningen framhåller, att om så bleve fallet, skulle såväl den praktiska som särskilt den vetenskapliga undersökningsverksamheten bli lidande. Dock bör båda fartygen givetvis vara beredda att ingripa, då så påfordras. För att behovet av att använda Skagerak eller Eystrasalt för stödverksamhet skall kunna nedbringas till ett minimum men stödverksamheten ändå intensifieras föreslår utredningen, att fiskeristyrelsen i samråd med chefen för marinen, sjöfartsstyrelsen och Sjøräddningssällskapet utreder frågan om en utveckling av andra möjligheter att intensifiera stödverksamheten. Utredningen pekar härvid på möjligheterna att i viss omfattning anlita marinens fartyg samt att organisera en mera kontinuerlig stödverksamhet från Sjøräddningssällskapets sida ävensom ett internationellt samarbete.

Utredningen anför, att i direktiven för denna ej har ifrågasatts, att bestämmelser ätt en rörande fartygens användning skulle överflyttas till annan myndighet, samt framhåller, att under utredningen ej heller framkommit något, som skulle kunna motivera en sådan förändring, i vidare mån än att vissa skäl kunnat påvisas för att de vetenskapliga undersökningarna borde ledas av ett rent vetenskapligt organ. Å andra sidan skulle en förändring av antydd art medföra stora olägenheter och fiskeristyrelsen föreslås därför i princip skola bibehållas vid bestämmelserna rörande användningen.

Sammanfattningsvis föreslår utredningen följande beträffande användningen av Skagerak och Eystrasalt.

Skagerak och Eystrastalt skall användas

för vetenskaplig forsknings- och undersökningsverksamhet i syfte att främja fisket, åstadkomma en god beståndsvård och tillgodose andra på fiskeristyrelsen ankommande uppgifter,

för praktiska undersökningar och försök beträffande fiskemetoder och fiskredskap samt andra fiskeritekniciska undersökningar samt

för rekognoscering efter sill eller annan fisk samt uppsökande och undersökning av lämpliga trålningsområden och andra lämpliga fiskeplatser.

I fråga om de vetenskapliga forskningarna bör fiskeristyrelsen ha att samråda dels i särskild ordning med företrädare för vederbörande fakulteter vid universiteten resp. avdelning vid Stockholms högskola och för vissa museer, dels med folkhälsoinstitutet, vattenvårdsnämnden och strålskyddsnämnden. Beträffande de praktiska undersökningarna och försöken bör samråd ske med konserveringsforskningsinstitutet och textilforskningsinstitutet.

I den mån fartygen eller ett av dem icke utnyttjas för verksamhet, som nyss sagts eller därest särskilt behov därav uppstår, som icke lämpligen kan tillgodoses på annat sätt, bör fartygen eller det icke utnyttjade av dem användas

för bistånd åt fisket genom bogsering eller — där så bedömes lämpligt — isbrytning eller ock på annat erforderligt sätt samt

för tillsyn och bevakning över efterlevnaden av för fisket gällande bestämmelser.

Såsom framgår av det föregående åligger numera h a n d h a v a n d e t a v vården av Skagerak och Eystrasalt fiskeristyrelsen. Skagerak är vidare underkastad tillsyn på i huvudsak samma sätt som gäller privatägda fartyg. Utredningen erinrar om att den vid prövningen av vilken myndighet som mest ändamålsenligt kan handha vården av Skagerak och Eystrasalt, enligt direktiven har haft att beakta vikten av att vården av fartygen omhänderhas av ekonomisk och teknisk sakkunskap samt att densamma kan ske utan eftersättande av fiskeriintressena. Vidare erinrar utredningen, att den konstaterat, att bestämmanderätten rörande användningen av Skagerak och Eystrasalt bör tillkomma fiskeristyrelsen. Enligt utredningen skulle med hänsyn till kravet på ekonomisk och teknisk sakkunskap en överflyttning av vården till sjöfartsstyrelsen i och för sig vara motiverad men en dylik överflyttning skulle knappast innebära några påtagliga praktiska fördelar. Utredningen förordar därför, att vården av båda fartygen skall handhas av fiskeristyrelsen och att de bestämmelser, som redan gäller i fråga om sjöfartsstyrelsens skyldighet att biträda offentlig myndighet, kompletteras. Utredningen föreslår sålunda följande.

Skagerak och Eystrasalt skall helt underkastas fartygsinspektionens tillsyn enligt lagen om tillsyn å fartyg med tillämpningsföreskrifter, utom såvitt avser i 8 § sagda lag avsedda bestämmelser. Det sistnämnda innebär, att den nu av fiskeristyrelsen företagna klassificeringen av Skagerak i Lloyds' Register of Shipping icke skall befria fartyget från tillsyn av fartygsinspektionen. De undantag från tillämpningen av de med föranledande av 5 a § sjölagen utfärdade bestämmelser, som finnes stadgade beträffande

kronan tillhöriga fartyg, föreslås icke skola gälla Skagerak och Eystrasalt. Vad sålunda förordnas skall dock icke avse föreskrifter rörande befäl och bemanning i övrigt. Vidare föreslår utredningen, att fartygsinspektionen — utöver i tillsynsbestämmelserna stadgade besiktningar och inspektioner — årligen i samband med översyn av fartygen så ock eljest då så påfordras skall företaga besiktning av dem och i anslutning därtill föreslå eller påkalla erforderliga åtgärder. Så snart det gäller arbeten, för vilka erfordras ritningar eller för vilka anbudsförfarande ifrågakommer, bör enligt utredningens mening sjöfartsstyrelsen alltid konsulteras. Detsamma gäller andra omändringar eller nyinstallationer av någon betydelse. Däremot anser utredningen det uppenbarligen vara onödig omgång att kräva sjöfartsstyrelsens medverkan i varje rutinemässig eller mera obetydlig underhållsåtgärd (t. ex. målningsarbeten eller utbyte av smärre förslitna delar). Sjöfartsstyrelsen bör vidare tillse, att nödiga åtgärder blir vidtagna, och ansvara för det riktiga och lämpliga utförandet i tekniskt och ekonomiskt avseende av alla åtgärder, som sjöfartsstyrelsen påkallat eller beträffande vilka samråd ägt rum. Utredningen framhåller, att sjöfartsstyrelsen rörande vårdåtgärder meddelade anvisningar skall efterkommas. Fiskeristyrelsen bör slutningen årligen till sjöfartsstyrelsen avge redogörelse för under året företagna vårdåtgärder.

Eftersom utredningen föreslagit, att bestämmanderätten rörande såväl användningen som vården av fartygen även fortsättningsvis skall ankomma på fiskeristyrelsen, bör enligt utredningen härav följa, att den å fartygen anställda personalen även framdeles lämpligen bör redovisas under fiskeristyrelsen. Någon ändring av dispositionsrätten av hithörande anslag synes ej heller behöva ifrågakomma. Utredningen anmärker, att då fartygsinspektionens medverkan kan påkallas i all den utsträckning som fiskeristyrelsen finner önskvärd, det givetvis är överflödigt att såsom hittills skett, anlita annan expertis för konsultering rörande vården.

Av de inkomna yttranden a torde följande få återges.

Statskontoret finner uppenbart, att Skagerak och Eystrasalt bör utnyttjas mera effektivt än vad som f. n. är fallet samt anför härom bl. a. följande.

Ämbetsverket har i och för sig icke något att erinra mot att fartygen tages i anspråk på sätt utredningsmannen förordat. Då tyngdpunkten ansetts böra förläggas på en ökad forskningsverksamhet på fiskets område, varvid fiskeristyrelsen skulle samråda med företrädare för vederbörande fakulteter vid universiteten resp. avdelning vid Stockholms högskola och vissa museer, vill statskontoret dock framhålla, att möjligheterna för en intensifierad dylik forskning givetvis blir beroende på om erforderliga resurser i ekonomiskt hänseende kan ställas till förfogande. Statskontoret erinrar om att härutinnan har uttalats, att det borde åligga fiskeristyrelsen att åska de förstärkningar av avlönings- och omkostnadsanslagen, som möjligen kunde bli erforderliga. Det borde emellertid också ankomma på vederbörande fakulteter och museer att söka utverka för sina forskares deltagande erforderliga medel. För den händelse medel icke skulle anvisas i sådan utsträckning, att fartygen kan utnyttjas i huvudsaklig överensstämmelse med utredningsmannens intentioner i nu ifrågavarande avseende, är det enligt statskontoret givet, att frågan om deras användning måste upptagas till ny prövning. Ämbetsverket framhåller, att man nämligen bör beakta, att förevarande utredning icke haft att i ett större sammanhang bedöma behovet av resurser

för tillgodoseende av de syften, vilka Skagerak och Eystrasalt skall betjäna. Vilken omfattning stödet åt fisket över huvud borde ha med hänsyn till dettas relativa betydelse för folkförsörjning och nationalinkomst eller ur sociala synpunkter skulle enligt utredningsmannen få bedömas i helt andra sammanhang. Vad gäller förfarandet vid etablerandet av samarbete med de vetenskapliga institutionerna finner statskontoret för sin del övervägande skäl tala för att i vart fall till en början samarbetet ordnas i enlighet med reservantens förslag. Först om det avsedda syftet icke härigenom skulle ernås, torde en övergång till utredningens mera omständliga tillvägagångssätt för samverkan böra ske. I anledning av vad utredningen uttalat rörande bestridandet av kostnaderna för kost och logi under forskares vistelse på fartygen framhåller statskontoret, att enligt ämbetsverkets mening gottgörelse härför regelmässigt bör lämnas till fiskeristyrelsen.

Vad utredningen anfört och föreslagit beträffande värden av Skagerak och Eystrasalt föranleder icke någon erinran från statskontorets sida.

Fiskeristyrelsen tillstyrker utredningens förslag beträffande fartygens ianspråkstagande för praktiska fiskeriundersökningar och försök, beträffande bevakningsuppgifterna samt angående den s. k. stödverksamheten i dess olika aspekter. Styrelsen anser beträffande fartygens användning för ett organiserat samarbete med den akademiska forskningen i första hand, att denna fråga med hänsyn till föreliggande flerårig arbetsbalans för särskilt Skagerak är för tidigt väckt och således icke bör föranleda åtgärd i detta sammanhang. Därest några reformer redan nu skulle anses böra övervägas, bör dessa enligt fiskeristyrelsen utan särskilt beslut av Kungl. Maj:t kunna utformas så, att en i förhållande till utredningsmannens förslag förenklad ordning tillämpas på det sättet, att styrelsen delger dessa institutioner de årliga arbetsprogrammen för fiskeriundersökningsfartygen. Härefter beredes dessa institutioner tillfälle att för styrelsen angiva, huruvida och i vilken utsträckning institutionerna önskar bli representerade vid expeditionerna. Kontakterna mellan styrelsen och institutionerna bör i så fall utformas efter de linjer som angivits av experten Hessle.

Vad fiskeristyrelsen vidare anfört om samarbetet med den akademiska forskningen kan sammanfattas på följande sätt.

Fiskeristyrelsen finner det ur de synpunkter och intressen styrelsen har att företräda i varje fall icke möjligt att godtaga den tankegång, som föresvävar utredningen, att man genom en samordning av universitetsforskningen på fiskeriområdet med fiskeriväsendets fartygsresurser skulle kunna på försök ersätta upprustningen av havsfiskelaboratoriet. Samarbetet från de akademiska instansernas sida har enligt fiskeristyrelsen icke tagit sådan inriktning eller omfattning, att man kunnat säga att på denna väg erhållits eller kan förväntas ökade resurser för de med fartyg och laboratorier bedrivna undersökningarna, försöken och forskningarna. Fiskeristyrelsen påpekar, att en orsak till angivna förhållande är, att då den vid universitet och högskolor samt lärda verk bedrivna forskningen på fiskeribiologins område tagits upp, så har det i regel, som hittills meddelade beslut om statsbidrag från vattenavgifter enligt 2 kap. 10 § vattenlagen utvisar, varit fråga om betalda specialundersökningar av yngre forskare, som siktat på licentiat- eller doktorsgrad, alltså en nära motsvarighet till de forskningsarbeten som understöds av de statliga forskningsråden med medel under VIII ht. Fiskeri-

styrelsen framhåller vidare bl. a., att det ej kan nog kraftigt understrykas, hur viktigt det är för en effektiv fiskeriforskning med tillgång till en planktonforskare i ständigt, intimt samarbete med fiskeribiologerna och hur svårt det ställer sig att ersätta en dylik forskare med t. ex. sådana arrangemang som nu förordas av utredningsmannen. Här kräves nämligen enligt fiskeristyrelsen ett samarbete i undersökningsverksamheten och en permanens hos befattningen, som aldrig kan uppnås genom tillfälliga uppdrag åt eller insatser av akademiska forskare på området.

I anledning av utredningens uttalande om de obegagnade forskarplatserna på fartygen och i laboratoriet i Lysekil anför fiskeristyrelsen bl. a. följande.

Att såsom utredningsmannen säger ett antal »forskarplatser» står obegagnade på fartygen och i laboratoriet i Lysekil är riktigt, om man tar begreppet i rent rumslig bemärkelse, men för en »forskarplats» fordras personella och instrumentella hjälpresurser i form av assistenter, laboratoriebiträden, mikroskop och andra tekniska hjälpmedel m. m., vilket allt saknas för de av utredningsmannen berörda »forskarplatserna». Vad som finnes av lokalt utrymmen vid lysekilslaboratoriet efter nedläggandet av den fiskeritekniska avdelningen och en i år verkställd reparation av nämnda avdelnings tidigare lokaler är så många arbetsplatser, som svarar mot den i fiskeristyrelsens anslagsskrivelser 1957 och 1958 begärda första upprustningsetappen, så att denna skall kunna genomföras utan att några »konsekvenskostnader» i form av tillbyggnad av laboratoriebyggnaden skall behöva genomföras för denna upprustningsetapp.

I fråga om arbetsbalansen för Skagerak anför styrelsen bl. a. följande.

Till följd av Skageraks starkt inskränkta användbarhet fram till slutet av juli månad 1958, då huvudmaskineriet utprovats och det för undersökningarna oundgängliga hydrauliska däcksmaskineriet påmonterats, har en mängd utomordentligt angelägna och betydelsefulla fiskeriforskningsuppgifter måst ställas på framtiden och »balanseras», tills fartyget blivit försatt i driftdugligt skick. Det ligger i sakens natur och har säkerligen varit Kungl. Maj:ts och riksdagens avsikt, när medel anvisades för fartygets istandsättning, att dessa uppgifter, som av angivna orsaker fått uppskjutas, nu måste utföras med förtur. Styrelsen har därför funnit det nödvändigt att undersöka arbetsbalansen i fråga om havsundersökningsuppgifter med fartyget Skagerak och det utrymme, som eventuellt skulle kunna finnas, för att ställa fartyget till förfogande för akademiska forskningsuppgifter. Följande sammanställning över de mest angelägna uppgifterna för fartyget under den närmaste 5-årsperioden har uppgjorts av föreståndaren för havsfiskelaboratoriet.

	Antal månader
<i>Sill</i> : Sillundersökning och -märkning i Nordsjön, september	1
Sillrekognoscering i Skagerack och Nordsjön, december eller januari	0,5
<i>Skarpsillundersökning</i> i Skagerack vår och försommar	1
<i>Vitling</i> : Beståndsundersökning och märkning i Nordsjön och Skagerack, under våren och sensommaren	2
D:o i Skagerack under höst och vinter	1
<i>Makrill</i> : Beståndsundersökning och märkning, försommaren	0,5
<i>Långa</i> : Jämförande undersökning vid Rockhall och Shetlandsområdet samt Tampen, maj—juni.	1

	Antal månader
<i>Trälgränsundersökning</i> på västkusten, senhöst och vinter	0,75
<i>Trälförsök</i> i egentliga Östersjön vinter och höst	1,5
<i>Räktrålningsexperiment</i> på tillgänglig tid	1
<i>Hydrografisk expedition</i> : P- och M-snitt i Skagerack och fjordarna i Bohuslän 4 dagar varannan månad	1
Östersjöstationerna 1 vecka 3 gånger om året	0,75
<i>Planktonundersökning</i> i kombination med hydrografi i Bottenhavet, 1 vecka 3 gånger om året	0,75
<i>Oresundsundersökningar</i> i vatteninspektionens regi 1 vecka 2 gånger om året	0,5
<i>Oceanografiska institutet</i> : Sedimentundersökning och studier rörande interna vågor i Kattegatt	0,75
	Summa 14,0
Semestertid, helger, översyn och underhåll	2,0
	Totalt 16,0

Av denna sammanställning framgår, att man redan med föreliggande, balanserade arbetsuppgifter för fartyget Skagerak måste ransonera uppgifternas verkställande och antingen låta vissa arbetsuppgifter framflyttas till senare år eller också avse förkortade tidsperioder för de olika undersökningarna. Det ställer sig under sådana förhållanden svårförståeligt, huru utrymme skall kunna beredas för forskningsexpeditioner med mera akademiskt syfte, åtminstone under den närmaste 5-årsperioden. I varje fall kan man vid ett realistiskt bedömande av frågan icke sträcka sig längre än styrelsen gjort i det föregående, alltså till ett angivande för de akademiska institutionerna av de fartygsexpeditioner enligt styrelsens årliga arbetsprogram, som kan vara av intresse för dessa institutioner.

Vad gäller handhavandet av vårderna och underhållet av fartygen anser fiskeristyrelsen, att dessa bör kvarbli i styrelsens regi med anlitande av konsulterande rederiinspektör, att Skagerak bör kvarstå i Lloyds' högsta klass samt att de fartygen berörande anslagen skall utbrytas ur fiskeristyrelsens anslag och redovisas under rubriken Statens fartyg för fiskeriundersökningar.

Till stöd för sin uppfattning framhåller fiskeristyrelsen bl. a. följande.

Arrangemanget med en konsulterande sakkunnig i frågor rörande vårderna av fartygen, vilket nu tillämpats i 5 år, har visat sig fungera synnerligen väl. Den sakkunnige har ävenledes med sjöfartsstyrelsens medgivande anlitats såsom konsult under Skageraks ombyggnad i Oskarshamn och fortlöpande vid lösandet av tekniska och ekonomiska spörsmål i samband med fartygens drift. Fördelen med att kvarhålla Skagerak i Lloyds' register är enligt fiskeristyrelsen, att en fast rytm vinnes i fråga om medelsanvändningen för reparationer och iståndsättningsarbeten, vilken rytm icke skulle erhållas genom statlig inspektionsverksamhet. Under rubriken Statens fartyg för fiskeriundersökningar borde enligt fiskeristyrelsen upplagas 2 förslagsanslag, ett för avlöningar till befäl och besättningar och ett för löpande driftutgifter (proviant, oljor och andra förbrukningsartiklar m. m.) samt ett reservationsanslag till fartygens underhåll och anskaffning av redskap o. s. v. Förvaltningsmyndigheten, fiskeristyrelsen, kunde då hushålla med reservationsanslaget så, att under det budgetår klassningsinspektion och klassningsarbeten skall

äga rum, en väl tilltagen reservation funnes att tillgå för kostnadernas bestridande. Denna omläggning förefaller fiskeristyrelsen bättre än de av utredningen föreslagna arrangemangen ge garantier för ett ekonomiskt riktigt och sakkunnigt fartygsunderhåll.

Vattenvårdsnämnden understryker angelägenheten av att fiskeristyrelsens undersökningsfartyg i erforderlig omfattning ställes till förfogande för undersökningar rörande vattenförorening och därmed sammanhängande spörsmål. Nämnden finner det därför vara önskvärt att — såsom föreslagits av utredningsmannen — samråd sker med bl. a. vatteninspektionen vid fastställande av arbetsprogram för fartygen. Till stöd för sin uppfattning anför nämnden bl. a. följande.

Såsom framgår av betänkandet har fartygen i viss utsträckning utnyttjats för undersökningar rörande vattenförorening. Vid en fortsatt upprustning av vatteninspektionen torde ökat behov föreligga att använda fartygen för sådana undersökningar vid landets kuster samt i Vänern och Mälaren. I vilken omfattning vatteninspektionen behöver anlita fartygen för hithörande uppgifter är självfallet vanskligt att angiva, eftersom behovet kan vara olika under olika år. Såsom allmänt önskemål kan emellertid sägas, att vatteninspektionen — under förutsättning att dess resurser i fråga om personal efter hand förstärkes — bör beredas tillfälle att använda det ena eller det andra av fartygen under en sammanlagd tid av 1 månad per år.

Lantbruksstyrelsen överlämnar yttrande från Hushållningssällskapens förbund jämte därtill fogade av förbundet från hushållningssällskapen i Kalmar läns södra, Hallands och Västernorrlands län inhämtade yttranden samt meddelar, att lantbruksstyrelsen i ärendet icke funnit något vara att tillägga utöver vad som framgår av nämnda yttranden och sålunda tillstyrker bifall till utredningens förslag. *Hushållningssällskapens förbund* har icke något att erinra mot förslagen rörande fartygens användning och ser gärna, att det samarbete, som sedan gammalt förekommit mellan fiskeristyrelsen och hushållningssällskapen, för framtiden ytterligare befestes och utvidgas. *Kalmar läns södra hushållningssällskap* tillstyrker utredningens förslag rörande användningen av fartygen; ävenledes *Hallands och Västernorrlands läns hushållningssällskap* tillstyrker samt anför dessutom, att de intet har att erinra mot utredningsmannens förslag i frågan om handhavandet av värden av de bägge fartygen.

Generaltullstyrelsen anför — med överlämnande av dels en av gränschefen avgiven promemoria i ärendet, dels ett däri från chefen för västra kustdistriktet infordrat yttrande — att styrelsen ej har något att erinra mot vad i betänkandet anförts och föreslagits.

Kommerskollegium har berett handelskamrarna i Stockholm, Malmö, Göteborg och Gävle tillfälle att yttra sig i ärendet. Sådant yttrande har inkommit från handelskammaren i Göteborg, medan handelskamrarna i Stockholm, Malmö och Gävle förklarat sig avstå från att yttra sig i ärendet. Kommerskollegium som påpekar, att dess verksamhetsområde endast i begränsad omfattning beröres av de förslag utredningen framlagt, har funnit de synpunkter, som i betänkandet anförts rörande hithörande spörsmål, väl av-

vägda och kan i allt väsentligt ansluta sig till de förslag, som framlagts av utredningen.

Kollegium framhåller, att angelägenheten av en ökad fiskeriforskning har understrukits av handelskammaren i Göteborg, som i sitt yttrande givit exempel på vissa områden där detta är särskilt påkallat. I likhet med handelskammaren betonar collegium angelägenheten av att ökat utrymme beredes för forskningen på hithörande områden. Att fartygen, såsom utredningen framhållit, bör användas främst för forskningsändamål och att övriga uppgifter — såsom bistånd åt fisket och isbrytning etc. — bör sättas i andra hand, innebär sålunda enligt collegii åsikt en riktig avvägning mellan de olika uppgifterna. En fortlöpande samverkan på bred bas mellan olika aktuella forskningsinstitutioner i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer utredningen uppdragit synes också vara den mest framkomliga vägen till ett bättre utnyttjande av fartygen för forskningsändamål. Vad särskilt angår fartygens användning för forskning och undersökningar för industriellt behov, bör enligt collegii mening det samarbete, som förut-sattes skola upprätthållas med konserveringsforskningsinstitutet och textil-forskningsinstitutet kunna tillbörligen tillgodose de intressen varom här är fråga. Collegium, som haft tillfälle att taga del av konserveringsforsknings-institutets yttrande i ärendet, framhäver också för sin del de synpunkter, som från detta håll anförts i ärendet.

Sjöfartsstyrelsen anför, att styrelsen i fråga om användningen av fartygen icke har någon erinran mot utredningens synpunkter. Då utredningen emellertid påvisar, att fartygen ej är fullt utnyttjade, fäster styrelsen uppmärksamheten på sjöfartsstyrelsens hydrografiska undersökningar och anför härom.

Genom tillkomsten av deccasystemet för positionsbestämning och registrerande ekolod för djupmätning har utsjömätningen, om man bortser från materialets bearbetning och analys samt från undersökning av grundanledningar, blivit i betydande grad en transportuppgift. Översynen av aktuella arbetsuppgifter för de 2 fartygen synes därför lämpligen böra omfatta jämväl »sporadisk kurslodning till havs med ledning av decca», dock givetvis utan intrång på dispositionen av fartygen för fiskeri- och marinbiologisk forskning m. m.

I fråga om vården av fartygen och styrelsens medverkan däri har styrelsen endast följande erinran.

Utredningen har gjort gällande, att Kungl. Maj:ts beslut den 28 september 1934 att tillsynslagen skall vara tillämplig å Skagerak, skulle innefatta hinder att låta fartyget klassas. Utredningen synes anse, att klassningen innebär, att bestämmelser, som Kungl. Maj:t genom § 34 tillsynsförordningen förklarat uppfylla fordringarna i 5 a § sjölagen och i tillsynslagen, blir tillämpliga å fartyget. Klassningen av fartyget innebär därför ingen inskränkning av tillsynslagens tillämpning. Ej heller innebär den, att fartygsinspektionens tillsyn faller bort. Den undersökning, som verkställes av klassificeringsanstalten, godkännes som sjövärdighetsbesiktning allenast i de delar, som undersökningen omfattar. Skulle anledning föreligga till antagande, att ifrågavarande undersökning ej blivit verkställd på tillfredsställande sätt, har fartygsinspektionen att genom inspektion utröna, huruvida fartyget är i behörigt skick och vidtaga de åtgärder, som kan visa sig påkallade. Utredningsmannens förslag, att tillsynslagen med tillämpningsföre-

skrifter, dock med undanlag av 8 §, skall vara tillämplig å fartyget, synes bero på ett missförstånd rörande innebörden av nämnda 8 §. Enligt styrelsens uppfattning bör undantag från nämnda paragraf icke göras för enstaka fartyg. Skulle Kungl. Maj:t anse, att detta kronan tillhöriga fartyg icke bör draga klassningskostnader, kan fartyget utan sådant undantag tagas ur klassen.

Chefen för marinen anför, att såsom framgår av betänkandet de hittills gjorda erfarenheterna visar, att marinens kustminsvepare är den mest lämpliga fartygstypen för stöd åt islandsfisket. Kostnaderna för ett rustat fartyg är låga och innebär i jämförelse med utgifterna för Skagerak en betydande besparing. Med hänsyn härtill och då vissa fördelar ur utbildningssynpunkt är att vinna, förordar chefen för marinen, att en kustminsvepare i fortsättningen liksom nu avses som stödfartyg åt islandsfisket.

För stödverksamheten i Nordsjön och Östersjön anser sig chefen för marinen däremot icke kunna f. n. avdela något fartyg från de förband, vilka enligt planerna avses vara rustade under de närmaste åren. En möjlighet att lösa frågan är emellertid att rusta en minsvepare särskilt för denna verksamhet, vilket dock förutsätter, att samtliga kostnader för fartygets rustning, drift och avrustning kan bestridas av anslag under XII huvudtiteln. Frågan bör enligt chefen för marinen bli föremål för närmare behandling i samband med den föreslagna utredningen angående stödfartyg åt nordsjö- och eventuellt östersjöfisket.

Kanslern för rikets universitet begränsar sitt yttrande till att avse de frågor, som behandlas i avsnittet om vetenskaplig undersökningsverksamhet. Utredningens där framlagda förslag har icke givit kanslern anledning till erinran.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län meddelar, att länsstyrelsen, som ägnat sitt huvudintresse åt fartygens användning, icke funnit anledning till någon erinran mot utredningsmannens förslag.

Medicinalstyrelsens strålskyddsnämnd framhåller bl. a. följande.

Atomenergiens utnyttjande kan komma att medföra en risk för radioaktiv kontaminering av havets växt- och djurliv. Detta kan ske genom utledande av avfall från landbaserade atomindustrier och från atomdrivna fartyg men också i samband med olyckor vid sådana anläggningar. I nuvarande skede är det ej möjligt att precisera, vilket behov som kan komma att föreligga av kontrollundersökningar beträffande sådan kontaminering och hur dessa lämpligast bör utföras, men det synes nämnden uppenbart, att undersökningsfartyg av den karaktär det här är fråga om måste vara av värde i ett program för dylika kontrollundersökningar. Även i samband med fartygens expeditioner i annat syfte kan det enligt nämnden visa sig vara av intresse att insamla marinbiologiska prover för senare aktivitetsanalys.

Strålskyddsnämnden anser det därför vara av vikt, att nämnden får tillfälle framföra synpunkter och förslag rörande fartygens disponering för här anförda ändamål och att den på ett så tidigt stadium som möjligt erhåller kännedom om de undersökningar, som för de ifrågavarande fartygens del planeras med avseende på radioaktivitetsmätningar och förekomsten av joniserande strålning.

I likhet med utredningen anser *statens institut för folkhälsan* det viktigt, att ett närmare samarbete organiseras mellan fiskeriforskningen och den forskning vid akademier, museer och andra institutioner, vilken är av betydelse i detta sammanhang. Då institutet har stora intressen att bevaka beträffande forskningen inom närings- samt vatten(föreorenings)områdena, finner institutet det naturligt, att institutet redan från början borde beredas tillfälle i de av utredningen föreslagna överläggningarna i samband med uppgörande av forskningsprogrammet. I övrigt har institutet ingen erinran mot de av utredningen gjorda förslagen, vilka dock granskats endast ur de synpunkter, som berör institutets verksamhetsområde.

Svenska institutet för konserveringsforskning anser, att institutet och havsfiskelaboratoriet kan företaga gemensamma expeditioner med Skagerak. Institutets yttrande kan sammanfattas på följande sätt.

Genom gemensamma expeditioner kan institutet draga fördel av de medföljande biologernas artbestämningar av fisken, så att i möjligaste mån entydiga och reproducerbara resultat kan uppnås vid institutets konserverings- och lagringsförsök. Institutet uppger sig till en början vara mest intresserat av fångst vid västkusten. Det kan emellertid förutses, att institutet i framtiden också blir intresserat av expeditioner till mera avlägsna vatten såsom Fladen, norska västkusten eller Island för att undersöka de fisksorter, som av svenska fiskare ilandföres från dessa fångstplatser. Även i dessa fall hoppas institutet kunna företaga gemensamma expeditioner med havsfiskelaboratoriets forskare. Vad beträffar inredningen av Skagerak anser institutet laboratorietrymmena relativt goda. Avsaknaden av lastrum och frysutrustning försvårar emellertid allvarligt användningen vid institutets undersökningar. Institutet avstyrker splittring beträffande administrationen av undersökningsfartygen och stöder fiskeristyrelsens bestämmanderätt. Enär institutet helt eller delvis övertagit de uppgifter, som tidigare vilade på fiskeritekniska avdelningen vid havsfiskelaboratoriet och båda dessa institutioner således arbetar för fiskerinäringen, anser institutet dock, att vid uppgörandet av årsprogram stor hänsyn bör tagas till institutets intressen av att delta i fiskeexpeditioner.

Svenska textiltforskningsinstitutet anför, att institutet för sin del är villigt att samarbeta i textila forskningsfrågor med fiskeristyrelsen och undersökningsfartygen. En del av dessa frågor borde måhända delegeras till institutet, medan i andra fall det skulle vara lämpligt med samråd och samarbete i en forskningsgrupp, där institutet ingår.

Statens naturvetenskapliga forskningsråd framhåller bl. a., att havsfiskeforskningen är i trängande behov av personell förstärkning. I den mån sådan erhålles, torde inga arbetsplatser komma att stå till förfogande på havsfiskelaboratoriet. I detta sammanhang varnar rådet för tanken, att utvidgade möjligheter för akademisk högsjöforskning skulle innebära minskat behov av arbetskraft för fiskeriforskning. Såsom utredningen klarlagt står visserligen grundforskning och tillämpad forskning här i närmaste samband med varandra men den akademiska forskningen måste enligt rådet få uppläggas såsom en grundforskning helt oberoende av praktiska sidoblikar.

Forskningsrådet finner varken utredningens eller reservanten Hessles förslag i kontaktfrågan tillfredsställande utan framkastar följande förslag.

Vid flera tillfällen under senare år har statsmakterna haft att taga ställning till ett förslag om ett tredje undersökningsfartyg. Ett sådant vore påkallat, bl. a. därför att Skagerak är för stor och Eyrstrasalt för liten för praktisk utprovning av redskap och metoder. — — — Den fråga man ställer sig är, om ej efter tillkomsten av ett sådant fartyg detta kunde övertaga en del av de uppgifter, som hittills åvilat Skagerak, varigenom detta fartyg för ett visst antal månader per år skulle kunna ställas helt till grundforskningens förfogande. Med en sådan arbetsfördelning skulle den biologiska och hydrografiska högsjöforskningen kunna få till förfogande under ett antal månader per år ett för ändamålet lämpat fartyg med tränad besättning.

Naturhistoriska riksmuseet anför bl. a., att möjligheten för universitetens och museernas marinbiologer att använda Skagerak skulle vara en utmärkt stimulans för dessa, då deras arbetsmöjligheter skulle kunna avsevärt ökas. Denna lösning skulle vidare bidra till att upprätthålla kontakterna mellan fiskeri- och marinbiologer och öppna möjligheter till samarbete.

Naturhistoriska museet i Göteborg framhåller bl. a., att det för museet naturligtvis är av det största värde att framdeles liksom hittills representeranter kan få deltaga i Skageraks och Eyrstrasalts expeditioner för observationer och insamling av material, som icke åtgår vid de fiskeribiologiska undersökningarna. Ett närmare samarbete i utnyttjandet av fiskeriundersökningsfartygen mellan fiskeribiologiska och marinbiologiska forskare synes fördelaktigt för båda parter men bör kunna ske enklare än vad utredningen föreslagit. Problemet med de svenska marinbiologernas behov av ett sjögående fartyg med tillräckliga laboratoriemöjligheter kan enligt museet emellertid inte lösas på detta sätt. Ej heller torde, framhåller museet, bristen på fiskeribiologiska forskare kunna fyllas genom ett vidgat samarbete med den akademiska forskningen.

Svenska sällskapet för räddning av skeppsbrutna (Sjöräddningssällskapet) tillstyrker, att fartygen främst bör användas för vetenskapliga syften. I fråga om stödverksamhet i Nordsjön anför sällskapet bl. a. följande.

Skall ett stödfartyg anskaffas och drivas av Sverige ensamt, måste en utredning göras beträffande kostnaderna och denna utredning bör visa en jämförelse, vilket som blir billigast, att ha ett särskilt stödfartyg eller att ha en fond, ur vilken ersättning lämnas till det fiskefartyg, som avbryter sitt fiske och exempelvis bogserar hem ett annat fiskefartyg med maskinhavari. Det bör även utredas om ett visst antal fiskebåtar i Nordsjön kunde utrustas med viss räddningsmateriel samt speciell radioutrustning och om dessa kunde kontrakteras för räddnings- och bogseringsuppgifter mot ersättning. Det mest aktuella i denna fråga är emellertid frågan om ett kombinerat meteorologi- och räddningsfartyg, stationerat i Nordsjön på internationell basis. I höst torde den frågan bli avgjord och blir det positivt resultat är det möjligt, att institutionen kan utbyggas på ett sätt, som kan ge ett värdefullt stöd åt fisket.

Stödet i Östersjön anser sällskapet på anförda skäl ganska bra. En ytterligare förbättring bör enligt sällskapet lämpligast ske genom ett gemensamt stödfartyg.

Beträffande prövning av fångstredskap och provfiske anför sällskapet, att dess räddningskryssare, som bl. a. deltagar i hydrografiska observationer, kan användas för vissa försök med modellredskap men kan icke disponeras för fullskaleprov, där det fordras ombyggnader av fartygen eller där det gäller att på stora avstånd från hemlandet utföra provfisken.

Sällskapet kan i fråga om handhavandet av vården av fartygen icke dela utredningens åsikter om lämpligheten av ett delat ansvar mellan fiskeristyrelsen och sjöfartsstyrelsen utan föreslår, att fiskeristyrelsen ensam ålägges helt och fullt redareansvar. I den mån fiskeristyrelsen saknar teknisk expertis härför bör fiskeristyrelsen efter eget bedömande få anlita sjöfartsstyrelsen eller lämplig rederiinspektör i Göteborg.

Sveriges fiskares riksförbund anför, att med hänsyn till att de avgivna förslagen är tillfredsställande — även om någon tveksamhet kan vara motiverad i fråga om den vetenskapliga undersökningsverksamheten — anser sig förbundet helt kunna ansluta sig till desamma och tillstyrker deras genomförande. Förbundet uttalar dessutom önskvärdheten av att riksdagens beslut om tillkomsten av ett nytt försöksfartyg snarast verkställas samt anför härom följande.

En särskild fråga, som gör sig påmind i detta sammanhang, är behovet av utökade försök och utprovningar av olika slag av fiskredskap. Såväl Skagerak som Eystrasalt kan tyvärr icke användas i större utsträckning för dessa ändamål på grund av fartygens konstruktion och utformning. Behovet av ett nytt försöksfartyg av fiskebåtstyp gör sig i olika avseenden alltmera gällande och icke minst i fråga om redskapsproven. För att komma till avsedd nytta bör resultaten av de försök med och de utprovningar av olika slag av redskap, som utföres, kunna överföras direkt i praktiska livet till de typer av fartyg, som svenska fiskare i regel använder sig av.

Departementschefen

På grund av ökade järnvägstaxor och höjd bilersättning bör posterna till reseersättningar för fiskeristyrelsen samt sötvattens- och havsfiskelaboratorierna höjas med respektive 2 000, 400 och 800 kronor. Övriga för styrelsen och sötvattenslaboratoriet föreslagna höjningar kan jag däremot icke biträda. Delposten till bränsle, lyse och vatten bör emellertid med hänsyn till de senaste årens medelsförbrukning höjas med 400 kronor för styrelsen och sänkas med 2 000 kronor för sötvattenslaboratoriet. Vad angår havsfiskelaboratoriet bör i anslutning till i det föregående föreslagen personalförstärkning delposterna till övriga expenser samt till instrument- och laboratoriekostnader höjas med 500 respektive 2 500 kronor. Till omkostnader för fiskeristyrelsen samt sötvattens- och havsfiskelaboratorierna bör sålunda beräknas respektive 56 500, 29 700 och 77 900 kronor.

Jag torde i detta sammanhang även böra behandla förslagen av utredningen rörande användningen samt handhavandet av vården av undersöknings- och bevakningsfartygen Skagerak och Eystrasalt m. m. Såsom framgår av det föregående har utredningen i sitt betänkande beträffande användningen av fartygen föreslagit, att företrädet för forskningsverksamheten skall yt-

terligare understrykas och eftersträvas, samtidigt som arbetsuppgifterna bevakning av Sveriges havsfisken och stödverksamhet för fisket skall inskränkas. Utredningen avstyrker sålunda i olika sammanhang framförda förslag om att Skagerak skall användas som stödfartyg åt islandsfisket, samt förordar, att fartygens användning för isbrytning och bevakning skall reduceras. Mot utredningens förslag i denna del har jag i likhet med de myndigheter och organisationer, som yttrat sig i frågan, intet att erinra. Jag har ej heller något att invända mot utredningens förslag att inom ramen för de anslag, som kan beviljas vederbörande myndigheter och organisationer, samverka mellan fiskeriforskningen och den akademiska marinbiologiska forskningen intensifieras och organiseras samt att fiskeristyrelsen skall verka för att konserveringsforsknings- och textilforskningsinstitutet företager undersökningar av för fisket betydelsefulla problem. För att från början få en grundval för samarbetet bör fiskeristyrelsen sålunda uppgöra ett arbetsprogram för de närmaste 5 åren för de vetenskapliga undersökningarna med angivande av de viktigaste och mest aktuella forskningsuppgifterna. Detta program bör sedan årligen revideras. Vidare bör fiskeristyrelsen liksom nu upprätta ett årligt arbetsprogram för användningen av fartygen. Utredningens förut återgivna förslag till kontaktförfarande vid upprättande av detta program anser jag mig emellertid icke kunna helt biträda. Enligt min mening bör kontakterna ske på så sätt, att samtliga berörda fakulteter, museer och forskningsinstitut m. fl. för utnyttjande av fartygen intresserade myndigheter av fiskeristyrelsen i god tid uppmanas att före visst av styrelsen angivet datum inkomma med önskemål angående deltagande i fartygens expeditioner under nästföljande år. Sagda önskemål bör därefter i görligaste mån beaktas, när styrelsen efter det internationella havsforskningsrådets oktobersammanträde låter upprätta det preliminära arbetsprogrammet för nästkommande år. Det preliminära arbetsprogrammet samt det av fiskeristyrelsen reviderade 5-årsprogrammet bör därefter av styrelsen för yttrande remitteras till berörda fakulteter, museer, och forskningsinstitut m. fl. Efter eventuell ytterligare bearbetning i anledning av yttrandena bör årsprogrammet fastställas av fiskeristyrelsen. Styrelsen bör, såsom utredningen föreslagit, årligen till Kungl. Maj:t avge berättelse över föregående års undersökningsverksamhet, varvid bör fogas arbetsprogrammet för samma år. Vad utredningen anfört angående expeditionsledare samt rörande dennes befogenheter och skyldigheter föranleder ingen erinran från min sida. Såsom statskontoret anfört rörande bestridandet av kostnaderna för kost och logi under forskares vistelse på fartygen bör gottgörelse härför regelmässigt lämnas till fiskeristyrelsen.

Utredningen har föreslagit, att fartygen i fortsättningen icke skall åläggas bevakningstjänst som en primär arbetsuppgift. Utredningen har nämligen som nyss anförts velat främja deras användning för forskningsverksamhet. Fartygen har vidare av olika skäl ansetts mindre lämpliga att primärt nyttja för bevakningsändamål. Bevakningen har också genom tullverkets insatser effektiviserats under senare år. Mot utredningens förslag

i denna del har jag, såsom redan framgått, intet att erinra. I anslutning här- till torde såsom utredningen föreslagit fiskeristyrelsens åligganden beträffande fiskeribevakningen böra fastslås genom en bestämmelse i styrelsens instruktion om skyldighet att följa bevakningsverksamheten och meddela råd och anvisningar för dennas bedrivande samt att verka för samordning av de på andra myndigheter (marinen, lotsverket och tullverket) i detta avseende ankommande åtgärder.

Med hänsyn till önskvärdheten att åstadkomma ett bättre stöd än för närvarande åt särskilt nordsjöfisket bör enligt utredningens mening alla möjligheter att organisera och utbygga andra hjälpmöjligheter undersökas bland annat för att behovet av att använda Skagerak och Eystrasalt för ändamålet skall kunna nedbringas till det minsta möjliga. Utredningen anser det böra ankomma på fiskeristyrelsen att i samråd med chefen för marinen, sjöfartsstyrelsen och Sjöräddningssällskapet närmare utreda dessa spörsmål och avge förslag i ärendet. Häremot har jag icke något att erinra.

Beträffande handhavandet av vården av fartygen har utredningen sammanfattningsvis föreslagit, att vården av fartygen skall handhas av fiskeristyrelsen, som därvid har att i den omfattning sjöfartsstyrelsen bestämmer samråda med sjöfartsstyrelsen. Anlitandet av konsulterande rederiinspektör skall sålunda upphöra. Tillsynslagen med tillämpningsföreskrifter skall enligt förslaget, utom såvitt avser i 8 § avsedda bestämmelser, vara tillämplig å båda fartygen. De undantag från tillämpningen av de med föranledande av 5 a § sjölagen utfärdade bestämmelser, som finnes stadgade beträffande kronan tillhöriga fartyg, skall icke gälla dessa fartyg. Vad sålunda förordnas skall dock icke avse föreskrifter rörande befäl och bemanning i övrigt. Utöver i tillsynsbestämmelserna stadgade besiktningar och inspektion föreslår utredningen, att fartygsinspektionen årligen i samband med översyn av fartygen så ock eljest då så påfordras skall företaga besiktning av dem och i anslutning därtill föreslå eller påkalla erforderliga åtgärder. Sjöfartsstyrelsen skall tillse att nödiga åtgärder blir vidtagna och ansvarar för det riktiga och lämpliga utförandet i tekniskt och ekonomiskt avseende av alla åtgärder, som sjöfartsstyrelsen påkallat eller beträffande vilka samråd ägt rum. Av sjöfartsstyrelsen rörande vårdåtgärder meddelade anvisningar skall efterkommas. Fiskeristyrelsen skall årligen till sjöfartsstyrelsen avge redogörelse för under året företagna vårdåtgärder.

I anslutning till vad sjöfartsstyrelsen anfört i sitt yttrande synes för ifrågavarande fartyg något undantag från 8 § tillsynslagen ej böra göras. Enligt min mening bör emellertid Skagerak tills vidare kvarstå i Lloyd's register. I övrigt finner jag mig böra biträda utredningens förslag rörande vården av fartygen. Med hänsyn härtill biträder jag även utredningens förslag, att fartygens personal skall redovisas under fiskeristyrelsen, som bör ha dispositionsrätten till de fartygen berörande anslagsposterna.

Därest riksdagen icke har något att erinra mot huvudlinjerna i förenämnda förslag angående användningen samt handhavandet av vården av undersöknings- och bevakningsfartygen Skagerak och Eystrasalt, har jag för av-

sikt att sedermera för Kungl. Maj:t framlägga förslag till närmare föreskrifter i ämnet.

I avvaktan på erfarenheterna beträffande omkostnaderna för Skagerak efter fartygets istandsättning bör till omkostnader för fartygen upptagas ett jämfört med innevarande budgetår i huvudsak oförändrat belopp. Endast en formell uppräknig av posten till proviant med 2 100 kronor med hänsyn till kostnadsutvecklingen synes böra företagas. Till omkostnader för undersöknings- och bevakningsfartygen bör sålunda beräknas 255 200 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, behöver förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med 419 300 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Fiskeristyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1959/60* anvisa ett förslagsanslag av 419 300 kronor.

[158] 3. Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Vatteninspektionen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	314 400	281 958
1958/59 (statsliggareu s. 909)	403 100	
1959/60 (förslag)	452 600	

Y r k a n d e. *Vattenvårdsnämnden* (skr. 29/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 71 288 kr. till 474 400 kr. i enlighet med följande beräkning.

	Ökning
1. <i>Personalförstärkningar</i>	
a) arvoden och särskilda ersättningar	+ 7 500
b) 1 vatteninspektör Ag 21	+ 19 728
c) 1 tekniskt biträde Ae 5	+ 8 628
2. <i>Löneregleringar m. m.</i>	
a) 1 överinspektör Be 1 i st. f. byråsekreterare Ae 23	+ 9 516
b) 2 förste byråinspektörer Ae 23 i st. f. byråinspektörer Ae 21 ...	+ 4 296
c) 1 assistent i reglerad befordringsgång (Ae 15: 19) i st. f. Ae 14..	+ 720
d) 1 kontorist Ao 9 i st. f. Ae 9	—
e) 1 laboratoriebiträde Ao 7 i st. f. Ae 7	—
f) 1 laborator och föreståndare Ae 26 i st. f. byrådirektör Ae 26..	—
3. <i>Omräkning</i>	
a) löneklassförändringar	+ 3 900
b) rörligt tillägg	+ 17 000
	+ 71 288

Motiv. I en allmän motivering anför vattenvårdsnämnden, att vatteninspektionen i huvudsaklig överensstämmelse med de förslag, som vattenvårdskommittén framlagt i betänkande den 1 december 1954 (Vattenvården, betänkande angående organisations- och lagstiftningsfrågor m. m., SOU 1955: 6), successivt under ett antal år har erhållit vissa förstärkningar i fråga om personal, utrustning och omkostnadsanslag. Den av vattenvårds-kommittén angivna ramen för inspektionens upprustning är dock ännu icke fylld. Med hänsyn till inspektionens växande arbetsbelastning är därför enligt vattenvårdsnämndens mening en fortsatt utbyggnad av inspektionens personalorganisation erforderlig. Några besparingar inom den nu befintliga organisationen är därför icke möjliga.

Vattenvårdsnämnden anser sig emellertid med hänsyn till kraven på återhållsamhet i anslagsäskandena endast böra föreslå vissa mindre kompletteringar av inspektionens nuvarande avdelningar samt sådana kostnadsökningar, som är en följd av statsmakternas tidigare beslut om inspektionens organisation m. m. Detta innebär, att inrättandet av den av vattenvårds-kommittén föreslagna mikrobiologiska laboratorieavdelningen nu uppskjutes. Nämnden är emellertid angelägen att framhålla, att trängande behov av en dylik avdelning finnes. Nämnden avser därför att i sina anslagsäskanden för budgetåret 1960/61 återkomma till denna fråga.

1 a). Arvoden och ersättningar till vattenvårdsnämndens ordförande och ledamöter, som f. n. utgår av besparingar under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal, bör upptagas såsom särskild anslagspost.

1 b). För att inspektionssidan av verksamheten skall kunna fungera tillfredsställande erfordras minst 4 vatteninspektörer. Ytterligare 1 vatteninspektörstjänst i lönegrad Ag 21 bör därför inrättas.

1 c). Verksamheten vid de kemiska och limnologiska laboratorierna kan, sedan inspektionen utrustats med laboratoriebil, intensifieras. Limnologiska laboratoriet, som f. n. ej förfogar över någon biträdespersonal, bör därför utrustas med 1 tekniskt biträde i lönegrad Ae 5.

2 a). Ökningen är av automatisk karaktär enligt riksdagens beslut i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1958: 133.

2 b). Enligt vattenvårds-kommitténs förslag bör inspektionens kemiska laboratorium ledas av en laborator. Detta är enligt nämndens mening önskvärt i vart fall på längre sikt. Av besparingsskäl synes emellertid laboratoriet tills vidare kunna ledas av innehavaren av en byråinspektörsbefattning i lönegrad Ae 21 vid inspektionen. Med hänsyn till de kvalifikationer, som fordras för ledningen av laboratoriet, bör emellertid befattningen ändras till en förste byråinspektörstjänst med placering i lönegrad Ae 23. Även den byråinspektör i lönegrad Ae 21, som tjänstgör vid limnologiska laboratoriet och som har att självständigt utföra kvalificerade analyser och bestämningsarbeten, bör ändras till en förste byråinspektörstjänst i lönegrad Ae 23.

2 c). Tjänsten föreslås erhålla samma lönegradsplacering som motsvarande befattningar på andra håll.

2 d) och 2 e). Nämnden finner skäligt, att den främsta befattningen vid kansliet samt en laboratoriebiträdestjänst ordinariesättes.

2 f). Tjänstebenenämningen föreslås ändrad med hänsyn till arten av de arbetsuppgifter såsom bl. a. chef för inspektionens laboratorier, varmed befattningen är förenad.

3 a) och 3 b). Förändringarna under dessa punkter är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e. *Statens lönenämnd*, som haft att avge yttrande såvitt angår punkterna 2 b) och 2 c), anför att lönenämnden icke blivit övertygad om att arbetsuppgifterna för innehavarna av de till uppflyttning föreslagna 2 byråinspektörstjänsterna undergått sådana förändringar, sedan löneställningen fastställdes för dem, att en uppflyttning i lönegrad är motiverad. Vad gäller assistenttjänsten vid limnologiska laboratoriet anför lönenämnden att, därest akademisk utbildning anses erforderlig för innehavaren av tjänsten, nämnden icke har något att erinra mot att tjänsten inplaceras i reglerad befordringsgång.

Departementschefen

Genom en successiv utbyggnad av vatteninspektionen under åren 1954 och 1956—1958 har skapats ökade möjligheter för en mera effektiv vattenvård. För att möjliggöra en fortsatt utvidgning av den vattenvårdande verksamheten finner jag mig böra förorda vattenvårdsnämndens förslag att tillföra inspektionen ytterligare en vatteninspektör. Tjänsten torde böra upptagas i lönegrad Ag 21. Vidare anser jag mig böra förorda nämndens förslag att utbyta en tjänst som assistent i lönegrad Ae 14 mot en tjänst som assistent i reglerad befordringsgång. Med anledning härav bör anslaget höjas med $(22\,800 + 900 =) 23\,700$ kronor. Vattenvårdsnämndens förslag till inrättande av en tjänst som tekniskt biträde, till ordinariesättning av vissa tjänster samt till lönegradsuppflyttning av 2 tjänster som byråinspektör finner jag mig icke böra tillstyrka. Med hänsyn till 1958 års riksdags beslut att i stället för en tjänst som förste byråsekreterare inrätta en tjänst som överinspektör i lönegrad Be 1 behöver anslaget höjas med 11 000 kronor. Vidare bör i anslutning till nämnda riksdagsbeslut till arvoden och ersättningar till vattenvårdsnämndens ordförande och ledamöter beräknas ett belopp av 7 500 kronor. Beloppet torde böra upptagas under en ny anslagspost till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. På grund av beräknade löneklassförändringar torde anslaget även böra höjas med 4 700 kronor. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter bör vidare beräknas 2 600 kronor. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra höjas med 49 500 kronor till 452 600 kronor.

Den av vattenvårdsnämnden föreslagna ändringen av tjänstebenenämningen för inspektionens byrådirektör anser jag mig icke böra biträda.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 21 000 (oförändrat) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 7 500 (ny post) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 350 700 (+ 34 100) kronor;
 ersättningar till sakkunniga 11 500 (oförändrat) kronor;
 rörligt tillägg 59 300 (+ 5 300) kronor;
 kompensation för höjda folkpensionsavgifter 2 600 (ny post) kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: vatteninspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	21 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	7 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	350 700
4. Ersättningar till sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	11 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	59 300
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 600
Summa kronor	452 600

b) till Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Vatteninspektionen: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 452 600 kronor.

[159] 4. Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Vatteninspektionen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	139 800	75 589
1958/59 (statsliggaren s. 910)	119 300	
1959/60 (förslag)	142 900	

Y r k a n d e. Vattenvårdsnämnden (skr. 29/8 1958) hemställer, att anslaget ökas med 43 700 kr. till 163 000 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Utgifter 1957/58	Anslag 1957/58	1958/59	Ökning
1. Sjukvård m. m.	693	900	900	+ 100
2. Reseersättningar	33 468	35 000	49 000	+ 6 000
3. Expenser	24 366	21 400	23 400	+ 21 600
4. Publikationstryck	1 012	1 500	1 500	—

	Utgifter 1957/58	Anslag 1957/58	1958/59	Ökning
5. Övriga utgifter				
a) bibliotek	2 085	2 000	3 000	—
b) laboratoriekostnader	13 965	30 500	30 500	+ 16 000
c) anskaffning och drift av laboratoriebil	—	48 500	11 000	—
	75 589	139 800	119 300	+ 43 700

Vad angår anslagsbelastningen under 1957/58 anmärker vattenvårdsnämnden, att beställning av bl. a. laboratoriebil skedde så sent under budgetåret, att kostnaderna härför icke kommer till synes i nu föreliggande utgiftsredovisning.

Motiv. 1. Posten bör, under förutsättning att föreslagna nya tjänster beviljas, höjas något.

2. Beloppet för reseersättningar föreslås höjt med 6 000 kr. under förutsättning att en ny vatteninspektörstjänst inrättas.

3. Posten minskas med ett för innevarande år anvisat engångsbelopp av 3 500 kr. för möbler. I samband med tillkomsten av nya lokaler erfordras å andra sidan ett engångsbelopp av 10 000 kr. för möbler. För anskaffning av elektrisk skrivmaskin äskas vidare ett engångsbelopp av 2 000 kr. För löpande utgifter bör på grund av tillkomsten av nya lokaler samt på grund av ökad belastning posten höjas med 8 600 kr. till bränsle och lyse samt med 4 500 kr. till telefon. Posten bör alltså upptagas med (23 400 — 3 500 + 10 000 + 2 000 + 8 600 + 4 500 =) 45 000 kr.

4, 5 a) och 5 c). Ifrågakvarande poster föreslås skola utgå med oförändrade belopp.

5 b). Posten föreslås skola ökas med ett engångsbelopp av 16 000 kr., varav 12 000 kr. för anskaffning av 4 mikroskop och 4 000 kr. för komplettering av verkstadsutrustning.

Departementschefen

Vid behandlingen av vatteninspektionens avlöningsanslag har jag förordat en förstärkning av personalen med en vatteninspektör. Med hänsyn härtill samt till ökade järnvägstaxor och höjd bilersättning finner jag mig böra föreslå en uppräknig av posten till reseersättningar med 8 000 kronor. På grund av ökad medelförbrukning och tillkomsten av nya lokaler bör i enlighet med vattenvårdsnämndens förslag delposten till bränsle, lyse och vatten höjas med 8 600 kronor. Tillkomsten av nya lokaler föranleder vidare en ökning av delposten till övriga expenser med dels ett engångsbelopp för möbler av 10 000 kronor, dels ett årligt belopp till telefon av 4 500 kronor. Å andra sidan bör delposterna till övriga expenser och laboratoriekostnader minskas med för innevarande budgetår anvisade engångsbelopp å 3 500 respektive 12 000 kronor. För anskaffande av mikroskop och verkstadsutrustning bör emellertid för nästa budgetår under delposten till laboratorie-

kostnader upptagas engångsbelopp å 6 000 respektive 2 000 kronor. Övriga av vattenvårdsnämnden framställda yrkanden kan jag icke biträda. Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, behöver förevarande anslag höjas med 23 600 kronor till 142 900 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Vatteninspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 142 900 kronor.

[160] 5. *Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet*

Fr. o. m. budgetåret 1950/51 har under förevarande rubrik uppförts ett reservationsanslag med ett formellt belopp av 100 kr. Kostnaderna för ifrågavarande undersökningar bestrides av ersättningar, som betalas av uppdragsgivarna och tages till uppbörd å anslaget. Kungl. Maj:t fastställer stat för verksamheten. Genom beslut av 1957 års riksdag (prop. 1957: 22; JoU 15; rskr. 216) har sötvattenslaboratoriet omorganiserats fr. o. m. budgetåret 1957/58 (statsliggaren s. 910).

Fiskeristyrelsen (skr. 18/8 1958) erinrar om att den av föreståndaren för sötvattenslaboratoriet i fjolårets anslagsskrivelse berörda frågan om löneställningen för de i undersökningsverksamheten anställda fiskmästarna blivit löst genom Kungl. Maj:ts beslut den 28 juli 1958 samt yrkar i anslutning till förslag av nämnde föreståndare, att följande från fjolåret kvarstående yrkanden nu upptages till prövning och avgörande.

1. Extraordinariesättning av

a) 1 extra fiskeriinspektör Ag 23

b) 1 extra kansliskrivare Ag 10

2. Uppflyttning av 1 kanslibitråde Ae 7 till kontorist Ae 9.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisar styrelsen till 1957 års anslagsskrivelse, som refererats i IX ht 1958 (s. 584).

Yttrande. *Statens lönenämnd*, som haft att yttra sig över förslaget att uppflytta ett kanslibitråde i lönegrad Ae 7 till kontorist i lönegrad Ae 9, anser ej tillräckliga skäl föreligga för bifall härtill.

Departementschefen

Såsom fiskeristyrelsen föreslagit bör anslaget uppföras med oförändrat belopp av 100 kronor för nästa budgetår. Vad fiskeristyrelsen i övrigt hemställt finner jag mig icke böra tillstyrka. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslagets användning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[161] 6. Fiskeriintendenten m. m.: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	214 000	208 777
1957/58	219 100	193 510
1958/59 (statsliggaren s. 911)	253 500	
1959/60 (förslag)	252 200	

Y r k a n d e. *Fiskeristyrelsen* (skr. 18/8 1958) hemställer, att anslaget ökas med 1 748 kr. till 255 248 kr. i enlighet med följande beräkning.

	Ökning
1. <i>Lönereglering</i>	
4 fiskmästare Ae 13 i st. f. Ae 12	+ 3 024
2. <i>Omräkning</i>	
a) löneklassförändringar	+ 3 800
b) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 1 924
	+ 8 748
3. <i>Särskilda uppbördsmedel</i>	
a) bidrag av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel	+ 6 000
b) ersättningar för undersökningar	+ 1 000
	+ 7 000
	Nettoökning 1 748

Motiv. 1. Sedan genom Kungl. Maj:ts beslut den 28 juli 1958 de i sötvattenslaboratoriets undersökningsverksamhet anställda fiskmästarna uppflyttats en lönegrad från Ae 12 till Ae 13 är det nödvändigt, att konsekvensbeslut fattas om motsvarande uppflyttning för fiskmästarna vid statens fiskodlingsanstalter och statens fiskeriförsöksstation. Arbetsuppgifter och ansvar för den sistnämnda gruppen, som omfattar 4 befattningshavare, är minst likvärdiga med dem, som ankommer på sötvattenslaboratoriets fiskmästare.

2 a)—b) och 3 a)—b). Ändringarna är av automatisk natur.

Departementschefen

Fiskeristyrelsens förslag till lönereglering för fiskmästarna vid statens fiskodlingsanstalter och statens fiskeriförsöksstation finner jag mig icke kunna biträda. Förslagen till omräkning synes däremot böra godtagas. Ordinarietposten, icke-ordinarietposten och posten till rörligt tillägg bör sålunda höjas med respektive 1 300, 2 100 och 400 kronor. Vidare bör till kompensation för höjda folkpensionsavgifter upptagas 1 900 kronor. Den sammanlagda ökningen blir sålunda 5 700 kronor. Samtidigt bör i enlighet med styrelsens förslag de under särskilda uppbördsmedel upptagna bidragen av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel samt ersättningarna för undersökningar uppräknas med 6 000 respektive 1 000 kronor. Anslaget bör sålunda upptagas

med ett 1 300 kronor lägre belopp än för innevarande år eller med 252 200 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för fiskeriintendenter m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	192 300
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	7 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	80 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	44 400
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 900
Summa kronor	326 200

Särskilda uppbördsmedel

Bidrag av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel	66 000
Ersättningar för undersökningar	8 000
Nettoutgift kronor	252 200

- b) till *Fiskeriintendenter m. m.*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 252 200 kronor.

[162] 7. Fiskeriintendenter m. m.: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	30 000	33 461
1957/58	30 400	39 225
1958/59 (statsliggaren s. 912)	26 100	
1959/60 (förslag)	25 700	

Yrkande. *Fiskeristyrelsen* (skr. 18/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 3 100 kr. till 29 200 kr.

	Utgifter resp. inkomster		Anslag resp. beräknade inkomster 1958/59	Ökning
	1956/57	1957/58		
1. Reseersättningar	27 800	35 467	30 300	+ 4 700
2. Expenser	11 073	7 022	8 600	+ 1 400
				+ 6 100

	Utgifter resp. inkomster		Anslag resp. beräknade inkomster	Ökning
	1956/57	1957/58	1958/59	
3. Särskilda uppbördsmedel				
a) bidrag av vissa fiske- och ar- rendeavgiftsmedel	5 714	4 677	10 000	÷ 2 000
b) ersättningar för undersök- ningar	—	—	3 000	÷ 1 000
				+ 3 000
			Nettoökning	3 100

Motiv. 1. Förevarande reseanslag skall förslå till bestridande av resekostnader och traktamenten åt 12 förrättningsmän, nämligen 7 fiskeriintendenter, 1 fiskeriingenjör och 4 fiskmästare, vilket innebär, att medelstillgången för varje förrättningsman blir för helt budgetår räknat ($30\,300 : 12 =$) 2 525 kr. Om man betänker, att hushållningssällskapens fiskerikonsulenter enligt kungörelsen den 16 maj 1958 (nr 232) angående fördelning av anslagsmedel till bestridande av hushållningssällskapens omkostnader disponerar envar ett omkostnadsanslag å 5 750 kr. samt att deras resedistrikt är av mera begränsad omfattning än fiskeriintendenternas och fiskeriingenjörens, så framstår den nuvarande medelsanvisningens otillräcklighet fullt klar. För att sätta den statliga fiskeriadministrationen i paritet med hushållningssällskapen skulle alltså erfordras en medelsanvisning å ($4\,000 \times 12 =$) 48 000 kr. eller avrundat 50 000 kr. En på sådant sätt avpassad medelsanvisning torde successivt böra eftersträvas och såsom en första del av anslagsförstärkningen föreslår styrelsen den i sammanställningen upptagna å 4 700 kr., så att reseanslaget för nästa budgetår skulle bringas upp till 35 000 kr.

2. Den begärda förstärkningen av expensanslaget hänför sig helt till fiskeriintendentsorganisationen. Förbrukningen av kontorsmateriel, papper och kontorsmaskiner, som är i starkt stigande på grund av ökade arbetsuppgifter, påkallar förstärkningen, varigenom var och en av de 7 fiskeriintendenterna och fiskeriingenjören skulle erhålla ett årsbelopp av ($10\,000 : 8 =$) 1 250 kr. för expensändamål.

3 a)—b). Ökningarna är av automatisk natur.

Yttrande. Statskontoret biträder fiskeristyrelsens hemställan om en uppräknig av anslagsposten till reseersättningar endast i den omfattning, som svarar mot en ökning av intäkterna under uppbördsposterna bidrag av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel och ersättningar för undersökningar. Höjningen av anslagsposten till reseersättningar synes sålunda böra begränsas till 3 000 kr. Med hänsyn till belastningen under föregående budgetår bör enligt statskontoret anslagsposten till expenser upptagas med oförändrat belopp.

Departementschefen

Med hänsyn till stegrade kostnader bör posterna till reseersättningar och expenser höjas med 1 200 respektive 1 400 kronor. I enlighet med fiskeristyrelsens förslag torde de under särskilda uppbördsmedel upptagna bidragen av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel samt ersättningarna för undersökningar bära uppräknas med 2 000 respektive 1 000 kronor. Anslaget bör sålunda minskas med 400 kronor och upptagas med 25 700 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Fiskeristyrelsen m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 25 700 kronor.

[163] 8. Utbildning av fiskeritjänstemän

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	27 300	27 427
1957/58	45 400	40 014
1958/59 (statsliggaren s. 913)	30 000	
1959/60 (förslag)	46 000	

Efter förslag av Kungl. Maj:t i proposition 1951: 84 beslöt 1951 års riksdag, att en kurs om ca 17 månader skulle anordnas vartannat år för utbildning av fiskeritjänstemän. De för budgetåren 1951/52—1957/58 anvisade anslagen har i enlighet härmed avsetts till bestridande av kostnaderna för 1951—1953, 1953—1955, 1955—1957 års kurser samt första delen av 1957—1959 års kurs, varjämte det för budgetåret 1958/59 anvisade anslaget avses för bestridande av kostnaderna för andra delen av sistnämnda kurs.

Yrkande. *Fiskeristyrelsen* (skr. 18/8 1958) hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 46 000 kr., vilket innebär en höjning med 600 kr. i förhållande till det för budgetåret 1957/58 anvisade anslaget. Det begärda anslaget är avsett för första läsåret av den kurs, som börjar på hösten 1959.

	Anslag 1957/58	Ökning
1. Arvode för rektors- och sekreterargöromål	2 500	—
2. Timlärararvoden	16 000	—
3. Hyra och städning av undervisningslokaler	3 000	+ 200
4. Undervisningsmateriel och expenser	2 100	—
5. Statlig studiehjälp	19 000	—
6. Bidrag till kostnader för praktikresor, studiebesök och ex- kursioner	2 800	+ 400
		+ 600

M o t i v. 1, 2, 4 och 5. Beträffande dessa poster, som föreslås upptagna med oförändrade belopp i förhållande till budgetåret 1957/58 erinrar styrelsen endast om att rektors- och sekreterararvudet nyligen höjts från 300 kr. till 375

kr. samt att den statliga studiehjälpen beräknats med utgångspunkt från oförändrade förmåner till elever i yrkesundervisning. Skulle dessa förmåner komma att höjas under nästa budgetår torde en däremot svarande höjning av förevarande anslagspost böra ske.

3 och 6. Dessa poster har för innevarande budgetår uppräknats med 100 resp. 200 kr. En något större konsekvenshöjning har nu beräknats för det längre första undervisningsåret 1959—1960.

Departementschefen

Mot de av fiskeristyrelsen i jämförelse med staten för budgetåret 1957/58 föreslagna höjningarna av posterna till hyra och städning av undervisningslokaler samt bidrag till kostnader för praktikresor, studiebesök och exkursioner har jag intet att erinra. Vid bifall till vad jag sålunda anfört bör förevarande anslag för budgetåret 1959/60 uppföras med 46 000 kronor, vilket i jämförelse med det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en ökning med 16 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbildning av fiskeritjänstemän* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 46 000 kronor.

[164] 9. Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	133 000	233 643	46 743
1957/58	189 500	165 178	71 065
1958/59 (statsliggaren s. 913)	197 000		
1959/60 (förslag)	197 000		

Y r k a n d e n. *Fiskeristyrelsen* (skr. 18/8 1958) hemställer, att anslaget för nästa budgetår beräknas på följande sätt.

	Anslag 1958/59	Ökning
1. Bidrag till Södra Sveriges fiskeriförening	39 500	—
2. Statsunderstödd utbildningsverksamhet på fiskerinäringens område	60 000	+ 20 000
3. Bidrag till hushållningssällskap eller annan ortskorporation för insamlande av primäruppgifter till fiskeristatistik beträffande saltsjöfisket	20 000	—
4. Bidrag till landsting eller hushållningssällskap för fiskets främjande i de särskilda orterna	38 000	+ 10 000
5. Till Kungl. Maj:ts disposition	39 500	+ 10 500
		+ 40 500

Södra Sveriges fiskeriförening (skr. 3/7 1958) anhåller, att bidraget till föreningen för nästa budgetår höjes med 11 500 kr. till 51 000 kr.

M o t i v. 2. Vid medelstillsdelningen för utbildningsverksamhet hösten 1957 stod till följd av en begränsad reservation endast 48 600 kr. till förfogande, varav blev en följd att en hård ransonering av bidragsbeloppen måste verkställas i förhållande till de sökta beloppen, som uppgick till sammanlagt 133 000 kr. För att i rimlig utsträckning tillgodose kommande anspråk fordras — såsom även Svenska fiskarens studieförbund framhållit i en till fiskeristyrelsen ställd skrift — en kraftig höjning av förevarande anslagspost. Mot bakgrund av de anmälda behoven, vilka kan beräknas till ungefär samma belopp som i fjol, lär lägre medelstillsdelning än 80 000 kr. icke kunna komma i fråga.

4. De egentliga ortsbidragen, som utgår ur förevarande post, håller sig vid ungefär 1 000 kr. per hushållningssällskap och år. Så angelägna fiskeriändamål som skärpt fiskeritillsyn inom vissa sötvattensområden kan därför icke tillgodoses i annan ordning än genom extraordinär medelstillsdelning för vissa begränsade områden. Styrelsen hänvisar till den i IX ht 1957 (s. 389—390) lämnade redogörelsen i ämnet. Av nu anförda skäl upprepar styrelsen ånyo sitt yrkande på höjning av denna post.

5. Ehuru denna post må disponeras endast efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall är i realiteten anslagsposten så gott som helt bunden av årsvis återkommande utgiftsändamål. Utrymme saknas sålunda för tillgodoseende av t. ex. sådana ändamål som redskaps- och instrumentförsök, provfiskeriet o. s. v. För att inom anslagspostens ram bereda utrymme för dylika mycket angelägna ändamål föreslår styrelsen, att posten höjes upp till 50 000 kr. per budgetår.

Y t t r a n d e n. *Statskontoret* upplyser, att enligt vad ämbetsverket under hand inhämtat fanns per den 1 juli 1958 ett disponibelt belopp av i runt tal 13 800 kr. å anslagsposten till statsunderstödd utbildningsverksamhet på fiskerinäringens område. Under återopande härav och då anslagsposten för budgetåret 1958/59 uppräknats med 20 000 kr. — reellt 10 000 kr. — avstyrker statskontoret bifall till den föreslagna höjningen. Jämväl anslagsposterna till bidrag till landsting eller hushållningssällskap för fiskets främjande i de särskilda orterna eller till Kungl. Maj:ts disposition bör enligt statskontorets mening upptagas med för budgetåret 1958/59 gällande belopp.

Fiskeristyrelsen återopar som utlåtande över ansökningen av Södra Sveriges fiskeriförening innehållit i de förut återgivna äskandena för budgetåret 1959/60, enligt vilka styrelsen föreslagit en oförändrad medelstillsdelning å 39 500 kr. såsom statsbidrag till föreningen.

Departementschefen

I detta sammanhang torde få anmälas, att Kungl. Maj:t den 30 juni 1958 av de utav fiskeristyrelsen förvaltrade vattenavgifterna enligt 2 kap. 10 § vattenlagen ställt ett belopp av 15 500 kr. till förfogande för länsstyrelsen

i Stockholms län för fortsatt anordnande av skärpt fiskeritillsyn i Mälaren under tiden 1 juli 1958—30 juni 1959 i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som uppdragits i Kungl. Maj:ts beslut den 1 juni 1956 angående medel till skärpt fiskeritillsyn i Mälaren, m. m. (IX ht 1957 s. 389—390). Omförmälda länsstyrelse åligger det att i god tid före den 30 juni 1959 inkomma med berättelse rörande verksamheten samt förslag rörande verksamhetens eventuella fortsättande.

Fiskeristyrelsens förslag om oförändrat statsbidrag av 39 500 kronor till Södra Sveriges fiskeriförening och om oförändrade bidrag av 20 000 kronor för insamlande av primäruppgifter till fiskeristatistiken beträffande salt-sjöfisket kan jag biträda. Styrelsens yrkanden om höjning av bidragen till den statsunderstödda utbildningsverksamheten på fiskerinäringens område samt till landsting och hushållningssällskap för fiskets främjande i de särskilda orterna kan jag däremot ej tillstyrka. Ej heller finner jag mig böra förorda någon höjning av den till Kungl. Maj:ts disposition stående del-posten.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat, bör ifrågavarande anslag för budgetåret 1959/60 uppföras med oförändrat 197 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 197 000 kronor.

[165] 10. Statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten.
m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	40 000	1 126
1957/58	40 000	—
1958/59 (statsliggaren s. 914)	10 000	
1959/60 (förslag)	10 000	

Enligt beslut vid 1953 och 1954 års riksdagar (prop. 1953: 154; IX ht 1954 s. 312) fick under ett vart av budgetåren 1953/54 och 1954/55 statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten beviljas intill ett sammanlagt belopp av 80 000 kr. Enligt beslut av 1955 års riksdag (IX ht s. 266—267) har användningsområdet för statsgarantien utvidgats till att omfatta även försöksfiske med nya redskap eller nya fiskemetoder i övrigt, även om sådant försöksfiske icke äger rum på avlägsna fiskevatten. Fr. o. m. budgetåret 1958/59 har anslaget för ändamålet (betalande av förluster på grund av ställda garantier) minskats från 40 000 kr. till 10 000 kr., under det att ramen för garantibeloppet, 80 000 kr., lämnats oförändrad.

Fiskeristyrelsen (skr. 18/8 1958) hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp av 10 000 kr. samt att under samma budgetår statlig garanti må beviljas intill ett oförändrat sammanlagt belopp

av 80 000 kr. Styrelsen framhåller, att anledningen till det ringa intresset från fiskarnas sida för ifrågavarande statsgaranti till väsentlig del är att söka däri, att kungörelsen i ämnet den 22 maj 1953 (nr 242) och förarbetena till kungörelsen hindrar utgivande av ersättning i garantifall även för redskapsomkostnader. Sedan styrelsen i skrivelse den 24 mars 1955 gjort framställning om ändringar i förevarande avseende och överlämnat en ansökning i ämnet av Svenska västkustfiskarnas centralförbund samt statskontoret avgivit utlåtande den 20 april 1955 fann Kungl. Maj:t den 27 januari 1956 fiskeristyrelsens framställning icke föranleda annan Kungl. Maj:ts åtgärd än att Kungl. Maj:t förordnade, att handlingarna i ärendet skulle överlämnas till 1954 års utredning angående översyn av fiskredskapsförsäkringen för att tagas i övervägande vid fullgörandet av utredningens uppdrag.

Departementschefen

I enlighet med fiskeristyrelsens framställning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten, m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor;

b) medgiva, att under budgetåret 1959/60 statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten, m. m. må beviljas intill ett sammanlagt belopp av 80 000 kronor.

[166] 11. Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	—	80 000	22 209
1957/58	70 000	45 000	47 209
1958/59 (statsliggaren s. 914)	60 000		
1959/60 (förslag)	35 000		

Under förevarande anslagstitel anvisades för budgetåret 1941/42 ett reservationsanslag av 400 000 kr. Med anlitande av anslaget har i enlighet med bestämmelser, som Kungl. Maj:t utfärdat för varje särskilt fall, utlämnats bidrag för åstadkommande av prisregleringar å fisk ävensom till andra åtgärder till fiskavsättningens främjande. Anslaget användes numera för att stödja fiskarnas organisationer, för propagandaverksamhet m. m. samt för att bestrida en del av kostnaderna för den statlige fiskexportrepresentanten. Efter beslut av riksdagen har anslaget fått disponeras även under budgetåren 1945/46—1956/57. För budgetåren 1957/58 och 1958/59 har å anslaget anvisats ett belopp av 70 000 resp. 60 000 kr. Av anslaget avses för budgetåret 1958/59 45 000 kr. skola utgå såsom bidrag till kostnaderna för en fiskexportrepresentant samt återstående 15 000 kr. jämte å anslaget befin-

lig reservation för tillgodoseende av övriga med anslaget enligt den förut lämnade redogörelsen avsedda ändamål enligt Kungl. Maj:ts bestämmande i varje särskilt fall.

Fiskeristyrelsen (skr. 18/8 1958) hemställer, att anslaget med hänsyn till därå beräknad reservation för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp av 60 000 kr. Styrelsen erinrar om att kostnaderna för den statlige fiskexportrepresentanten i IX ht 1958 (s. 596) beräknats till oförändrat 90 000 kr., varav hälften eller 45 000 kr. skall belasta förevarande reservationsanslag och återstoden de införselavgiftsmedel, som upptages med stöd av 5 § förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur, samt att med den föreslagna medelsanvisningen under anslaget eventuellt anspråk på statsbidrag till fiskpropaganda icke torde kunna tillgodoses i nämnvärd utsträckning.

Statens jordbruksnämnd (skr. 29/8 1958) hemställer, att för budgetåret 1959/60 till avlöning och omkostnader för den statlige fiskexportrepresentanten anvisas ett sammanlagt belopp av 90 000 kr., varav 45 000 kr. från förevarande anslag och återstoden från de genom upptagande av införselavgifter på fiskets område för budgetåret 1959/60 inflytande eller dessförinnan influtna medlen.

I fråga om bestridandet av kostnaderna för fiskexportrepresentanten erinrar jordbruksnämnden följande.

I enlighet med riksdagens beslut har Kungl. Maj:t den 11 april 1958 beordrat jordbruksnämnden att för bestridande av kostnaderna under budgetåret 1958/59 för den befattningshavare, fiskexportrepresentanten, som har till uppgift att främja fiskexporten, disponera ett belopp av högst 90 000 kr. Härav skall enligt beslutet bestridas 45 000 kr. från reservationsanslaget Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. och återstoden från de genom upptagande av införselavgifter på fiskets område för budgetåret 1958/59 inflytande eller dessförinnan influtna medlen. Befattningen har inrättats genom Kungl. Maj:ts beslut den 23 oktober 1952 och har av den nuvarande fiskexportrepresentanten innehaft sedan den 1 december 1952. Befattningshavaren är sedan den 1 januari 1955 stationerad i Bonn.

Jordbruksnämnden har under en följd av år, med instämmande av det till nämnden knutna exportrådet för fisk, föreslagit, att till bestridande av kostnaderna för en fiskexportrepresentant ett särskilt anslag skall uppföras på riksstaten. Till stöd härför har anförts bl. a., att fiskexportrepresentantens verksamhet, som måste anses vara av stor betydelse för fiskerinäringen, kan beräknas bli av bestående art. Fiskexportrådet hemställer, enligt vad nämnden har inhämtat, även såvitt gäller budgetåret 1959/60, att kostnaderna i fråga helt får täckas av särskilt riksstatsanslag. Att så bör ske är i princip även nämndens uppfattning. Av skäl, som har anförts i nämndens skrivelse den 20 augusti 1957 med anslagsäskanden för innevarande budgetår, vill nämnden emellertid icke motsätta sig, att kostnaderna för befattningen även för budgetåret 1959/60 bestrides till hälften av det beräknade beloppet ur nyssnämnda reservationsanslag och till återstående del av införselavgifter på fiskets område.

Beträffande kostnaderna för fiskexportrepresentanten anför jordbruksnämnden följande.

De faktiska kostnaderna för fiskexportrepresentanten har uppgått, för budgetåret 1955/56 till 74 511 kr., för budgetåret 1956/57 till 74 894 kr. och för budgetåret 1957/58 till 76 745 kr. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 27 juni 1957 äger representanten fr. o. m. den 1 juli 1957 uppbära ett arvode av 33 200 kr., däri inberäknat ersättning för pensioneringskostnader, samt ett prisutjämningsstillägg (inklusive hyresbidrag) av 27 800 kr. för år. Härutöver äger representanten enligt Kungl. Maj:ts beslut den 18 juni 1958 för innevarande budgetår utan redovisningsskyldighet disponera högst 1 500 kr. för bestridande av kostnaderna för vissa kortare tjänsteresor inom stationeringsorten eller dennas närmaste omgivning.

Enligt jordbruksnämndens mening bör — med hänsyn till sannolika stegringar i rese- och levnadskostnaderna i olika länder ävensom till önskvärheten av att en viss marginal reserveras till bestridande av kostnaderna för de längre resor, som kan visa sig erforderliga — anslagsbehovet för fiskexportrepresentanten för budgetåret 1959/60 beräknas till minst samma belopp, som har anvisats för innevarande budgetår.

Departementschefen

Till täckande av kostnaderna för befattningen som fiskexportrepresentant för budgetåret 1959/60 bör i enlighet med jordbruksnämndens förslag beräknas ett oförändrat belopp av 90 000 kronor. Kostnaderna för befattningen bör — i enlighet med vad som gäller för innevarande budgetår — bestridas dels med 45 000 kronor ur förevarande anslag, dels med återstoden ur de införselavgiftsmedel, som upptages eller upptagits med stöd av 5 § förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur. Till sistnämnda medel torde jag få återkomma i samband med att i den årliga propositionen om reglering av priserna på fisk föreskrifter föreslås rörande den huvudsakliga användningen av införselavgiftsmedlen under budgetåret 1959/60.

För tillgodoseende av övriga med anslaget avsedda ändamål enligt Kungl. Maj:ts bestämmande i varje särskilt fall torde liksom för innevarande budgetår även för nästa budgetår böra beräknas ett belopp av 25 000 kronor.

Medelsbehovet under anslaget uppgår sålunda till 70 000 kronor. Av den å anslaget föreliggande reservationen bör emellertid ett belopp av 35 000 kronor få tagas i anspråk för att täcka sagda medelsbehov. Vid bifall till vad jag sålunda förordat, bör ifrågavarande anslag för budgetåret 1959/60 uppföras med 35 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Främjande av beredning och avsättning av fisk*
m. m. för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag
av 35 000 kronor.

[167] 12. Befrämjande av fiskefartygs förseende med radiotelegraf- eller radiotelefonstation

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	5 000	9 600	4 400
1957/58	25 000	24 000	5 400
1958/59 (statsliggaren s. 914)	65 000		
1959/60 (förslag)	65 000		

Fiskeristyrelsen (skr. 18/8 1958) hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp av 65 000 kr. Härigenom skulle bidragsgivningen kunna komma i takt med ansökningarna. Därest mot förmodan under nästa budgetår antalet bidragsansökningar skulle sjunka, kan detta förhållande beaktas vid bestämmandet av anslagsanvisningen för budgetåret 1960/61.

Departementschefen

I enlighet med fiskeristyrelsens framställning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fiskefartygs förseende med radiotelegraf- eller radiotelefonstation* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 65 000 kronor.

[168] 13. Bevakningsfartyg för sillfisket vid Island

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	50 000	39 782	37 122
1957/58	50 000	800 ¹	86 322 ¹
1958/59 (statsliggaren s. 914)	25 000		
1959/60 (förslag)	25 000		

Då anslaget för innevarande budgetår anvisades, räknades med ett oförändrat medelsbehov av 50 000 kr. men anslagsanvisningen reducerades till 25 000 kr. med hänsyn till den å anslaget föreliggande reservationen. Härjämte förutsattes liksom tidigare, att det skulle ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid besluta, huruvida anslaget skulle tagas i anspråk, samt att i sådant fall bestämma, vilket fartyg som skulle disponeras för ändamålet. I anslutning härtill beslöt Kungl. Maj:t den 30 juni 1958 (försvarsdepartementet), att en minsvepare ur flottan skulle under 1958 års fiskesäsong tagas i anspråk såsom bevakningsfartyg för sillfisket vid Island.

Fiskeristyrelsen (skr. 18/8 1958) hemställer, att anslaget för nästa bud-

¹ Efter ingången av budgetåret 1958/59 har från anslaget till marinförvaltningen utbetalats 45 259 kr. 16 öre, avseende kostnaderna för 1957 års expedition, varför den kassamässiga reservationen blir (86 322—45 259: 16=) 41 062 kr. 84 öre.

getår upptages med ett oförändrat belopp av 25 000 kr. med hänsyn till reservationen å anslaget. I övrigt torde samma bestämmelser böra gälla som utfärdats för 1958 års expedition.

Departementschefen

Enligt min mening bör möjlighet finnas att även under nästa budgetår utsända ett bevakningsfartyg för sillfisket vid Island. Jag vill därför förorda, att i likhet med de närmast föregående budgetåren 50 000 kronor beräknas för detta ändamål under förevarande anslag för budgetåret 1959/60. Av den å anslaget uppkomna reservationen bör emellertid såsom fiskeristyrelsen förutsatt ett belopp av 25 000 kronor få tagas i anspråk för täckande av sagda medelsbehov. Vid bifall till vad jag sålunda förordat, bör ifrågasvarande anslag för budgetåret 1959/60 uppföras med 25 000 kronor. Liksom föregående år torde det emellertid få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid besluta, huruvida anslaget jämte reservationen skall tagas i anspråk, samt att i sådant fall bestämma, vilket fartyg som skall disponeras för ändamålet. I överensstämmelse med de under senare år tillämpade principerna bör avlöningen till expeditionsledaren, vilken förutsättes bli en officer i flottan, bestridas från marinens anslag. Av förevarande anslag torde emellertid liksom under innevarande budgetår böra utgå 800 kronor såsom ersättning för expeditionsledarens representation.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bevakningsfartyg för sillfisket vid Island* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

[169] 14. Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	20 000	6 247
1957/58	30 000	36 458
1958/59 (statsliggaren s. 914)	30 000	
1959/60 (förslag)	30 000	

Fiskeristyrelsen (skr. 18/8 1958) framhåller, att medel för verksamheten bör stå till förfogande jämväl under nästa budgetår. Utgifterna för ifrågasvarande verksamhet uppgick under sistförflutna budgetår till 36 458 kr. Med hänsyn till att medelsbehovet helt kommer att bero på isförhållandena under vintern 1959—1960 hemställer styrelsen, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

I enlighet med fiskeristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

[170] 15. Bidrag vid fiskebåts- och fiskredskapsförsäkring

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	25 000	1 160
1957/58	20 100	1 020
1958/59 (statsliggaren s. 914)	100	
1959/60 (förslag)	100	

Fiskeristyrelsen (skr. 18/8 1958) hemställer, att anslaget på de skäl departementschefen anfört i IX ht 1958 (s. 599) även för nästa budgetår uppföres med ett formellt belopp av 100 kr.

Departementschefen

1954 års utredning angående översyn av fiskredskapsförsäkringen har i oktober 1958 avgivit betänkande med förslag angående ekonomiskt bistånd vid skada på eller förlust av fiskredskap. Betänkandet har för yttrande remitterats till olika myndigheter och organisationer. Enär remissförfarandet emellertid icke är avslutat, har någon ställning till utredningens förslag ännu icke kunnat tagas. I avvaktan på att så skall ske bör liksom hittills medel finnas tillgängliga för utbetalande av statsbidrag vid förluster på grund av fiskredskapsförsäkring samt för viss upplysnings- och rådgivningsverksamhet rörande båt- och fiskredskapsförsäkring. Liksom för innevarande budgetår torde det för budgetåret 1959/60 vara tillfyllest att anvisa ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag vid fiskebåts- och fiskredskapsförsäkring*
för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[171] 16. Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	35 000	78 731	57 823
1957/58	—	32 985	24 838
1958/59 (statsliggaren s. 915)	10 000		
1959/60 (förslag)	25 000		

T. o. m. budgetåret 1939/40 har under förevarande anslagsrubrik anvisats sammanlagt 351 000 kr. Efter medgivande av riksdagen har å anslaget uppkomna reservationer fått disponeras för ändamålet även under budgetåren 1943/44—1953/54. För ett vart av budgetåren 1954/55, 1955/56, 1956/57 och 1958/59 har riksdagen anvisat ytterligare resp. 20 000, 30 000, 15 000 och 10 000 kr. Vidare har å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56 anvisats 100 000 kr., vilken medelsanvisning föranletts av de osedvanligt

stora skador, särskilt å ålbottengarn i Kalmar och Blekinge län, som förorsakades av storm under hösten 1955. Slutligen har å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisats 20 000 kr. för att bereda understöd till följd av den svåra stormen sista veckan i oktober 1956 längs södra Sveriges kuster, varvid nyssnämnda län samt Kristianstads län särskilt svårt drabbades. För användningen av anslaget och statens fiskredskapslänefond, från vilken låneunderstöd kan utgå till fiskare vid förlust av eller skada å fiskredskap, gäller i propositionen 1935: 77 angivna, av riksdagen godkända grunder.

Fiskeristyrelsen (skr. 18/8 1958) hemställer, att anslaget med utgångspunkt från det av riksdagen beräknade årliga medelsbehovet och med hänsyn till den beräknade odisponerade behållningen upptages med ett belopp av 30 000 kr. för nästa budgetår. Styrelsen anmäler, att den genomsnittliga medelsförbrukningen per år under de 5 senaste budgetåren utgjort omkring 34 000 kr.

Departementschefen

Såsom jag anförde under föregående anslag har någon ställning ännu icke kunnat tagas till det förslag angående ekonomiskt bistånd vid skada på eller förlust av fiskredskap, som framlagts av 1954 års utredning angående översyn av fiskredskapsförsäkringen. I avvaktan på att så skall ske bör i överensstämmelse med 1954 års riksdags beslut medel finnas tillgängliga under förevarande anslag. Med utgångspunkt från det av riksdagen beräknade årliga medelsbehovet och med hänsyn till den beräknade odisponerade behållningen synes anslaget böra uppföras med ett belopp av 25 000 kronor för nästa budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

[172] 17. Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	930 000	826 292
1957/58	830 000	819 742
1958/59 (statsliggaren s. 915)	745 000	
1959/60 (förslag)	745 000	

Det för innevarande budgetår anvisade anslaget avser restitution av ordinarie skatt för bensin, som förbrukats vid yrkesmässigt fiske under budgetåret. Beloppet har beräknats med utgångspunkt från en bensinmängd av omkring 2 328 000 l och en skattesats av 32 öre/l.

Fiskeristyrelsen (skr. 18/8 1958) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat 745 000 kr., samt anför härom följande.

Styrelsen erinrar om att dess förslag att lämna fiskerinäringen gottgörelse jämväl för av näringens utövare erlagd energiskatt å bensin i fjolårets anslagsskrivelse icke biträts av statsmakterna enligt vad som framgår av IX ht 1958 (s. 602). Då detta ställningstagande även torde få anses gälla den vid 1958 års A-riksdag beslutade höjningen av energiskatten å bensin, varigenom skatten nu utgår med $(4 + 4 =) 8$ öre/l, lär enligt styrelsen för budgetåret 1959/60 böra räknas endast med den ordinarie, mot specialbudget (automobilskattemedlen) avräknade bensinskatten som restitutionsberättigande. Då någon ändring icke inträffat beträffande konsumtionsberäkningen i förhållande till fjolåret, blir alltså beräkningen av anslaget $(2\,327\,700 \times 0,32 =) 744\,864$ kr. eller avrundat 745 000 kr.

Departementschefen

Jag tillstyrker fiskeristyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 745 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[173] 18. Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	1 000 000	4 995 408
1957/58	1 000 000	1 993 104
1958/59 (statsliggaren s. 915)	5 000 000	
1959/60 (förslag)	5 000 000	

Vid 1950 års höstriksdag antogs lag om rätt till fiske samt lag om gräns mot allmänt vattenområde, varvid förutsattes att, i den mån den nya lagstiftningen medförde intrång i enskild rätt, ersättning därför skulle utgå av statsmedel i likhet med vad som skett vid tidigare ändringar i fiskerättslagstiftningen. Bestämmelser om sådan ersättning har meddelats i en samtidigt utfärdad lag om ersättning för mistad fiskerätt m. m., vari bl. a. föreskrivits, att ersättningsanspråk skulle framställas före den 1 januari 1956 samt upptagas av särskilda nämnder, s. k. fiskevärderingsnämnder. Genom lagändring (SFS 1955:711) har tiden för framställning om ersättning förlängts och ersättningsanspråk skall ha väckts före den 1 januari 1958. På grund av viss ändring i 11 § lagen om rätt till fiske, vilken ändring trätt i kraft den 1 juli 1956, har lagen om ersättning för mistad fiskerätt m. m. genom särskild lag (SFS 1956: 215) utsträckts att jämväl äga tillämpning i den mån denna ändring medför intrång i enskild rätt. Framställning om ersättning härför skall göras senast den 30 juni 1961. Vidare har kronan genom särskild lag (SFS 1957: 316), vilken trätt i kraft den 25 juni 1957, erhållit samma rätt som ersättningssökande att fullfölja talan mot fiskevärderingsnämnds avgörande. Genom beslut av 1957 års riksdag (prop.

1957: 191; L³U 26; rskr. 396) har fiskevärderingsnämnderna ombildats till specialdomstolar. Enligt beslutet skall vidare fullföljd av talan från fiskevärderingsnämnd äga rum direkt till hovrätt. Kostnaderna för nämnderna bestrides från förevarande anslag.

Departementschefen

Såsom anmälts i föregående års statsverksproposition, har Kungl. Maj:t genom beslut den 12 april och 25 oktober 1957 dels bemyndigat fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök att i erforderlig omfattning meddela fiskeriintendenterna i Västerhavets distrikt, Övre norra distriktet samt Österhavets distrikt partiell tjänstebefrielse intill den 1 maj 1958 från utredningar och yttranden i ärenden om ersättning för mistad fiskerätt m. m. samt att i anslutning därtill meddela andra lämpliga personer förordnande att bestrida nämnda göromål, dels ock förklarat att i samband därmed uppkommande kostnader ävensom ersättningar för de förordnades resor för utförande av ifrågavarande undersökningar må bestridas från förevarande anslag. Det torde nu böra bringas till riksdagens kännedom, att nämnda beslut av Kungl. Maj:t den 2 maj och 24 oktober 1958 förlängts att gälla intill den 1 maj 1959.

Medelsbehovet för nästa budgetår under anslaget torde icke kunna beräknas med någon större säkerhet. Med hänsyn till den stora belastning, som emellertid kan förutses även för budgetåret 1959/60, finner jag mig böra förorda, att anslaget uppföres med oförändrat belopp av 5 000 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kronor.

L. Lappväsendet**[174] 1. Lappfogdarna m. fl.: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	412 500	413 678
1957/58	450 000	433 923
1958/59 (statsliggaren s. 916)....	481 300	
1959/60 (förslag)	499 100	

Y r k a n d e n. I särskilda skrivelser den 18, 30 och 30 augusti 1958 har *länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län* framlagt förslag till medelsanvisning för budgetåret 1959/60 till avlöningar åt lappfogdar m. fl. Länsstyrelserna har beräknat medelsbehovet för ändamålet till i runt tal 497 300 kr., vilket i jämförelse med det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär en ökning med i runt tal 16 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. <i>Personalförstärkningar</i>	
a) 1 lappfogdeassistent Ae 17	+ 19 599
b) 1 kontorsbiträde Ae 5 på halvtid	+ 4 785
2. <i>Lönereglering</i>	
1 lappfogdeassistent Ae 17 i st. f. Ag 17	—
3. <i>Omräkning</i>	
a) löneklassförändringar	— 6 755
b) kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 1 338
c) arvoden till ordningsmän m. fl.	— 3 000
	+ 15 967

M o t i v. 1 a). *Länsstyrelsen i Jämtlands län* återkommer med sitt tidigare framförda förslag om inrättande av en lappfogdeassistentbefattning i lönegrad Ae 17 (IX ht 1957 s. 545 och 1958 s. 605). Utöver tidigare framförda motiv anför länsstyrelsen bl. a. som sin bestämda uppfattning att förhållandena på renskötselns område inom länet klart utvisar behovet av permanent förstärkning av personalorganisationen inom länets lappväsende. Den anordning, varigenom medel till personalförstärkning anvisas ur statens lappfond, finner länsstyrelsen föga tillfredsställande bl. a. ur den synpunkten, att i fonden tillgängliga medel f. n. till stor del disponerats.

1 b). *Länsstyrelsen i Västerbottens län* föreslår i likhet med föregående

år, att 1 kontorsbiträdestjänst för halvtidstjänstgöring inrättas på länets lappfogdekontor (IX ht 1958 s. 606 p. 1 b)).

2. Beträffande motiveringen till yrkandet under denna punkt torde få hänvisas till föregående års statsverksproposition (IX ht 1958 s. 606 p. 2 b)).

3 a) och b). Anslagsförändringarna är av automatisk natur.

3 c). Av det för innevarande budgetår anvisade beloppet, 51 600 kr., till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, avser 13 800 kr. Jämtlands län, 6 300 kr. Västerbottens län och 31 500 kr. Norrbottens län. Med hänsyn till den beräknade belastningen föreslår *länsstyrelsen i Jämtlands län* en minskning av det för detta län beräknade beloppet med 3 000 kr., medan de båda övriga länsstyrelserna föreslår oförändrade belopp.

Departementschefen

En viss, mer stadigvarande förstärkning av lappadministrationen inom Jämtlands län bör nu komma till stånd, och jag vill därför biträda länsstyrelsens förslag om inrättande av en befattning såsom lappfogdeassistent i Ae 17. Däremot är jag icke beredd att förorda det av länsstyrelsen i Västerbottens län framförda förslaget att en kontorsbiträdestjänst för halvtidstjänstgöring inrättas på länets lappfogdekontor. För personalförstärkningar kommer härigenom att erfordras i allt ytterligare 19 600 kronor.

En fastare anställningsform bör beredas innehavaren av tjänsten såsom lappfogdeassistent i Ag 17 i Västerbottens län och jag vill därför tillstyrka den av länsstyrelsen föreslagna extraordinariesättningen.

Till följd av löneklassförändringar m. m. bör anslaget enligt länsstyrelsernas beräkningar sammanlagt minskas med i runt tal 6 800 kronor. Emellertid torde medel till rörligt tillägg böra uppföras med ett 5 200 kronor högre belopp än som upptagits i förevarande äskanden. Anslagsminskningen torde därför böra begränsas till 1 600 kronor. Därutöver föranleder det minskade behovet av medel för arvoden till ordningsmän m. fl. en sänkning av anslaget med 3 000 kronor. Å andra sidan bör detsamma höjas med 2 800 kronor för täckande av utgifter till kompensation för höjda folkpensionsavgifter.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör förevarande anslag ökas med 17 800 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 149 900 (— 2 100) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 48 600 (— 3 000) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 236 500 (+ 16 500) kronor;

rörligt tillägg 61 300 (+ 3 600) kronor;

kompensation för höjda folkpensionsavgifter 2 800 (ny post) kronor.

Anslaget bör alltså uppföras med 499 100 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för lappfogdarna m. fl., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	149 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	48 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	236 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	61 300
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 800
Summa kronor	499 100

b) till *Lappfogdarna m. fl.*: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 499 100 kronor.

[175] 2. *Lappfogdarna m. fl.*: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	153 800	142 867
1957/58	173 800	162 844
1958/59 (statsliggaren s. 916) ...	175 700	
1959/60 (förslag)	184 800	

Y r k a n d e n. *Länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län* (skr. 18/8, 30/8 och 30/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 16 100 kr. enligt följande beräkning.

	Utgifter		Anslag	Ökning
	1956/57	1957/58	1958/59	
1. Sjukvård	595	634	500	+ 600
2. Reseersättningar				
a) Jämtlands län	21 280	24 685	25 000	+ 10 000
b) Västerbottens län	30 012	39 479	37 000	+ 3 000
c) Norrbottens län	74 408	66 723	83 000	+ 2 000
3. Expenser				
a) Jämtlands län	3 835	4 179	5 200	+ 300
b) Västerbottens län	5 935	7 603	9 000	+ 180
				+ 16 080

M o t i v. 1. Ökningen hänför sig delvis till den föreslagna personalförstärkningen, delvis till det senaste årets anslagsbelastning.

2 a). *Länsstyrelsen i Jämtlands län* anför, att den sammanlagda resekostnadsersättningen för lappväsendets befattningshavare i länet för budgetåret 1957/58 uppgick till 32 062 kr., varav ca 7 000 kr. bestridits med medel ur statens lappfond. Länsstyrelsen framhåller, att endast ett fåtal resor med någon grad av säkerhet kan på förhand bestämmas. Detta är förhållandet företrädesvis vad avser resor till sammanträden enligt 12 § renbeteslagen. Resor, som beror av omständigheter, som icke kan i förväg förutses, är däremot synnerligen ofta hastigt påkommande, exempelvis i samband med renslakten, de större renskiljningarna, vattendomstols- och lantmåterisammanträden m. m. Förhållandena är sådana, att det är synnerligen svårt, för att icke säga omöjligt att med någon grad av exakthet nästan ett helt år i förväg kunna bedöma medelsbehovet för ändamålet. Det upptagna beloppet av 35 000 kr. avser sålunda ett ungefärligt beräknat belopp. Enligt länsstyrelsens uppfattning bör samtliga kostnader för lapptjänstemännens resor av principiella skäl bestridas av riksstatsanslaget till deras reseersättningar.

2 b). *Länsstyrelsen i Västerbottens län* anför, att ordningen inom renskötseln icke är vad den bör vara och att konflikter uppkommit med norska myndigheter. För att få till stånd en bättre ordning är det nödvändigt att tillsynsmännen i ökad omfattning utövar tillsyn över renskötselarbetet, särskilt i gränstrakterna. Vidare föranleder ett med varje år ökat antal vattenbyggnadsföretag inom länet dels utredningar om hur dessa inverkar på renskötselförhållandena och dels inställelser vid vattendomstolssammanträden. För att bevaka nomadernas rättigheter i samband med dessa vattenbyggnadsföretag måste lappfogden företaga långa och långvariga resor.

2 c). Ökningen föranledes av de ökade kilometerersättningarna vid tjänsteresa med egen bil.

3 a). Ökningen är icke särskilt motiverad.

3 b). Ökningen motiveras främst av den föreslagna personalförstärkningen.

Departementschefen

Det av länsstyrelsen i Jämtlands län framförda förslaget om en ökning av anslagsposten till reseersättningar vill jag i så måtto biträda, att jag förordar en ökning med 7 000 kronor.

På grund av det ökade behovet av resor inom lappadministrationen i Västerbottens län förordar jag vidare, att posten till reseersättningar höjes med 2 000 kronor. Posten till sjukvård bör samtidigt uppräknas med 100 kronor. Däremot synes posten till expenser böra bibehållas vid oförändrat belopp.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat behöver förevarande anslag uppföras med $(175\,700 + 7\,000 + 2\,000 + 100 =)$ 184 800 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lappfogdarna m. fl.: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 184 800 kronor.

M. Diverse**[176] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond**

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	3 912 000	4 044 697
1957/58	4 112 000	5 844 202
1958/59 (statsliggaren s. 917)	5 841 000	
1959/60 (förslag)	6 089 000	

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 6 089 000 kronor.

[177] 2. Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	128 800	114 600
1957/58	350 900	129 000
1958/59 (statsliggaren s. 917)	485 700	
1959/60 (förslag)	531 900	

I anslutning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av frågor, som är gemensamma för flera huvudtitlar, anfört beträffande ersättning till domänverkets fond för upplåten mark, torde för nästa budgetår under nionde huvudtiteln böra anvisas ett förslagsanslag av 531 900 kronor, avsett för bestridande av dylik, arrende motsvarande ersättning för upplåtelse till vederbörande myndigheter av i nämnda fond ingående mark. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 531 900 kronor.

[178] 3. Arrendenämnder och arrenderådgivning

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	20 100	16 453
1957/58	20 100	22 494
1958/59 (statsliggaren s. 917)	20 000	
1959/60 (förslag)	20 000	

Med hänsyn till den hittillsvarande genomsnittliga medelsåtgången för år torde för de med anslaget avsedda ändamålen böra beräknas oförändrat anslagsbehov eller 20 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arrendenämnder och arrenderådgivning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

[179] 4. Bidrag till skogs- och lantbruksakademien: Akademien

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	67 500	72 372
1957/58	90 700	96 038
1958/59 (statsliggaren s. 918)	99 200	
1959/60 (förslag)	99 300	

Y r k a n d e. *Skogs- och lantbruksakademien* (skr. 29/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 58 500 kr. i enlighet med följande beräkning.

	Ökning
1. 1 sekreterare Bo 4 i st. f. Bo 1	+ 4 500
2. Bidrag till akademien för ersättning åt skoglig expertis	+ 4 000
3. Bidrag till övrig arbetskraft å kansliet	+ 40 900
4. Bidrag till museum, bibliotek m. m.	+ 9 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 100
	+ 58 500

M o t i v. 1. Förslaget har upptagits i de senaste årens anslagsäskanden (IX ht 1954 s. 34, 1955 s. 33, 1956 s. 29, 1957 s. 39 och 1958 s. 611), till vilka akademien hänvisar.

2. Uppräknings förslås för att akademien skall erhålla täckning för faktiska kostnader.

3. För att verksamheten skall kunna utvecklas och fungera på sätt som förutsattes vid akademiens omorganisation 1955 krävs en biträdande sekreterare för jordbruksfrågor. Inrättande av denna befattning, vilken liksom motsvarande tjänst på den skogliga sidan ansetts böra placeras i lönegrad 26, bör enligt akademiens mening icke längre uppskjutas. Härför erforderliga medel 29 700 kr. har upptagits under ifrågavarande anslagspost. I posten ingår vidare ett belopp av 11 200 kr., motsvarande lön till 1 kansli-

biträde. Beträffande motiveringen till sistnämnda yrkande hänvisas till IX ht 1957 s. 40, p. 3.

4. Kostnaderna för inköp och bindning av litteratur, löner till bibliotekets och museets personal m. m. uppgick under budgetåret 1957/58 till 43 640 kr. Härtill kom utgifter för hyra av bibliotekets lokaler, vissa expenser, allmänna omkostnader m. m. Bidraget har på grund av inträffade kostnadsstegringar efter hand blivit alltmer otillräckligt. Dessa har framkallats genom bl. a. betydande prisstegringar beträffande utländska tidskrifter och inbindning samt icke minst genom den årligen fortgående ansvällningen av den vetenskapliga litteraturen inom bibliotekets verksamhetsområde. Anförda förhållanden har föranlett akademiens biblioteksnämnd att framhålla nödvändigheten av att bidraget till biblioteket ökas, då utvecklingen av dess verksamhet eljest hotas av stagnation. För lämplig uppdelning av verksamhetsfältet upprätthålles vid litteraturanskaffningen kontakt med andra bibliotek, särskilt med lantbrukshögskolans.

5. Højningen är av automatisk natur.

Departementschefen

Under denna punkt kan jag endast tillstyrka, att anslaget uppräknas med 100 kronor för täckande av vissa kostnader för kompensation för höjda folkpensionsavgifter. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med 99 300 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till skogs- och lantbruksakademien: Akademien* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 99 300 kronor.

[180] 5. *Bidrag till skogs- och lantbruksakademien: Kostnader för jordbrukets forskningsråd m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	60 100	61 047
1957/58	64 500	61 976
1958/59 (statsliggaren s. 918) ...	68 500	
1959/60 (förslag)	70 000	

Y r k a n d e. *Jordbrukets forskningsråd* (skr. 27/8 1958) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 10 200 kr. i enlighet med följande beräkning.

	Utgifter		Anslag 1958/59	Ökning
	1956/57	1957/58		
1. Avlöning åt förste byråsekreteraren	24 870	26 226	25 900	+ 900
2. Övrig arbetskraft	8 100	8 650	8 700	+ 2 050
3. Expenser	6 000	6 000	6 000	+ 2 000

	Utgifter		Anslag	Ökning
	1956/57	1957/58	1958/59	
4. Publicering	—	—	—	+ 5 000
5. Särskilda arvoden avseende lagringsforskningskommittén	550	550	550	+ 150
6. Uppräkning	—	—	—	+ 100
				+ 10 200

Motiv. 1. Ökningen hänför sig till 1958 års lönereglering och avser därjämte kompensation för höjda folkpensionsavgifter.

2. Även beträffande denna post bör nyssnämnda lönereglering medföra en uppräkning, nämligen med 125 kr., vartill kommer kompensation för höjda folkpensionsavgifter med 75 kr. Av ökningen i övrigt motiveras 1 400 kr. med ökningen av verksamhetens omfattning. Återstående höjning, 450 kr., utgör avgift till statens pensionsanstalt för pensionering av rådets kanslibitråde. (Jfr IX ht 1956 s. 32, p. 2.)

3. Ökningen motiveras med de starkt ökade kostnaderna.

4. Beträffande motiveringen för detta förslag, som framställts upprepade gånger, hänvisas till IX ht 1956 s. 32, p. 6.

5. Posten, som disponeras för arvoden åt 2 till lagringsforskningskommittén adjungerade sakkunniga, beräknas på grund av den allmänna arvodeshöjningen till 700 kr.

6. Ökningen är av automatisk karaktär.

Slutligen må nämnas, att rådet förutsätter, att samtliga från anslaget utgående arvoden höjes, därest en ytterligare allmän höjning av arvodena kommer till stånd.

Yttrande. Skogs- och lantbruksakademien tillstyrker rådets förslag. Vad beträffar de särskilda anslagsposterna understryker akademien för sin del särskilt behovet av dels uppräkning av posten övrig arbetskraft, som med den redan skedda utökningen av verksamheten är otillräcklig, dels en ökning av expensanslaget på grund av såväl kostnadsstegringar som utvidgad verksamhet. För att säkerställa arbetskraft har det blivit nödvändigt att bereda ett hos rådet tjänstgörande kanslibitråde pensionsrätt genom tjänstens anslutning till statens pensionsanstalt mot erläggande av fortlöpande avgifter, som betalas av akademien.

Departementschefen

Beträffande ifrågavarande anslag kan jag förorda, att medlen till avlöning av förste byråsekreteraren hos rådet uppräknas med 900 kronor till 26 800 kronor och att beloppet till övrig arbetskraft höjes med 200 kronor. Därjämte bör anslaget uppräknas med 100 kronor för täckande av viss utgiftsökning av automatisk natur. I övrigt kan jag endast tillstyrka att medlen till expenser ökas med 300 kronor till 6 300 kronor.

Vid bifall till vad jag nu förordat bör anslaget för nästa budgetår uppfö-

ras med (68 500 + 900 + 200 + 100 + 300 =) 70 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till skogs- och lantbruksakademien: Kostnader för jordbrukets forskningsråd m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

[181] 6. *Bidrag till svenska naturskyddsföreningen m. fl.*

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	95 000	94 880
1957/58	95 000	95 000
1958/59 (statsliggaren s. 919)	105 000	
1959/60 (förslag)	115 000	

Yrkanden. 1. *Svenska naturskyddsföreningen* (skr. 8/8 1958) hemställer, att för föreningens verksamhet under budgetåret 1959/60 genom anslag av statsmedel och ur jaktvårdsfonden anvisas tillhopa 237 100 kr.

2. *Vetenskapsakademien* (skr. 28/8 1958) hemställer, att till akademiens naturskyddsverksamhet under budgetåret 1959/60 anvisas 16 000 kr.

3. *Samfundet för hembygdsvård* (skr. 20/5 1958) hemställer om ett sammanlagt bidrag av 160 000 kr., varav 50 000 kr. avses för den allmänna verksamheten, 100 000 kr. för den landskapsvårdande verksamheten och 10 000 kr. för utrustning av samfundets kontorsutrustning.

Motiv. 1. Till svenska naturskyddsföreningen har under budgetåret 1958/59 anvisats ett anslag av 50 000 kr., varjämte föreningen ur jaktvårdsfonden erhållit 100 000 kr. för verksamheten under år 1958.

Föreningen framhåller i likhet med tidigare år bl. a., att den påtog sig uppdraget att fungera såsom allmänt sakkunnigt naturskyddsorgan under antagandet, att det var statsmakternas avsikt att man tills vidare borde pröva sig fram för att finna den lämpligaste formen för det centrala organet på ett nytt arbetsområde. Om av detta försök skall kunna dragas slutsatser av värde, torde en förutsättning vara, att organet får möjlighet att verka under arbetsdugliga former. I anslutning härtill framhåller föreningen, att även om den lyckats fullgöra sina sakkunniguppgifter gentemot de statliga myndigheterna, detta icke betyder, att den kunnat lösa alla de statliga arbetsuppgifterna. Bland uppgifter, som icke kunnat fullgöras på önskvärdt sätt, nämnes inventeringsarbetet samt värden av redan skyddade naturminnen ävensom det allmänna upplysnings- och propagandaarbetet. Viss förbättring har dock ägt rum i sistnämnda hänseende.

Föreningen beräknar sina utgifter för nästa budgetår till 444 100 kr., varav 245 100 kr. för den egentliga centrala organisationen, 111 000 kr. för publikationer, 35 000 kr. för bildnings- och upplysningsverksamhet, 35 000 kr. för den lokala organisationen samt 18 000 kr. för inventering av naturminnen samt utgifter för naturminnen och naturskyddsobjekt. Inkomster-

na beräknar föreningen till 207 000 kr., varav 144 000 kr. i medlemsavgifter. Med den sålunda angivna verksamheten skulle uppstå en brist för föreningen på 237 100 kr. Föreningen uppskattar, att omkring två tredjedelar av dess arbetskrafter och övriga resurser tages i anspråk för de statliga uppgifterna.

2. Vetenskapsakademien åberopar en skrivelse av dess naturskyddskommitté, i vilken skrivelse bl. a. framhålls, att det hittills utgående beloppet å 10 000 kr. är alltför knappt tillmätt för att kommittén skall kunna på tillfredsställande sätt fylla sin uppgift och framstår numera såsom högst otillräckligt, dels genom penningvärdets successiva minskning, dels genom att naturskyddsfrågorna i vår tid blivit allt talrikare, allt mera omfattande och svårbedömda samt av allt större betydelse för hushållningen med vårt lands naturtillgångar. Antalet protokollförda ärenden, som 1953—1955 var omkring 120 årligen, nådde 1956 siffran 135 och 1957 siffran 194, vilket väl illustrerar verksamhetens ökning. Härvid erinras om att erforderliga utredningar av skilda slag ej sällan verkställs av sakkunniga utanför kommittén mot arvode och traktamentsersättning. Kommittén är även skyldig att föranstalta om undersökningar, ägnade att successivt belysa inträdande förändringar i växt- och djurlivet inom nationalparkerna. Sedan nationalparkernas förvaltning övertagits av domänstyrelsen, finnes emellertid inga medel att tillgå utom anslagets ram för att bekosta sådana undersökningar.

3. Samfundet för hembygdsvård, som bildades år 1916, har enligt sina stadgar till uppgift att främja den svenska hembygdsvården och vill i detta syfte verka för att nyanläggningar och omdaningar utföres med hänsyn till såväl landskapet och bygden som närmast omgivande natur och förutvarande anläggningar, för att natur- och kulturminnen av värde bevaras och för att kunskapen om och kärleken till hembygden ökas.

Samfundets ställning och uppgifter har berörts av riksdagen i samband med tillkomsten av den år 1953 ikraftträdde nya naturskyddslagstiftningen. Därvid förutsattes att samfundet skulle utnyttjas såsom rådgivande organ beträffande den gren av naturskyddsverksamheten, som brukar betecknas med ordet landskapsvård (prop. 1952: 188 s. 33 ff., L³U 28 och rskr. 413). I enlighet härmed har i kungörelsen den 30 december 1952 (nr 821) med närmare bestämmelser rörande tillämpningen av naturskyddslagen föreskrivits, att i ärenden, som avser tillämpningen av naturskyddslagens bestämmelser till skydd för landskapsbilden eller som eljest är av betydelse för landskapsvården, yttrande bör inhämtas från samfundet eller lokal organisation, som samfundet utsett.

Samfundet har tidigare erhållit statsbidrag till sin hembygds- och landskapsvårdande verksamhet genom anslag under åttonde huvudtiteln. Ifrågasvarande anslag har under vart och ett av budgetåren 1944/53 uppförts med 25 000 kr. Med hänsyn till samfundets i det föregående berörda särskilda uppgifter enligt den år 1953 ikraftträdde naturskyddslagstiftningen höjdes anslaget fr. o. m. budgetåret 1953/54 till nu utgående belopp, 45 000 kr.

Förutom bidrag ur omförmälda anslag har samfundet innevarande budgetår erhållit understöd av statsmedel, dels ur det under åttonde huvudtiteln uppförda reservationsanslaget Understöd för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker med 4 500 kr. till utgivande av publikationen »Bygd och Natur, tidskrift för hembygdsvård», dels ock ur det under sjätte huvudtiteln uppförda reservationsanslaget Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten med 15 000 kr. till bestridande av kostnaderna för av samfundet bedriven verksamhet i vägvårdande syfte.

Samfundet framhåller, att de landskapsvårdande uppgifterna sedan den nya naturskyddslagen trädde i kraft fått en omfattning, som knappast någon inom samfundet kunnat räkna med. Uppgifterna har ökat år från år och hotar att spränga ramen för samfundets organisation. Samfundet anför, att det redan nu av ekonomiska skäl tvingats inskränka sin hembygdsvårdande verksamhet och att detta torde ske i ännu större omfattning, därest statsanslagen icke blir höjda. Samfundet hävdar, att det behöver så stora anslag, att åtminstone 3 personer helt kan vara sysselsatta med landskapsvårdande uppgifter. Det räcker inte att biträda advokatfiskaler och vatten-domstolar med sådana åtgärder, som begränsar skadeverkningar vid kraftverksbyggen och det är inte tillfyllest att ge råd vid stakning av en och annan väg eller vid städning av grustag och bergsprängningar. Landskapsvården måste gripa in också med positiva och skapande uppgifter vid utformningen av det nutida landskapet. Man måste kunna göra upp ett vederhäftigt program för landskapsvården och detta måste bygga på noggranna forskningar och experiment, såsom sker i t. ex. Schweiz och Tyskland.

Departementschefen

I fråga om äskandena under detta anslag kan jag tillstyrka, att statsbidraget till svenska naturskyddsföreningen för nästa budgetår höjes med 5 000 kronor. Statsbidraget till samfundet för hembygdsvård bör samtidigt ökas med motsvarande belopp. För statsbidraget till samfundet torde alltså jämt böra gälla att bidraget i huvudsak skall användas till bestridande av kostnaderna för den landskapsvårdande verksamheten. Yrkandet om höjning av bidraget till vetenskapsakademien kan jag icke biträda.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, bör anslaget för nästa budgetår uppföras med 115 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till svenska naturskyddsföreningen m. fl.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 115 000 kronor.

[182] 7. Bidrag till särskilda naturvårdsåtgärder¹

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	100 000	29 535	159 315
1957/58	100 000	13 931	245 385
1958/59 (statsliggaren s. 919) .	100 000		
1959/60 (förslag)	100 000		

Från anslaget utgår ersättningar till sakägare, som lider skada till följd av fridlysning eller annan naturskyddsåtgärd (prop. 1952: 188 s. 90).

Y r k a n d e n. *Svenska naturskyddsföreningen* (skr. 8/8 1958) hemställer i likhet med föregående år,

1. att anslaget skall höjas avsevärt samt
2. att det skall kunna tagas i anspråk även för naturskyddsåtgärder på frivillighetens väg.

M o t i v. 1. Föreningen framhåller, att anslaget varit så ringa, att myndigheterna till en början icke synes ha räknat med det för åtgärder av större omfattning. Icke heller de fr. o. m. budgetåret 1955/56 beviljade reservationsanslagen å 100 000 kr. förslår långt, om större objekt skall skyddas. Föreningen anser det ytterst angeläget, att medel finnes tillgängliga för att man skyndsamt skall kunna skydda värdefulla objekt mot skövling liksom för andra brådskande ändamål. Frågor sammanhängande med skydd av sjöar och vattenfall undan exploatering för kraftändamål gör sig även tid efter annan gällande.

2. I fråga om utvidgningen av anslagets användningsområde anföres, att det är ett önskemål, att tvångsåtgärder skall användas så litet som möjligt. Behovet av medel för ersättningar är emellertid icke sällan lika stort, när någon åtgärd skall vidtagas på frivillighetens väg.

Departementschefen

Jag kan icke biträda svenska naturskyddsföreningens förslag att anslaget skall kunna tagas i anspråk jämväl för naturskyddsåtgärder på frivillighetens väg. Ej heller är jag beredd att tillstyrka förslaget om höjd medelsanvisning utan förordar, att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett oförändrat belopp av 100 000 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till särskilda naturvårdsåtgärder* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

¹ Tidigare rubrik Bidrag till särskilda naturskyddsåtgärder.

[183] 8. Bidrag till Jordbrukarungdomens förbund

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	225 000	225 000
1957/58	225 000	225 000
1958/59 (statsliggaren s. 920) ...	225 000	
1959/60 (förslag)	225 000	

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 20/8 1958) hemställer — med överlämnande av en framställning i ämnet från styrelsen för Jordbrukarungdomens förbund, vari anhålles om statsbidrag med 300 000 kr. — att anslaget höjes med 30 000 kr.

M o t i v. Lantbruksstyrelsen erinrar om att den statliga kommitté, som tillsattes 1956 för att utreda upplysnings- och rådgivningsverksamheten på jordbrukets område, även anbefallts undersöka formerna för statens stöd till klubbverksamheten bland ungdomen på landsbygden. I avvaktan på resultatet av denna utredning kan styrelsen icke tillstyrka höjning av anslaget med större belopp än som ungefärligen motsvarar den minskning i realvärde, anslaget på grund av penningvärdets fall undergått eller med 30 000 kr. till 255 000 kr.

Departementschefen

Vid prövningen av detta anslag i föregående års statsverksproposition intog jag den ståndpunkten att ifrågavarande anslag borde utgå med oförändrat belopp i avvaktan på resultatet av den år 1956 tillsatta utredningen rörande upplysnings- och rådgivningsverksamheten på jordbrukets område, vilken utredning jämväl omfattar klubbverksamheten bland landsbygdens ungdom. Jag torde i detta sammanhang jämväl få erinra om att jordbruksutskottet i sitt utlåtande nr 1 till 1956 års riksdag icke fann sig böra överväga någon ändring av detta och de båda närmast härefter behandlade anslagen i avvaktan på resultatet av nyssnämnda, då bebådade utredning. Då sagda utredning icke slutfört sitt uppdrag, bör anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp av 225 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Jordbrukarungdomens förbund* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 225 000 kronor.

[184] 9. Bidrag till viss lokal klubbverksamhet

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	100 000	100 000
1957/58	100 000	100 000
1958/59 (statsliggaren s. 920) ...	100 000	
1959/60 (förslag)	100 000	

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 20/8 1958) föreslår, att anslaget uppräknas med 14 000 kr. till 114 000 kr. såsom kompensation för den minskning i realvärde, anslaget undergått sedan det första gången uppfördes i riksstaten.

I särskild framställning (skr. 30/9 1958) har *Hushållningssällskapens förbund* på liknande skäl hemställt om en uppräkning av anslaget med 20 000 kr.

Departementschefen

Av samma skäl, som jag närmare utvecklat under nästföregående anslagspunkt, är jag icke beredd att föreslå någon uppräkning av förevarande anslag. Detta bör sålunda för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp av 100 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till viss lokal klubbverksamhet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 100 000 kronor.

[185] 10. Bidrag till ungdomsverksamhet på skogsbrukets område

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	85 000	85 000
1957/58	85 000	85 000
1958/59 (statsliggaren s. 920) ...	85 000	85 000
1959/60 (förslag)	85 000	

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 20/8 1958) hemställer — med överlämnande av en framställning i ämnet från Jordbrukarungdomens förbund — att anslaget höjes med 25 000 kr. Förbundet har för sin del anhållit, att statsbidraget för kalenderåret 1959 ökas med 30 000 kr.

M o t i v. Skogsstyrelsen anför, att den av förbundet bedrivna skogliga klubbverksamheten synes fylla en betydelsefull uppgift i det skogliga upplysningsarbetet. Verksamheten i fråga torde ha möjligheter att öka förståelsen och intresset för skogsbruket hos ungdomen, samtidigt som den ger en praktisk skoglig yrkesorientering. Styrelsen finner det därför vara av värde att förevarande verksamhet kan beredas ökat ekonomiskt stöd. Oaktat bidragsgivningen till förevarande verksamhet f. n. omprövas av den år 1956 tillsatta jordbruksupplysningskommittén synes enligt styrelsens uppfattning en viss höjning av anslaget böra ske, då detsamma under en följd av år varit uppfört till oförändrat belopp, 85 000 kr., och förbundet därigenom icke erhållit någon kompensation för den allmänna kostnadsstegring, som ägt rum under senare år. Förbundets verksamhet har ökat betydligt sedan 1954. Styrelsen anser sig i likhet med föregående år böra tillstyrka en höjning med 25 000 kr. Medelstillskottet bör i första hand utnyttjas för ökat bidrag till verksamheten ute i distrikten.

Departementschefen

De skäl, som anförts beträffande de anslag, vilka behandlats under de båda närmast föregående punkterna, motiverar även att förevarande anslag allttjämt bibehållles vid oförändrad storlek. Anslaget torde sålunda jämväl för nästa budgetår böra uppföras med 85 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till ungdomsverksamhet på skogsbrukets område* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 85 000 kronor.

[186] 11. Bidrag till utgivande av vissa tidskrifter m. m.

	Anslag
1958/59 (statsliggaren s. 920)	32 000
1959/60 (förslag)	30 000

Enligt beslut vid 1958 års förra riksdag har fr. o. m. innevarande budgetår uppförts ett särskilt anslag med förestående rubrik, från vilket anslag medel är avsedda att utgå såsom bidrag till olika tidskrifter och publikationer, som ansetts vara av sådan betydelse, att de bör stödjas av statsmedel och till vilka tidigare bidrag anvisats från reservationsanslaget Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar.

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 20/8 1958) föreslår, att såsom bidrag till kostnaderna för utgivande av Kalender över svenska lantbruket jämte fisket under ifrågavarande anslag beräknas ett belopp av 6 500 kr.

M o t i v. Lantbruksstyrelsen anför, att det under en lång följd av år ställts medel till styrelsens förfogande för bestridande av kostnaderna för utgivande av ifrågavarande kalender. Publikationen utgives vart annat år och har senast utkommit i början av år 1958, varför en ny årgång bör utgivas under budgetåret 1959/60. Bidraget till 1958 års kalender utgjorde 5 700 kr., medan totalkostnaderna uppgick till 12 259 kr. Med hänsyn till den allmänna löne- och prisstegringen torde kostnaderna för utgivande av nästa årgång av kalendern bli något högre.

Departementschefen

Då jag anser, att en viss sänkning kan ske av detta anslag nästa budgetår förordar jag en med 2 000 kronor till 30 000 kronor minskad medelsanvisning.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till utgivande av vissa tidskrifter m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[187] 12. Bidrag till vissa internationella organisationer m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	695 000	786 040
1957/58	713 000	951 600
1958/59 (statsliggaren s. 920) ...	944 700	
1959/60 (förslag)	944 400	

För ifrågavarande ändamål föreslås en minskning av anslaget med 300 kr. på sätt framgår av följande uppställning.

	Anslag	Ökning eller minskning
	1958/59	
1. FAO	870 000	—
2. Europeiska växtskyddsorganisationen	19 500	—
3. European committee on milk-butterfat recording	2 000	+ 1 000
4. Internationella veterärdet	18 000	— 2 000
5. Permanenta kommissionen enl. 1946 års internationella fiskerikonvention	3 600	—
6. Internationella rådet för havsforskning	21 000	—
7. Internationella frysinstitutet i Paris	6 000	—
8. Internationella byrån i Paris för bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar (OIE)	3 600	+ 700
9. Diverse internationella organisationer	1 000	—
	944 700	— 300

Motiv m. m. 1. Posten upptages med oförändrat belopp av 870 000 kr.

2 och 7. *Utrikesdepartementet* har meddelat, att Sveriges bidrag under ifrågavarande poster för budgetåret 1959/60 förutses utgå med samma belopp som för innevarande budgetår.

3. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 17/7 1958) anför, att det vid kommitténs sammanträde i Köpenhamn den 4—7 juli 1957 uttalades att sammanträdet 1959 borde förläggas till Sverige. Häremot har styrelsen intet att erinra under förutsättning, att medel anvisas för täckande av härav föranledda kostnader inklusive den representation som vid sådana tillfällen brukar vara sedvanlig. Härför torde enligt styrelsen en tillfällig förstärkning av anslaget med 1 000 kr. vara av behovet påkallad.

4. Enligt meddelande från *statens jordbruksnämnd* bör posten beräknas till 16 000 kr. I avvaktan på att förhandlingarna rörande ett nytt avtal slutförts räknar jordbruksnämnden med att Sveriges andel av administrationskostnaderna liksom hittills kommer att utgöra ca 6 000 kr. för år. Kostnaderna för svensk representation vid sammankomster inom organisationens ram beräknas för nästa budgetår, vilket enligt nämnden bör betraktas som ett normalår, till 10 000 kr.

5 och 6. *Fiskeristyrelsen* (skr. 18/8 1958) hemställer, att posterna för

nästa budgetår beräknas med oförändrade belopp av resp. 3 600 och 21 000 kr.

8. *Utrikesdepartementet* har meddelat, att byråns kommitté vid sammanträde i maj 1958 beslutat om vissa ändringar av bidragsskalorna, innebärande bl. a. en höjning av Sveriges hittills utgående bidrag. Förhandlingar pågår f. n. härom. Tills vidare bör posten preliminärt höjas med omkring 20 procent eller 700 kr., motsvarande under året företagen nedskrivning av den franska valutans värde.

9. Posten uppföres med oförändrat belopp av 1 000 kr.

Departementschefen

Under förevarande anslag torde den för Sveriges bidrag till OIE avsedda posten böra uppräknas med 700 kronor för täckande av automatisk kostnadsökning. Vidare bör på grund av beräknad medelsåtgång posten till bestridande av kostnaderna i samband med Sveriges medlemskap i European committee on milk-butterfat recording höjas med 1 000 kronor. Å andra sidan kan kostnaderna i samband med Sveriges medlemskap i internationella veterädet beräknas minska med 2 000 kronor. Vad gäller övriga poster under anslaget, torde desamma för nästa budgetår böra upptagas med oförändrade belopp.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit, bör anslaget för nästa budgetår minskas med 300 kronor till 944 400 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa internationella organisationer m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 944 400 kronor.

[188] 13. Ersättning till riksbanken för förvaltningen av vissa lånefonder m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	210 000	208 033
1957/58	200 000	197 911
1958/59 (statsliggaren s. 921) ...	190 000	
1959/60 (förslag)	165 000	

Y r k a n d e. *Fullmäktige i riksbanken* (skr. 19/9 1958) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall upptagas med ett till 165 000 kr. sänkt belopp. Med utgångspunkt från att antalet lån vid utgången av år 1959 kommer att utgöra 47 000 samt att gottgörelse skall utgå med oförändrat belopp per förvaltad lån, beräknas ersättningen till riksbanken för budgetåret 1959/60 till $(47\,000 \times 3:50 =)$ i runt tal 165 000 kr.

Departementschefen

Jag har icke något att erinra mot fullmäktiges beräkning av anslaget. Med hänsyn härtill hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till riksbanken för förvaltningen av vissa lånefonder m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 165 000 kronor.

[189] 14. **Ersättning till Sveriges allmänna hypoteksbank för förvaltningen av statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	18 000	17 697
1957/58	17 000	17 005
1958/59 (statsliggaren s. 921) ...	16 000	
1959/60 (förslag)	15 600	

Y r k a n d e. *Sveriges allmänna hypoteksbank* (skr. 19/8 1958) hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett till 15 600 kr. nedsatt belopp.

Departementschefen

Mot förevarande anslagsäskande, vilket innebär en minskning av anslaget med 400 kronor i förhållande till innevarande budgetår, har jag intet att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till Sveriges allmänna hypoteksbank för förvaltningen av statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 15 600 kronor.

[190] 15. **Bidrag till gäldande av ersättning vid förlängning av vissa servitut**

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	5 000	3 320
1957/58	5 000	2 700
1958/59 (statsliggaren s. 922) ...	5 000	
1959/60 (förslag)	2 500	

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 20/8 1958) föreslår, att anslaget upptages med oförändrat belopp av 5 000 kr.

Departementschefen

Då jag utgår ifrån, att det endast erfordras 2 500 kronor för att täcka utgifterna under anslaget för nästa budgetår, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till gäldande av ersättning vid förlängning av vissa servitut* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 2 500 kronor.

[191] 16. **Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar**

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	5 000	1 963
1957/58	5 000	2 580
1958/59 (statsliggaren s. 922) ...	5 000	
1959/60 (förslag)	5 000	

Anslaget torde böra uppföras med oförändrat belopp även för nästa budgetår. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[192] 17. **Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur, m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	80 000	60 927
1957/58	80 000	62 202
1958/59 (statsliggaren s. 922) ...	65 000	
1959/60 (förslag)	65 000	

Anslaget synes för nästa budgetår böra uppföras med ett oförändrat belopp av 65 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur, m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 65 000 kronor.

[193] 18. **Ersättningar till sakkunniga i befordringsärenden, m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	25 000	18 928
1957/58	30 000	53 825
1958/59 (statsliggaren s. 923) ...	30 000	
1959/60 (förslag)	30 000	

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med ett oförändrat belopp av 30 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar till sakkunniga i befordringsärenden*, m. m. för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

[194] 19. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	500 000	775 822	660
1957/58	500 000	686 342	64 318
1958/59 (statsliggaren s. 923) .	800 000		
1959/60 (förslag)	800 000		

Å tilläggsstat har under budgetåren 1955/56—1957/58 anvisats resp. 250 000 kr., 275 000 kr. och 250 000 kr.

Vad angår medelsbehovet för budgetåret 1959/60 under detta anslag torde vissa nu pågående kommittéer och utredningar komma att slutföra sitt arbete före ingången av sagda budgetår. Nya kommittéer och utredningar kan dock förväntas. För min del vill jag förorda, att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett oförändrat belopp av 800 000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kronor.

[195] 20. Extra utgifter

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1956/57	100 000	102 528	16 355
1957/58	105 000	106 804	14 551
1958/59 (statsliggaren s. 923) .	117 000		
1959/60 (förslag)	145 000		

I enlighet med vad jag anført under anslaget Förekommade och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar bör medel för resebidrag till befattningshavare vid veterinärväsendet för deltagande i konferenser samt för studiebesök i utlandet hädanefter utgå ur förevarande anslag. På grund härav bör detsamma uppräknas med 4 000 kronor för nästa budgetår. Därutöver vill jag föreslå, att anslaget, som under en lång följd av år bibehållits i huvudsak oförändrat, höjes med 25 000 kronor. Å andra sidan torde anslaget böra minskas med 1 000 kronor avseende beräknade kostnader för internordiska resor, för vilka medel i det föregående föreslagits anvisade under statens skogsforskningsinstituts omkostnadsanslag.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, bör anslaget höjas med 28 000 kronor till 145 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Extra utgifter* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 145 000 kronor.

[196] 21. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	15 000	7 668
1957/58	15 000	5 832
1958/59 (statsliggaren s. 923)	5 000	
1959/60 (förslag)	3 500	

Barntillägg av ifrågavarande slag torde ännu under några år komma att utgå till vissa befattningshavare i statens tjänst under jordbruksdepartementet. Med hänsyn till den sjunkande belastningen torde medelsanvisningen å anslaget dock kunna nedsättas till 3 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 500 kronor.

Sammanfattning

Vid bifall till de framlagda förslagen kommer för budgetåret 1959/60 under nionde huvudtiteln att uppföras 455 700 000 kronor.

Å riksstaten för budgetåret 1958/59 har under nionde huvudtiteln anvisats 474 302 200 kronor.

Förslagen innebär alltså minskning med 18 602 200 kronor.

Förändringarna inom huvudtiteln's olika avdelningar framgår av följande sammanställning.

Avdelning	Anvisat 1958/59	Äskat 1959/60	Ökning eller minskning
A. Jordbruksdepartementet m. m.	1 564 000	1 657 700	+ 93 700
B. Lantbruksstyrelsen	3 227 100	3 430 800	+ 203 700
C. Lantbrukets rationalisering och be- främjande av dess produktion, m. m.	61 026 600	55 930 700	— 5 095 900
D. Jordbruksprisreglering m. m. samt särskilt stöd åt vissa jordbruk	252 498 000	233 400 300	— 19 097 700
E. Vissa kontrollanstalter på jordbru- kets område m. m.	5 818 700	6 136 300	+ 317 600
F. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar	27 758 200	28 425 800	+ 667 600
G. Övrig forsknings- och försöksverk- samhet på jordbrukets område	3 725 600	4 060 500	+ 334 900
H. Veterinärväsendet m. m.	17 504 500	17 437 900	— 66 600
I. Skogsväsendet	41 733 900	44 639 400	+ 2 905 500
J. Lantmäteri- och kartväsendet	40 971 500	41 651 900	+ 680 400
K. Fiskeriväsendet m. m.	8 478 000	8 603 600	+ 125 600
L. Lappväsendet	657 000	683 900	+ 26 900
M. Diverse	9 339 100	9 641 200	+ 302 100
	474 302 200	455 700 000	— 18 602 200

Förändringarna under huvudtiteln fördelar sig med omkring 4 401 000 kronor på automatiska ökningar, 23 264 000 kronor på automatiska minskningar, 4 658 000 kronor på icke-automatiska ökningar samt 4 397 000 kronor på icke-automatiska minskningar.

I anslutning till en föreslagen ökning av forskningsanslagen under åttonde huvudtiteln upptages under nionde huvudtiteln sammanlagt omkring 600 000 kronor till förstärkning av forskningens resurser på jordbruks-, veterinär-, skogs- och fiskeområdena. Av övriga större ökningar hänför sig 1 315 000 kronor till skilda åtgärder för främjande av skogsodling på sämre jordbruksmark. Till fortsatt utbyggnad av den skogligen yrkesutbildningen föreslås ett belopp av cirka 1 000 000 kronor. På lantmäteriväsendets område

begäres till kostnader i samband med ökad utbildning av mätningstekniker och kontorspersonal samt förbättrad utrustning en anslagshöjning med 176 000 kronor respektive 75 000 kronor. Under statens växtskyddsanstalts avlönings- och omkostnadsanslag föreslås en relativt betydande förstärkning av anstaltens yttre inspektion samt en utvidgning av viss med inspektionsverksamheten sammanhängande forskning vid anstalten. Till vissa åtgärder för förbättring av matpotatisens kvalitet föreslås ett särskilt anslag. I övrigt må nämnas att medel äskas för en viss fortsatt utbyggnad av statens vatteninspektion samt att i fråga om statens stöd till hästaveln föreslås en viss stabilisering av det nu tillfälliga stödet samt en budgetteknisk förenkling.

Förslagsanslaget till prisrabatterning av smör å 15 300 000 kronor bortfaller. Under anslaget till bidrag till jordbrukets rationalisering redovisas ett med 4 000 000 kronor minskat medelsbehov som följd av ianspråktagande av å anslaget befintliga reservationsmedel. Den totala bidragsramen för berörda ändamål föreslås dock skola med viss ändrad fördelning bibehållas oförändrad. Vidare förordas att statens avdikningsanslag skall i samband med viss budgetteknisk omläggning sänkas med 1 500 000 kronor.

Reservationsanslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område samt förslagsanslaget till producentbidrag till vissa innehavare av mindre jordbruk upptages i huvudtiteln med beräknade belopp i avvaktan på särskilda propositioner angående jordbruksprisregleringen och småbruksstödet.

Vad föredraganden sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

R. Henriksson

Register

till

Nionde huvudtiteln för budgetåret 1959/60**A. Jordbruksdepartementet m. m.**

Sid.		Kronor
	Jordbruksdepartementet:	
1	Avlöningar	1 161 600
3	Omkostnader	70 800
	Lantbruksattachéer:	
4	Avlöningar	362 600
5	Omkostnader	62 700
		1 657 700

B. Lantbruksstyrelsen

	Lantbruksstyrelsen:	
6	Avlöningar	¹² 967 800
6	Omkostnader	¹⁴⁰² 000
7	Kostnader för utbetalande av producentbidrag	61 000
		3 430 800

C. Lantbrukets rationalisering och befrämjande av dess produktion, m. m.

	Lantbruksnämnderna:	
8	Avlöningar	¹¹² 781 200
9	Omkostnader	¹² 994 500
9	Utrustning	¹⁷⁰ 000
10	Utbildningskurser för viss personal	¹²⁰ 000
	Bidrag till hushållningssällskapen:	
10	Avlöningar	7 535 800
11	Omkostnader	4 965 000
24	Demonstrationsgårdsverksamhet	30 000
25	Bidrag till jordbrukets rationalisering	9 000 000
27	Bidrag till trädgårdsnäringsens rationalisering	100
27	Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti	300 000
29	Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskin- lånefond	1 210 000
30	Statens avdikningsanslag	1 500 000
31	Tilläggsbidrag till vissa statsunderstödda torrläggningsföretag	—

¹ Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
32	Befrämjande av landsbygdens elektrifiering	11 000 000
34	Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m.	1 250 000
35	Befrämjande av husdjursaveln	2 183 500
	Statens hingstdepå och stuteri:	
37	Avlöningar	482 100
39	Omkostnader	118 500
39	Bidrag till penningpremier vid lantbruksmöten	—
46	Befordrande av inhemsk fröodling	—
53	Särskilt stöd åt biskötseln och fröodlingen	30 000
54	Bidrag till vissa åtgärder för kvalitetsförbättring av matpotatis	160 000
56	Gottgörelse till trädgårdsnäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt	300 000
		55 930 700

D. Jordbruksprisreglering m. m. samt särskilt stöd åt vissa jordbruk

	Statens jordbruksnämnd:	
62	Avlöningar	2 872 200
65	Omkostnader	725 000
69	Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område	1 173 000 000
70	Kostnader för beredskapslagring av livsmedel och fodermedel m. m.	15 000 000
72	Producentbidrag till vissa innehavare av mindre jordbruk ...	1 375 000 000
73	Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av vissa kronolägenheter m. m.	2 850 000
78	Bidrag till bokföringsverksamheten inom jordbruket	1 053 100
80	Gottgörelse till jordbruket för av dess utövare erlagd energiskatt för motorbrännolja till traktorer	400 000
		233 400 300

E. Vissa kontrollanstalter på jordbrukets område m. m.

	Statens centrala frökontrollanstalt:	
82	Avlöningar	2 145 600
85	Omkostnader	688 100
	Statens växtskyddsanstalt:	
87	Avlöningar	1 475 800
95	Omkostnader	428 900
101	Bekämpande av växtsjukdomar	100 000
	Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt:	
113	Avlöningar	405 600
116	Omkostnader	86 700
118	Understöd åt lokala lantbrukskemiska kontrollstationer	35 000
	Statens maskinprovningar:	
118	Avlöningar	401 900
121	Omkostnader	328 700
124	Kontroll å standardisering av mjölk	40 000
		6 136 300

¹ Beräknat belopp

F. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar

Sid.		Kronor
	Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök:	
125	Avlöningar	6 302 800
135	Omkostnader	804 400
139	Materiel	265 000
141	Nyanskaffning och underhåll av utrustning	333 000
143	Bokinköp och bokbindning	75 000
144	Stipendier	132 800
145	Lokal och fast försöksverksamhet	931 500
147	Jordbruksdriften vid statens försöksgårdar	100
	Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:	
148	Avlöningar	1 749 300
157	Omkostnader	716 000
178	Materiel	40 000
179	Nyanskaffning och underhåll av utrustning	45 000
181	Bokinköp och bokbindning	16 000
182	Stipendier m. m.	17 000
182	Trädgårdsekonomisk byrå	15 000
183	Lokal och fast försöksverksamhet	43 000
184	Specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande	107 500
185	Understöd åt lantbrukshållningsseminariet å Rimforsa	270 800
	Lantbruksskolan vid Ultuna:	
186	Avlöningar	133 200
187	Omkostnader	21 900
	Bidrag till vissa lantbruksundervisningsanstalter:	
189	Avlöningar	8 693 200
191	Driftkostnader	2 326 800
194	Bidrag till jordbrukets yrkesskolor	354 800
196	Särskilda utbildningskurser	136 700
199	Studiehjälp åt elever vid vissa lantbruksundervisningsanstalter m. m.	2 100 000
201	Bidrag till byggnadsarbeten vid vissa lantbruksundervisnings- anstalter	1 000 000
202	Bidrag till undervisningsmateriel för maskinundervisning ..	165 000
203	Bidrag till hushållningssällskapens undervisningsverksamhet m. m.	1 600 000
205	Bidrag till upplysnings- och undervisningsverksamhet rörande biodling	—
209	Reseunderstöd för studier på jordbrukets område	30 000
		28 425 800

G. Övrig forsknings- och försöksverksamhet på jordbrukets område

211	Främjande av forskning på jordbrukets område m. m.	1 300 000
	Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader:	
213	Avlöningar	263 000
217	Omkostnader	112 400
235	Försöksverksamheten	88 000
235	Bidrag till jordbrukstekniska institutet	325 000
237	Bidrag till Sveriges utsädesförening	1 492 100

Sid.		Kronor
242	Bidrag till den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm	210 000
243	Bidrag till Föreningen för växtförädling av fruktträd	100 000
244	Bidrag till förädlingsarbeten med sojaväxter	20 000
245	Täckdikningsförsök m. m.	150 000
		4 060 500

H. Veterinärväsendet m. m.

	Veterinärstyrelsen:	
248	Avlöningar	834 900
249	Omkostnader	91 300
	Veterinärstaten:	
249	Avlöningar	5 723 000
252	Omkostnader	141 900
	Statens veterinärmedicinska anstalt:	
253	Avlöningar	2 535 000
260	Omkostnader	716 900
263	Bidrag till hushållningssällskapens veterinäravdelningar	235 000
264	Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur	11 000
265	Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar	1 270 000
283	Bidrag till främjande av juverhälsokontroll hos nötkreaturen	230 000
284	Bidrag vid försäkring mot förluster på grund av smittsamma husdjurssjukdomar	100
284	Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård ...	575 000
285	Kontroll å uppvärmning av mjölk och gräddes m. m.	110 000
	Veterinärhögskolan:	
286	Avlöningar	3 181 900
290	Omkostnader	1 012 000
292	Materiel	250 000
293	Nyanskaffning och underhåll av utrustning	175 000
295	Bokinköp och bokbindning	30 000
295	Stipendier	80 000
	Veterinärinrättningen i Skara:	
296	Avlöningar	234 800
298	Omkostnader	100
		17 437 900

I. Skogsväsendet

	Skogsstyrelsen:	
301	Avlöningar	819 300
304	Omkostnader	161 800
	Bidrag till skogsvårdsstyrelserna:	
306	Avlöningar	12 920 400
311	Omkostnader	7 960 000
321	Statens skogsförbättringsanslag	3 600 000
322	Vägbyggnader å skogar i enskild ägo	7 700 000
323	Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.	1 700 000
324	Kostnader för virkesmätning	222 500

Sid.		Kronor
	Skogshögskolan:	
324	Avlöningar	1 159 300
328	Omkostnader	356 700
330	Materiel	63 000
332	Nyanskaffning och underhåll av utrustning	40 000
334	Bokinköp och bokbindning	30 000
335	Stipendier	71 600
	Statens skogsforskningsinstitut:	
335	Avlöningar	2 073 500
340	Omkostnader	441 800
343	Utrustning	42 300
345	Riksskogstaxering och avverkningsstatistik	546 300
346	Skogsproduktforskning	84 800
347	Byggnadsarbeten å vissa försöksparkar	6 000
	Statens skogsmästarskola:	
348	Avlöningar	125 400
351	Omkostnader	64 800
352	Stipendier	45 000
	Ersättning till domänverkets fond för utgifter vid statens skogs- skolor m. m.:	
353	Avlöningar	538 400
356	Omkostnader m. m.	663 800
363	Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor m. m.	60 400
366	Förberedande skogskurser	64 300
368	Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m.	2 718 000
373	Ersättning till domänverkets fond för utgifter för övertalig personal	360 000
		44 639 400

J. Lantmäteri- och kartväsendet

	Lantmäteristyrelsen:	
375	Avlöningar	1 372 900
383	Omkostnader	152 300
385	Kartlagningsarbeten	112 500
	Lantmäteristaten:	
387	Avlöningar	24 908 100
399	Omkostnader	5 186 000
402	Utrustning	375 000
406	Utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl.	461 600
414	Bidrag till kostnader i samband med lantmäteri- och vägför- rättningar m. m.	345 000
416	Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark	2 000
417	Ströängars indragande till kronan	3 800
418	Kostnader för provskiften i Kopparbergs län	5 000
	Rikets allmänna kartverk:	
418	Avlöningar	5 944 900
423	Omkostnader	698 800
425	Kartarbeten m. m.	1 780 000
425	Utrustning m. m.	300 000
426	Utbildningskurser för viss personal	4 000
		41 651 900

K. Fiskeriväsendet m. m.

Sid.		Kronor
	Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion:	
	Fiskeristyrelsen:	
428	Avlöningar	1 132 700
436	Omkostnader	419 300
	Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion:	
	Vatteninspektionen:	
460	Avlöningar	452 600
463	Omkostnader	142 900
	Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion:	
465	Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet	100
	Fiskeriintendenter m. m.:	
466	Avlöningar	252 200
467	Omkostnader	25 700
469	Utbildning av fiskeritjänstemän	46 000
470	Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen	197 000
472	Statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten, m. m.	10 000
473	Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.	35 000
476	Befrämjande av fiskefartygs förseende med radiotelegraf- eller radiotelefonstation	65 000
476	Bevakningsfartyg för sillfisket vid Island	25 000
477	Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen	30 000
478	Bidrag vid fiskebåts- och fiskredskapsförsäkring	100
478	Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m.	25 000
479	Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt	745 000
480	Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.	5 000 000
		8 603 600

L. Lappväsendet

	Lappfogdarna m. fl.:	
482	Avlöningar	499 100
484	Omkostnader	184 800
		683 900

M. Diverse

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
486	Byggnadsstyrelsens delfond	6 089 000
486	Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark	531 900
487	Arrendenämnder och arrenderådgivning	20 000
	Bidrag till skogs- och lantbruksakademien:	
487	Akademien	99 300
488	Kostnader för jordbrukets forskningsråd m. m.	70 000
490	Bidrag till svenska naturskyddsföreningen m. fl.	115 000
493	Bidrag till särskilda naturvårdsåtgärder	100 000
494	Bidrag till Jordbrukarungdomens förbund	225 000

Sid.		Kronor
494	Bidrag till viss lokal klubbverksamhet	100 000
495	Bidrag till ungdomsverksamhet på skogsbrukets område ...	85 000
496	Bidrag till utgivande av vissa tidskrifter m. m.	30 000
497	Bidrag till vissa internationella organisationer m. m.	944 400
498	Ersättning till riksbanken för förvaltningen av vissa lånefonder m. m.	165 000
499	Ersättning till Sveriges allmänna hypoteksbank för förvalt- ningen av statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m.	15 600
499	Bidrag till gäldande av ersättning vid förlängning av vissa servitut	2 500
500	Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar ...	5 000
500	Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur, m. m.	65 000
500	Ersättningar till sakkunniga i befordringsärenden, m. m. ...	30 000
501	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	800 000
501	Extra utgifter	145 000
502	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	3 500
		9 641 200
	Summa	455 700 000

TIONDE HUVUDTITELN

HANDELSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lange, och statsrådet Lindström redogör för de frågor, som tillhör regleringen för budgetåret 1959/60 av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, omfattande anslagen till handelsdepartementet, varvid departementschefen anmäler de under punkterna 1—36 och 42—119 upptagna frågorna samt statsrådet Lindström de under punkterna 37—41 upptagna frågorna.

Innan de särskilda anslagspunkterna upptages till behandling, lämnar chefen för handelsdepartementet en översikt av anslagen till departementet. Departementschefen redogör vidare för verksamheten inom vissa statsägda aktiebolag samt anmäler frågor angående utbyggnad av Aktiebolaget Statens skogsindustrier och Norrbottens järnverk aktiebolag.

Inledning

I följande tablå ges en översikt av anslagen till handelsdepartementet för föregående och innevarande budgetår på såväl drift- som kapitalbudgeten. Därjämte redovisas vad som äskats och vad som i det följande föreslås för budgetåret 1959/60. Beloppen avser miljoner kronor.

	Anslag 1957/58	Anslag 1958/59	Äskat 1959/60	Förändring	Förslag 1959/60	Förändring
Driftbudgeten.....	230	292	381	+ 89	273	— 19
Kapitalbudgeten	19	97	164	+ 67	152	+ 55
Summa	249	389	545	+ 156	425	+ 36

Vid bifall till de förslag, som framläggs i det följande, kommer tionde huvudtitelns slutsumma för budgetåret 1959/60 att uppgå till 272 847 700 kronor. Motsvarande summa för innevarande budgetår enligt den av 1958 års B-riksdag fastställda riksstaten är 292 301 400 kronor. Förslaget innebär alltså en nettominskning med 19 453 700 kronor.

Nettominskningen är sammansatt av anslagsminskningar å tillhopa 30,1 milj. kronor och anslagsökningar å 10,7 milj. kronor. Den största minskningen faller på anslaget till Aktiebolaget Atomenergi och sammanhänger med att för nästa budgetår 30,0 milj. kronor av medelsanvisningen till bolaget föreslås skola redovisas över kapitalbudgeten såsom lån. Då det sammanlagda ekonomiska stödet till bolaget föreslås ökat med drygt 15 milj. kronor blir nettominskningen å driftbudgeten omkring 14 milj. kronor.

Genom lägre räntekostnader under anslaget till omkostnader för statlig lagerhållning möjliggöres en besparing av 5,7 milj. kronor och för den nya statsisbrytaren minskar medelsbehovet enligt avtalad betalningsplan med 5,6 milj. kronor. Vidare må nämnas att anslagen till handelshamnar och farleder samt tillbyggande av fiskehamnar föreslås nedräknade med 1 milj. kronor vardera. Övriga anslagsminskningar är fördelade på ett flertal anslag och uppgår till sammanlagt 2,8 milj. kronor.

Anslagsökningarna om totalt 10,7 milj. kronor är till stor del av automatisk karaktär. Förslagsanslaget till isbrytarverksamheten har sålunda, bl. a. med hänsyn till det ökade antalet isbrytare, uppräknats med 2,6 milj. kronor. Redan genomförda löneregleringar m. m. samt ökade omkostnader inom lots- och fyrstaten medför merkostnader om drygt 1,3 milj. kronor. Anslaget till lotterimedelsfonden föreslås ökat med 2 milj. kronor huvudsakligen för att täcka stegrade löner och omkostnader och vidare beräknas en höjning av anslaget till handelssekreterarorganisationen med 0,7 milj. kronor, vilka för närvarande betalas från handels- och sjöfartsfonden. De icke-automatiska anslagsökningarna å huvudtiteln uppgår till omkring 5 milj. kronor. Medelsanvisningen under idrotts- och friluftsanslagen ökar med sammanlagt 0,9 milj. kronor och anslagen till geologiska undersökningen och skeppsprovningssanstalten föreslås uppräknade med 0,7 resp. 0,2 milj. kronor. Övriga ej särskilt angivna ökningar är fördelade på ett flertal anslag.

Slutligen bör här nämnas att anslagen till statens tekniska forskningsråd, teknisk vetenskaplig forskning, träforskningsinstitutet, sjöbefälsskolorna och understöd åt skärgårdsrederierna upptagits med beräknade belopp. Beträffande dessa anslag torde slutliga förslag senare få avgivas i särskilda propositioner till riksdagen.

På kapitalbudgeten utgörs den största posten av ett oförändrat anslag för genomförandet av oljelagringsprogrammet. Förutom den förut nämnda överföringen av en del av atomanslaget från driftbudgeten till kapitalbudgeten föreslås vidare ett anslag på 21 milj. kronor för ny aktieteckning i Aktiebolaget Statens skogsindustrier.

Verksamheten inom vissa statsägda aktiebolag

Av den statliga verksamhet, som tillhör handelsdepartementets område, bedrivs en inte ringa del av aktiebolag. Dessa bolag, till antalet elva, är med ett undantag helt statsägda. Undantaget är *Aktiebolaget Atomenergi*, vars aktier till fyra sjundedelar tillhör staten och till tre sjundedelar privata intressenter. Kostnaderna för detta bolag bestrides nästan helt från anslag å riksstaten. En redogörelse för verksamheten lämnas under anslagspunkten 49.

Bland de helstatliga aktiebolagen förekommer två, vilkas verksamhet helt finansieras genom riksstatsanslag, nämligen *Aktiebolaget Oljetransit* och *Ruotivare grufaktiebolag*. Det förstnämnda bolaget har som närmaste uppgift att uppföra anläggningar vid Trondheimsfjorden för mottagande, lagring och expedition av oljeprodukter för svensk räkning. Verksamheten grundar sig på ett avtal mellan Sverige och Norge om transittrafiken över hamnar i Trondheimsfjorden (1956: prop. nr 120 och 201, rskr nr 201 och 222). Medel till bolagets anläggningsarbeten äskas å kapitalbudgeten (bil. 31, p. 9). Ruotivare grufaktiebolag förvaltar vissa staten tillhöriga gruvfyndigheter, som inte f. n. bearbetas. Kostnaderna bestrids från anslaget till Vissa kostnader för statens gruvegendom (p. 22).

De båda helstatliga företagen *Svenska penninglotteriet aktiebolag* och *Aktiebolaget Tipstjänst* utövar den rätt att anordna penninglotteriverksamhet respektive vadhållning i samband med idrottstävlingar, vilken jämlikt riksdagens beslut förbehållits staten. Rörande bolagens verksamhet — vilken även berörts i samband med beräkningen av statens inkomster — må på grundval av senast avgivna styrelseberättelser följande nämnas.

Svenska penninglotteriet aktiebolag hade under verksamhetsåret 1957 en bruttointäkt av omkring 285 miljoner kronor. Härav utgjorde vinnarnas andel ca 162 miljoner kronor och statens i lotteritillståndet bestämda andel ca 111 miljoner kronor. Som nettovinst redovisade bolaget nära 7 miljoner kronor. För år 1958 beräknas en något ökad bruttoomsättning.

Aktiebolaget Tipstjänst redovisade för verksamhetsåret 1957/58 en totalintäkt av drygt 212 miljoner kronor, varav ca 72 miljoner kronor utbetalades till vinnare och sammanlagt omkring 49 miljoner kronor belöpte på skatter. Nettovinsten utgjorde 66 miljoner kronor.

Övriga sex här avsedda bolag bedriver industriell och kommersiell verksamhet i konkurrens med andra företag inom och utom landet. En sammanräkning på grundval av senast avgivna styrelseberättelser ger vid handen, att dessa bolag har en årlig bruttoomsättning av storleksordningen en halv miljard kronor och sysselsätter inemot 9 000 människor. Balansräkningarna omsluter totalt ca 900 miljoner kronor och brandförsäkringsvärdet av bolagens fasta tillgångar uppgår till över en miljard kronor. Det är sålunda här fråga om en jämförelsevis omfattande verksamhet. För denna lämnas av de särskilda bolagen årliga berättelser i den ordning, som är

föreskriven i aktiebolagslagen. I det följande lämnas med ledning av dylika berättelser och vissa kompletterande upplysningar av bolagen översiktliga redogörelser för utvecklingen inom vart och ett av bolagen. Det har ansetts vara av intresse icke minst ur sysselsättningspolitiska synpunkter att även beröra bolagens investeringsverksamhet.

Aktiebolaget Ceaverken

Aktiebolaget Ceaverken bildades 1939 som ett privat företag. Sedan bolaget med statligt stöd tagit upp en ur försörjningssynpunkt angelägen produktion av röntgenfilm, övergick det 1943 i statens ägo. Efter andra världskrigets slut fortsatte bolaget sin verksamhet på kommersiell basis enligt riktlinjer, som godkändes av 1946 års riksdag. När nästföljande år importen av bl. a. röntgenfilm av valutaskäl måste begränsas, åtog sig bolaget att täcka större delen av importbortfallet eller omkring en tredjedel av landets behov. Bolaget hade till en tid svårigheter att upprätthålla en tillfredsställande kvalitet på sin röntgenfilm, men dessa svårigheter kunde bemästras genom eget forskningsarbete och viss kontakt med utländsk expertis. Numera anses bolagets produkt väl kunna mäta sig med den importerade röntgenfilmen i kvalitetshänseende. Utom röntgenfilm tillverkar bolaget elektrokardiografpapper samt fotografiskt papper för försvaret och rikets allmänna kartverk. Fabriken är förlagd till Strängnäs.

Omsättningen har under senare år varit stigande. Den utgjorde i medeltal 1955—1957 ca 6 miljoner kronor per år. 1958 ökade försäljningen på den svenska marknaden något. På grund av nedgång i exportförsäljningen stannade emellertid totalomsättningen nämnda år vid omkring 5,6 miljoner kronor. Avskrivning av tillgångarna sker planerligt och med högsta skattemässigt avdragsgilla belopp, under senare tid något mer än 200 000 kronor. Till pensionsstiftelse har under årens lopp avsatts inemot 1 miljon kronor. Bolaget nedlägger årligen vissa belopp på forskning och experiment. Kostnaderna härför utgjorde 1957 ca 137 000 kronor och 1958 ca 126 000 kronor. Nettovinsten uppgick 1957 till 33 000 kronor och beräknas för 1958 preliminärt till 56 000 kronor.

Bolaget sysselsatte 1957 i medeltal ett hundratal anställda. Exportnedgången 1958 har medfört minskning av arbetskraftsbehovet. Man har dock kunnat undvika permitteringar. Medelantalet anställda har under 1958 genom frivillig avgång reducerats till 95.

I preliminär balansräkning per den 31 december 1958 — som totalt omsluter drygt 4 miljoner kronor — beräknas omsättningstillgångarna till ca 2,3 miljoner kronor. Mot dessa tillgångar, av vilka ca 1,2 miljoner kronor utgör likvida medel, står kortfristiga skulder till ett belopp av 0,6 miljoner kronor. Bolagets likviditet är sålunda tillfredsställande. Anläggningstillgångarnas bokförda värde har upptagits till 1,7 miljoner kronor. Deras brandförsäkringsvärde utgjorde 1957 omkring 3,4 miljoner kronor. Bolagets långfristiga skulder uppgår till drygt 1 miljon kronor, varav huvudparten utgöres av skuld till pensionsstiftelsen. Det egna kapitalet upptages till i runt tal 2,2 miljoner kronor motsvarande mer än 50 procent av balansom-